

gemeente
Goeree-Overflakkee

Programmabegroting 2025

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief	3
BELEIDSBEGROTING	9
Programmaplan.....	9
<u>Programmalijn Aantrekkelijk eiland</u>	
Thema 1. Openbare orde en veiligheid	10
Thema 2. Mobiliteit.....	13
Thema 3. Ruimte en wonen.....	15
Thema 4. Leefomgeving	18
Thema 5. Bedrijvigheid	21
<u>Programmalijn Vitaal eiland</u>	
Thema 6. Blijvend ontwikkelen	25
Thema 7. Gemeenschapszin & sociale veiligheid	28
Thema 8. Gezondheid en welzijn.....	31
Thema 9. De inwoner in regie.....	33
Thema 10. Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode	35
<u>Programmalijn Duurzaam en innovatief eiland</u>	
Thema 11. Duurzame ontwikkeling	38
<u>Programmalijn Betrokken eiland</u>	
Thema 12. Dienstverlening en participatie	41
Thema 13. Bestuurs- en kabinetszaken	44
Recapitulatie van Baten & Lasten per thema 2023 - 2028	46
Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen, Onvoorzien en Heffing VPB 2023 - 2028	51
Overzicht overhead	52
Paragrafen	53
Paragraaf Bedrijfsvoering	54
Paragraaf Financiering.....	65
Paragraaf Grondbeleid.....	70
Paragraaf Lokale heffingen.....	75
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	85
Paragraaf Verbonden partijen.....	91
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	101
Paragraaf Regionale agenda / Regiodeal.....	108

Inhoudsopgave

FINANCIËLE BEGROTING	109
Uitgangspunten begroting 2025.....	110
Overzicht van Baten en Lasten 2023 - 2028	113
Overzicht afwijkingen begroting 2024 - 2025.....	117
Incidentele baten en lasten 2025 – 2028.....	119
Structurele mutaties reserves 2025 - 2028.....	121
Investeringsplanning 2025 – 2028 (inclusief toelichting)	123
Reserves 2025 – 2028 (inclusief toelichting)	132
Vorzieningen 2025 – 2028 (inclusief toelichting)	148
Geprognosticeerde balans en EMU-saldo.....	160
BIJLAGEN	163
Kerngegevens.....	164
Baten & Lasten per taakveld 2025 - 2028	166

Gemeenteraad van Goeree-Overflakkee
Postbus 1
3240 AA MIDDELHARNIS

Registratienummer : Z -23-158243/23551
Portefeuillehouder : Wethouder Eijkenduijn
Raadsvergadering : 14 november 2024
Behandelaar : P.D. van den Doel
Onderwerp : Aanbiedingsbrief
programmabegroting 2025
Bijlage : Raadsbesluit
Datum : 8 oktober 2024

Geachte raad,

Beslispunten

U wordt gevraagd:

1. de begroting 2025 van de gemeente Goeree-Overflakkee vast te stellen.
2. besluitvorming over toekomstige voorstellen, die vanaf 2026 leiden tot nieuwe nog niet geraamde en ongedekte structurele lasten, op te schorten tot en met april 2025.
3. bedoelde voorstellen onder punt 2 te betrekken bij de uitkomsten van het project 'keuzes maken' als onderlegger van de Kadernota 2026. Daar waar sprake is van uitzonderlijke gevallen waarbij besluitvorming vóór mei 2025 noodzakelijk is, zal het college dit expliciet aan uw raad voorleggen.
4. ten aanzien van de OZB-opbrengst voor niet-woningen in te stemmen met de voorgestelde verhoging.

Inleiding

Hierbij ontvangt u de begroting 2025.

In deze aanbiedingsbrief worden allereerst per programma/thema de belangrijkste doelen aangegeven. Daarna wordt ingegaan op de totstandkoming van de begroting en het begrotingsresultaat. Tenslotte worden nog andere van belang zijnde zaken voor het voetlicht gebracht.

De opzet van het Programmaplan als onderdeel van de begroting 2025.

Er zijn vier programma's: vitaal eiland, aantrekkelijk eiland, duurzaam en innovatief eiland en betrokken eiland.

Deze vier programma's zijn verdeeld in dertien thema's. Elk thema kent één of meer maatschappelijk effecten en één of meer doelen (lees: wat wil uw raad bereiken?). De doelen zijn uitgewerkt in subdoelen (lees: wat gaat ons college daarvoor doen?). Deze subdoelen worden vervolgens weer langs de lat van de vier programmaliijnen gelegd. Op deze manier wordt een integraal beeld van het geheel verkregen.

Wat wil uw raad bereiken?

De over de raadsperiode 2022-2026 te realiseren doelen per thema zijn in onderstaand schema opgenomen. U treft deze in de begroting ook aan in de opzet per thema met daarin een uitwerking van subdoelen.

Thema	Doelen
Openbare orde en Veiligheid	• Terugdringen van ingrijpende misdrijven (High Impact Crimes).
	• Komen tot een integrale aanpak van zorg en veiligheid.
	• Signaleren, stoppen en negatieve gevolgen verminderen van overlast gevende jeugd.
	• Afremmen van georganiseerde criminaliteit (ondermijning).
Mobiliteit	• Toename bereikbaarheid en verbondenheid dorpen.

	<ul style="list-style-type: none"> • Komen tot veilige en sociale mobiliteitsoplossingen.
Ruimte en wonen	<ul style="list-style-type: none"> • Bouwen van woningen in elke kern met daarbij ruime aandacht voor sociale woningbouw. • Behouden eigenheid karakters en aanzichten van de dorpskernen, buurtschappen en landschappen.
Leefomgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Waarborgen van de vitaliteit, kwaliteit en functionaliteit van de leefomgeving. • Komen tot een reductie van afval.
Bedrijvigheid	<ul style="list-style-type: none"> • Inzetten op een stimulerend ondernemersklimaat. • Recreatie en toerisme is eilandbreed meer in balans. • Medewerking verlenen aan een toekomstbestendige landbouw en visserij.
Blijvend ontwikkelen	<ul style="list-style-type: none"> • Inwoners ontwikkelen zich een leven lang.
Gemeenschapszin & sociale veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • Inwoners zien naar elkaar om doordat zij elkaar kennen en samen dingen doen.
Gezondheid en welzijn	<ul style="list-style-type: none"> • Iedereen leidt een zo vitaal mogelijk leven.
De inwoner in regie	<ul style="list-style-type: none"> • De inwoner is in staat om, in samenhang met zijn directe omgeving, zo zelfredzaam mogelijk te zijn.
Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode	<ul style="list-style-type: none"> • Adequate en toegankelijke ondersteuning en zorg is voor iedereen beschikbaar.
Duurzame ontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • Komen tot innovatieve opwek, besparing en opslag van energie. Voldoen aan eisen klimaatakkoord. • Komen tot een circulair eiland. • Komen tot het herstel en versterking van het natuurlijk kapitaal.
Dienstverlening en participatie	<ul style="list-style-type: none"> • Professionele dienstverlening die aansluit bij de behoefte in de samenleving, ook als die verandert. • De communicatiewijze van de gemeente is professioneel.
Bestuurs- en kabinetszaken	<ul style="list-style-type: none"> • Zorgen voor optimale verbinding tussen samenleving en gemeentebestuur.

Op hoofdlijn is hiermee de programmabegroting 2025, niet financieel, samengevat.

De financiële uitkomsten van de begroting 2025

Hieronder volgt een korte samenvatting van de baten en lasten per thema.

Bedragen (x € 1.000)	2025 (saldo: -=nadeel/+ = voordeel)			
Thema	Lasten	Baten	Mutaties reserves	Saldo
Openbare orde en veiligheid	7.182	254	-	-6.928
Mobiliteit	1.068	237	-	-831
Ruimte en wonen	7.900	2.889	-50	-4.961
Leefomgeving	33.674	16.556	-437	-16.681
Bedrijvigheid	5.956	5.883	1.037	-1.110
Blijvend ontwikkelen	7.895	1.248	-	-6.647
Gemeenschapszin & sociale veiligheid	8.247	1.526	13	-6.734
Gezondheid en welzijn	11.045	2.515	-	-8.530
De inwoner in regie	15.283	9.213	-	-6.070
Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode	48.027	13.871	-48	-34.108
Duurzame ontwikkeling	3.032	1.956	80	-1.156
Dienstverlening	2.425	1.112	-	-1.313
Bestuurs- en kabinetszaken	3.201	0	-	-3.201
Algemene dekkingsmiddelen	25.320	123.083	-703	98.466
Totaal	180.254	180.343	-107	196

Het meerjarenperspectief laat voor het jaar 2025 een overschot zien, vanaf 2026 tekorten.

Hierna ziet u de uitkomsten van de diverse stappen in het proces van de totstandkoming van de begroting en het begrotingsresultaat. Het proces sluit aan bij de informatie zoals uw raad die tot nu toe heeft ontvangen. Daarbij is het startmoment de vastgestelde Kadernota 2025.

Totstandkoming begrotingsresultaat	Financieel effect (x € 1.000)			
	2025	2026	2027	2028
1. Gepresenteerde startpositie aan uw raad op 4 juli 2024	1.650	-5.237	-7.684	-9.119
2. Amendement aangenomen Kadernota 2025	0	-175	-178	-181
3. Mutaties ná kadernota	-1.454	400	-726	-272
4. Begrotingsresultaat 2025 – 2028	196	-5.012	-8.588	-9.572

1. Gepresenteerde Startpositie op 4 juli 2024

De aan uw raad gepresenteerde startpositie is opgebouwd uit:

- het meerjarig begrotingsresultaat vanuit de begroting 2024.
 - mutaties 1^e tussentijdse rapportage 2024 die structureel doorwerken naar 2025 en verdere jaren. Deze tussentijdse rapportage is in de vergadering van 11 juli jl. door uw raad vastgesteld. De structurele gevolgen zijn in deze begroting verwerkt.
 - mutaties Kadernota 2025. De mutaties van de Kadernota 2025 zijn opgenomen in de begroting. Meer gedetailleerde informatie is uiteraard terug te lezen in de kadernota zelf.
 - Meicirculaire. De eerste uitkomsten van de Meicirculaire zijn op 4 juli aan uw raad gepresenteerd.
 - bijstelling van lonen-prijzen-heffingen. Voor de lonen is voor 2025 rekening gehouden met een loonstijging van 4,4% volgens de Meicirculaire 2024. Voor de indexatie van de prijzen is ook aangesloten bij de Meicirculaire 2024. Voor 2025 is uitgegaan van een prijsindex van 2,3%. Voor de jaren 2026 en 2027 2,6%. Voor 2028 is rekening gehouden met een indexatie van 2,5% per jaar. De indexering voor gemeenschappelijke regelingen wordt jaarlijks vastgesteld door de financiële werkgroep gemeenschappelijke regelingen van de Kring van Gemeentesecretarissen Rotterdam-Rijnmond. Voor de Begroting 2025 is de indexering vastgesteld op 6,8 %.
- Voor de heffingen is overeenkomstig de Kadernota en gelijk aan de indexatie van de prijzen een stijging van 2,3% doorberekend. Uitzondering is echter gemaakt voor de OZB-tarieven voor niet-woningen. Hierna, onder 3, gaan we daar verder op in.

2. Amendement aangenomen tijdens behandeling Kadernota 2025

Op 11 juli 2024 is door uw raad een amendement aangenomen. Hierin is voorgesteld om de extra middelen ad € 175.000,- voor de harmonisatie van het onderhoud van de voetbalcomplexen vanaf 2026 voor nu niet mee te nemen in de kadernota en in de begroting.

3. Mutaties ná kadernota

Tijdens het opstellen van deze begroting zijn diverse **structurele** mutaties doorgevoerd. Deze mutaties waren ten tijde van de Kadernota 2025 nog niet verwerkt of voorzien. Het betreffen o.a:

- Bijstelling rente- en afschrijvingslasten door actualisatie investeringsplanning.
- Aanpassing bijdrage GRJR door indexering en lokaal in te kopen zorg.
- Verhoging budgetten WMO – huishoudelijke zorg o.b.v. toename gebruik en toegepast voorspelmodel.
- Opvoeren stelpost hervormingsagenda jeugd, passend binnen voorschrift provincie.
- Actualisatie opbrengstraming recreatieve belastingen.
- Verhoging dividend Stedin op basis van actuele prognoses.

Ook zijn er mutaties doorgevoerd die nadere duiding behoeven.

- Harmonisatie onderhoud voetbalcomplexen.
Ons college is van mening dat het toch verstandiger is om vanaf 2026 in de begroting een structureel bedrag op te nemen voor de harmonisatie onderhoud voetbalcomplexen. Het amendement, dat bij het vaststellen van de Kadernota 2025 is aangenomen, heeft ons college

in de begroting teruggedraaid. Uw raad ontvangt een afzonderlijk voorstel waarin zal worden aangegeven wat de beweegredenen zijn.

- **Terugdraaien voorgenomen inzet reserve Eneco-gelden.**
Ons college heeft in de Kadernota 2025 de suggestie gedaan om de resterende reserve Eneco-gelden (lees: kapitaallastenreserve) in te zetten als dekkingsmiddel voor de afschrijvingslasten van investeringen binnen het IHP. Tijdens de behandeling van de Kadernota is vanuit uw raad aangegeven deze inzet nog niet te bepalen en dit mee te nemen in het project 'keuzes maken begroting 2025-2026 e.v.'.
- **Actualisatie opbrengstraming leges omgevingsvergunning**
In de (meerjaren)begroting zijn de bouwleges neerwaarts bijgesteld. Door de invoering van de omgevingswetgeving is meer vergunningsvrij geworden. Het is een landelijk beeld dat de leges teruglopen. Echter, zien wij dat de werkzaamheden nog niet teruglopen. Dit is nog een eerste voorzichtig beeld. De wetgeving is pas sinds 1 januari 2024 van kracht. Komende periode zullen we dit verder monitoren. Op basis van de huidige kennis ontstaat niet het beeld dat de werkzaamheden rondom vergunningverlening en toezicht zullen afnemen. Voor wat betreft het handhavingsdeel zien we dat slechts bij een heel beperkt aantal gevallen de markt het bouwtoezicht volgens de wet kwaliteitsborging (WKB) oppakt. Door uitzonderingsregels in de wet wordt verwacht dat de meeste trajecten toch nog door gemeenten moeten worden begeleid.
- **OZB niet-woningen**
Eerder dit jaar heeft de provincie een taakveldanalyse uitgevoerd. Daaruit bleek dat met name het OZB-tarief voor niet-woningen in combinatie met de verhoogde WOZ-waarde fors onder het landelijk gemiddelde zit. Hierdoor blijven inkomsten achter en wordt er via het gemeentefonds meer verevend dan dat er aan OZB voor niet-woningen ontvangen wordt. Om die reden stellen wij voor een hogere opbrengst, te weten 10%, voor OZB niet-woningen in de begroting op te nemen. In de aanloop naar uw besluit, zie ook onder beslispoint, over het vaststellen van de begroting, heeft ons college gemeend deze verhoging al op te nemen.

Het Begrotingsresultaat kort samengevat

Voor komend jaar is onze financiële positie nog positief te noemen. De begroting 2025 sluit, hetgeen betekent dat de provincie repressief toezicht zal toekennen.

Vanaf 2026 is sprake van structurele tekorten. Dit wordt veroorzaakt doordat, zoals bekend, het Rijk een korting doorvoert op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Daardoor raken taken en middelen uit balans. Tegelijkertijd stijgen de kosten in het sociaal domein. Voor onze gemeente komt daar als extra dimensie bij dat we voor de komende jaren staan voor grote investeringen staan. Het gaat dan om investeringen onder andere op het gebied van onderwijshuisvesting, civieltechnische kunstwerken en overig maatschappelijk vastgoed.

Het resultaat van deze begroting in meerjarig financieel perspectief laat zien dat prioritering en keuzes maken noodzakelijk is en blijft. We zien al geruime tijd dat er financieel zwaar weer op komst is. Iets waar bijna alle gemeenten mee te maken hebben.

Om die reden heeft uw raad bij de begrotingsbehandeling 2024 ons college verzocht om meerdere scenario's te ontwikkelen, waarbij het meerjarenperspectief tot en met 2040 wordt geschetst. Deze stap is gezet en de uitwerking is in juli 2024 aan uw raad gepresenteerd.

Begin dit jaar zijn we aan de hand van een projectmatige aanpak gestart om de keuzes en mogelijkheden in beeld te brengen. Een eerste ophaalronde heeft richting de Kadernota 2025 plaatsgehad. De uitkomsten, waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden, laten zien dat we er nog niet zijn. Kort na de zomer zijn we gestart met de tweede ophaalronde. De insteek is om richting de Kadernota 2026, i.c. mei 2025, een totaalpakket aan keuzes voor te leggen. Het doel hiervan is te komen tot een blijvende gezonde financiële positie van onze gemeente waarbij gelijktijdig gekeken wordt naar een op de lange termijn gericht inhoudelijk perspectief.

Dit vraagt om een toename van het urgentiebesef en bijbehorend handelingsperspectief. De stuurgroep, belast met het project samen keuzes maken, heeft besloten hiervoor een beroep te doen op een externe specialist. Het geheel maakt ook dat we u voorstellen een pas op de plaats te maken. *Specifiek wordt hiermee bedoeld om tot en met april 2025 geen besluiten te nemen over onderwerpen die leiden tot nieuwe, nog niet geraamde en ongedekte structurele lasten vanaf 2026. Tot die tijd kan het voorkomen dat er sprake is van uitzonderlijke gevallen waarbij besluitvorming toch noodzakelijk is. Wij zullen dit dan expliciet aan uw raad voorleggen. Dit is als zodanig in deze aanbiedingsbrief onder de beslispunten opgenomen.*

Het uiteindelijk begrotingsresultaat, na verwerking van alle bovengenoemde mutaties, over de jaren 2025 tot en met 2028 ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Lasten	180.254	180.902	182.618	187.663
Baten	180.343	176.048	174.117	178.634
Geraamd saldo van baten en lasten	89	-4.854	-8.501	-9.029
Bij: mutaties reserves	106	-158	-87	-543
Uiteindelijk resultaat/begrotingssaldo	196	-5.012	-8.588	-9.572

De provinciale toezichthouder corrigeert de uiteindelijke uitkomsten van de begroting met het saldo van de incidentele baten en lasten. In de begroting is een apart overzicht opgenomen waarin de incidentele baten en lasten nader zijn gespecificeerd. Het verloop is als volgt:

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo na bestemming	196	-5.012	-8.588	-9.572
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	2.440	850	994	1.413
Structureel begrotingssaldo	2.636	-4.162	-7.594	-8.159

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de begroting voor 2025 structureel en reëel in evenwicht is. Voor de jaren daarna is dat niet het geval.

- **Overige aanverwante onderwerpen - aandachtspunten**

Project Keuzes maken - Belastingen

Hiervoor is in deze aanbiedingsbrief benoemd dat richting de Kadernota 2026 een totaalpakket aan keuzes aan uw raad zal worden voorgelegd. Ook is vermeld dat aan u bij de behandeling van deze begroting wordt voorgesteld om de OZB-opbrengst voor *niet-woningen* te verhogen met 10%. Door dit voorstel wordt bereikt dat dit deel van de OZB-opbrengsten meer wordt verevend via de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

In het kader van het project keuzes maken is het verder verhogen van diverse belastingen ook een knop om aan te draaien. Vooruitlopend op het aan te bieden keuzepallet is ons college voorstander van een gefaseerde toename van bijvoorbeeld de gehele OZB-raming en de recreatieve belastingen, zoals de toeristenbelasting en de forensenbelasting. Om die reden zullen wij bij het aanbieden van de belastingverordeningen 2025 aan uw raad gaan voorstellen om verhogingen toe te passen. De belastingverordeningen 2025 zullen worden behandeld in de maand december van dit jaar.

Septembercirculaire

Recent is de septembercirculaire verschenen. Op het moment van dit schrijven wordt nog berekend wat de uitkomsten van de septembercirculaire zijn. Deze worden verwerkt via een begrotingswijziging.

Vermogenspositie

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing staan enkele financiële kengetallen opgenomen. Hieruit blijkt dat de vermogenspositie van onze gemeente goed is. Onze solvabiliteit blijft voor de komende jaren boven de 40%. In 2025 is deze ingeschat op 51% afnemend naar 42% in

2028. De netto schuldquote is laag te noemen. Dit geldt ook voor de schuld per inwoner, al zal deze bij ongewijzigd beleid fors gaan toenemen.

In het volgende overzicht is het verloop van de reserves en voorzieningen weergegeven (bedragen x € 1.000). Ook het verloop van de weerstandsratio over die periode is opgenomen.

Jaar	Algemene Reserve	Overige (bestemmings)-reserves	Voorzieningen	Weerstandsratio
Werkelijk 31-12-2023	30.571	88.201	36.296	7,9
Raming 2024	22.428	98.374	33.135	5,6
Raming 2025	21.857	98.838	32.790	6,2

U wordt voorgesteld de begroting vast te stellen.

In de u aangeboden begroting is rekening gehouden met de kaders zoals opgenomen in de Kadernota 2025.

U wordt voorgesteld de voorliggende begroting vast te stellen.

Bijlage(n):

1. [Raadsbesluit programmabegroting 2025](#)
2. Programmabegroting 2025
3. De begroting is in de digitale P&C-cyclus te raadplegen via de volgende link: [Begroting P&C-app](#) (<https://bmcbegrotingsapp.azurewebsites.net/goeree-overflakkee>)
4. Beantwoording technische vragen programmabegroting 2025

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Goeree-Overflakkee,

drs. Simone van Heeren
secretaris

mr. Ada Grootenboer-Dubbelman
burgemeester

BELEIDSBEGROTING

Programmaplan

gemeente
Goeree-Overflakkee

1. Openbare orde en veiligheid

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / **Wat gaat het college daarvoor doen?** *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect	Streven naar een hoog gevoel van veiligheid. (91% van de inwoners voelt zich veilig in zijn/haar buurt, bron: burgerpeiling 2021).
-------------------------------	--

Wat wil de raad bereiken?	Programmaliijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
Terugdringen van ingrijpende misdrijven (High Impact Crimes).	Bij herinrichting of aanleg nieuwe wijken sturen op het bijdragen aan een veilige omgeving.		Voorlichting ter voorkoming van digitale criminaliteit.	Stimuleren meldingsbereidheid.
				Werken aan een buurtpreventieteam in elke kern.
				Aansturen op voldoende beschikbare politie en BOA's. Ook in de zomerperiode en bij evenementen.
Komen tot een integrale aanpak van zorg en veiligheid <i>(de uitvoering van dit doel heeft nauwe relatie met het thema ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode)</i> .		Op verzoek VRR ondersteunen bij werven en behouden van brandweervrijwilligers.		Signaleren van en interveniëren op polarisatie en radicalisering.
		Erop sturen dat hulpverlening minstens op gelijk niveau blijft.		
		Erop aandringen dat de prestaties van de hulpdiensten verbeteren.		

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
Signaleren, stoppen en negatieve gevolgen verminderen van overlastgevende jeugd.	Bestrijden overlast horecabezoekers in samenwerking met horeca-ondernemers.			Sturen op continueren jeugdagent en samenwerking bevorderen met jeugdboa's.
	Inzetten op het bestrijden van wapenbezit en drugsgebruik onder jongeren/jong volwassenen.			
Afremsen van georganiseerde criminaliteit.	Verbeteren van informatieposities en het versterken van barrières.			Sturen op goede voorlichting door of samen met andere organisaties.
	Inzetten op aanpak van ondermijning in het buitengebied en op bedrijventerreinen.			Aandacht voor integriteit bij de raad, college en gemeentelijke organisatie.

Bij het bereiken van de met dit thema beoogde effecten zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR)

Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Openbare orde en Veiligheid					
Doel <i>De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator</i>	Indicator <i>W staat voor wettelijke indicator</i>	Bron			Norm <i>Doelstelling</i>
		Periode	Goeree-Overflakkee	Landelijk gemiddelde	
Terugdringen van ingrijpende misdrijven (High Impact Crimes).	W.08 Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	WSJG - BBV			< 0,3
		2023	0,6	2,5	
		2022	0,4	2,3	
	W.09 Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	WSJG - BBV			< 2,5
		2023	2,6	4,3	
		2022	3,2	4,5	
	W.10 Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	WSJG - BBV			< 0,9
		2023	0,9	1,3	
		2022	1,3	1,4	
		2021	0,9	1,3	

Wat mag het kosten?

Openbare orde en veiligheid	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	5.257.644	6.345.900	7.182.100	7.493.400	8.013.800	8.096.900
Totaal baten	-233.723	-248.600	-254.400	-261.000	-267.800	-274.600
Geraamd saldo van baten en lasten	5.023.921	6.097.300	6.927.700	7.232.400	7.746.000	7.822.300
Storting in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	5.023.921	6.097.300	6.927.700	7.232.400	7.746.000	7.822.300

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Crisisbeheersing en brandweer	4.727.300	-170.900	4.556.400
Openbare orde en veiligheid	2.454.800	-83.500	2.371.300
Totaal	7.182.100	-254.400	6.927.700

2. Mobiliteit

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / **Wat gaat het college daarvoor doen?** *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect	Veilige, gezonde en duurzame bereikbaarheid het eiland.
-------------------------------	---

Wat wil de raad bereiken?	Programmaliijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
Toename bereikbaarheid en verbondenheid dorpen, waarbij mobiliteit de basis is voor nieuwe ontwikkelingen.	Inzetten op bereikbaarheid GO tijdens onderhoud/renovatie aan de A29 (Haringvlietburg en Heinenoordtunnel).	Vergroten bereikbaarheid voor behoud scholen en ziekenhuis.		
	Versterken van (snel)fiets- en OV-verbindingen.			
Komen tot veilige en sociale mobiliteitsoplossingen.	Blijvend aandringen op betere veiligheid en doorstroming N59, N57 en N215.		Veranderen van mobiliteitsgedrag.	Vervullen van een voorbeeldfunctie als organisatie in gebruik van duurzame mobiliteit.
	Waar mogelijk vrachtverkeer en recreatieverkeer weren uit de kernen.		Ontwikkelen beleid voor laadinfrastructuur.	
	Realiseren veilige (school-) fietsroutes en oversteekplaatsen.		Uitbreiden aantal fietsoplaadpunten.	
	Opstellen van een kostenverhaal om te zorgen dat ruimtelijke ontwikkelingen bijdragen aan bovenwijkse (mobiliteits)kosten.			
	Hanteren van 30 km/u in bebouwde kom als uitgangspunt.			
	Ontsluiting van bedrijventerreinen goed regelen.			

Beleidsindicatoren

Mobiliteit					
Doel <i>De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator</i>	Indicator <i>W staat voor wettelijke indicator</i>	Bron			Norm <i>Doelstelling</i>
		Periode	Goeree-Overflakkee	Landelijk gemiddelde	
Komen tot veilige en sociale mobiliteitsoplossingen.	Aantal verkeersongevallen per 100.000 inwoners	WSJG - OOV			< 524,1
		2023	n.n.b. ¹	n.n.b. ¹	
		2022	597,4	692,0	
		2021	634,5	651,7	

¹ Deze gegevens zijn nog niet beschikbaar op de website Waar Staat Je Gemeente.

Wat mag het kosten?

Mobiliteit	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	1.022.890	1.239.700	1.068.400	1.129.700	1.160.100	1.197.200
Totaal baten	-249.688	-231.500	-236.800	-243.000	-249.400	-255.700
Geraamd saldo van baten en lasten	773.202	1.008.200	831.600	886.700	910.700	941.500
Storting in reserves	77.500	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-8.150	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	842.552	1.008.200	831.600	886.700	910.700	941.500

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Parkeervergunningen	-	-13.600	-13.600
Verkeer en vervoer	1.047.400	-223.200	824.200
Parkeren	21.000	-	21.000
Totaal	1.068.400	-236.800	831.600

3. Ruimte en wonen

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / **Wat gaat het college daarvoor doen?** *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect	<p>1. Realiseren van extra woonruimte waarbij we streven naar voldoende en duurzame woningen voor alle doelgroepen.</p> <p>2. Een toename van de waardering van de inwoners van de woon- en leefomgeving (laatste burgerpeiling (2021) gaf een cijfer van 6,6).</p>
-------------------------------	---

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
1. Bouwen van woningen in elke kern met daarbij ruime aandacht voor sociale woningbouw.	Als het wettelijk haalbaar is: opnemen in de prestatieafspraken met stakeholders dat woningen bij voorkeur worden toegewezen aan eigen inwoners en mensen met sociaal-economische binding.	Samen met de partners de Wooncoalitie Goeree-Overflakkee continueren en verder verbreden. Daarbij inzetten op het versnellen van de woonopgave.		Instellen klankbordgroep ruimte en wonen vanuit de raad.
	Opstellen van een planologisch kader, voor een kwalitatieve en kwantitatieve afweging. Dit kader dient voor de realisatie van 2500 woningen tot 2030. Dat gebeurt in 2022-2024 passend binnen de omgevingsvisie/ omgevingsplannen.			
	Waar nodig inzetten op actieve grondpolitiek aan de hand van de toe te passen criteria van de nota grondbeleid.			

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
	Gefaseerd aanpakken van permanente bewoning recreatieterreinen. Per park de mogelijkheden in kaart brengen met aandacht voor zaken als 'omzetten naar woonbestemming', 'arbeidsmigranten' en 'voorwaarden provincie'.	Realiseren van voldoende huisvesting voor arbeidsmigranten op basis van het vastgestelde beleidsplan.		
2. Behouden eigenheid karakters en aanzichten van de dorpskernen, buurtschappen en landschappen.	Proactief zoeken naar mogelijkheden om verpaupering tegen te gaan.	Zorgen voor voldoende aanbod en differentiatie in woontypen en woonmilieus. Basis hiervoor vormen de gemaakte prestatieafspraken en uitkomsten onderzoek woonbehoefte.	Zoeken naar mogelijkheden om de uitvoering van plannen te combineren met een kwaliteitsimpuls van de omgeving (meekoppelkansen, o.a. met uitvoering IHP).	Per kern volledig maken van dorpsprofielen.
	Inzetten op een woonomgeving met een schone, groene en fraaie uitstraling. Zowel bij bestaande bouw als bij nieuwbouw.	In woonbuurten en op ontmoetingsplaatsen streven naar mix van leeftijdsgroepen.	Terugkomen van groen, als er groen gekapt of verwijderd wordt. En/of wordt bij het kappen van bomen gezocht naar CO2-compenserende maatregelen.	Toetsen nieuwe plannen aan dorps- en landschapsprofielen.
	Vergroenen van woonwijken inpassen in (bestaande) beleidsnota's.		Uitvoeren van ecologisch bermonderhoud.	Correct verankeren van de landschapsbiografie in de omgevingsvisie.
	Inzetten op kwalitatieve groei voor kwantitatieve groei.			
	Beschermen, waarderen en laten beleven van cultuur historisch erfgoed.			
	Het opstellen van een beleidsnota Erfgoed.			

Bij het bereiken van de met dit thema beoogde effecten zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- DCMR Milieudienst Rijnmond
- Suijssenwaerde BV en CV

Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Ruimte en wonen					
Doel <i>De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator</i>	Indicator <i>W staat voor wettelijke indicator</i>	Bron			Norm <i>Doelstelling</i>
		Periode	Goeree-Overflakkee	Landelijk gemiddelde	
Bouwen van woningen in elke kern met daarbij ruime aandacht voor sociale woningbouw.	W.36 Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	WSJG - BBV			Norm bestendigen
		2023	10,2	9,1	
		2022	9,6	9,3	
		2021	11,2	8,9	
	Startersleningen (aantal)	Administratie gemeente			15
		2023	33	n.v.t.	
		2022	31	n.v.t.	
		2021	30	n.v.t.	
	Blijversleningen (aantal)	Administratie gemeente			5
2023		0	n.v.t.		
2022		0	n.v.t.		
2021		0	n.v.t.		

Wat mag het kosten?

Ruimte en wonen	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	10.067.252	8.948.800	7.900.200	9.123.300	9.154.600	8.970.200
Totaal baten	-7.715.523	-3.695.400	-2.888.600	-3.708.600	-3.363.100	-2.747.200
Geraamd saldo van baten en lasten	2.351.729	5.253.400	5.011.600	5.414.700	5.791.500	6.223.000
Storting in reserves	1.304.642	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-1.078.650	-778.150	-50.000	-49.400	-48.700	-41.100
Geraamd resultaat	2.577.721	4.475.250	4.961.600	5.365.300	5.742.800	6.181.900

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Voormalig woning havenmeester	11.300	-10.300	1.000
Cultureel erfgoed	471.200	-1.800	469.400
Fort Prins Frederik	378.900	-19.800	359.100
Gebiedsontwikkeling	76.100	-	76.100
Milieubeheer	2.370.500	-	2.370.500
Ruimtelijke ordening	1.165.900	-236.000	929.900
Wonen en bouwen	2.707.000	-2.175.300	531.700
Grondexploitaties	719.300	-445.400	273.900
Totaal	7.900.200	-2.888.600	5.011.600

4. Leefomgeving

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / **Wat gaat het college daarvoor doen?** *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect	1. De inwoner waardeert het wonen in de buurt met een 8 of hoger (laatste burgerpeiling (2021) 8,1). 2. 50 kg restafval per inwoner in 2025.
-------------------------------	---

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
1. Waarborgen van de vitaliteit, kwaliteit en functionaliteit van de leefomgeving.	In overleg met de dorpsraden verbeteren van de uitstraling van de entrees en de stads- en dorpsarten.	Geven van prioriteit in de leefomgeving aan spelen, wandelen en fietsen.	Komen tot evenwichtig groenbeheer, met aandacht voor biodiversiteit.	
	Stimuleren van het nemen van verantwoordelijkheden door alle betrokken partijen met betrekking tot de kwaliteit en kwantiteit van leefomgeving en water.	Samen met overheidsinstanties aandacht geven aan waterveiligheid (zeedijken, civiele kunstwerken, oevers en waterpartijen).		
	Uitvoeren van reconstructieprojecten waarbij aandacht is voor herontwikkeling van de openbare ruimte (incl. civiel-technische kunstwerken).			
	Uitvoeren van regulier onderhoud om te voldoen aan de normen van schoon, heel en veilig en aan de vastgestelde beeld- en omgevingskwaliteit met ruimte voor groen en spelen (IMBK).			
2. Komen tot een reductie van afval.	Implementatie herzien Grondstoffenbeleid.		Streven naar het doel dat de openbare ruimte vrij is van (zwerf)afval door efficiënte en duurzame inzameling bij/door bewoners en eigen dienst.	Helder communiceren en rapporteren rond de uitvoering van de afvalscheiding.

Bij het bereiken van de met dit thema beoogde effecten zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- RAD HW B.V.

Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Leefomgeving						
Doel	Indicator	Bron			Norm	
<i>De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator</i>	<i>W staat voor wettelijke indicator</i>	<i>Periode</i>	<i>Goeree-Overflakkee</i>	<i>Landelijk gemiddelde</i>	<i>Doelstelling</i>	
Het waarborgen van de vitaliteit, kwaliteit en functionaliteit van de leefomgeving.	De wegen voldoen gem. aan het kwaliteitsniveau B (Basis) (%)	Wegenbeheerplan 2018-2022			100%	
	Het openbare groen voldoet gem. aan het kwaliteitsniveau A of A-B (%)	Groenkwaliteitsplan 2016 A - centrum A-B voor woonwijken			100%	
	De kunstwerken voldoen gem. aan de kwaliteitsniveaus A of B of C	Beheerplan Kunstwerken 2018 (een nieuw beheerplan is in ontwikkeling)			100%	
	W.11 Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	WSJG - BBV	2023	3,1	5,8	5,0
		2022	5,6	6,0		
		2021	4,6	6,0		
Komen tot een reductie van afval.	W.33 Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	WSJG - BBV	2023	n.n.b. ¹	n.n.b. ¹	50 kg / inwoner (2025)
			2022	108	148	
			2021	189	164	

¹ Deze gegevens zijn nog niet beschikbaar op de website Waar Staat Je Gemeente.

Wat mag het kosten?

Leefomgeving	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	30.094.548	32.086.800	33.673.700	35.126.700	36.543.100	37.869.800
Totaal baten	-15.758.967	-15.624.500	-16.556.200	-17.018.400	-17.409.300	-17.848.900
Geraamd saldo van baten en lasten	14.335.581	16.462.300	17.117.500	18.108.300	19.133.800	20.020.900
Storting in reserves	107.600	107.600	107.600	107.600	107.600	107.600
Onttrekking aan reserves	-718.829	-808.200	-544.700	-364.700	-253.200	-4.700
Geraamd resultaat	13.724.352	15.761.700	16.680.400	17.851.200	18.988.200	20.123.800

Programmabegroting 2025

Programma: Aantrekkelijk eiland

Portefeuillehouder: Henk van Putten / Daan Markwat

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Voormalige werkplaatsen	25.600	-	25.600
Verkeer en vervoer	13.158.600	-536.700	12.621.900
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	4.400	-66.200	-61.800
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.501.400	-347.500	6.153.900
Riolering	4.949.100	-6.575.100	-1.626.000
Afval	7.749.100	-7.933.500	-184.400
Milieubeheer	54.500	-	54.500
Begraafplaatsen	1.231.000	-1.097.200	133.800
Totaal	33.673.700	-16.556.200	17.117.500

5. Bedrijvigheid

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / **Wat gaat het college daarvoor doen?** *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect	Een gebalanceerde brede welvaart.
-------------------------------	-----------------------------------

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
Een stimulerend ondernemersklimaat.	Uitbreiden van bedrijventerreinen, bij voorkeur in de buurt van de uitvalswegen op ons eiland.	Zorgen voor een goede aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt (samenwerking 3 O's).	Stimuleren en ondersteunen van innovatieve ontwikkelingen van ondernemers.	Opzetten en uitvoeren van een actieplan per bedrijventerrein.
	Bijdragen aan een kwaliteitsimpuls voor bestaande bedrijventerreinen.	Gemeentelijke inzet plegen voor behoud van het ziekenhuis op G-O.		Ondersteunen van vooral het MKB met goede vestigingsvoorwaarden.
	Instandhouden van gratis parkeren voor inwoners en bezoekers.			Uitvoeren van een jaarlijkse evaluatie van het bedrijvencontactpunt samen met ondernemers.
	Bijdragen aan en ondersteunen van projecten in centra ter stimulering van economische ontwikkeling met o.a. de ondersteuning van de verschillende bedrijven investeringszones.			Werken volgens de integrale ondernemersbenadering.
	Faciliteren en stimuleren van schone en veilige winkelgebieden en (duurzame) bedrijventerreinen o.b.v. KVO-GO.			Uitvoeren en monitoren detailhandelsvisie.
				Blijvend aandacht houden van het belang van lokaal inkopen.

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
Recreatie en toerisme is eilandbreed meer in balans.	Inzet op kwaliteitsverbetering van bestaand verbijfsrecreatie-aanbod.		Integraal benaderen van toerisme met specifieke aandacht voor duurzaamheid en in optimale interactie met natuur.	Vertalen van de recreatievisie naar concreet beleid en uitvoering.
	Stimuleren dat het toeristisch product beter gespreid wordt/is over het gehele eiland, door het stimuleren van recreatieve ontwikkelingen in het midden en de oostkant van ons eiland.			
	Aantrekkelijk maken en/of houden van strandopgangen en stranden en ontwikkelen van binnenstranden.			
	Onderzoek doen naar mogelijkheden van recreatief medegebruik van de natuur.			
	Ruimte blijven behouden voor recreatief kamperen.			
Medewerking verlenen aan een toekomstbestendige landbouw en visserij.	Opkomen voor het behoud van het maritiem cluster te Stellendam.	Uitvoeren van de op 7 juli 2022 aangenomen raadsnotie 'gebiedsgerichte aanpak 'stikstof' op Goeree-Overflakkee'.	Aandacht voor zoetwatervoorzieningen agrarische bedrijven.	
	Scherp sturen op het nakomen van afspraken om het Slijkgat op de overeengekomen diepte te houden.		Ruimte bieden aan duurzame agrarische ondernemers en innovatieve landbouw.	
			Inzetten op innovatie binnen de landbouw en visserij.	

Bij het bereiken van de met dit thema beoogde effecten zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Bedrijvenpark Oostflakkee beheer BV en CV (BPO)
- United Fish Auctions N.V. (UFA)

Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Bedrijvigheid					
Doel	Indicator	Bron			Norm
De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator	W staat voor wettelijke indicator	Periode	Goeree-Overflakkee	Landelijk gemiddelde	Doelstelling
Een stimulerend ondernemersklimaat.	W.14 Functiemenging <i>De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.</i>	WSJG - BBV			
		2023	49,5%	54,2%	> 48,9%
		2022	48,9%	53,8%	
		2021	48,6%	53,3%	
Recreatie en toerisme is eilandbreed meer in balans.	W.16 Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	WSJG - BBV			
		2023	193,4	197,1	> 162,8
		2022	185,0	188,2	
		2021	174,6	178,9	
Recreatie en toerisme is eilandbreed meer in balans.	W.21 Aantal banen per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	WSJG - BBV			
		2023	695,7	836,6	> 673,5
		2022	676,2	824,7	
		2021	666,2	805,1	
Recreatie en toerisme is eilandbreed meer in balans.	W.24 Netto arbeids-participatie <i>Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële)beroepsbevolking.</i>	WSJG - BBV			
		2023	75,4	73,1	> 73,6
		2022	74,1	72,2	
		2021	73,6	70,4	
Recreatie en toerisme is eilandbreed meer in balans.	Aantal verbeterde parken en voorzieningen	Analyse van ontwikkelingen door VEERO			> dan peil 1 januari 2019
		2023	n.b.	n.v.t.	
		2022	7	n.v.t.	
		2021	4	n.v.t.	
Recreatie en toerisme is eilandbreed meer in balans.	Aantal blauwe vlaggen en strandkeurmerken	Administratie gemeente			> 2
		2023	7	195	
		2022	7	189	
		2021	8	183	
Recreatie en toerisme is eilandbreed meer in balans.	Aantal verbeterde stranden en strandopgangen	Administratie gemeente			> 3
		2023	n.b.	n.v.t.	
		2022	0	n.v.t.	
		2021	3	n.v.t.	
Recreatie en toerisme is eilandbreed meer in balans.	Schone opgangen en stranden	Keuringen schoonste strand van Nederland			Gem. >8 per opgang in keurings-rapporten
		2023	n.b.	n.v.t.	
		2022	9,5	n.v.t.	
		2021	9,1	n.v.t.	

¹ Deze gegevens zijn nog niet beschikbaar op de website Waar Staat Je Gemeente.

Programmabegroting 2025

Programma: Aantrekkelijk eiland

Portefeuillehouder: Daan Markwat / Henk van Putten

Wat mag het kosten?

Bedrijvigheid	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	4.958.114	6.136.000	5.955.500	6.090.400	6.253.100	6.433.000
Totaal baten	-5.851.591	-5.779.700	-5.883.100	-5.898.200	-5.919.600	-5.938.100
Geraamd saldo van baten en lasten	-893.477	356.300	72.400	192.200	333.500	494.900
Storting in reserves	2.172.798	1.717.350	1.313.900	1.318.200	1.322.600	1.327.000
Onttrekking aan reserves	-530.477	-848.800	-276.800	-251.800	-251.800	-251.800
Geraamd resultaat	748.843	1.224.850	1.109.500	1.258.600	1.404.300	1.570.100

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Strandbewaking	225.000	-	225.000
Recreatieve havens	1.203.500	-362.500	841.000
Economische ontwikkeling	521.400	-60.100	461.300
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	74.000	-200.200	-126.200
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	333.200	-331.200	2.000
Bevordering toerisme / Gebiedsgerichte aanpak	2.188.100	-4.763.100	-2.575.000
Stranden en (openlucht) recreatie	1.410.300	-166.000	1.244.300
Totaal	5.955.500	-5.883.100	72.400

6. Blijvend ontwikkelen

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / **Wat gaat het college daarvoor doen?** *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect

Inwoners zijn in staat om hun eigen talenten te ontdekken en te ontwikkelen.

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
Inwoners ontwikkelen zich een leven lang.	Inzetten op duurzame lokale en regionale samenwerking tussen de leerwerkbedrijven, schoolbesturen en ondernemers.			
		Bijdrage aan het inlopen van leerachterstanden opgelopen tijdens de coronaperiode door inzet op welbevinden.		
		Stimuleren van het behalen van een startkwalificatie en het terugdringen van laaggeletterdheid.		
		Inzetten op motorische ontwikkeling en leesbevordering in het onderwijs.		
		Stimuleren van talentontwikkeling t.b.v. weerbaarheid van jongeren in het kader van welbevinden (OKO).		
		Uitvoeren cultuureducatie in het onderwijs.		

Programma: Vitaal eiland

Portefeuillehouder: Berend Jan Bruggeman

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
		Stimuleren van sterke verbinding tussen kinderopvang, onderwijs en ondersteuning in samenspraak met Jeugdhulp, met als doel dat kinderen en jongeren deelnemen aan het onderwijs en in de samenleving.		

Beleidsindicatoren

Blijvend ontwikkelen					
Doel	Indicator	Bron			Norm
<i>De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator</i>	<i>W staat voor wettelijke indicator</i>	<i>Periode</i>	<i>Goeree-Overflakkee</i>	<i>Landelijk gemiddelde</i>	<i>Doelstelling</i>
Inwoners ontwikkelen zich een leven lang.	W.17 Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	WSJG - BBV			≤ 0,4
		2023	n.n.b. ¹	n.n.b. ¹	
		2022	0,8	4,2	
	2021	0,0	2,7		
	W.18 Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	WSJG - BBV			≤ 8
		2023	26	27	
2022		19	24		
2021	18	20			
W.19 Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan het VO en MBO)	WSJG - BBV			≤ 1,0	
	2022/2023	1,8	2,4		
	2021/2022	1,9	2,4		
2020/2021	1,7	1,9			
W.21 Aantal banen per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	WSJG - BBV			> 673,5	
	2023	695,7	836,6		
	2022	676,2	824,7		
2021	666,2	805,1			
W.24 Netto arbeidsparticipatie <i>Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële)beroepsbevolking.</i>	WSJG - BBV			> 73,6	
	2023	75,4	73,1		
	2022	74,1	72,2		
2021	73,6	70,4			

Doel <i>De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator</i>	Indicator <i>W staat voor wettelijke indicator</i>	Bron			Norm <i>Doelstelling</i>
		Periode	Goeree-Overflakkee	Landelijk gemiddelde	
	W.26 Werkloze jongeren van 16 t/m 22 jaar	WSJG - BBV			<1
		2023	n.n.b. ¹	n.n.b. ¹	
		2022	1	1	
	W.28 Personen met een lopend re-integratietraject per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	WSJG - BBV			< 163,1
		2023	260,6	191,5	
		2022	215,4	197,7	
	Voldoen aan de zorgplicht	Administratie gemeente			100%
		2023	100%	n.v.t.	
		2022	100%	n.v.t.	
	Alle kinderen van alle 32 basisscholen op GO hebben bij het verlaten van de basisschool een diploma AMV	Jaarverslag stichting Muziekgebouw GO			32
		2022-2023	32	n.v.t.	
		2021-2022	32	n.v.t.	
		2020-2021	32	n.v.t.	

¹ Deze gegevens zijn nog niet beschikbaar op de website Waar Staat Je Gemeente.

Wat mag het kosten?

Blijvend ontwikkelen	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	16.671.432	8.016.500	7.894.500	8.375.700	9.709.400	10.355.100
Totaal baten	-2.986.282	-1.145.400	-1.247.600	-1.279.800	-1.312.800	-1.345.600
Geraamd saldo van baten en lasten	13.685.150	6.871.100	6.646.900	7.095.900	8.396.600	9.009.500
Storting in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-261.400	-234.000	-	-	-	-
Geraamd resultaat	13.423.750	6.637.100	6.646.900	7.095.900	8.396.600	9.009.500

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Openbaar onderwijs	140.400	-	140.400
Onderwijshuisvesting	2.793.800	-57.400	2.736.400
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.471.200	-1.149.900	2.321.300
Cultuur en erfgoed	236.000	-	236.000
Media	1.038.100	-33.800	1.004.300
Samenkracht en burgerparticipatie	215.000	-6.500	208.500
Totaal	7.894.500	-1.247.600	6.646.900

7. Gemeenschapszin & sociale veiligheid

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / **Wat gaat het college daarvoor doen?** *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect	Gemeenschapszin is een natuurlijk onderdeel van onze samenleving.
-------------------------------	---

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
Inwoners zien naar elkaar om doordat zij elkaar kennen en samen dingen doen.		Inzetten op openbaar toegankelijke ontmoetingsplaatsen en een beweegvriendelijke omgeving.		
		Stimuleren initiatieven en versterken van de organisatiekracht in de dorpen.		Stimuleren initiatieven en versterken van de organisatiekracht in de dorpen.
		Inzetten op passende huisvesting in dorpen en wijken vanuit de verbinding met Zorg en Welzijn, de omgevingsvisie en Toekomst besteding leven.		
		Inzetten op een samenleving waarin iedereen, ongeacht wie iemand als mens wil zijn, zich thuis voelt, zichzelf kan zijn en mee kan doen.		Inzetten op een samenleving waarin iedereen, ongeacht wie iemand als mens wil zijn, zich thuis voelt, zichzelf kan zijn en mee kan doen.

Beleidsindicatoren

Gemeenschapszin & sociale veiligheid					
Doel <i>De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator</i>	Indicator <i>W staat voor wettelijke indicator</i>	Bron			Norm <i>Doelstelling</i>
		Periode	Goeree-Overflakkee	Landelijk gemiddelde	
Inwoners zien naar elkaar om doordat zij elkaar kennen en samen dingen doen.	Aantal verleende vrij-bestedbare budgetten aan de kernen met een platform op basis van ingediende leefbaarheidsplannen	<i>Collegebesluiten / administratie gemeente</i>			14
		2023	14	n.v.t.	
		2022	14	n.v.t.	
		2021	14	n.v.t.	
	Verleende subsidies uit het leefbaarheidsfonds Middelharnis en Sommelsdijk	<i>Collegebesluiten / administratie gemeente</i>			5
		2023	3	n.v.t.	
		2022	3	n.v.t.	
		2021	3	n.v.t.	
	Verleende projectsubsidies: kern-gebonden en maatschappelijke initiatieven	<i>Collegebesluiten / administratie gemeente</i>			50
		2023	27	n.v.t.	
	2022	21	n.v.t.		
	2021	9	n.v.t.		
Verleende prestatiesubsidies maatschappelijke initiatieven	<i>Collegebesluiten / administratie gemeente</i>			7	
	2023	10	n.v.t.		
	2022	3	n.v.t.		
	2021	5	n.v.t.		
Het aantal georganiseerde inwonersavonden per kern	<i>Administratie gemeente (KBW)</i> Gemiddeld 1 per kern.			14	
	2023	11 inwonersavonden			
	2022	5 inwonersavonden			
Leden Bibliotheek ZH-Delta	<i>Jaarverslag Bibliotheek ZH-Delta</i>			25.000	
	2023	26.525	n.v.t.		
	2022	26.525	n.v.t.		
	2021	25.889	n.v.t.		
Bezoekersaantallen streekmuseum	<i>Jaarverslag Streekmuseum</i>			5.000	
	2023	6.320	n.v.t.		
	2022	3.100	n.v.t.		
	2021	2.828	n.v.t.		

Programmabegroting 2025

Programma: Vitaal eiland

Portefeuillehouder: Berend Jan Bruggeman / Jaap Willem Eijkenduijn

Wat mag het kosten?

Gemeenschapszin & sociale veiligheid	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	7.219.050	8.336.100	8.247.100	8.414.400	8.509.900	8.733.700
Totaal baten	-1.888.028	-1.577.900	-1.525.700	-1.503.200	-1.408.800	-1.441.100
Geraamd saldo van baten en lasten	5.331.022	6.758.200	6.721.400	6.911.200	7.101.100	7.292.600
Storting in reserves	-	25.000	12.500	12.800	13.100	13.400
Onttrekking aan reserves	-18.300	-23.200	-	-	-	-
Geraamd resultaat	5.312.722	6.760.000	6.733.900	6.924.000	7.114.200	7.306.000

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Sportbeleid en activering	154.700	-40.500	114.200
Sportaccommodaties	3.409.400	-143.200	3.266.200
Cultuur en erfgoed	424.400	-58.800	365.600
Musea	333.100	-	333.100
Cultureel erfgoed	35.800	-110.300	-74.500
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	300	-	300
Samenkracht en burgerparticipatie	3.856.300	-1.172.900	2.683.400
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	33.100	-	33.100
Totaal	8.247.100	-1.525.700	6.721.400

8. Gezondheid en welzijn

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / **Wat gaat het college daarvoor doen?** *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect

Inwoners maken gezonde en verstandige keuzes.

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
Iedereen leidt een zo vitaal mogelijk leven.		Stimuleren vanaf de pre-zwangerschap op het maken van gezonde keuzes voor kinderen op het gebied van sport, beweging, voeding en opvoeding.		
		Stimuleren van een gezonde leefstijl en bewustwording voor een leven lang bewegen en sporten in iedere levensfase.		
		Inzetten op bestaanszekerheid zodat iedereen gelijke kansen heeft om op een volwaardige manier deel te nemen aan de maatschappij. Die gelijkheid vraagt om maatwerk.		
		Inzetten op vroegsignalering en positieve gezondheid.		

Beleidsindicatoren

Gezondheid en welzijn						
Doel	Indicator	Bron			Norm	
De doelen in relatie met een	W staat voor wettelijke	Periode	Goeree-	Landelijk	Doelstelling	
Iedereen leidt een zo vitaal mogelijk leven.	W.20 Niet wekelijkse-sporters (%) t.o.v. bevolking van 19 jaar	WSJG - BBV ¹				
		2023	Geen	Geen	≤ 58,6	
		2022	58,6	46,4		
		2020	58,6	49,2		
	W.23 Kinderen in uitkeringsgezinnen (% kinderen tot 18 jaar)	WSJG - BBV				
		2023	n.n.b. ²	n.n.b. ²	≤ 4%	
		2022	4	6		
	W.27 Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	WSJG - BBV				
		2023	151,1	344,8	≤ 161,1	
		2022	155,3	366,7		
	W.32 Wmo-cliënten met een maatwerk-arrangement (per 10.000 inwoners)	WSJG - BBV				
		2023	610	705	≤ 570	
2022		540	706			
2021		580	666			

¹ Dit onderzoek vindt 1x in de 4 jaar plaats.

² Deze gegevens zijn nog niet beschikbaar op de website Waar Staat Je Gemeente.

Wat mag het kosten?

Gezondheid en welzijn	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	11.612.638	10.849.700	11.044.500	11.417.500	11.743.200	12.157.600
Totaal baten	-2.336.421	-2.506.700	-2.515.500	-2.412.700	-2.460.800	-2.518.200
Geraamd saldo van baten en lasten	9.276.217	8.343.000	8.529.000	9.004.800	9.282.400	9.639.400
Storting in reserves	2.341.200	1.031.800	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-148.174	-90.600	-	-	-	-
Geraamd resultaat	11.469.243	9.284.200	8.529.000	9.004.800	9.282.400	9.639.400

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Sportbeleid en activering	583.400	-309.600	273.800
Sportaccommodaties	3.646.500	-1.780.500	1.866.000
Samenkracht en burgerparticipatie	1.095.500	-24.900	1.070.600
Wijkteams	389.700	-22.700	367.000
Inkomensregelingen	2.511.700	-102.300	2.409.400
Volksgezondheid	2.817.700	-275.500	2.542.200
Totaal	11.044.500	-2.515.500	8.529.000

9. De inwoner in regie

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / Wat gaat het college daarvoor doen? *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect	Inwoners houden vanuit zelfregie grip op hun eigen leven.
-------------------------------	---

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
De inwoner is in staat om, in samenhang met zijn directe omgeving (formeel en informeel), zo zelfredzaam mogelijk te zijn.		Werken aan het dichten van de kloof tussen leef- en systeemwereld.		
		Stimuleren van de bewustwording dat inwoners meer zelf moeten doen om zorg beschikbaar en betaalbaar te houden.		
		Faciliteren en stimuleren van het versterken van het netwerk van informele en formele ondersteuning.		
		Stimuleren van eigen kracht en het zelf oplossend vermogen van inwoners.		

Beleidsindicatoren

De inwoner in regie						
Doel	Indicator	Bron			Norm	
<i>De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator</i>	<i>W staat voor wettelijke indicator</i>	<i>Periode</i>	<i>Goeree-Overflakkee</i>	<i>Landelijk gemiddelde</i>	<i>Doelstelling</i>	
Het versterken van het netwerk van informele en formele ondersteuning zodat inwoners op een toegankelijke manier hulp kunnen vragen.	Zorg aan een hulpbehoevende naaste (mantelzorg) (laatste 12 maanden)	WSJG - Burgerpeiling	2023	70%	55%	> 47%
			2022	Geen	49%	
			2021	46%	46%	
	Mantelzorger voelt zich belemmerd in dagelijkse activiteiten door het geven van zorg aan naaste	WSJG - Burgerpeiling ¹	2023	36%	30%	< 29%
			2022	n.v.t.	n.v.t.	
			2021	n.v.t.	n.v.t.	

¹ De gegevens over 2021 en 2022 zijn niet vergelijkbaar vanwege andere antwoordcategorieën sinds september 2022.

Programmabegroting 2025

Programma: Vitaal eiland

Portefeuillehouder: Berend Jan Bruggeman

Wat mag het kosten?

De inwoner in regie	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	11.051.473	7.937.200	15.282.500	11.638.300	6.746.800	6.926.100
Totaal baten	-10.812.617	-2.569.900	-9.213.000	-5.425.400	-362.700	-374.200
Geraamd saldo van baten en lasten	238.855	5.367.300	6.069.500	6.212.900	6.384.100	6.551.900
Storting in reserves	5.849.200	5.721.700	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-1.155.815	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	4.932.241	11.089.000	6.069.500	6.212.900	6.384.100	6.551.900

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Samenkracht en burgerparticipatie	11.361.900	-9.119.600	2.242.300
Wijkteams	670.900	-	670.900
Maatwerkvoorzieningen WMO	3.249.700	-93.400	3.156.300
Totaal	15.282.500	-9.213.000	6.069.500

10. Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / **Wat gaat het college daarvoor doen?** *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect

Voor inwoners in een kwetsbare periode is de juiste ondersteuning en zorg geregeld.

Wat wil de raad bereiken?	Programmaliijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
Adequate en toegankelijke ondersteuning en zorg is voor iedereen beschikbaar.		Bijdrage leveren aan realisatie van duurzame huisvesting voor diverse aandachtsgroepen.		
		Lokale invulling geven aan de landelijke ontwikkelingen rond zorg (IZA) en gezond leven(GALA).		
		Inzetten op een goed jeugdhulpstelsel met inzicht op de kosten. De Hervormingsagenda van het Rijk is richtinggevend. Met als uitgangspunt Thuis en Nabij.		
		Bieden van financiële ondersteuning aan inwoners die (tijdelijk) niet in staat zijn in hun eigen levensonderhoud te voorzien.		
		Bieden van hulp en ondersteuning bij het (opnieuw) deelnemen aan de arbeidsmarkt en/of integratie in de Nederlandse samenleving.		
		Inzetten op een goede integrale samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdomein.		

Bij het bereiken van de met dit thema beoogde effecten zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- GGD Rotterdam-Rijnmond
- Jeugdhulp Rijnmond

Programma: Vitaal eiland

Portefeuillehouder: Berend Jan Bruggeman

- Gemeentelijke Vervoercentrale Zeeland B.V. (GVC)
- Stichting CJG Rijnmond

Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode					
Doel <i>De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator</i>	Indicator	Bron			Norm <i>Doelstelling</i>
		Periode	Goeree-Overflakkee	Landelijk gemiddelde	
Adequate en toegankelijke ondersteuning en zorg is voor iedereen beschikbaar.	W.06 Totaal aantal verwijzingen Halt per 1.000 jongeren van 12 tot 18 jaar	WSJG - BBV			
		2023	14	9	≤ 2
		2022	6	8	
		2021	5	8	
	W.22 Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	WSJG - BBV			
		2023	n.n.b. ¹	n.n.b. ¹	≤ 0%
		2022	1	1	
		2021	0	1	
	W.29 Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp (%)	WSJG - BBV			
		2023	10,9	13,5	≤ 8,9%
	2022	10,4	13,4		
	2021	9,8	13,2		
W.30 Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming (%)	WSJG - BBV				
	2023	1,1	1,1	≤ 1,2%	
	2022	1,0	1,2		
	2021	1,2	1,2		
W.31 Jongeren (12 t/m 22 jaar) met jeugdreclassering	WSJG - BBV ²				
	2023	0,1	0,3	≤ 0,1%	
	2022	geen data	0,3		
	2021	geen data	0,3		
W.37 Demografische druk (%) <i>Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar</i>	WSJG - BBV				
	2023	79,1	70,3	Norm bestendigen	
	2022	78,9	70,3		
	2021	78,7	70,1		
Taakstelling statushouders	Taakstelling Ministerie van Veiligheid en Justitie en gemeentelijke administratie			100%	
	2024 40 + nieuwe taakstelling				
	2023 97 (72% van 134)				
	2022 77 (79% van 98)				
	2021 62 (87% van 71)				
Taakstelling Oekrainers	Administratie gemeente			100%	
	2024 opnamestop				
	2023 340 in gemeentelijke				

¹ Deze gegevens zijn nog niet beschikbaar op de website Waar Staat Je Gemeente.

² Er zijn geen cijfers voor onze gemeente bekend, omdat onze gemeente geen Halt vestiging heeft.

Programmabegroting 2025

Programma: Vitaal eiland

Portefeuillehouder: Berend Jan Bruggeman

Wat mag het kosten?

Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	34.552.661	47.468.500	48.027.000	47.029.100	48.016.600	49.323.200
Totaal baten	-12.482.572	-13.252.200	-13.871.400	-13.942.500	-13.941.700	-13.894.100
Geraamd saldo van baten en lasten	22.070.090	34.216.300	34.155.600	33.086.600	34.074.900	35.429.100
Storting in reserves	1.193.430	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-936.000	-664.800	-47.500	-	-	-
Geraamd resultaat	22.327.520	33.551.500	34.108.100	33.086.600	34.074.900	35.429.100

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Antidiscriminatiebeleid	28.200	-	28.200
Samenkracht en burgerparticipatie	812.200	-934.500	-122.300
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.660.400	-127.300	3.533.100
Inkomensregelingen	10.519.100	-10.544.700	-25.600
WSW en beschut werk	7.768.900	-1.790.600	5.978.300
Arbeidsparticipatie	2.519.700	-	2.519.700
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	92.200	-316.500	-224.300
Hulp bij het huishouden (WMO)	4.859.200	-	4.859.200
Begeleiding (WMO)	2.427.500	-	2.427.500
Dagbesteding (WMO)	1.449.400	-	1.449.400
Overige maatwerkarrangementen WMO)	104.200	-	104.200
Jeugdhulp begeleiding	2.266.600	-	2.266.600
Jeugdhulp behandeling	3.549.700	-	3.549.700
Jeugdhulp dagbesteding	1.323.500	-	1.323.500
Jeugdhulp zonder verblijf overig	355.800	-	355.800
Pleegzorg	666.000	-	666.000
Jeugdhulp met verblijf overig	2.395.600	-	2.395.600
Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	662.100	-	662.100
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	511.300	-	511.300
Beschermd wonen (WMO)	45.900	-	45.900
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	298.300	-150.000	148.300
Jeugdbescherming	1.448.000	-	1.448.000
Volksgezondheid	263.200	-7.800	255.400
Totaal	48.027.000	-13.871.400	34.155.600

11. Duurzame ontwikkeling

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / **Wat gaat het college daarvoor doen?** *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect	1. Een gezondere en mooiere leefomgeving en behoud van flora en fauna. 2. Goed rentmeesterschap. 3. Balans tussen planten en dieren en hun omgeving.
-------------------------------	--

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
1. Komen tot innovatieve opwek, besparing en opslag van energie. Voldoen aan eisen klimaatakkoord.	Samen met pandeigenaren en bewoners opstellen visie voor verduurzaming van de verschillende kernen en de bebouwing in het buitengebied.	Behouden en/of uitbreiden van de duurzaamheidslening.	Verder verduurzamen van gemeentelijk vastgoed.	Verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van duurzaamheid, maar niet voorop lopen.
	Voorkomen dat er extra windturbines komen.	Stimuleren van woningisolatie en energiebesparende maatregelen en bestrijden energiearmoede.	Inzetten op het vergroten van de netwerkcapaciteit, mede door lobby's en faciliteren in vergunningtrajecten.	Samen met pandeigenaren en bewoners opstellen van klimaatplannen van de verschillende kernen en de bebouwing in het buitengebied.
	Geen zonnevelden op landbouwgrond.		Uitvoeren en periodiek actualiseren van de RES en de transitievisie warmte.	
	Zoveel als mogelijk inzetten op dubbel ruimtegebruik.		Stimuleren en faciliteren van duurzame en aardgasvrije gebouwde omgeving. Hieronder valt het uitvoeren van het project Stad aardgasvrij.	
			Stimuleren en faciliteren van initiatieven voor schone mobiliteit, waaronder opstellen regionaal mobiliteitsprogramma.	

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
2. Komen tot een circulair eiland.			Stimuleren van circulariteit en vooral circulair bouwen.	Inzetten op een circulaire gemeentelijke organisatie.
			Stimuleren en faciliteren van initiatieven voor een circulaire aanpak grote economische sectoren, MKB, kantoren en recreatie.	
3. Komen tot het herstel en versterking van het natuurlijk kapitaal.	Uitvoeren van ecologisch bermonderhoud.		Treffen van klimaatadaptieve maatregelen in het kader van de Regionale Adaptie Strategie (RAS).	
			Stimuleren en faciliteren van initiatieven voor verduurzaming van de agrarische sector.	

Bij het bereiken van de met dit thema beoogde effecten zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Coöperatie Deltawind U.A.

Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden partijen.

Beleidsindicatoren

Duurzame ontwikkeling					
Doel	Indicator	Bron			Norm
<i>De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator</i>	<i>W staat voor wettelijke indicator</i>	<i>Periode</i>	<i>Goeree-Overflakkee</i>	<i>Landelijk gemiddelde</i>	<i>Doelstelling</i>
Komen tot innovatieve opwek en opslag van energie. Voldoen aan eisen klimaatakkoord.	Duurzaamheidsleningen (aantal)	<i>Administratie gemeente</i>			Max. is € 25.000,- per lening
		2023	152	n.v.t.	
		2022	181	n.v.t.	
	W.34 Hernieuwbare elektriciteit (%)	<i>WSJG - BBV</i>			Energie-neutraal
		2023	n.n.b. ¹	n.n.b. ¹	
		2022	262,1	41,3	
	Energieverbruik woningen op Goeree-Overflakkee	<i>Klimaatmonitor</i>			≤ jr. 2019
		2023	640 TJ aardgas 207 TJ elektra		
		2022	776 TJ aardgas 215 TJ elektra		
	2021	895 TJ aardgas 229 TJ elektra			
	Cijfers in Terajoule (TJ). Aardgasgebruik is temperatuurgecorrigeerd.				

¹ Deze gegevens zijn nog niet beschikbaar op de website Waar Staat Je Gemeente.

Wat mag het kosten?

Duurzame ontwikkeling	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	3.466.836	2.874.200	3.031.500	2.508.800	2.656.400	2.822.700
Totaal baten	-3.003.235	-2.128.200	-1.955.600	-1.419.100	-1.363.000	-1.379.900
Geraamd saldo van baten en lasten	463.601	746.000	1.075.900	1.089.700	1.293.400	1.442.800
Storting in reserves	912.668	261.100	274.600	281.800	289.100	296.300
Onttrekking aan reserves	-1.004.421	-274.300	-194.200	-194.600	-188.500	-
Geraamd resultaat	371.848	732.800	1.156.300	1.176.900	1.394.000	1.739.100

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Klimaatbeleid	3.031.500	-1.955.600	1.075.900
Totaal	3.031.500	-1.955.600	1.075.900

12. Dienstverlening en participatie

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / **Wat gaat het college daarvoor doen?** *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect	Betrokken en toegankelijke dienstverlening. (beoordeling digitale dienstverlening 6,9 en communicatie/ voorlichting 6,5 ruim voldoende beoordeeld. (bron: burgerpeiling 2021).
-------------------------------	--

Wat wil de raad bereiken?	Programmalijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
	Wat gaat het college daarvoor doen?			
Professionele dienstverlening die aansluit bij de behoefte in de samenleving, ook als die verandert.	Inzetten op klantgerichte houding/hospitality van de ambtelijke organisatie.			
	Inzetten op nieuwe huisvesting voor de gemeentelijke organisatie in combinatie met andere voorzieningen.			
	Opstellen van een verbeterplan na onderzoeken naar de kwaliteit van de dienstverlening.			
	Aandacht hebben in correspondentie voor laaggeletterden en mensen die minder digitaal vaardig zijn.			
	Zorgen dat online informatie beter vindbaar is.			
	Snelle en leesbare beantwoording aan inwoners. Niet alleen een ontvangstbevestiging.			
				Onderzoeken mogelijkheden van een persoonlijk informatieplan (Mijn GO).
			Mogelijkheden en wensen voor spraakroutering en chatbot worden onderzocht.	
De communicatiewijze van de gemeente is professioneel.			Benutten van eenvoudige taal, zodat deze voor iedereen in onze gemeente begrijpelijk is.	
			Stimuleren en monitoren van de inzet van digitale communicatiemogelijkheden.	

Beleidsindicatoren

Dienstverlening en participatie					
Doel	Indicator	Bron			Norm
<i>De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator</i>	<i>W staat voor wettelijke indicator</i>	<i>Periode</i>	<i>Goeree-Overflakkee</i>	<i>Landelijk gemiddelde</i>	<i>Doelstelling</i>
Professionele dienstverlening die aansluit bij de behoefte in de samenleving, ook als die verandert.	Bereikbaarheid telefonie binnen 30 seconden	<i>Administratie gemeente</i>			85%
		2023	82%	n.v.t.	
		2022	77%	n.v.t.	
		2021	72%	n.v.t.	
	Eerstelijns afhandeling	<i>Administratie gemeente</i>			60%
		2023	65%	n.v.t.	
		2022	67%	n.v.t.	
		2021	65%	n.v.t.	
	Bereikbaarheid chat (gemiddelde eerste reactietijd)	<i>Administratie gemeente</i>			30 sec.
		2023	5 min, 6 sec	n.v.t.	
	2022	6 min, 16 sec	n.v.t.		
	2021	2 min, 53 sec	n.v.t.		
Reactietermijn social media binnen 2 uur (gedurende openingstijden)	<i>Administratie gemeente</i>			85%	
	2023	84%	n.v.t.		
	2022	83%	n.v.t.		
	2021	76%	n.v.t.		
Kwaliteitswaardering voor levering producten en diensten via contactkanalen		<i>Administratie gemeente</i>			> 8,0
		2023			
		Balie	8,5	n.v.t.	
		Telefoon	7,0	n.v.t.	
		Website	6,1	n.v.t.	
		E-form.	6,4	n.v.t.	
		Chat	6,4	n.v.t.	
		Facebook	7,5	n.v.t.	
		X	-	n.v.t.	
		2022			
		Balie	9,6	n.v.t.	
		Telefoon	6,8	n.v.t.	
		Website	5,1	n.v.t.	
		E-form.	9,3	n.v.t.	
Chat	7,9	n.v.t.			
Facebook	9,5	n.v.t.			
X	10,0	n.v.t.			
Waardering digitale dienstverlening		<i>WSJG - Burgerpeiling</i>			> 7,5
		2023	7,00	6,86	
		2022	Geen	6,72	
		2021	6,90	6,96	
De communicatiewijze van de gemeente is professioneel.	Mate van waardering communicatie en voorlichting vanuit de gemeente (cijfer).	<i>WSJG - Burgerpeiling</i>			> 6,7
		2023	6,30	6,35	
		2022	Geen	6,31	
		2021	6,50	6,64	

Programmabegroting 2025

Programma: Betrokken eiland

Portefeuillehouder: Ada Grootenboer – Dubbelman / Henk van Putten

Wat mag het kosten?

Dienstverlening	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	2.169.068	2.332.000	2.425.400	2.623.700	2.721.900	2.599.700
Totaal baten	-793.203	-1.120.900	-1.112.300	-1.163.900	-1.245.500	-1.192.100
Geraamd saldo van baten en lasten	1.375.864	1.211.100	1.313.100	1.459.800	1.476.400	1.407.600
Storting in reserves	359.000	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-44.100	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	1.690.764	1.211.100	1.313.100	1.459.800	1.476.400	1.407.600

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Burgerzaken	1.707.800	-1.057.300	650.500
Voormalige gemeentehuizen	152.400	-	152.400
Streekarchief	475.200	-38.400	436.800
Voormalig raadhuis Middelharnis	73.600	-	73.600
Gehandicaptenparkeerkaarten	16.400	-16.600	-200
Totaal	2.425.400	-1.112.300	1.313.100

13. Bestuurs- en kabinetszaken

Wat wil de raad bereiken? *(lees:doelen)* / **Wat gaat het college daarvoor doen?** *(lees:subdoelen)*

Maatschappelijk effect	Een hogere opkomstpercentage bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 ten opzichte van 2022 (64%).
-------------------------------	--

Wat wil de raad bereiken?	Programmaliijnen			
	Aantrekkelijk eiland	Vitaal eiland	Duurzaam en Innovatief eiland	Betrokken eiland
Wat gaat het college daarvoor doen?				
Zorgen voor optimale verbinding tussen samenleving en gemeentebestuur.	Zorgen dat de raadsbijeenkomsten laagdrempelig toegankelijk zijn.			Verder invoeren en uitwerken van de nota participatie.
	Door goede (raads)communicatie inzetten op het creëren van begrip en draagvlak doelgroepen voor politiek-bestuurlijke keuzes.			Onderzoeken of de raad vaker dan één keer per maand besluiten kan nemen.
				Representatief handelen en communiceren door en namens het gemeentebestuur.
				Mogelijk maken dat de samenleving, waar nodig, input levert voor beleid en uitvoering.

Beleidsindicatoren

Bestuurs- en kabinetszaken					
Doel	Indicator	Bron			Norm
<i>De doelen in relatie met een (wettelijke) indicator</i>	<i>W staat voor wettelijke indicator</i>	<i>Periode</i>	<i>Goeree-Overflakkee</i>	<i>Landelijk gemiddelde</i>	<i>Doelstelling</i>
Zorgen voor optimale verbinding tussen samenleving en gemeentebestuur.	Mate van vertrouwen in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd (+) (%).	WSJG - Burgerpeiling			
		2023	22%	28%	> 28%
		2022	Geen	29%	
		2021	23%	28%	

Programmabegroting 2025

Programma: Betrokken eiland

Portefeuillehouder: Ada Grootenboer - Dubbelman

Wat mag het kosten?

Bestuurs- en kabinetszaken	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	2.675.956	3.123.400	3.201.300	3.312.300	3.431.100	3.519.000
Totaal baten	-199.162	-26.000	-	-	-	-
Geraamd saldo van baten en lasten	2.476.794	3.097.400	3.201.300	3.312.300	3.431.100	3.519.000
Storting in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-35.000	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	2.441.794	3.097.400	3.201.300	3.312.300	3.431.100	3.519.000

Overzicht onderliggende producten

Taakveld / Product	Lasten 2025	Baten 2025	Saldo
Bestuur	2.918.500	-	2.918.500
Representatie, voorlichting en communicatie	282.800	-	282.800
Totaal	3.201.300	-	3.201.300

Recapitulatie Baten en Lasten per thema 2023 - 2028

Openbare orde en veiligheid	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	5.257.644	6.345.900	7.182.100	7.493.400	8.013.800	8.096.900
Totaal baten	-233.723	-248.600	-254.400	-261.000	-267.800	-274.600
Geraamd saldo van baten en lasten	5.023.921	6.097.300	6.927.700	7.232.400	7.746.000	7.822.300
Storting in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	5.023.921	6.097.300	6.927.700	7.232.400	7.746.000	7.822.300
Mobiliteit	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	1.022.890	1.239.700	1.068.400	1.129.700	1.160.100	1.197.200
Totaal baten	-249.688	-231.500	-236.800	-243.000	-249.400	-255.700
Geraamd saldo van baten en lasten	773.202	1.008.200	831.600	886.700	910.700	941.500
Storting in reserves	77.500	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-8.150	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	842.552	1.008.200	831.600	886.700	910.700	941.500
Ruimte en wonen	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	10.067.252	8.948.800	7.900.200	9.123.300	9.154.600	8.970.200
Totaal baten	-7.715.523	-3.695.400	-2.888.600	-3.708.600	-3.363.100	-2.747.200
Geraamd saldo van baten en lasten	2.351.729	5.253.400	5.011.600	5.414.700	5.791.500	6.223.000
Storting in reserves	1.304.642	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-1.078.650	-778.150	-50.000	-49.400	-48.700	-41.100
Geraamd resultaat	2.577.721	4.475.250	4.961.600	5.365.300	5.742.800	6.181.900

Recapitulatie Baten en Lasten per thema 2023 - 2028

Leefomgeving	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	30.094.548	32.086.800	33.673.700	35.126.700	36.543.100	37.869.800
Totaal baten	-15.758.967	-15.624.500	-16.556.200	-17.018.400	-17.409.300	-17.848.900
Geraamd saldo van baten en lasten	14.335.581	16.462.300	17.117.500	18.108.300	19.133.800	20.020.900
Storting in reserves	107.600	107.600	107.600	107.600	107.600	107.600
Onttrekking aan reserves	-718.829	-808.200	-544.700	-364.700	-253.200	-4.700
Geraamd resultaat	13.724.352	15.761.700	16.680.400	17.851.200	18.988.200	20.123.800
Bedrijvigheid	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	4.958.114	6.136.000	5.955.500	6.090.400	6.253.100	6.433.000
Totaal baten	-5.851.591	-5.779.700	-5.883.100	-5.898.200	-5.919.600	-5.938.100
Geraamd saldo van baten en lasten	-893.477	356.300	72.400	192.200	333.500	494.900
Storting in reserves	2.172.798	1.717.350	1.313.900	1.318.200	1.322.600	1.327.000
Onttrekking aan reserves	-530.477	-848.800	-276.800	-251.800	-251.800	-251.800
Geraamd resultaat	748.843	1.224.850	1.109.500	1.258.600	1.404.300	1.570.100
Blijvend ontwikkelen	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	16.671.432	8.016.500	7.894.500	8.375.700	9.709.400	10.355.100
Totaal baten	-2.986.282	-1.145.400	-1.247.600	-1.279.800	-1.312.800	-1.345.600
Geraamd saldo van baten en lasten	13.685.150	6.871.100	6.646.900	7.095.900	8.396.600	9.009.500
Storting in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-261.400	-234.000	-	-	-	-
Geraamd resultaat	13.423.750	6.637.100	6.646.900	7.095.900	8.396.600	9.009.500

Recapitulatie Baten en Lasten per thema 2023 - 2028

Gemeenschapszin & sociale veiligheid	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	7.219.050	8.336.100	8.247.100	8.414.400	8.509.900	8.733.700
Totaal baten	-1.888.028	-1.577.900	-1.525.700	-1.503.200	-1.408.800	-1.441.100
Geraamd saldo van baten en lasten	5.331.022	6.758.200	6.721.400	6.911.200	7.101.100	7.292.600
Storting in reserves	-	25.000	12.500	12.800	13.100	13.400
Onttrekking aan reserves	-18.300	-23.200	-	-	-	-
Geraamd resultaat	5.312.722	6.760.000	6.733.900	6.924.000	7.114.200	7.306.000
Gezondheid en welzijn	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	11.612.638	10.849.700	11.044.500	11.417.500	11.743.200	12.157.600
Totaal baten	-2.336.421	-2.506.700	-2.515.500	-2.412.700	-2.460.800	-2.518.200
Geraamd saldo van baten en lasten	9.276.217	8.343.000	8.529.000	9.004.800	9.282.400	9.639.400
Storting in reserves	2.341.200	1.031.800	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-148.174	-90.600	-	-	-	-
Geraamd resultaat	11.469.243	9.284.200	8.529.000	9.004.800	9.282.400	9.639.400
De inwoner in regie	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	11.051.473	7.937.200	15.282.500	11.638.300	6.746.800	6.926.100
Totaal baten	-10.812.617	-2.569.900	-9.213.000	-5.425.400	-362.700	-374.200
Geraamd saldo van baten en lasten	238.855	5.367.300	6.069.500	6.212.900	6.384.100	6.551.900
Storting in reserves	5.849.200	5.721.700	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-1.155.815	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	4.932.241	11.089.000	6.069.500	6.212.900	6.384.100	6.551.900

Recapitulatie Baten en Lasten per thema 2023 - 2028

Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	34.552.661	47.468.500	48.027.000	47.029.100	48.016.600	49.323.200
Totaal baten	-12.482.572	-13.252.200	-13.871.400	-13.942.500	-13.941.700	-13.894.100
Geraamd saldo van baten en lasten	22.070.090	34.216.300	34.155.600	33.086.600	34.074.900	35.429.100
Storting in reserves	1.193.430	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-936.000	-664.800	-47.500	-	-	-
Geraamd resultaat	22.327.520	33.551.500	34.108.100	33.086.600	34.074.900	35.429.100
Duurzame ontwikkeling	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	3.466.836	2.874.200	3.031.500	2.508.800	2.656.400	2.822.700
Totaal baten	-3.003.235	-2.128.200	-1.955.600	-1.419.100	-1.363.000	-1.379.900
Geraamd saldo van baten en lasten	463.601	746.000	1.075.900	1.089.700	1.293.400	1.442.800
Storting in reserves	912.668	261.100	274.600	281.800	289.100	296.300
Onttrekking aan reserves	-1.004.421	-274.300	-194.200	-194.600	-188.500	-
Geraamd resultaat	371.848	732.800	1.156.300	1.176.900	1.394.000	1.739.100
Dienstverlening	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	2.169.068	2.332.000	2.425.400	2.623.700	2.687.400	2.565.200
Totaal baten	-793.203	-1.120.900	-1.112.300	-1.163.900	-1.245.500	-1.192.100
Geraamd saldo van baten en lasten	1.375.864	1.211.100	1.313.100	1.459.800	1.441.900	1.373.100
Storting in reserves	359.000	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-44.100	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	1.690.764	1.211.100	1.313.100	1.459.800	1.441.900	1.373.100

Recapitulatie Baten en Lasten per thema 2023 - 2028

Bestuurs- en kabinetszaken	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	2.675.956	3.123.400	3.201.300	3.312.300	3.431.100	3.519.000
Totaal baten	-199.162	-26.000	-	-	-	-
Geraamd saldo van baten en lasten	2.476.794	3.097.400	3.201.300	3.312.300	3.431.100	3.519.000
Storting in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-35.000	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	2.441.794	3.097.400	3.201.300	3.312.300	3.431.100	3.519.000
Algemene dekkingsmiddelen (incl. onvoorzien en overhead)	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	21.167.597	23.976.500	25.320.300	26.619.000	27.992.200	28.693.300
Totaal baten	-113.702.247	-125.080.000	-123.082.700	-121.772.400	-124.812.000	-129.424.700
Geraamd saldo van baten en lasten	-92.534.649	-101.103.500	-97.762.400	-95.153.400	-96.819.800	-100.731.400
Storting in reserves	8.962.604	33.208.900	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-14.768.844	-33.035.800	-702.200	-702.200	-903.200	-903.200
Geraamd resultaat	-98.340.889	-100.930.400	-98.464.600	-95.855.600	-97.723.000	-101.634.600
TOTAAL	Rekening 2023	Begr.na wijz.2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Totaal lasten	161.987.158	169.671.300	180.254.000	180.902.300	182.617.700	187.663.000
Totaal baten	-178.013.259	-174.986.900	-180.342.900	-176.048.200	-174.116.500	-178.634.400
Geraamd saldo van baten en lasten	-16.026.102	-5.315.600	-88.900	4.854.100	8.501.200	9.028.600
Storting in reserves	23.280.642	42.073.450	1.708.600	1.720.400	1.732.400	1.744.300
Onttrekking aan reserves	-20.708.159	-36.757.850	-1.815.400	-1.562.700	-1.645.400	-1.200.800
Geraamd resultaat	-13.453.619	-	-195.700	5.011.800	8.588.200	9.572.100

Overzicht van Algemene dekkingsmiddelen, Onvoorzien en Heffing VPB 2023 - 2028

Onderdeel	Rekening 2023	Begr.na wijz. 2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Algemene Dekkingsmiddelen						
Lasten	2.102.718	2.819.500	3.437.300	4.157.700	4.839.300	4.839.600
<i>Lokale heffingen</i>						
Lasten heffing in invordering	827.598	981.300	960.000	985.500	1.012.400	1.038.800
<i>Dividend / Rente belegde gelden</i>						
Nutsvoorzieningen	14.438	29.100	44.000	66.000	79.300	88.100
BNG	572	900	900	1.300	1.600	1.700
<i>Saldo financieringsfunctie</i>						
Geldleningen < 1 jaar	830	27.500	62.500	62.500	62.500	62.500
Geldleningen > 1 jaar	1.251.604	1.313.200	1.443.700	2.082.600	2.685.600	3.175.400
Rente uitstaande gelden	2.122	1.200	2.800	3.600	4.100	4.400
Rente eigen financieringsmiddelen	5.556	8.600	8.400	12.600	15.200	16.800
<i>Overige algem. dekkingsmiddelen</i>	-	457.700	915.000	943.600	978.600	451.900
Baten	-113.418.395	-124.969.400	-122.969.600	-121.656.300	-124.692.900	-129.302.600
<i>Lokale heffingen</i>						
OZB gebruikers	-1.161.311	-1.067.000	-1.176.200	-1.291.100	-1.420.200	-1.562.200
OZB eigenaren	-8.345.209	-8.591.000	-8.802.100	-9.031.000	-9.265.800	-9.506.700
OZB eigenaren - niet woningen	-1.764.676	-1.674.000	-1.844.900	-2.025.500	-2.228.100	-2.450.900
Hondenbelasting	588	-	-	-	-	-
Precariobelasting	-21.126	-25.000	-35.200	-36.200	-37.200	-38.200
Lasten heffing in invordering	-99.537	-	-	-	-	-
<i>Algemene uitkering</i>	-93.196.385	-96.951.800	-100.658.600	-98.137.600	-101.737.900	-105.380.400
<i>Integrale uitkering Sociaal Domein</i>	-5.482.649	-5.341.500	-5.594.000	-5.327.400	-5.017.300	-4.849.900
<i>Dividend / Rente belegde gelden</i>						
Nutsvoorzieningen	-1.923.502	-9.764.600	-3.284.300	-3.565.100	-2.198.000	-2.407.400
BNG	-181.253	-156.400	-130.500	-130.500	-130.500	-130.500
<i>Saldo financieringsfunctie</i>						
Geldleningen < 1 jaar	-710.535	-490.000	-490.000	-490.000	-490.000	-490.000
Geldleningen > 1 jaar	-525.505	-900.900	-946.600	-1.614.700	-2.160.700	-2.479.200
Rente uitstaande gelden	-7.295	-7.200	-7.200	-7.200	-7.200	-7.200
Saldo Algemene Dekkingsmiddelen	-111.315.676	-122.149.900	-119.532.300	-117.498.600	-119.853.600	-124.463.000

Aan het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)
- PZEM N.v.
- GBE Aqua B.V.
- Stedin Holding NV
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Onvoorzien						
Onvoorziene uitgaven	102.000	50.000	52.000	52.000	52.000	52.000
Saldo Onvoorzien	102.000	50.000	52.000	52.000	52.000	52.000
Heffing Vennootschapsbelasting						
Te betalen vennootschapsbelasting	175.940	-	-	-	-	-
Saldo Heffing Vennootschapsbel.	175.940	-	-	-	-	-
TOTAAL	-111.037.736	-122.099.900	-119.480.300	-117.446.600	-119.801.600	-124.411.000

Overzicht Overhead

In het kader van de vernieuwing van het BBV dient op basis van artikel 8, lid 1C een apart overzicht van de kosten van overhead opgenomen te worden. Onder overhead wordt verstaan: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze definitie houdt in dat ondersteunende taken die niet direct dienstbaar zijn aan de externe klant of het externe product tot de overhead behoren. Dit geldt ook voor sturende taken die vervuld worden door hiërarchisch leidinggevenden. De directe kosten moeten zoveel als mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende taakvelden.

Soort overhead	Lasten	Baten	Saldo
Overhead teams:			
Bestuurssecretariaat	439.700	-	439.700
Buitendienst	441.000	-	441.000
Concern Control	668.600	-	668.600
Directie	662.600	-	662.600
Dienstverlening Extern	1.838.700	-	1.838.700
Dienstverlening Intern	2.029.500	-	2.029.500
Economische Zaken	10.500	-	10.500
Programma- en projectmanagement	3.400	-	3.400
Jeugd & Gezin	148.300	-	148.300
Leefbaarheid & Wijk	151.500	-	151.500
Maatschappelijke Ontwikkeling	150.700	-	150.700
Organisatie & Advies	2.018.300	-	2.018.300
Servicecenter	-	-	-
Veiligheid & Handhaving	147.900	-	147.900
Passend Werk & Inkomen	175.100	-	175.100
Zorg	173.200	-	173.200
Omgeving	151.100	-	151.100
Vastgoed	882.100	-	882.100
I-team	1.905.800	-	1.905.800
Subtotaal	11.998.000	-	11.998.000
Overhead producten:			
Voorlichting en communicatie	149.200	-	149.200
Representatie	74.800	-	74.800
Participatie	58.800	-	58.800
Ambtelijk personeel	2.155.100	-	2.155.100
Organisatieontwikkeling	349.500	-	349.500
Voertuig algemeen gebruik - deelauto	28.300	-	28.300
Huisvesting gemeentehuis	1.350.700	-	1.350.700
Huisvesting Rondeel	470.100	-113.000	357.100
Catering	199.100	-100	199.000
Informatisering en automatisering	3.957.900	-	3.957.900
Facilitaire diensten	529.700	-	529.700
Vastgoed - voertuig	10.600	-	10.600
Administraties	317.400	-	317.400
Advies	685.900	-	685.900
Subtotaal	10.337.100	-113.100	10.224.000
Overig:			
Saldo kostenplaatsen	-21.300	-	-21.300
Subtotaal	-21.300	-	-21.300
TOTAAL OVERHEAD, taakveld 0.4	22.313.800	-113.100	22.200.700
Indicator	Bron		
<i>W staat voor wettelijke indicator</i>	<i>Periode</i>	<i>Goeree-Overflakkee</i>	<i>Landelijk gemiddelde</i>
W.05 Overhead gemeentelijke organisatie (% van totale lasten)	<i>Vensters voor bedrijfsvoering</i>		
	2023	10,10%	geen data
	2022	11,10%	geen data
	2021	9,90%	geen data

Paragrafen

gemeente
Goeree-Overflakkee

Paragraaf Bedrijfsvoering

Wat is bedrijfsvoering?

De bedrijfsvoering omvat de beheersing en aansturing van de eigen bedrijfsprocessen van de gemeente die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen, zoals die zijn opgenomen in de verschillende programma's, te realiseren. Daarbij gaat het niet alleen om de beleidsmatige (primaire) processen, maar ook om de ondersteunende (secundaire) processen.

De sturing betreft het richting geven aan de organisatie om de beleidsdoelstellingen te realiseren. Bij de beheersing gaat het om de maatregelen en procedures om vast te stellen of de uitvoering overeenstemt met de gemaakte plannen. Als het nodig is, kan dan bijsturing plaatsvinden om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren.

De sturing en beheersing van de bedrijfsprocessen zijn een bevoegdheid van ons college. Uw raad moet zich echter wel een oordeel kunnen vormen over de inrichting en het functioneren van de bedrijfsvoering. In het kader van de doorontwikkeling van onze organisatie is er voortdurend aandacht voor de bedrijfsvoering. Op 1 april is onze nieuwe algemeen directeur/gemeentesecretaris gestart met haar werkzaamheden. Op basis van wat zij in haar eerste 100 dagen heeft ervaren, gezien en gehoord, heeft zij vervolgens een analyse gemaakt ten behoeve van de doorontwikkeling van de organisatie. Tijdens het opstellen van deze paragraaf zitten we in het proces van het delen van de analyse en de reflectie hierop vanuit de organisatie. Vervolgens zal de koers naar doorontwikkelen worden ingezet. Een wezenlijke uitdaging voor uw raad, ons college en de organisatie is het in gezamenlijkheid bijdragen aan het herstellen van gezag en vertrouwen, teneinde de samenleving te begeleiden in de transities. Dit vereist voor de komende tijd investeringen op het gebied van: **Bekwaamheid**, **Betrouwbaarheid** en **Betrokkenheid**. In deze paragraaf zal bij een aantal onderwerpen hier al (deels) voor de organisatie op worden geanticipeerd.

Bedrijfsvoering zal nadrukkelijker aandacht krijgen bij de doorontwikkeling. Onderdeel daarvan is dat wij in toenemende mate met (meetbare) benchmarkcijfers werken en zo inzicht geven in de onderliggende gegevens.

De volgende onderwerpen worden in deze paragraaf nader toegelicht:

- A. Organisatieontwikkeling en HRM;
- B. Financiën;
- C. Facilitair;
- D. Inkoop;
- E. Informatievoorziening;
- F. Informatiebeveiliging;
- G. Wet open overheid;
- H. Juridische dienstverlening.

A. Organisatieontwikkeling en HRM

Ontwikkelingen organisatie

Effectieve bedrijfsvoering is essentieel voor het succes en de ontwikkeling van organisaties. Het vormgeven van een robuuste bedrijfsvoering omvat verschillende aspecten, en een van de meest cruciale is het strategisch "beheren" van ons menselijk kapitaal (HR). Een goed HR-beleid is van onschatbare waarde voor het behalen van organisatorische doelen.

De organisatie kenmerkt zich door een actie- en resultaatgerichte houding, waarbij medewerkers zich in hoge mate verantwoordelijk voelen. De keerzijde hiervan is dat wij als organisatie te veel operationeel georiënteerd en georganiseerd zijn, met als gevolg dat er disbalans is ontstaan tussen vraag en aanbod (capaciteit). In 2025 zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan het inzichtelijk

Paragraaf Bedrijfsvoering

maken van de werkvoorraad om van daaruit, waar nodig, de basis op orde en in balans te brengen. Vervolgens zullen we een meer strategische focus aanbrengen bij de onderscheidende vraagstukken.

Werving en Selectie

Een van de primaire verantwoordelijkheden van HR binnen bedrijfsvoering is het faciliteren, ontzorgen en adviseren van de organisatie bij het werven en selecteren van gekwalificeerde medewerkers. Medewerkers opleiden (boeien), en behouden (binden) is het nieuwe werven. In de huidige arbeidsmarkt zullen wij in toenemende mate creatief moeten zijn door bijvoorbeeld onervaren maar competente medewerkers aan te trekken en deze op te leiden. Door de juiste mensen aan boord te krijgen, kan HR bijdragen aan het opbouwen van een sterke en competente organisatie. Door het implementeren van effectieve wervingsstrategieën, het screenen van kandidaten en het voeren van gestructureerde sollicitatiegesprekken, kan HR talent aantrekken dat past bij de bedrijfscultuur en de vereisten van de functie.

Wervingsuitdagingen: De dynamiek op de arbeidsmarkt maakt het voor gemeentelijke organisaties moeilijker om gekwalificeerd personeel aan te trekken. In bepaalde sectoren (bijvoorbeeld het fysieke domein) is er een grotere vraag naar specifieke competenties. Voor ons is het vaak lastig om concurrerend te zijn waardoor wij talenten of ervaren krachten niet aan ons kunnen binden. Het bedrijfsleven is over zijn algemeenheid slagvaardiger en beter in staat om in te spelen op de individuele wensen van werknemers.

Voor het aantrekken en behouden van medewerkers is goed en aantrekkelijk werkgeverschap een belangrijke randvoorwaarde. Wij denken ons te kunnen onderscheiden op verschillende terreinen, maar er is ook nog ruimte voor verbetering. Denk daarbij bijvoorbeeld aan huisvesting waar medewerkers graag naar toe willen om te werken en voldoende ontwikkelmogelijkheden.

Vergrijzing en kennisoverdracht: Als gevolg van vergrijzing krijgen we te maken met het vertrek van ervaren medewerkers die met pensioen gaan. Dit kan leiden tot het verlies van waardevolle kennis en expertise. Wij zetten, vanuit de strategische personeelsplanning, in op het bevorderen van kennisoverdracht. Zo proberen wij voor sleutelfuncties tijdig opvolging aan te trekken om kennis over te dragen en te borgen.

Samenwerking en partnerschappen: Wij zien meerwaarde in partnerschappen met andere belanghebbenden op de arbeidsmarkt, zoals collega gemeenten, onderwijsinstellingen, bedrijven en non-profitorganisaties. Door nog meer samen te werken, kunnen we beter inspelen op de veranderende behoeften van de arbeidsmarkt, gezamenlijke opleidingsprogramma's ontwikkelen en gezamenlijke inspanningen leveren om werkgelegenheid te bevorderen. Er heeft inmiddels vanuit de Regio Deal een eerste verkenning plaatsgevonden op de HR vraagstukken tussen de organisaties en er zullen vervolgstappen worden gezet op de samenwerking. Daarnaast is ook een eerste stap gezet in groter regionaal verband (secretarissen netwerk Zuid-Holland) op het arbeidsmarktvragestuk.

Flexibiliteit en aanpassingsvermogen: Het is belangrijk om proactief te zijn, zodat wij ons kunnen aanpassen aan de veranderingen op de arbeidsmarkt om te zorgen voor competente en gemotiveerde medewerkers. Dit betekent dat we bijvoorbeeld onze flexibele werkregelingen moeten continueren om medewerkers aan te trekken en te behouden. Het kan ook vereisen dat we openstaan voor nieuwe arbeidsmodellen, zoals freelancers of tijdelijke contracten, om te voldoen aan de veranderende behoeften van de arbeidsmarkt. In het komende kalenderjaar zullen wij nog meer aandacht besteden aan onze naam als goed werkgever (employer branding). Dit kan de reputatie van onze organisatie in meer opzichten veel opleveren, zowel intern als extern. Een

Paragraaf Bedrijfsvoering

positief beeld over ons als werkgever is helpend voor het imago van de gemeente als geheel. Dit is vervolgens gunstig voor de verbinding met inwoners, bedrijven en bezoekers van onze gemeente.

Talentontwikkeling en Opleiding

Het ontwikkelen en koesteren van talent is een andere cruciale rol van HR in bedrijfsvoering. Door middel van gerichte training en ontwikkelingsprogramma's kan HR medewerkers helpen hun vaardigheden en kennis te verbeteren, wat resulteert in een hogere productiviteit en betrokkenheid. Door loopbaanontwikkelingsplannen en mogelijkheden voor persoonlijke groei aan te bieden, kan HR werknemers stimuleren om hun volledige potentieel te benutten en langdurig aan de organisatie te binden. Zoals aangegeven is de arbeidsmarkt complex, waardoor wij in toenemende mate medewerkers aantrekken die zich nog verder moeten ontwikkelen. Ook aan het duurzaam inzetbaar houden van medewerkers zal nog meer aandacht worden besteed. Met ingang van 2025 hebben we om die reden het opleidingsbudget verhoogd meer passend bij de landelijke norm/benchmark.

Beheer van Verandering

Bedrijfsvoering gaat vaak gepaard met veranderingen, zoals herstructurering, fusies, samenwerking of technologische transformaties. HR speelt een cruciale rol bij het beheren van deze veranderingen door communicatie, training en ondersteuning te bieden aan werknemers. Door veranderingen effectief te beheren, kan HR ervoor zorgen dat werknemers zich betrokken voelen, gemotiveerd blijven en de veranderingen succesvol kunnen doorstaan. Een mooi voorbeeld hiervan is de voorgenomen samenwerking met de gemeenten Voorne aan Zee en Nissewaard voor een gemeenschappelijke archiefdienst. Maar ook het implementeren van projectmatig werken en het hiervoor bekwaam maken van onze medewerkers is hiervan een voorbeeld. Niet in de laatste plaats zal er vanuit de genoemde 100 dagen reflectie eveneens worden ingezet op doorontwikkeling langs de genoemde drie **B's**.

Conclusie

Een effectieve bedrijfsvoering kan niet worden bereikt zonder de juiste aandacht voor het menselijk kapitaal (human resources). HR speelt een essentiële rol bij het aantrekken, ontwikkelen en behouden van talent, het bevorderen van de ontwikkelcultuur en werknemersbetrokkenheid en het succesvol beheren van veranderingen. Goed en (dus) aantrekkelijk werkgeverschap is hiervoor een belangrijke randvoorwaarde. Door HR strategisch te integreren in de bedrijfsvoering, stellen wij onszelf in staat om te anticiperen op de maatschappelijke veranderingen en transities. Het investeren in HR is daarom een investering in de duurzaamheid van een organisatie.

HR (Human Resources) speelt een essentiële rol in de bedrijfsvoering en kan bijdragen aan meetbare resultaten op verschillende gebieden. Wij streven ernaar om gelijke tred te houden met landelijke benchmarkcijfers en daar waar mogelijk het uiteraard beter te doen. Op sommige onderdelen is sturing lastig, zo niet onmogelijk en benoemen wij de (autonome) ontwikkelingen.

Enkele voorbeelden van meetbare resultaten in HR zijn:

1. Werving en selectie:

	2023	2024 verwachtingen	2025 verwachtingen
Totaal vacatures	74	50	60
Aantal vacatures (vervuld %)	70%	80%	80%
Geslaagde invulling	52	40	48
Kosten W&S	€ 11.000	€ 16.000	€ 20.000

Paragraaf Bedrijfsvoering

2. Training en ontwikkeling:

Zoals aangegeven zal de organisatie nog nadrukkelijker inzetten op (door)ontwikkelen van de organisatie en medewerkers. Hiervoor is een budget nodig dat (meer) aansluit bij de landelijke benchmark.

Uitgaven	2023	2024	2025
Opleidingen/trainingen (% loonsom)	1,4%	1,5%	1,6%
Budget	€ 495.200	€ 561.000	€ 654.000

3. Verzuim- en verloopcijfers:

- Wij zullen nog meer gaan inzetten op preventie van verzuim (bijvoorbeeld door overbelasting), waar mogelijk in samenwerking met een (eventuele) nieuwe arbo- dienst (i.v.m. aanbesteding 2025).
- De huidige cijfers laten zien dat de hoogte van het verzuim wordt veroorzaakt door moeilijk/niet beïnvloedbaar ziekteverzuim (middellang/lang ziekteverzuim).

	2023	2024 (t/m 31-7)	2025
Gem. Ziekteverzuim	5,38%	4,95%	≤ 5,4%
Nulverzuim %	41,8%	48,4%	55%
Meldingsfrequentie	0,93	1,2	≤ 0,9
Kort (maximaal 7 dagen)	0,76%	0,98%	≤ 0,7%
Middellang (van 8 t/m 42 dagen)	0,9%	1,04%	≤ 1%
Lang (43 dagen t/m 365 dagen)	2,43%	1,82%	≤ 3%
Extra lang (langer dan 365 dagen)	1,3%	1,11%	1%
Aantal verzuimmeldingen	465	355	≤ 550
Verzuimduur gem. (dagen)	27,5	18,8	≤ 24

Instroom, doorstroom en uitstroompercentages:

Kalenderjaar	2023	2024 (t/m 31-7)	2025
Uitstroom			
- Pensioen	1,4%	1,4%	2,2%
- Andere baan/en anders	4%	5,1%	7,0%
Instroom	15,2%	7,9%	10%
Interne mobiliteit (doorstroom)	3,8%	5,1%	5%

Paragraaf Bedrijfsvoering

4. Diversiteit en inclusie:

	2023	2024 (t/m 31-7)
Verhouding man/vrouw (leiding)	9 mannen 6 vrouwen	8 mannen 7 vrouwen
Fulltime %	49,6%	49,5%
Parttime %	50,4%	50,5%
Vergroening 35-	14,2%	14,8%
Vergrijzing 55+	34%	33,5%
Gemiddelde leeftijd	47,9	47,7

5. Formatie, bezetting en inhuur

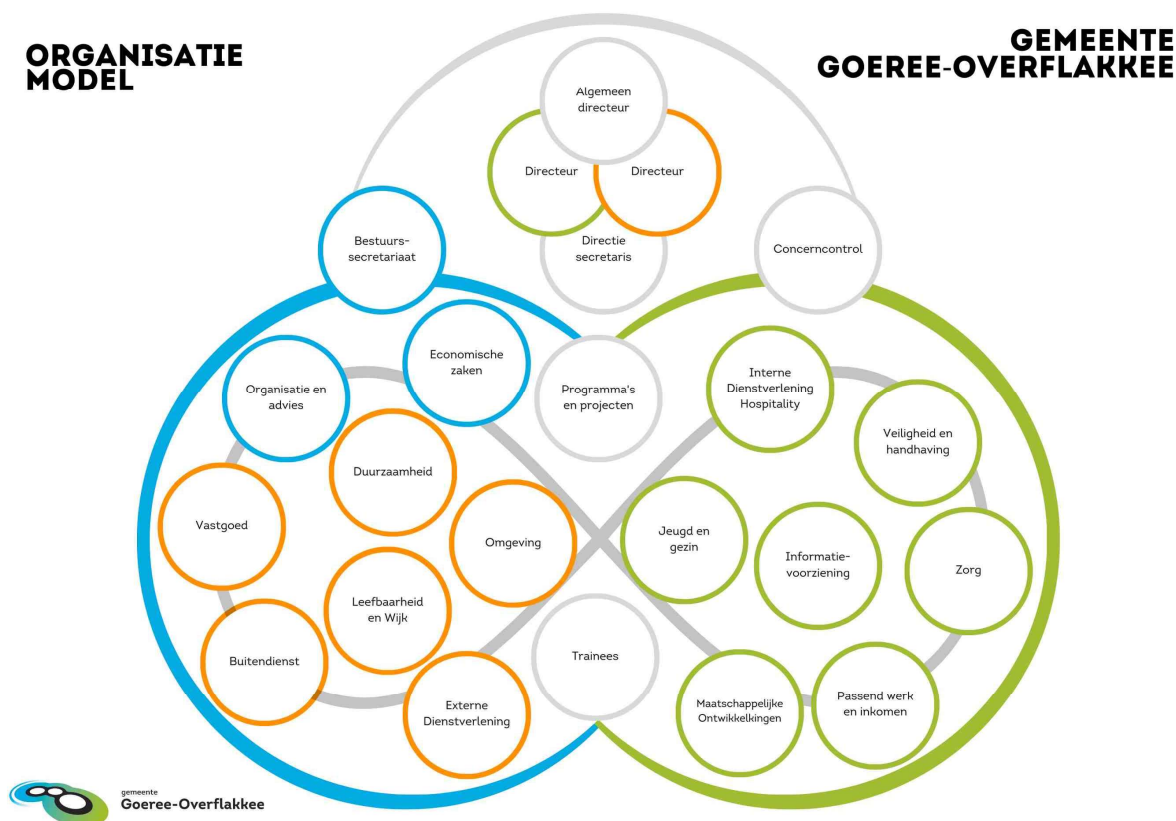
De formatie voor 2025 stijgt in ieder geval met 11 fte. Deze stijging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door extra taken, waartegenover extra financiële middelen vanuit het Rijk staan. Vanuit verschillende invalshoeken streven wij naar het zo veel als mogelijk terugbrengen van externe inhuur. De huidige arbeidsmarkt en het ontberen van specialistische kennis maakt het uitdagend om deze doelstelling te realiseren. Voor 2025 hebben wij 8% (van de loonsom) begroot voor inhuur. Gelet op de ontwikkelingen in de afgelopen jaren blijkt het begrote percentage (budget) niet realistisch en komen wij uit op een percentage rond de landelijke "norm". Om die reden hebben wij een verwacht percentage voor 2025 opgenomen, waarbij ons streven erop is gericht om het percentage lager te laten zijn dan de landelijke "norm".

Personeelskosten x € 1.000	Begroting 2023*	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Loonkosten vast personeel	33.085	33.303	38.801	41.867
Inhuur derden	9.822	9.596	3.622	3.478
Totaal	42.907	42.899	42.422	45.345
Percentage inhuur (Landelijk) (Verwachting)	30%	29% 21,9%	9%	8 % 21%
Formatie/bezetting	434 Geplande formatie	431 Bezetting op 31.12	450 Geplande formatie	461 Geplande formatie

* Na wijziging.

ORGANISATIE MODEL

GEMEENTE GOEREE-OVERFLAKKEE

B. Financiën

Planning & Controlcyclus

Door het continu verbeteren/doorontwikkelen van de planning- en controlcyclus wordt uw raad in staat gesteld zijn kaderstellende en controlerende taak uit te voeren. Zo is vanaf 2023 de begroting opgebouwd volgens de volgende 4 programmalijnen:

- Duurzaam en innovatief eiland
- Aantrekkelijk eiland
- Vitaal eiland
- Betrokken eiland

Indicatoren

Voor een goede sturing en beheersing is het ook essentieel dat gebruik gemaakt wordt van indicatoren. Bij de begroting geven deze aan wat de gewenste realisatie is en bij de jaarrekening wordt op basis daarvan vastgesteld of de gewenste realisatie ook daadwerkelijk is gehaald. Sommige indicatoren zijn wettelijk voorschreven, andere indicatoren zijn niet verplicht, maar wel wenselijk. Het is niet zo gemakkelijk het beleid te “vangen” in indicatoren. Tevens zijn niet alle indicatoren tijdig beschikbaar. Onze gemeente maakt ook gebruik van de indicatoren van Vensters voor bedrijfsvoering. Hier wordt iedere 2 jaar aan mee gedaan. Voor 2025 zal daar weer gebruik van worden gemaakt. Momenteel maken we de ontwikkeling door waarbij steeds meer wordt gewerkt met “outcome” indicatoren. Hiermee ontstaat een steeds beter inzicht in de effecten van beleid.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Rechtmatigheid

Vanaf de jaarrekening 2023 is het niet meer de accountant, maar ons college die een rechtmatigheidsverantwoording opstelt over de jaarrekening. Deze wordt wel gecontroleerd door de externe accountant als onderdeel van de getrouwheid van de jaarrekening. Een afzonderlijk rechtmatigheidsoordeel geeft de accountant niet meer.

De drie rechtmatigheidscriteria hebben betrekking op de financiële handelingen in het kalenderjaar. De drie criteria zijn:

- Begrotingscriterium – Past het totaal binnen het opgestelde en door uw raad geautoriseerde programma?
- Voorwaardencriterium – Wordt voldaan aan de nadere eisen die zijn gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen?;
- Misbruik & Oneigenlijk gebruik – Toets op juistheid en volledigheid van door derden verstrekte gegevens met betrekking tot het gebruik van overheidsregelingen en de toets of derden daarbij geen rechtshandelingen hebben verricht die in strijd zijn met het doel of de strekking van de regeling.

Ons college geeft in de paragraaf bedrijfsvoering bij de jaarrekening aan of zich rechtmatigheidsfouten hebben voorgedaan boven de gestelde verantwoordingsgrens en welke actie wij daarop nemen om dergelijke afwijkingen voor de toekomst te voorkomen.

De verantwoordingsgrens is door uw raad bepaald op 3% van het totaal van de lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves.

C. Facilitair Gemeentehuis

In 2024 is een vervolg gemaakt om de nieuwe toekomstbestendige huisvesting van de gemeente vorm te geven.

De doelstellingen zijn:

- Op de huidige locatie een nieuwe huisvesting;
- Een gemeentehuis dat de organisatie goed faciliteert in diensten voor de inwoners, de organisatievisie en de doelstellingen;
- Bestuursfuncties integreren in het gemeentehuis;
- Kansen voor breed maatschappelijk gebruik;
- Duurzaam gebouwd, energieneutraal, klimaatadaptief;
- Sociale woningbouw;
- Multifunctioneel gebruik;
- Alles passend binnen de huidige financiële kaders.

Het project bevindt zich in de definitiefase. Naar verwachting wordt een fasebeslisdocument van de definitiefase met concept besluiten in het tweede kwartaal van 2025 ter besluitvorming aan ons college aangeboden. Bij dit besluitvormingsmoment zal ook een concept raadsvoorstel worden bijgevoegd, waarin op basis van een afwegingsmatrix, met toelichting, de voorkeursvariant ter besluitvorming wordt aangeboden. Het besluitvormingsmoment door uw raad van het beschikbaar stellen van het uitvoeringsbudget vindt in de ontwerpfase plaats.

D. Inkoop

Bij inkopen gaat het om het inkopen van goederen, producten, diensten en het aanbesteden van werken tegen de juiste voorwaarden en condities om zo de behoeften binnen en buiten de organisatie te realiseren. Op de juiste wijze inkopen is van groot belang. We houden ons aan wet- en regelgeving en gaan zo doelmatig en bewust mogelijk om met gemeenschapsgeld.

Paragraaf Bedrijfsvoering

De rol van de inkoopende budgethouder en de invloed van de inkoopadviesfunctie zijn groot. De budgethouder en inkoopadviseur(s) kunnen op veel uiteenlopende terreinen toegevoegde waarde creëren voor de organisatie. Maatschappelijk verantwoord inkopen en social return on investment worden ingebed in de reguliere bedrijfsvoering. Hiermee leveren we een bijdrage aan de ambities op het gebied van duurzaamheid en social return. Voordat ingekocht wordt, moeten interne opdrachtgevers goed kijken naar wat nodig is (de vier W's: Wat, Waarom, Wie, Wanneer). Hebben we het wel echt nodig? En in welke vorm? Niet kopen is de beste manier om te verduurzamen. Tijdens een aanbesteding dient het primaire doel het belangrijkste uitgangspunt te zijn. We hebben een product of dienst nodig en dat is onze focus. Daarnaast ligt de opgave om voortdurend, waar het kan, circulair en duurzaam in te kopen. Dit geldt ook voor het toepassen van Social Return on Investment. In inkooptrajecten worden tenminste de minimumeisen gevolgd zoals die door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het ministerie van Economische Zaken worden voorgeschreven.

Voor 2024 en 2025 gaan we door met de ontwikkeling van het automatiseren van inkoop- en contractmanagement. Contractmanagement voorkomt het 'weglekken' van waarde uit het contract. Binnen Nederlandse organisaties wordt driekwart van de contracten niet slim gemanaged. Vanuit ons inkoopstelsel Mercell zullen we meer gaan sturen op contractmanagement. Hierdoor kunnen we ook tijdig signaleren wanneer contracten aflopen en opnieuw moeten worden aanbesteed. De inkoopjaarplanning voor de gehele organisatie komt tot stand uit de vooraf kenbaar gemaakte inkooptrajecten door de teamleiders; de aflopende contracten en vanuit de zgn. Spend-Analyse. De inkoopadviseurs monitoren de lopende trajecten en houden regie hierop middels het ondersteunende inkoopstelsel Mercell. Daarnaast volgen we met belangstelling de ontwikkelingen binnen AI en de toepasbaarheid hiervan in het inkoopvakgebied.

E. Informatievoorziening

Team Informatievoorziening heeft als doel om invulling te geven aan de informatiebehoefte van de organisatie. Dit omvat zowel het beheren van de informatie als het faciliteren van digitale technologie om informatievoorziening mogelijk te maken.

Digitale technologie is elke technologie die iets digitaliseert of digitale data verwerkt. Hierbij gaat het om informatietechnologie (IT), de onderdelen van operationele technologie (OT) die gedigitaliseerd zijn, communicatietechnologie en Internet of Things (IoT). De ontwikkelingen op het gebied van digitale technologie gaan snel. Denk bijvoorbeeld aan Robotic process automation (RPA), kunstmatige intelligentie (AI) en de toenemende mogelijkheden van cloudcomputing.

Ook op het gebied van informatiebeheer zijn er ontwikkelingen, zoals datagedreven werken en nieuwe wetgeving. Voorbeelden van wetgeving zijn de Wet Open Overheid, de nieuwe Archiefwet en een algemene Informatiewet.

Strategieontwikkeling

Het huidige informatiebeleidsplan is enkele jaren geleden opgesteld voor de periode 2021-2024. In 2024 is daarom een traject gestart om dit plan te herzien, waarbij er rekening gehouden is met de kansen en uitdagingen op basis van de eerder genoemde ontwikkelingen.

Om tot een nieuw informatiebeleidsplan te komen, is er dit keer gekozen voor een iets andere aanpak ten opzichte van voorgaande informatiebeleidsplannen. Als eerste stap wordt de visie op informatievoorziening herzien.

Een strategie wordt doorgaans gedefinieerd als de acties die nodig zijn om de visie te realiseren. Daarom is als tweede stap een strategie ontwikkeld. Hierbij is er gebruikgemaakt van een methode van organisatieadviesbureau Berenschot, welke zich in de praktijk bewezen heeft bij vele organisaties.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Dit jaar hebben we, als team Informatievoorziening, een onderzoek uitgevoerd om de tevredenheid van collega's te meten over de ICT-voorzieningen en de dienstverlening. Daarnaast hebben we meegedaan aan een ICT-benchmark waarbij onze gemeente vergeleken is met soortgelijke andere gemeenten. Hierbij is gekeken naar formatie, de inzet van ICT-middelen en de daarbij gepaarde financiële investeringen. Samen met andere informatiebronnen, zijn de resultaten van deze onderzoeken als input gebruikt bij de strategieontwikkeling.

Vanuit de strategie zal het nieuwe informatiebeleidsplan, het strategisch personeelsplan en mogelijk andere plannen op strategisch niveau ontwikkeld worden. Vervolgens zullen er projecten geïnitieerd worden om de plannen uit te voeren. Op deze wijze vormen de verschillende plannen en de daaruit voortvloeiende acties een logisch geheel.

F. Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging is continue in ontwikkeling doordat de stand van de techniek zich ook continu doorontwikkeld. Tussen nu en 2026 krijgen gemeenten te maken met 13 nieuwe regelgevende initiatieven op het gebied van digitalisering en cybersecurity. De komende periode zal de gemeente aan de slag gaan met het implementeren van wet- en regelgeving op het gebied van kunstmatige intelligentie en algoritmes. Daarnaast wordt in 2025 de geactualiseerde Europese Netwerk- en Informatiebeveiligingsrichtlijn (NIB2) van kracht. Vanuit NIB2 wordt toezicht belangrijk en komt er een meldplicht op het gebied van informatiebeveiligingsincidenten welke vergelijkbaar is met de meldplicht datalekken van de AVG. Qua toezicht zal de gemeente aantoonbaar moeten voldoen aan de richtlijn. Dit brengt een extra inspanning met zich mee. De impact van deze richtlijn zal worden bepaald door het uitvoeren van een nulmeting in 2024. Door middel van e-learning is er doorlopend aandacht voor informatiebeveiliging.

G. Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid gedeeltelijk in werking getreden. Het doel van de wet is de overheid transparanter te maken. Inwoners hebben recht op publieke informatie. Daar kan een inwoner om vragen, maar de overheid moet ook steeds meer uit eigen beweging openbaar gaan maken.

De wet verplicht overheden om in de begroting aandacht te besteden aan de beleidsvoornemens over de uitvoering van deze wet.

Actieve openbaarmaking

Het proces van passieve openbaarmaking is in de gemeentelijke organisatie ingericht. Passieve openbaarmaking is het openbaar maken van informatie als iemand daarom verzoekt. De actieve openbaarmaking moet nog worden ingericht. Bij Koninklijk Besluit wordt steeds bepaald op welke datum welke categorieën van informatie door de gemeente actief openbaar gemaakt moeten worden. De eerste vijf categorieën moeten per 1 november 2024 openbaar gemaakt worden. Het gaat om:

- Wetten en algemeen verbindende voorschriften;
- Overige besluiten van algemene strekking;
- Vergaderstukken en verslagen van de Staten-Generaal;
- Organisatie en werkwijze;
- Bereikbaarheidsgegevens.

Onder begeleiding van een externe projectleider is een werkgroep bezig om ervoor te zorgen dat deze categorieën op tijd openbaar gemaakt worden. In 2025 zullen er meerdere categorieën volgen. Het is nog onbekend welke categorieën dat zijn. Wel is duidelijk dat de verplichting voor categorieën met een grotere impact later zal ingaan dan voor categorieën waarvoor de impact klein is. Bij

Paragraaf Bedrijfsvoering

Koninklijk Besluit zullen de volgende fasen aangekondigd worden. Naar verwachting zal heel 2025 in het teken staan van het in orde maken van de openbaarmaking. Ook in 2026 zal dit nog het geval zijn.

Woo-index

Een van de doelstellingen van de Woo is, dat er een centrale plek is waar informatie van alle bestuursorganen vindbaar en doorzoekbaar is. De Woo-index moet daarvoor zorgen. Onze organisatie is daar inmiddels op aangesloten. In 2025 zal worden gewerkt aan het vullen van de index.

Duurzame toegankelijkheid informatiehuishouding

Het is van belang om de informatiehuishouding op orde te hebben en te houden. Dit om informatie zowel passief als actief openbaar te kunnen maken. De gemeente Goeree-Overflakkee heeft duidelijk de basis van het informatiebeleid op orde. Alle randvoorwaarden op het gebied van informatiebeleid zijn aanwezig. Er worden voortdurend stappen gezet om de kwaliteit van de informatie te verbeteren. Met de verbeterstappen wordt het informatiebeheer naar een hoger niveau gebracht. Het is en blijft complex om de informatie in goede, geordende en toegankelijke staat te houden. Informatie bevindt zich steeds vaker in meerdere (vak)applicaties. De grootste uitdaging is dat de informatie in de verschillende social media tools is opgeslagen.

H. Juridische dienstverlening

De opgaven waarvoor de gemeente zich gesteld ziet, vragen om een wendbare juridische discipline/ondersteuning die is toegerust om de ontwikkelingen te vertalen naar deugdelijke concrete besluiten. Dat begint op de werkvloer. Al het overheidshandelen moet immers aan normen voldoen. Besluiten moeten goed genoeg zijn om uitvoerbaar en handhaafbaar te zijn. Juridische kwaliteit begint kortom in de uitvoerende teams. De juridische discipline is dan ook verspreid in de organisatie aanwezig. Door veel personeelsmutaties en een krappe arbeidsmarkt is het niet gemakkelijk om deze kwaliteit op peil te houden.

Landelijk zien we daarnaast dat er veel aandacht is voor de menselijke kant van de juridische functie. Een besluit kan rechtmatig zijn, maar is het ook rechtvaardig? De wetgever denkt na over wetsvoorstellen om hier iets mee te doen. De bestuursrechter is alerter geworden op deze vragen en toetst indringender aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Het vertrouwensbeginsel, het evenredigheidsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel zijn daarvan voorbeelden.

Gelet op deze trends heeft de juridische discipline in 2025 bijzonder aandacht voor:

- Kwaliteit van besluitvorming
Door een periodieke steekproef van de uitgaande correspondentie, en door analyse van de jaarverslagen van klachtbehandeling en de Commissie bezwaarschriften worden sterke en zwakke kanten in beeld gebracht. Zo nodig worden verbetervoorstellen gedaan.
- Op peil houden of brengen van juridische kennis en kunde
Intern wordt een cursusaanbod gedaan om nieuwe medewerkers de juridische basisbeginselen van het werken bij de gemeente bij te brengen. Aandachtspunten uit steekproeven en jaarverslagen worden hierin verwerkt of leiden tot een apart aanbod.
- Voorbereiden invoering Wet versterking waarborgfunctie Awb
Dit wetsvoorstel is nog door het vorige kabinet ontworpen. Het is nog niet officieel aan het parlement voorgelegd, dus het kan nog wijzigen. Wellicht dat een nieuwe minister er ook nog aan wil sleutelen, omdat het onderwerp ook aansluit bij de inzet van het dit jaar aangetreden kabinet. Doel is om in de Algemene wet bestuursrecht duidelijker te benadrukken dat de overheid dienstbaar moet zijn aan een rechtvaardige uitkomst. Het gaat onder meer over persoonlijk contact, aandacht voor financiële gevolgen van bepaalde besluiten en (iets) minder nadruk op

Paragraaf Bedrijfsvoering

formaliteiten. In 2025 wordt duidelijk hoe snel het wetsvoorstel in procedure gebracht wordt en worden de gevolgen voor de organisatie in beeld gebracht.

- *Voorkomen en tussentijds oplossen van juridische procedures*

Dit punt stond al langer op de agenda en past naadloos in de wensenlijst van de wetgever bij het hiervoor genoemde wetsvoorstel. De ervaring leert dat contact met bezwaarmakers, een oplossingsgerichte houding en een integrale benadering van problemen in juridische kwesties eraan bijdragen dat geschillen tussentijds worden opgelost. Dit geldt met name voor geschillen waarbij één burger of bedrijf betrokken is. Het blijft op de agenda staan omdat het meer een cultuur- dan een regelaspect is en dat moet voortdurend aandacht krijgen. De Commissie bezwaarschriften en haar ambtelijk secretariaat zijn hier alert op en motiveren collega's waar mogelijk om hier iets mee te doen.

- *Het naleven van Europese regelgeving en beginselen*

Vanuit de Europese regelgeving en beginselen komt een toenemende juridische druk. Daarbij gaat het o.a. om de mededinging bij opdrachten, informatieverzoeken, uitgebreidere toegang tot de rechter, grondtransacties (het "Didam-arrest"), mededinging bij schaarse rechten (of het nu om subsidies of standplaatsen op een markt gaat): de beginselen van transparantie en toegankelijkheid doortrekken steeds meer de rechtspraak en dit plaatst de organisatie voor uitdagingen.

Paragraaf Financiering

Inleiding

De financieringsparagraaf, ook wel treasuryparagraaf genoemd, is één van de instrumenten die de gemeente helpt bij de uitvoering van de treasuryfunctie. De kaders van deze paragraaf zijn te vinden in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). De Wet Fido bepaalt dat de gemeente haar treasurybeleid dient vast te leggen in een Treasurystatuut. Ook in de Financiële verordening 2017 wordt bepaald dat het college regels opstelt ter uitvoering van de financieringsfunctie (artikel 11) en dat deze regels en de regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening vast worden gelegd in een Treasurystatuut.

Naast het statuut stelt het Besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies (BBV) een financieringsparagraaf bij de begroting en jaarrekening verplicht. Deze paragraaf bij de begroting geeft de beleidsplannen voor de treasuryfunctie voor het komende jaar weer. Met de paragraaf bij de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over het afgelopen jaar met betrekking tot risicobeheer, gemeentefinanciering en het kasstroombeheer.

De financieringsfunctie omvat de volgende onderwerpen te weten:

1. het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige gelden om de programma's binnen de door de raad vastgestelde beleids- en budgettaire kaders in de begroting uit te kunnen voeren;
2. het beheersen van de risico's verbonden aan de financieringsfunctie, zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's;
3. het beperken van de kosten van leningen en het bereiken van voldoende rendement op uitzettingen;
4. het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

Verstrekken van leningen en garanties en het aangaan van financiële participaties worden uitsluitend gedaan uit hoofde van de publieke taak. Bij het uitzetten van middelen, het verstrekken van garanties en het aangaan van financiële participaties uit hoofde van de publieke taak, bedingt het college indien mogelijk zekerheden. Het college motiveert in zijn besluit het openbaar belang van dergelijke uitzettingen van middelen, verstrekkingen van garanties en financiële participaties.

In deze paragraaf wordt aandacht geschonken aan de volgende punten:

- a. financieringspositie;
- b. kasgeldlimiet;
- c. renterisiconorm;
- d. rentevisie;
- e. rentetoerekening grondexploitatie;
- f. rentetoerekening taakvelden (renteomslag);
- g. leningenportefeuille;
- h. schatkistbankieren.

Paragraaf Financiering

a. Financieringspositie

De financieringspositie geeft inzicht in de ontwikkelingen in de financiering van de gemeente en de daarbij horende financieringsbehoefte, rekening houdend met de (geplande) investeringen en beschikbare interne en externe middelen. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de leningenportefeuille. Om in de financieringsbehoefte te voorzien bestaat een aantal mogelijkheden. Deze kunnen onderverdeeld worden in interne (reserves en voorzieningen) en externe financieringsmiddelen (leningen).

Financieringspositie	Werkelijk 1-1-2024	begroot 1-1-2025	begroot 1-1-2026	begroot 1-1-2027	begroot 1-1-2028
Totaal kapitaalgoederen incl. prognose investeringen	177.704.134	191.901.119	220.911.730	242.702.769	264.899.931
Vaste geldleningen incl. nieuwe leningen	31.773.534	28.715.991	55.730.445	76.241.759	100.499.787
Te dekken door reserves en voorzieningen	145.930.601	163.185.128	165.181.285	166.461.010	164.400.144
Aanwezige reserves en voorzieningen	165.858.166	161.937.386	157.485.686	156.903.386	152.488.329
tekort(-) / overschot(+) financieringsmiddelen	19.927.565	-1.247.742	-7.695.600	-9.557.625	-11.911.815

b. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een instrument om het renterisico op de netto vlottende schuld te beperken. Hiermee wordt voorkomen dat fluctuaties in de korte rente (maximaal één jaar) een relatief grote impact op de rentelasten hebben. De norm wordt toegepast om te bepalen wat het maximum aan kort geld is dat een gemeente mag aantrekken. De limiet is bepaald op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar met een minimum van € 300.000,-. Indien de gemiddelde liquiditeitspositie (saldo van vlottende schuld en vlottende middelen) de kasgeldlimiet bij herhaling overschrijdt, dient er gefinancierd te worden met lang geld in plaats van kort geld.

Kasgeldlimiet	Gemiddelde 1e kwartaal 2024	Gemiddelde 2e kwartaal 2024	Gemiddelde 3e kwartaal 2024	Gemiddelde 4e kwartaal 2024	Gemiddelde 1e kwartaal 2025	Gemiddelde 2e kwartaal 2025	Gemiddelde 3e kwartaal 2025	Gemiddelde 4e kwartaal 2025
Vlottende schuld								
Opgenomen gelden < 1 jaar	-	-	-	-				
Schuld in rekening-courant	2	-	-	-				
Gest. gelden door derden < 1 jaar	-	-	-	-				
Overige geldleningen	-	-	-	-				
Totaal vlottende schuld (a)	2	-	-	-	-	-	-	-
Vlottende middelen								
Uitgeleende gelden < 1 jaar	-	-	-	-				
Contante gelden in kas	-	-	-	-				
Tegoeden in rekening-courant	443.008	965.408						
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	20.866.667	25.500.000						
Totaal vlottende middelen (b)	21.309.675	26.465.408	-	-	-	-	-	-
Berekening kasgeldlimiet								
Begrotingsomvang per 1 januari	183.442.800	183.442.800	183.442.800	183.442.800	181.962.600	181.962.600	181.962.600	181.962.600
Bij ministeriële regeling vastgesteld %	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Toegestane kasgeldlimiet	15.592.638	15.592.638	12.551.304	15.592.638	15.466.821	15.466.821	15.466.821	15.466.821
Toets kasgeldlimiet								
Totaal netto vlottende schuld (a-b)	21.309.674-	26.465.408-	-	-	-	-	-	-
Toegestane kasgeldlimiet	15.592.638	15.592.638	12.551.304	15.592.638	15.466.821	15.466.821	15.466.821	15.466.821
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	36.902.312	42.058.046	12.551.304	15.592.638	15.466.821	15.466.821	15.466.821	15.466.821

Door het hoge saldo in de schatkist is er een grote ruimte binnen de kasgeldlimiet. De verwachting is dat de toegestane kasgeldlimiet pas in de tweede helft van 2025 gebruikt gaat worden voor het eventueel aantrekken van kasgeldleningen. Ook afhankelijk van de rentestanden op dat moment.

Paragraaf Financiering

c. Renterisiconorm

Met behulp van deze norm wordt voorkomen dat bij herfinanciering grote fluctuaties in rentelasten ontstaan. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een jaar aangepast mag worden. De bedoelde aanpassing doet zich voor bij herfinanciering en renteherziening. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar, met een minimum van € 2.500.000,-.

Renterisico's vaste schuld		2025	2026	2027	2028
	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
	Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
1	Renteherziening op vaste schuld (per saldo)	0	0	0	0
2	Aflossingen	2.985.546	4.488.686	5.741.972	7.245.408
3	renterisico op vaste schuld (1+2)	2.985.546	4.488.686	5.741.972	7.245.408
4	renterisiconorm	36.392.520	36.524.540	36.870.020	37.881.460
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	33.406.974	32.035.854	31.128.048	30.636.052
5b	Overschrijding renterisiconorm (3>4)	0	0	0	0
	Berekening renterisiconorm				
	Begrotingstotaal (lasten + storting in reserves)	181.962.600	182.622.700	184.350.100	189.407.300
4a	Het bij ministeriële regeling vastgestelde %	20%	20%	20%	20%
4b	Renterisiconorm	36.392.520	36.524.540	36.870.020	37.881.460

De reguliere aflossingen (inclusief aflossingen op nieuwe leningen) passen ruim binnen de norm.

d. Rentevisie

Er vindt geen rentetoerekening plaats aan reserves en voorzieningen.

De rentelasten worden geraamd op basis van de werkelijk te betalen rente over de aangetrokken geldleningen. Deze rente wordt verhoogd met de rente over nieuwe leningen o.b.v. de geraamde investeringen in de loop van het jaar en de nog uit te voeren investeringen uit voorgaande jaren. De financieringsrente over deze investeringen wordt berekend op basis van een gemiddeld rentepercentage van 2,8%. Financieringsrente voor investeringen wordt in het jaar van investeren voor de helft meegenomen.

Paragraaf Financiering

e. Rentetoerekening grondexploitatie

Bij de begroting 2025 wordt op voorschrift van de notitie rente 2023 BBV de rentetoerekening voor de grondexploitatie bepaald op hetzelfde percentage als de rente omslag op de taakvelden. Voor 2025 is dit 0,50%.

f. Rentetoerekening taakvelden (renteomslag)

Het renteschema geeft inzicht in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Schema rentetoerekening		2025	2026	2027	2028
A	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.506.199	2.145.117	2.748.150	3.237.932
B	De externe rentebaten	-/- 508.500	-/- 507.900	-/- 507.200	-/- 506.800
	Totaal door te rekenen externe rente	997.699	1.637.217	2.240.950	2.731.132
C1	De rente die aan grondexploitatie moet worden doorberekend(-/-)	3.942	2.714	2.225	-319
C2	De rente van projecfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (-/-)	0	0	0	0
C3	De rentebaat van doorverstrekte leningen die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend(+)	0	0	0	0
	Saldo door te rekenen externe rente	-/- 3.942	-/- 2.714	-/- 2.225	-/- -319
		993.758	1.634.504	2.238.725	2.731.450
D1	Rente over eigen vermogen	+ 0	+ 0	+ 0	+ 0
D2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	+ 0	+ 0	+ 0	+ 0
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toe te rekenen rente	993.758	1.634.504	2.238.725	2.731.450
E	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/- 942.363	-/- 1.639.776	-/- 2.171.850	-/- 2.646.167
F	Renteresultaat op het taakveld treasury	-51.395	5.272	-66.874	-85.283
	Afwijking in % t.o.v. werkelijke rente	-5,17%	0,32%	-2,99%	-3,12%

In 2025 bedraagt de door te rekenen externe rente € 993.758. De boekwaarde van de activa die aan taakvelden is toe te rekenen bedraagt € 188.472.000. Het rentepercentage van aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt in 2025 hierdoor 0,53% en wordt afgerond op 0,50%. De gemeente hanteert dit percentage ten behoeve van de renteomslag 2025. Voor de jaren daarna zal dit percentage oplopen door de toename van de geïnvesteerde activa en de benodigde nieuwe leningen die aangetrokken zullen worden.

g. Leningenportefeuille

De tabel hieronder geeft inzicht in het verwachte verloop van de leningenportefeuille:

Mutaties leningenportefeuille	werkelijk 2024	prognose 2025	prognose 2026	prognose 2027	prognose 2028
Stand per 1 januari	31.773.533	28.715.990	55.730.444	76.241.757	100.499.786
Prognose nieuwe leningen	-	30.000.000	25.000.000	30.000.000	20.000.000
reguliere aflossingen	3.057.543	2.985.546	2.988.686	2.991.972	2.995.408
geprognostiseerde aflossingen nieuw leningen	-	-	1.500.000	2.750.000	4.250.000
vervroegde aflossingen					
Stand per 31 december	28.715.990	55.730.444	76.241.757	100.499.786	113.254.378

Door voorgenomen investeringen voor o.a. huisvestingsplan scholen, duurzaamheidsmaatregelen, riolering etc. zijn er in de prognose nieuwe leningen opgenomen.

De nieuwe leningen vanaf 2025 zijn voor de totaal financiering van exploitatie en investeringen.

Paragraaf Financiering

h. Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren verplicht de gemeenten hun overtollige middelen aan te houden bij de Staat. Via een wijziging in de Wet Fido wordt dit opgelegd aan de decentrale overheden. Door deze maatregel beschikt de gemeente niet meer vrijelijk over haar eigen spaargeld. Deelname aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector. Door het aanhouden van overtollige middelen in de schatkist vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk, wat zich weer vertaalt naar een lagere staatsschuld. Alle bankrekeningen van de gemeente tellen mee. De drempel is vanaf 1 juli 2021 vastgesteld op 2% van het jaarlijkse begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Met een minimum van € 250.000,- en maximaal € 2.500.000,- mag eigen geld aangehouden worden. De liquide middelen boven deze drempel dienen dagelijks via een aparte werkrekening bij de schatkist aangeboden te worden. Een saldo bij de schatkist kan met een bepaalde limiet dagelijks worden teruggehaald via dezelfde werkrekening. De toets of de overtollige middelen die buiten de schatkist gelaten zijn vallen binnen het drempelbedrag, is gebaseerd een gemiddelde per kwartaal.

Schatkistbankieren	2025	2026	2027	2028
Berekening drempelbedrag				
Begrotingsomvang per 1 januari	181.962.600	182.622.700	184.350.100	189.407.300
Bij ministeriële regeling vastgesteld %	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
maximaal buiten schatkist aanhouden	3.639.252	3.652.454	3.687.002	3.788.146

Gezien de huidige renteontwikkelingen wordt er rente vergoed op overtollige middelen wat minimaal een nacht in de schatkist staat. Hierdoor wordt er zo min mogelijk geld buiten de schatkist aangehouden.

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

In de paragraaf Grondbeleid wordt beschreven hoe de gemeente het grondbeleid inzet om de bestuurlijke doelen te bereiken. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht gemeenten om in de begroting en jaarrekening een paragraaf over het grondbeleid op te nemen (artikel 9 lid 2). Artikel 16 van het BBV stelt de volgende onderdelen verplicht:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen in de programma's;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Grondbeleid is voor de raad om twee redenen van belang. Enerzijds als instrument voor het realiseren van de doelstellingen van de programma's en anderzijds vanwege de financiële belangen en risico's die met het gekozen grondbeleid gepaard gaan.

Visie op het grondbeleid

Op 3 februari 2022 werd de Nota Grondbeleid 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. De Nota Grondbeleid 2021 richt zich op situationeel grondbeleid. Dit wil zeggen dat per casus wordt beoordeeld welke grondstrategie de gemeente het beste voert en welke regierol daarbij hoort, met als doel de ambities voor de betreffende gebiedsontwikkeling te kunnen realiseren.

Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 werd de Nota Grondbeleid gewijzigd vastgesteld (raadsbesluit MPG2024, 11 juli 2024). De systematiek van het gemeentelijk grondbeleid is nog passend en werd daarom niet gewijzigd.

De gemeente Goeree-Overflakkee werkt aan de hand van een drietal thema's: Duurzaam Innovatief Eiland, Aantrekkelijk Eiland en Vitaal Eiland. Deze thema's worden inhoudelijk uitgewerkt in de Omgevingsvisie en geborgd in de gemeentelijke programma-begroting.

Gebiedsontwikkeling is een van de instrumenten om de doelstellingen uit deze thema's te realiseren. Bij het nemen van besluiten rondom gebiedsontwikkeling speelt grondbeleid een belangrijke rol. Grondbeleid bepaalt in algemene zin mede de kaders waarbinnen de gemeente opereert in een ruimtelijke ontwikkeling. Denk daarbij aan de financiële kaders en de mate van regie die de gemeente wil of moet voeren om haar ambities waar te kunnen maken. Het grondbeleid handelt op basis van (maatschappelijke) doelen die in beleids- en toekomstvisies zijn vastgesteld.

Het grondbeleid richt zich op het vinden van een goede balans tussen maatschappelijk rendement en financieel effect. Het maatschappelijk rendement meten we langs de lat van de Brede Welvaart. In een Integrale Impactanalyse wordt een koppeling gemaakt tussen de 3 maatschappelijke thema's van onze gemeente (de 'eilanden') en de voor gebiedsontwikkeling meest van toepassing zijnde thema's van Brede Welvaart.

In de financiële analyse worden zowel de directe als de indirecte financiële effecten van de betreffende gebiedsontwikkeling gemeten. Het direct financieel effect zijn de geldstromen die optreden tijdens de looptijd van de gebiedsontwikkeling (denk aan grondexploitatie, grondverkoop en/of effecten voor het gemeentelijk vastgoed). Het indirect financieel effect zijn de financiële gevolgen van de gebiedsontwikkeling voor de algemene dienst/gemeentelijke exploitatie. Denk daarbij aan gevolgen voor kapitaalslasten, onderhoud en beheer openbare ruimte, inkomsten uit belastingen, het gemeentefonds.

Er is sprake van een wisselwerking tussen de Nota Grondbeleid 2021 en de gemeentelijke Nota Reserves en Voorzieningen en de Nota Risicomanagement.

De gemeente houdt bij het voeren van haar grondbeleid rekening met de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023)" van de commissie BBV, december 2023.

Paragraaf Grondbeleid

Meerjarenperspectief Grondbedrijf (MPG)

Jaarlijks wordt een Meerjarenperspectief Grondbedrijf (MPG) opgesteld. Om inzicht te krijgen in de financiële stand van zaken in de grondexploitaties actualiseren we deze (minimaal) één keer per jaar. In het MPG zijn, op basis van geactualiseerde exploitatieberekeningen, de financiële consequenties van alle projectactiviteiten vertaald in een meerjarige verloop van het grondbedrijf. Het MPG dient als toelichting op de jaarrekening en biedt een vooruitblik ten behoeve van de kadernota en begroting. Het MPG2024 is op 11 juli 2024 door de gemeenteraad vastgesteld.

Tussentijds wordt de voortgang van de grondexploitaties gemonitord. Ieder najaar worden de grondexploitaties met bijbehorende risico's opnieuw beoordeeld en geprognostiseerd per 01-01 van het komende jaar. Mogelijk leidt dit tot bijstelling van de Grondbedrijfsportefeuille. Door middel van de Eindejaarsrapportage MPG wordt uw raad hierover (in de maand december) geïnformeerd. Een tussentijdse financiële bijstelling wordt in de 2^e tussentijdse rapportage verwerkt.

In deze paragraaf grondbeleid wordt ingegaan op de verwachtingen voor 2025 en volgende jaren.

Grondexploitaties/PPS-projecten

Op 1 januari 2024 had de gemeente vier actieve grondexploitaties. Hiervan zijn twee grondexploitaties voor woningbouw, Westplaat Middelharnis en 'H Oranjeweg Achthuizen, afgesloten. De financiële vertaling vond plaats in Jaarrekening 2023 en werd verantwoord in het MPG2024. De andere twee actieve grondexploitaties hebben betrekking op bedrijventerreinen, Oostplaat III en Zuidelijke Randweg beiden in Middelharnis. De uitgeefbare bedrijfsgrond op bedrijventerrein Oostplaat III is nagenoeg verkocht. Naar verwachting kan deze grondexploitatie in boekjaar 2025 worden afgesloten. Op bedrijventerrein Zuidelijke Randweg, gericht op perifere detailhandel, is nog voldoende grond beschikbaar.

Op 19 juni 2024 werd de grondexploitatie Spuiplein door de gemeenteraad vastgesteld. Deze grondexploitatie is toegevoegd aan de Portefeuille Grondbedrijf als Project in Realisatie. Gelijktijdig met de vaststelling van de grondexploitatie is een Verliesvoorziening Spuiplein gevormd ter hoogte van € 4.042.150,-. Deze verliesvoorziening is voor € 1.616.900,- gedekt uit de Reserve grondbeleid en voor € 2.425.250,- uit de Algemene Reserve.

Op 1 januari 2024 heeft de gemeente twee Publiek-Private-Samenwerkingen (PPS-en), Bedrijvenpark Oostflakkee en Suijssenwaerde, beiden in Oude-Tonge. Hiervoor heeft de gemeente aandelenkapitaal gestort (Eigen Vermogen). De PPS-en staan als "Overige Activiteiten" in de Portefeuille Grondbedrijf verantwoord. Voor de PPS-en geldt dat het grondbedrijf formeel uitsluitend toetst of het door de gemeente ingebracht Eigen Vermogen aan het einde van de looptijd zal zijn terugverdiend. Het streven is om beide PPS-en in boekjaar 2024 af te sluiten. Hiervoor worden raadsvoorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd. De verantwoordingsrapportage en financiële verwerking vindt plaats in het MPG2025 / Jaarrekening 2024.

Suijssenwaerde BV/CV werkt met uitvoeringsbudgetten, er is geen door de aandeelhouders vastgestelde grondexploitatie. Op het moment van eindafwikkeling van deze PPS zullen alle door partijen gemaakte kosten (en eventuele baten) in één finale afwikkeling worden betrokken. Alleen het deelgebied Handelskade valt nog binnen de invloedssfeer van Suijssenwaerde BV/CV. Voor de tweede fase, plan 'De Nieuwe Handelskade', is de BV/CV voornemens de gronden over te dragen aan een ontwikkelende partij in de actuele status ("as is"). De koppeling van de grondverkoop aan een onherroepelijk bestemmingsplan is hiermee losgelaten. De afsluiting van de PPS Suijssenwaerde kan worden voorbereid zodra deze grondverkoop van Suijssenwaerde BV/CV aan de ontwikkelende partij heeft plaatsgevonden.

Suijssenwaerde BV/CV heeft in Q1-2024 in principe commitment met een ontwikkelende partij over de grondtransactie. De ontwikkelende partij is in overleg met de gemeente over een in te dienen

Paragraaf Grondbeleid

aanvraag Omgevingsvergunning (BOPA). De gemeente zal met de ontwikkelende partij een intentieovereenkomst afsluiten, later gevolgd door een anterieure overeenkomst.

Voor Bedrijvenpark Oostflakkee sluit de door de aandeelhouders van BPO BV/CV vastgestelde grondexploitatie met een positief resultaat op eindwaarde. In deze publiek-private samenwerking is het risico dat de gemeente haar ingebracht Eigen Vermogen Gemeente bij het einde van de looptijd niet terugverdient nihil. Deze publiek-private samenwerking bevindt zich sinds 2020 in een liquidatietraject. In juli 2022 besloot het college van B&W de onderhandelingsgesprekken tot overname van de gronden van BPO BV/CV te starten. Risico's verbonden met de grondovername door de gemeente van BPO BV/CV worden in het liquidatietraject meegewogen. In april 2024 is op aandeelhoudersniveau overeenstemming bereikt over de methode tot bepaling van de liquidatiesom. De definitieve liquidatiesom is afhankelijk van de voortgang van BPO BV/CV op enkele lopende kwesties. Eind Q3-2024 is hierover nog geen duidelijkheid gegeven door BPO BV/CV. De gemeente is verder in afwachting van een beëindigingsovereenkomst. Daarover volgen nog contractbesprekingen. Een due diligence onderzoek ten aanzien van juridische, fiscale en financiële aspecten voor de gemeente maakt hier onderdeel van uit. De gemeente laat zich extern adviseren in dit overnametraject.

Het sluiten van een grondoverdrachtsovereenkomst kan pas nadat de gemeente het bestuurlijk besluitvormingstraject heeft doorlopen. We streven ernaar de afsluiting van de PPS BPO uiterlijk einde boekjaar 2024 af te ronden.

Zodra de gronden van Bedrijvenpark Oostflakkee door de gemeente zijn overgenomen opent de gemeente een gemeentelijke grondexploitatie voor het woonrijp gereed maken van fase 1 t/m 3 en voor de gronduitgifte en het bouw- en woonrijpmaken van fase 4. Het openen van de grondexploitatie is een raadsbevoegdheid. De gemeentelijke grondexploitatie BPO is in voorbereiding en wordt na vaststelling door de gemeenteraad toegevoegd aan de Portefeuille Grondbedrijf.

Onderstaande tabel toont de Portefeuille Grondbedrijf op 1 september 2024.

De via het MPG2024 afgesloten grondexploitaties zijn uit de Portefeuille verdwenen. De vastgestelde grondexploitatie Spuiplein is aan de Portefeuille toegevoegd.

In het MPG2025 / de Jaarrekening 2024 worden de definitieve boekwaardes per 31-12-2024 gepresenteerd, inclusief de winstnemingen waartoe werd besloten in het MPG2024.

Kerngegevens grondexploitaties	Boekwaarde		Verwacht planeconomisch resultaat		
	per 1-1-2024	V/N	einddatum per 1-1	eindwaarde	V/N
Projecten in realisatie					
<i>Actief grondbeleid</i>					
- Spuiplein Middelharnis	€ 341.813	N	2029	€ -4.042.141	N
- BT Oostplaat III	€ -783.023	V	2025	€ 897.425	V
- Zuidelijke Randweg	€ 575.325	N	2028	€ 595.867	V
<i>Overige activiteiten</i>					
- Suijssenwaarde	€ 844.846	N	2025	€ -	-
- Bedrijvenpark Oostflakkee	€ 838.750	N	2025	€ -	-
totaal voorraad grond	€ 1.817.711	N		€ -2.548.849	N

Een positieve boekwaarde in de tabel betekent dat er meer uitgaven zijn geweest dan inkomsten.

Een negatieve boekwaarde in de tabel betekent dat er meer inkomsten zijn geweest dan uitgaven.

De boekwaarde wordt gepresenteerd vóór verwerking winstneming MPG2024.

De eindwaarde wordt gepresenteerd inclusief in voorgaande jaren genomen winst.

Paragraaf Grondbeleid

Risico's op grondexploitaties

De gemeente dient, conform de geldende regelgeving, voldoende middelen gereserveerd te hebben om de voorziene negatieve risico's adequaat te dekken. Als het projectrisico als onvermijdelijk wordt aangemerkt is daarvoor een verliesvoorziening getroffen.

In het MPG2024 zijn voor alle grondexploitaties de positieve en negatieve risico's berekend op basis van scenario's, met in achtneming van het conjunctureel risico (het effect van landelijke tendensen). Het totaalbedrag aan projectrisico is afgerond € 173.000. Dit bedrag is ingebracht in het totaalbeeld van de risico's van de gemeente en verwerkt in de weerstandratio van de gemeente.

Voor de meerjarige vooruitblik wordt dit risicobedrag geëxtrapoleerd. Ieder half jaar, in het kader van het MPG en de Eindejaarsrapportage MPG wordt beoordeeld of bijstelling nodig is.

Voor de categorie 'projecten in PPS-constructie' en de grondexploitatie Spuiplein zijn verliesvoorzieningen beschikbaar met een totale omvang van afgerond € 5,5 miljoen.

Tussentijdse winstneming / Winstneming bij afsluiting grondexploitatie

De gemeente volgt ten aanzien van (tussentijdse) winstneming de landelijke regelgeving uit de notitie "grondbeleid" van december 2023 van de commissie BBV. Winst dient genomen te worden over gerealiseerde kosten en baten in een boekjaar. Het is niet mogelijk een prognose te geven over te nemen tussentijdse winst in een lopend boekjaar. De winst wordt berekend volgens de voorgeschreven POC-methode waarmee ook rekening wordt gehouden met het voorzichtigheidsbeginsel. Een tussentijdse winstneming komt ten gunste van de Reserve Grondbeleid.

In het MPG2024/Jaarrekening 2023 werd winst genomen bij afsluiting op de grondexploitaties Westplaat en Achthuizen voor in totaal € 674.392. Tussentijdse winst werd genomen op de grondexploitaties Zuidelijke Randweg en Oostplaat III voor in totaal € 430.250.

In het meerjarig overzicht grondbedrijf 2024-2028 zijn de geprognoseerde winstnemingen als gevolg van het afsluiten van grondexploitaties verwerkt.

Portefeuille Grondbedrijf 2025

In onderstaande tabel is de beschikbare dekking van de Portefeuille Grondbedrijf op 01-01-2025 geprognoseerd. Daarbij is rekening gehouden met de vorming van de Verliesvoorziening Spuiplein ten laste van de Reserve Grondbeleid.

Aanwezige dekking (per 01-01-2025)	Dekking in € positief
Reserve Grondbeleid	€ 1.780.635
Omvang verliesvoorzieningen	€ 5.395.581
Totaal dekking	€ 7.176.216

Meerjarig verloop Grondbedrijf 2024-2028

Meerjarig verloop Grondbedrijf	2024		2025		2026		2027		2028
	beginstand per 1-1, na verwerking MPG2024	geraamde mutaties	beginstand per 1-1	geraamde mutaties	beginstand per 1-1	geraamde mutaties	beginstand per 1-1	geraamde mutaties	beginstand per 1-1
1 Reserve grondbeleid (RG)	€ 3.397.535	€ -1.616.900	€ 1.780.635	€ -	€ 1.780.635	€ -	€ 1.780.635		€ 1.780.635
2 Tussentijdse winstneming (naar RG)		pm		pm		pm		pm	
3 Afsluiting grondexploitatie		€ 897.425						€ 595.867	
4 Verliesvoorziening negatieve plannen	€ 1.353.431	€ 4.042.150	€ 5.395.581	€ -1.353.431	€ 4.042.150		€ 4.042.150		€ 4.042.150
5 Beschikbare middelen grondbedrijfsfunctie	€ 4.750.966		€ 7.176.216		€ 5.822.785		€ 5.822.785		€ 5.822.785
6 Projectrisico grondexploitaties	€ -172.709	pm	€ -172.709	pm	€ -172.709	pm	€ -172.709	pm	€ -172.709
7 Verwacht negatief resultaat (t.l.v. voorziening)	€ 1.353.431	€ -4.042.150	€ 5.395.581	€ -1.353.431	€ 4.042.150		€ 4.042.150		€ 4.042.150

Toelichting

- De Reserve Grondbeleid waarborgt de continuïteit van het grondbedrijf en is bedoeld om actief invulling te geven aan gewenste gebiedsontwikkelingen.
- Tussentijdse winstneming kan niet worden geprognoseerd. Een tussentijdse winstname komt t.g.v. de Reserve Grondbeleid. De winstneming wordt verwerkt in de boekwaarde grex.
- De afsluiting van een grondexploitatie staat op einddatum grondexploitatie maar wordt in voorafgaande jaarrekening verwerkt. Het positief resultaat wordt toegevoegd aan de Reserve Grondbeleid.
In JR2024 (MPG2025) staat gepland de afsluiting van de grondexploitaties Oostplaat III. De vrijvallende middelen zijn nog niet verwerkt in de Reserve Grondbeleid 2025.
In JR2027 (MPG2028) wordt afgesloten de grex Zuidelijke Randweg. De vrijvallende middelen zijn nog niet verwerkt in de Reserve Grondbeleid 2028.
- Dit zijn de getroffen voorzieningen die staan tegenover een negatief resultaat van een grondexploitatie op einddatum plus evt. de projectrisico's die beheersbaar moeten worden gemaakt.
De mutatie in 2024 betreft de gevormde verliesvoorziening Spuiplein. De mutatie in 2025 is de vrijval van de verliesvoorzieningen van de PPS-en BPO en Suijssenwaerde.
- De beschikbare middelen grondbedrijfsfunctie is de som van de Reserve Grondexploitatie plus de getroffen verliesvoorzieningen
- De projectrisico's van de grondexploitaties worden jaarlijks berekend. De projectrisico's worden ingebracht in het totaalbeeld van de risico's gemeente en verwerkt in de weerstandratio gemeente.
- Dit is het verwacht negatief resultaat van de grondexploitaties en PPS-en op einddatum plus het projectrisico waar een verliesvoorziening (4) tegenover staat.

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De paragraaf “Lokale heffingen” is voorgeschreven in artikel 10 van het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten” (BBV). De paragraaf moet ten minste bevatten:

- a. de geraamde inkomsten;
- b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarbij inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- d. een aanduiding van de lokale lastendruk;
- e. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Bij de gemeentelijke belastingen zijn drie typen heffingen te onderscheiden, te weten:

- **Algemene belastingen:** deze belastingen komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten niet gelabeld zijn, maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet. Onder de algemene belastingen vallen de onroerendezaakbelastingen, de forensenbelasting, de toeristenbelasting en de precariobelasting vaste standplaatsen.
- **Bestemmingsbelastingen:** dit zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder de bestemmingsbelastingen vallen de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de BIZ-heffingen. Voor bestemmingsbelastingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de kosten die zij voor de betreffende taak of voorziening maakt.
- **Retributies (rechten en leges):** deze worden geheven van personen aan wie de gemeente een specifieke dienst verleent en die voor die persoon een individueel voordeel oplevert. De belangrijkste retributies zijn de leges. Dit zijn vergoedingen voor een bij de gemeente aangevraagde dienst zoals het aanvragen van een paspoort of een vergunning. Net als bij de bestemmingsbelastingen mogen de retributies niet meer dan kostendekkend zijn.

Het BBV bevat een aantal voorschriften die bijdragen aan de interne sturing door de raad en een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Eén van de voorschriften betreft een beter inzicht in de overhead. Om op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie is in het programmaplan een apart overzicht opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's zijn alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Hiermee wordt een eenduidig inzicht gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden. In de berekening van de kostendekkendheid per heffingssoort is de doorbelasting van de overhead op basis van reëel toe te rekenen uren aan de heffingssoort toegeschreven.

Algemeen

Onze gemeente kent de volgende algemene belastingen:

- Onroerendezaakbelastingen (OZB);
- Toeristenbelasting (land en water);
- Forensenbelasting;
- Precariobelasting vaste standplaatsen/terrassen.

Daarnaast hebben we de volgende bestemmingsbelastingen:

- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Bedrijveninvesteringszone (BIZ).

Paragraaf Lokale heffingen

Naast de hierboven genoemde belastingen en heffingen worden ook nog retributies (leges en rechten) geheven. Deze zijn gekoppeld aan de door de gemeente geleverde producten of diensten, zoals de afgifte van een paspoort, rijbewijs of omgevingsvergunning. Dit zijn:

- Leges;
- Lijkbezorgingsrechten;
- Marktgeden;
- Haven- en kadegeld.

Een en ander laat zich vatten in het navolgende schema van heffingen die in de gemeente Goeree-Overflakkee worden geheven:

Heffingen					
Algemene belastingen		Bestemmingsbelastingen		Retributies	
<i>Opbrengst vrij besteedbaar</i>		<i>Opbrengst geormerkt</i>		<i>Opbrengst geormerkt</i> <i>Vergoeding voor een individueel bewezen dienst</i>	
<i>Geen opbrengstlimiet</i>		<i>Opbrengstlimiet</i>		<i>Opbrengstlimiet</i>	
<i>Betreft:</i>		<i>Betreft:</i>		<i>Betreft:</i>	
OZB	Toeristenbelasting	BIZ	Afvalstoffenheffing	Leges met wettelijk maximum Leges EDR *) max. 100% per vergunningstelsel	Leges
	Forensenbelasting		Rioolheffing		
	Precariobelasting standplaatsen				Lijkbezorgingsrechten
	Precariobelasting terrassen				Marktgeden
					Haven- en kadegelden

Tarievenbeleid

In de Kadernota 2025 zijn de volgende uitgangspunten voor het berekenen van de lokale heffingen opgenomen:

Voorgesteld wordt de lokale heffingen in verband met de inflatie te verhogen als volgt:

- OZB – opbrengst wordt verhoogd met 2,3 procent per jaar plus eventuele areaalstijging;
- Overige algemene belastingen: tariefstijging met 2,3 procent per jaar;
- Kostendekkende heffingen: tariefstijging met 2,3 procent per jaar tot maximaal kostendekkend niveau.

In de kadernota is ook genoemd dat “mocht het percentage in de nog te ontvangen Mei-/Junicirculaire anders zijn, dan wordt dit afwijkende percentage verwerkt in de Begroting 2025”. Voor de indexatie van de opbrengsten en of tarieven is aangesloten bij de Meicirculaire 2024. Dit betekent dat voor 2025 is uitgegaan van een herziene basis 2024, waarop een index van 2,3% is toegepast om te komen tot de raming 2025.

Toelichting algemene belastingen

➤ *Onroerendezaakbelastingen (OZB)*

De belangrijkste eigen inkomstenbron van de gemeente wordt gevormd door de OZB. Deze belasting wordt geheven van de eigenaren van woningen en van de eigenaren en de gebruikers van niet-woningen. De opbrengst van de OZB dient als algemeen dekkingsmiddel.

De grondslag voor de heffing is de WOZ-waarde. De tarieven van de OZB zijn mede afhankelijk van de op grond van de wet WOZ getaxeerde waarden. De WOZ-waarden voor 2025 hebben de

Paragraaf Lokale heffingen

waardepeildatum 1 januari 2024. De prognose van de waarden voor 2025 van het SVHW is de basis hiervoor. Rekening houdend met de opgelegde aanslagen 2024 is een verwachte opbrengst over 2025 bepaald, daarover is 2,3% inflatiecorrectie 2025 toegepast.

In de taakveldanalyse over de begroting 2024, uitgevoerd door de provincie, is de gemeente erop gewezen dat het "OZB-tarief niet-woningen" aanzienlijk onder het landelijk gemiddelde zit. Hierdoor blijven inkomsten achter en wordt via het gemeentefonds meer verevend dan OZB niet-woningen ontvangen wordt. Om dit te verminderen is de verwachte opbrengst 2025 niet verhoogd met 2,3%, maar met 10%. Het tarief stijgt hierdoor met gemiddeld 5%. Door deze werkwijze de komende jaren te herhalen komt het tarief naar verwachting in 2029 uit op het landelijk gemiddelde.

De ontwikkeling van de totale WOZ-waarden van woningen leidt tot een stijging van 0,23% voor het tarief van de woningen.

➤ *Toeristenbelasting*

Toeristenbelasting wordt geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente door personen die niet met een adres in de gemeente zijn ingeschreven. Deze belasting wordt in rekening gebracht bij degene die gelegenheid biedt tot verblijf.

De opbrengst van deze belasting dient als algemeen dekkingsmiddel. Tegenover de belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven. Wel is er jaarlijks een bedrag in de begroting opgenomen als dotatie aan de 'reserve toeristische voorzieningen'. Dit bedrag komt ten goede aan de recreatiesector, waarbij de gemeente in overleg met de Veero (Vereniging van Eigenaren en Exploitanten van Recreatieondernemingen) de besteding van deze gelden bepaald.

Het tarief voor land- en watertoerisme van € 1,50 ligt vast tot en met 2025.

➤ *Watertoeristenbelasting*

De opbrengst van deze belasting dient als algemeen dekkingsmiddel. Tegenover de belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven.

Belastingplichtige is die persoon die tegen vergoeding verblijft in de gemeente zonder in het bevolkingsregister van de gemeente Goeree-Overflakkee te zijn opgenomen.

Op grond van de verordening is per persoon per etmaal een bedrag verschuldigd (de zogenoemde passanten). Bij vaste ligplaatshouders is een forfaitaire tariefstelling van toepassing. Deze belasting wordt in hoofdzaak geheven van de exploitanten van (jacht)havens.

➤ *Forensenbelasting*

De opbrengst van deze belasting dient als algemeen dekkingsmiddel. Tegenover de belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven.

Deze belasting wordt geheven van personen die niet binnen de gemeente Goeree-Overflakkee wonen, maar wel voor 90 dagen of meer een gemeubileerde woning in onze gemeente voor zichzelf of hun gezin ter beschikking houden.

Toelichting bestemmingsheffingen en retributies

De bestemmingsbelastingen en retributies zijn bedoeld om met de inkomsten uit de belastingheffing bepaalde gemeenteactiviteiten te bekostigen. Om te voorkomen dat gemeenten met deze specifieke belastingen ook andere activiteiten financieren, verbieden de wettelijke bepalingen in de Gemeentewet dat de geraamde baten de geraamde lasten mogen overschrijden. Door dit vereiste mogen de opbrengsten hooguit kostendekkend zijn.

Paragraaf Lokale heffingen

De wetsbepalingen die de kostendekkende tarieven voorschrijven, spreken over geraamde bedragen. Dit komt doordat de rechtsbescherming vereist dat de verordening voor aanvang van de belastingheffing moet zijn vastgesteld. Op dat moment zijn alleen de ramingen van de baten en de lasten bekend.

Zeker bij bepaalde rechten en leges waarbij de tarieven voor verschillende activiteiten in één belastingverordening worden geregeld, kan zich de vraag voordoen op welk niveau de kostendekkendheid moet worden getoetst. Het uitgangspunt daarbij is toetsing op verordeningenniveau, waarbij de geraamde lasten van alle benoemde activiteiten worden gedekt door de gezamenlijke baten uit de te heffen belastingen. Hierdoor is de zogenoemde kruissubsidiëring mogelijk. Een verwacht overschot bij de ene activiteit wordt gebruikt voor de dekking van een verwacht tekort bij een andere activiteit. Het is daardoor niet nodig om de kostendekkendheid per activiteit te bepalen. Ook hoeft er geen verband te zijn tussen het tarief dat de gemeente voor een dienst of activiteit in rekening brengt en de werkelijke kosten voor die dienst of activiteit. Dit is in de jurisprudentie bevestigd.

➤ Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing. Dit betekent dat de opbrengsten niet vrij besteedbaar zijn. De heffing vergoedt de kosten voor inzameling van huishoudelijk afval.

Het betalen van afvalstoffenheffing bestaat uit twee delen. Dat is een basistarief en een bedrag voor elke keer dat restafval wordt aangeboden. Dit kan het legen van een restafvalcontainer zijn of het weggooien van een vuilniszak in een ondergrondse restafvalcontainer. Het basistarief wordt in het lopende jaar in rekening gebracht. De afrekening van de ledigingen/stortingen ontvangen de huishoudens (via SVHW) begin van het nieuwe jaar.

In de (kosten-) onderbouwing van de afvalstoffenheffing zijn de volgende componenten meegenomen:

- De reguliere kosten welke betrekking hebben op de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval, kapitaallasten investeringen en doorbelaste kosten (waaronder personeelskosten);
- Extracomptabel worden de volgende kosten toegerekend:
 - Compensabele BTW berekend over de reguliere kosten (waarover BTW verschuldigd is) en de oude kapitaallasten (investeringen);
 - En overige toe te rekenen kosten van onder andere strand-, straatreiniging en kosten SVHW.

Kostendekkendheid - Afvalstoffenheffing	2025
Kosten taakveld(en), incl (omslag)rente	7.743.000
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-679.800
<i>Netto kosten taakveld:</i>	7.063.200
<i>Toe te rekenen kosten:</i>	
- Overhead, incl (omslag)rente	-
- Kosten toe te rekenen van overige taakvelden (incl omslagrente)	399.500
- BTW *	1.604.400
Totale kosten	9.067.100
Opbrengst heffingen	-7.253.700
Dekkingspercentage	80,0%
* De BTW zoals opgenomen in de tabel (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.	

Paragraaf Lokale heffingen

De algehele kosten met betrekking tot het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval zijn meer dan gemiddeld gestegen. De oorzaak van deze stijging ligt voornamelijk in het feit dat de vergoeding voor de grondstoffen “textiel en hout” fors is gedaald ten opzichte van 2023. Deze daling vertegenwoordigt een bedrag van € 450.000,-.

Door de stijging van de algehele kosten is het basistarief verhoogd van € 243,50 naar € 270,50. De variabele tarieven blijven gelijk ten opzichte van 2024. Hierdoor wordt een kostendekkendheid behouden van 80%.

➤ *Rioolheffing*

In het Programma Stedelijk Water (voorheen vGRP) is aangegeven op welke plekken welke voorzieningen zijn of worden gerealiseerd, op welke wijze de gemeente inhoud geeft aan zijn zorgplichten voor afvalwater, regenwater en grondwater. Ook is aangegeven hoe de afstemming is geregeld tussen de gemeente en het waterschap en wat de gevolgen voor het milieu zijn van de aanwezige voorzieningen en de in het plan aangekondigde activiteiten.

De kosten van de invulling van de zorgtaken voor afvalwater, regenwater en grondwater en de daarmee samenhangende zorg voor het gemeentelijke rioleringsstelsel worden gedekt uit de rioolheffing. De aanleg van nieuwe rioleringsstelsels wordt betaald uit planontwikkeling/grondexploitatie.

De opbrengsten van de rioolheffing dienen als dekking van de uitgaven voor het in stand houden van de riolering, het afvoeren van huishoudelijk en bedrijfsafvalwater, het afvoeren van hemelwater en het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van nadelige gevolgen van de grondwaterstand.

Het belastbaar feit van deze heffing is een perceel dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering. Belastingplichtig is de eigenaar van een perceel.

Het Programma Stedelijk Water geldt voor de periode 2021-2025. Op basis van dit programma zijn financiële kaders opgenomen en wordt een tarief berekend met als uitgangspunt het wettelijk toegestane dekkingspercentage van maximaal 100%. Het streven is om de tarieven zodanig vast te stellen dat de geraamde opbrengst gelijk is aan de geraamde lasten. Het tarief voor woningen stijgt met € 3,- van € 202,- naar € 205,-. Voornaamste oorzaak is de indexering van de toe te rekenen kosten.

In de (kosten-) onderbouwing van de rioolheffing zijn de volgende componenten meegenomen:

- De reguliere kosten welke betrekking hebben op het beheer- en onderhoud van het rioolstelsel. Deze kosten bestaan onder andere uit: onderzoekskosten rioolstelsel, klein onderhoud/ instandhouding rioolstelsel, dotatie aan de voorziening groot onderhoud en vervangingsinvesteringen, kapitaallasten investeringen en doorbelaste kosten (waaronder personeelskosten).

Extracomptabel worden de volgende kosten toegerekend:

- Compensabele BTW berekend over de reguliere kosten (waarover BTW verschuldigd is), de oude kapitaallasten (investeringen) en de investeringen gedekt uit de voorziening groot onderhoud en vervangingsinvesteringen;
- En overige toe te rekenen kosten van onder andere straatreiniging en kosten SVHW.

Paragraaf Lokale heffingen

Kostendekkendheid - Rioolheffing	2025
Kosten taakveld(en), incl (omslag)rente	4.921.800
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-
<i>Netto kosten taakveld:</i>	4.921.800
<i>Toe te rekenen kosten:</i>	
- Overhead, incl (omslag)rente	355.300
- Kosten toe te rekenen van overige taakvelden (incl omslagrente)	318.800
- BTW *	951.900
Totale kosten	6.547.800
Opbrengst heffingen	-6.547.800
Dekkingspercentage	100,0%
* De BTW zoals opgenomen in de tabel (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.	

➤ *Bedrijven InvesteringsZone (BIZ)*

Via een bijdrage worden ondernemers in een bepaalde zone binnen de gemeente voor ten hoogste vijf jaren verplicht gesteld een financiële bijdrage te leveren ter bekostiging van investeringen in de leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit of een nader publiek belang in de openbare ruimte. De investeringen zijn een aanvulling op (reguliere) diensten die door de gemeente worden uitgevoerd en ze moeten in het verlengde daarvan liggen. De BIZ-bijdrage is daarom een bestemmingsbelasting. De investeringen worden namens de ondernemers uitgevoerd door een stichting waarbij de gemeente slechts het innen en het uitkeren – als subsidie – van de BIZ-bijdrage uitvoert. Onze gemeente kent 4 BI-zones. Dit is een zone in Stellendam (2 bedrijventerreinen), Oude-Tonge (bedrijfsterrein), Middelharnis (winkelcentrum) en in Ouddorp (winkelcentrum).

➤ *Marktgeld*

Onder marktgelden worden rechten geheven voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een markt, de verleende diensten of het gebruik van hulpmiddelen die met de standplaats verband houden. Het marktgeld wordt in rekening gebracht aan degene aan wie een standplaats ter beschikking is gesteld.

Marktgeld is een retributie. Er kunnen alleen kosten worden verhaald die verband houden met het gebruik van standplaatsen op de aangewezen markten. De kosten voor met name energie zijn behoorlijk afgenomen, waardoor de kostendekkendheid is toegenomen ten opzichte van 2024.

Paragraaf Lokale heffingen

Kostendekkendheid - Markten	2025
Kosten taakveld(en), incl (omslag)rente	44.700
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-
<i>Netto kosten taakveld:</i>	44.700
<i>Toe te rekenen kosten:</i>	
- Overhead, incl (omslag)rente	11.755
- BTW *	nvt
Totale kosten	56.455
Opbrengst heffingen	-40.300
Dekkingspercentage	71,4%
* De BTW zoals opgenomen in de tabel (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.	

➤ *Lijkbezorgingsrechten*

Onder lijkbezorgingsrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door onze gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. Deze rechten worden in rekening gebracht bij de aanvrager dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht.

Bij de lijkbezorgingsrechten kunnen alleen kosten worden verhaald die verband houden met het gebruik van de begraafplaatsen. De kostendekkendheid is van 68% gestegen naar 73%. Dit wordt veroorzaakt door lagere toegerekende lasten, waarbij de geraamde opbrengsten nagenoeg gelijk zijn gebleven.

De tarieven 2025 zullen bij het vaststellen van de verordening Lijkbezorgingsrechten 2025 nader worden toegelicht.

Kostendekkendheid - Begraafrechten	2025
Kosten taakveld(en), incl (omslag)rente	1.177.700
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-
<i>Netto kosten taakveld:</i>	1.177.700
<i>Toe te rekenen kosten:</i>	
- Overhead, incl (omslag)rente	248.708
- BTW *	nvt
Totale kosten	1.426.408
Opbrengst heffingen	-1.046.800
Dekkingspercentage	73%
* De BTW zoals opgenomen in de tabel (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.	

➤ *Leges*

Leges is een verzamelbegrip en de aard van leges is divers. Onder leges worden verschillende rechten geheven voor het genot van door de gemeente verstrekte diensten. In de legesverordening zijn 3 titels opgenomen waarbij elke titel meerdere hoofdstukken kent.

In titel 1 gaat het om activiteiten die onder de algemene dienstverlening vallen. Dit zijn o.a. Burgerlijke stand, reisdocumenten, ID-kaarten, rijbewijzen, verkeer en vervoer, kabels en leidingen etc.

Paragraaf Lokale heffingen

In titel 2 gaat het om dienstverlening die behoort bij de fysieke leefomgeving. Dit zijn o.a. alle aanvragen rondom een omgevingsvergunning, bestemmingswijzigingen e.d..

In de (meerjaren)begroting zijn de bouwleges afgeraamd. Door de invoering van de omgevingswet zijn meer bouwactiviteiten vergunningsvrij geworden. Het is een landelijk beeld dat de leges teruglopen. Echter, zien wij dat de werkzaamheden nog niet teruglopen. Dit is nog een eerste, voorzichtig, beeld. De wetgeving is pas sinds 1 januari 2024 van kracht. Komende periode zullen we dit verder monitoren. Op basis van de huidige kennis ontstaat niet het beeld dat de werkzaamheden rondom vergunningverlening en toezicht zullen afnemen.

Het huidige aantal ingediende aanvragen (tot medio september 2024) is ruim 1.000 (hiervan hebben we 80% reeds afgehandeld). Bovendien zien wij dat de aanvragen die worden ingediend, veelal complexer van aard zijn waardoor de medewerkers meer uren kwijt zijn binnen een vergunningsaanvraag als vóór de Omgevingswet. Deze ontwikkeling vraagt een hoge mate van kennis en expertise binnen het vakgebied en taakveld vergunningen.

Voor wat betreft het handhavingsdeel zien we dat slechts bij een heel beperkt aantal gevallen de markt het bouwtoezicht conform wet kwaliteitsborging (WKB) oppakt. Door uitzonderingsregels in de wet wordt verwacht dat de meeste trajecten toch nog door gemeente moeten worden begeleid.

In titel 3 gaat het om dienstverlening die valt onder de Europese dienstenrichtlijn. Dit zijn met name aanvragen voor vergunningen van drank- en horeca, evenementen, exploitatievergunning APV, overige ontheffingen etc.

Binnen de legesverordening zijn activiteiten opgenomen die wettelijk zijn gemaximeerd en waarvoor een afdracht aan het Rijk moet plaatsvinden. Ook bij de legesverordening kunnen alleen kosten verhaald worden die verband houden met die dienstverlening.

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3	Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kostendekking
Kostendekking Titel 1	963.636	343.449	1.307.085	1.216.300	93,05%
Kostendekking Titel 2*	1.154.152	722.632	1.876.784	1.762.300	93,90%
Kostendekking Titel 3	117.455	68.666	186.121	57.700	31,00%
Kostendekking totale tarieventabel	2.235.243	1.134.747	3.369.990	3.036.300	90,10%

*Ten tijde van het opstellen van de begroting was er als gevolg van de per 1 januari 2024 ingevoerde Omgevingswet nog geen inzicht in de verwachte aantallen m.b.t. de diverse aanvragen omgevingsvergunningen. Op voorhand is uitgegaan van een zelfde percentage kostendekkendheid als 2024. Bij de vaststelling van de Legesverordening 2025 kan het definitieve percentage worden bepaald.

➤ Haven- en kadegeld

Binnen onze gemeente is een haven- en kadegeldverordening van kracht voor een aantal gemeentelijke havens.

Onder het havengeld wordt een recht geheven voor het kortstondig gebruik van de haven met een vaartuig of voor het genot van door of vanwege de gemeente in verband hiermee verleende diensten. Belastingplichtig voor het havengeld is de schipper van het vaartuig.

Onder het kadegeld wordt een recht geheven voor het gebruik van de haven voor het laden, lossen of opslaan van goederen of voor het genot van door of vanwege de gemeente in verband hiermee verleende diensten. Belastingplichtig is degene die van de haven gebruikt maakt om goederen te laden, te lossen of op te slaan of om er te verblijven in een camper.

Paragraaf Lokale heffingen

Kostendekkendheid - Havengeld	2025
Kosten taakveld(en), incl (omslag)rente	972.100
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-174.500
<i>Netto kosten taakveld:</i>	797.600
<i>Toe te rekenen kosten:</i>	
- Overhead, incl (omslag)rente	120.400
- BTW *	nvt
Totale kosten	918.000
Opbrengst heffingen	-185.900
Dekkingspercentage	20%

* De BTW is niet van toepassing.

➤ Overzicht geraamde opbrengsten

Belastingsoort	Begroting 2024	Begroting 2025
Onroerende-zaakbelastingen	11.332.000	11.823.200
(Water)toeristenbelasting	3.601.000	3.651.000
Forensenbelasting	1.037.000	1.100.900
Precariobelasting	25.000	35.200
Bedrijfsinvesteringszone (BIZ)	272.700	279.100
Afvalstoffenheffing	6.748.400	7.253.700
Rioolheffing	6.205.100	6.547.800
Leges	3.024.800	3.081.700
Lijkbezorgingsrechten	1.046.800	1.046.800
Marktgeden	39.400	40.300
Haven- en kadegelden	181.700	185.900
Totaal:	33.513.900	35.045.600

➤ Overzicht tarieven

Belastingsoort	Tarief 2024	Tarief 2025
OZB – eigen. n-w	0,13593%	0,14062%
OZB – gebr. n-w	0,09600%	0,10175%
OZB – eig. woning	0,09001%	0,09022%
Forensenbelasting *	4 klassen	4 klassen
	tot max € 528,-	tot max € 540,-
Land- en watertoeristenbelasting	€ 1,50	€ 1,50
Afvalstoffenheffing	<i>Vast - € 243,50</i> <i>Variabel - € 9,- per container / € 1,50 per zak</i>	<i>Vast - € 270,50</i> <i>Variabel - € 9,- per container / € 1,50 per zak</i>
Rioolheffing (n-w)	0,0977%	0,0992%
Rioolheffing (w)	€ 202,-	€ 205,-
Rioolheffing (recreatiewoningen)	€ 123,-	€ 125,-

Paragraaf Lokale heffingen

* Mogelijk wijzigt de heffingsmaatstaf voor 2025. Dit wordt uitgewerkt en toegelicht bij het vaststellen van de verordening forensenbelasting.

Ontwikkeling woonlastendruk

In onderstaand overzicht is een algemene indruk gegeven van de ontwikkeling van de woonlastendruk binnen de gemeente Goeree-Overflakkee.

Ontwikkeling woonlastendruk	Parameters/tarieven		Belastingdruk		Verschillen	
	2024	2025	2024	2025	€	%
* Waarestijging WOZ (landelijk gemiddelde)		3,5%				
* Gemiddelde WOZ waarde woning**	€ 427.000	€ 441.900				
- OZB	0,09001%	0,09022%	€ 384,34	€ 398,68	€ 14,34	3,73%
- rioolheffing (eigenaren)	€ 202,00	€ 205,00	€ 202,00	€ 205,00	€ 3,00	1,49%
- afvalstoffenheffing*	€ 315,50	€ 333,50	€ 315,50	€ 333,50	€ 18,00	5,71%
>> verschillen (totaalniveau)			€ 901,84	€ 937,18	€ 35,34	3,92%

* Afvalstoffenheffing is als volgt opgebouwd: € 270,50 vast tarief + € 63,- variabel (= gemiddeld 7 ledigingen van € 9,-).

** De gemiddelde WOZ-waarde van een woning op Goeree-Overflakkee is per 01-01-2024 € 427.000,- (bron: Coelo 2024). Wegens het ontbreken van een nieuw gemiddelde per 01-01-2025 is deze verhoogd met de landelijk gemiddelde stijgingspercentage van 3,5% volgens de "Staat van de WOZ 2024" opgesteld door de Waarderingskamer.

*** De landelijk gemiddelde woonlasten bedragen € 994,- (bron: Coelo 2024).

➤ Kwijtscheldingsbeleid gemeente

Op grond van de Invorderingswet 1990 kunnen gemeenten kwijtschelding verlenen voor gemeentelijke heffingen, zij kunnen zelf beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is.

Onze gemeente heeft een verordening kwijtschelding. Kwijtschelding kan voor de volgende belastingen worden verleend: OZB, afvalstoffenheffing (basistarief voor 100%, variabele tarief gedeeltelijk) en rioolheffing.

De gemeente geeft toepassing aan de maximale mogelijkheden, zijnde 100%. Ook natuurlijke personen met een bedrijf of zelfstandig beroep komen onder bepaalde voorwaarden voor kwijtschelding in aanmerking.

SVHW voert voor ons de toetsing van kwijtscheldingsverzoeken uit. SVHW neemt deel aan de automatische beoordeling van een deel van de kwijtscheldingsaanvragen. Dit gebeurt bij Stichting Inlichtingenbureau, opgericht door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Uiteraard kunnen belastingplichtigen ook zelf een verzoek om kwijtschelding indienen bij SVHW.

De uitgaven als gevolg van kwijtschelding zijn voor onze gemeente in 2025 en verder jaarlijks begroot op ongeveer € 138.500,-.

➤ Algemene externe ontwikkelingen

Voor meer informatie op het gebied van de gemeentelijke heffingen en WOZ verwijzen wij u naar <http://www.vng.nl/onderwerpenindex/belastingen>.

Daar vindt u ook een actueel overzicht van de laatste ontwikkelingen en kabinetsvoornemens.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Dit onderdeel gaat met name in op het beheren en de kosten van wegen, riolering, gebouwen, infrastructuur kunstwerken en dergelijke. Het in stand houden van kapitaalgoederen, op het afgesproken kwaliteitsniveau, beslaat een substantieel deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom van belang voor een juist inzicht in de financiële positie.

In de openbare ruimte heeft een belangrijke maatschappelijke functie. Daarin vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Daarvoor zijn veel kapitaalgoederen nodig met betrekking tot wegen, rioleringen, kunstwerken, groen, verlichting en gebouwen. De kwaliteit en het functioneren van de kapitaalgoederen en het onderhoud daarvan is bepalend voor de uitstraling van onze gemeente en uiteraard voor de benodigde vervangingsinvesteringen en structurele (groot) onderhoudslasten.

Onze gemeente beschikt over beleids- en beheerplannen voor de openbare ruimte. In beleidsplannen is het kwaliteitsniveau en het daarbij behorende kostenniveau opgenomen en verwerkt in de begroting. In de in 2020 geactualiseerde Beleidsnota reserves en voorzieningen is nader ingegaan op het vormen van voorzieningen en bestemmingsreserves om onder meer kosten voor (groot) onderhoud en investeringen meerjarig te kunnen dekken.

Met de oplevering van het Integraal Maatschappelijk BeleidsKader (IMBK) heeft een herijking plaatsgevonden van beeldkwaliteit, het areaal en de benodigde middelen om alles te onderhouden op het gewenste en afgesproken kwaliteitsniveau. Deze herijking toont aan dat er een forse bijraming van investeringsbudgetten, eenmalige investeringsgelden om achterstanden in de kwaliteit van het areaal in te lopen en een structurele verhoging van onderhoudsgelden nodig is. Deze bijramingen zijn op voorhand verwerkt in de begroting van 2025.

Het IMBK is een grote stap voorwaarts waarmee we een solide basis leggen om het beheer en onderhoud van de openbare ruimte op ons eiland toekomstbestendig te maken. 2025 zal gebruikt worden om het IMBK binnen de organisatie te borgen en alle benodigde instrumenten en structuren te ontwikkelen en te implementeren. De nieuwe integrale werkwijze en de overgang naar maatschappelijk beheer hebben tijd nodig om goed tot wasdom te komen. De uitvoeringsagenda in hoofdstuk 5.4 van het IMBK geeft een overzicht van alle acties en te ontwikkelen instrumenten, weggezet over de komende 4 jaar.

Hieronder vallen voornamelijk de volgende zaken:

- Het ontwikkelen en uitvoeren van een gebiedsgerichte aanpak.
- Het ontwikkelen en in gebruik nemen van een afwegingskader binnen ruimtelijke projecten en voor inwonersinitiatieven.
- Het ontwikkelen van de benodigde instrumenten en overzichten om meerjarig te kunnen programmeren. Dit zal zich de komende jaren door ontwikkelen naar een Meerjarig InvesteringsProgramma (MIP).

Onderhoudsvoorzieningen worden gevormd om de onderhoudslasten van een kapitaalgoed te egaliseren over de gebruiksduur van het kapitaalgoed. In haar 'Notitie verkrijging/vervaardiging en onderhoud van kapitaalgoederen' schrijft de Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) voor dat een onderhoudsvoorziening alleen mag worden gevormd indien een adequaat beheerplan voorhanden is. Zodoende mogen kosten van (groot) onderhoud alleen dan ten laste van een gevormde voorziening worden gebracht, indien een recent beheerplan van het desbetreffende kapitaalgoed aanwezig is. Indien het hieraan ontbreekt, kunnen de kosten van groot onderhoud wel door een daartoe gevormde reserve worden gedekt.

Wegen

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Het beleid met betrekking tot het beheer en onderhoud van wegen in 2025 is gebaseerd op het Wegenbeheerplan 2018-2022. Hierin wordt voor de ca. 2.5 miljoen m² verharding voor de komende jaren een beeld geschetst over de financiële impact van het onderhoud en wordt het programma voor de komende jaren omschreven.

Kerncijfers Wegen	
> Elementenverharding (inclusief halfverharding)	1.870.168 m ²
> Asfaltverharding	898.871 m ²

In onderstaande tabel worden de kosten voor het begrotingsjaar 2025 weergegeven:

Onderhoud kapitaalgoederen wegen	Begroot 2025
Onderhoud kapitaalgoederen	1.801.700
Voorzieningen	-
Kapitaallasten	525.800
Totaal	2.327.500

Tevens is in de begroting een investeringsbudget van € 1.250.000,- opgenomen voor reconstructie van de wegen.

Kunstwerken

Beleidskader

In 2021 is het beheerplan Civiele Kunstwerken vastgesteld. In het beheerplan is het beleidskader gebaseerd op de Richtinggevende startnotitie Omgevingsvisie waarin is opgenomen dat de gemeente Goeree-Overflakkee een aantrekkelijk eiland wil zijn voor haar eigen inwoners en toeristen. Er wordt daarom ingezet op een openbare ruimte met een schone en fraaie uitstraling. Omdat op dit moment een forse achterstand bestaat in het onderhoud en beheer van de civiele kunstwerken, wordt de komende periode een kwaliteitsniveau B (redelijk) nagestreefd. Definitieve vaststelling van de beeldkwaliteit zal plaatsvinden binnen het Integraal Maatschappelijk Beleidskader.

Beheerplan

De gemeente beheert een groot aantal civiele kunstwerken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in kademuren (5.472 meter), glooiingen (9.356 meter), keerwanden (1.726 meter), 66 bruggen, 2 onderdoorgangen, 9 sluizen, 21 stuwen, 4 uitkijktorens en een groot aantal kleine kunstwerken in de vorm van trappen en hekken. Bij sommige kunstwerken ontbreken parameters die informatie geven over de kwaliteit (bijvoorbeeld het jaar van aanleg of inspectieresultaten). Met name de kleinere kunstwerken zijn nog niet volledig in beeld en nog niet opgenomen in het beheersysteem.

De komende jaren ligt de focus op het op orde krijgen van de gegevens in het beheersysteem, de inspectie van alle civiele kunstwerken en het inhalen van achterstanden in het onderhoud. Hiervoor is in 2023 een MJOP Bruggen opgesteld. Aansluitend volgen in de komende jaren de MJOP's voor als objectgroepen, zoals sluizen, kademuren en stuwen. In bijna alle kernen zijn grote vervangingsinvesteringen nodig aan de kademuren en glooiingen.

Financiële consequenties

In onderstaande tabel worden de kosten voor het begrotingsjaar 2025 weergegeven:

Onderhoud kapitaalgoederen kunstwerken	Begroot 2025
Onderhoud kapitaalgoederen	1.366.800
Storting voorzieningen / reserves	837.900
Kapitaallasten	348.400
Totaal	2.553.100

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Opgemerkt wordt dat de exploitatiekosten de komende jaren verder toe nemen door kapitaallasten die voortkomen uit de investeringen ten behoeve van de waterkeringen en glooiingen. Deze zijn in beeld gebracht en financieel vertaald in de begroting.

Openbare Verlichting

Beleidskader

In 2015 is de beleidsnota "Samen op weg naar een duurzame openbare verlichting! Beleidsplan 2015-2024" vastgesteld. Het beleidsplan 2015-2024 is een nadere uitwerking van de "Startnotitie beleidsplan en beheerplan openbare verlichting 2015-2024".

Het beleidsplan heeft betrekking op het onderhoud en de instandhouding van de openbare verlichting in de gemeente. De nota beschrijft het kosteneffectief onderhouden en renoveren van ons areaal lichtmasten, waarbij duurzaamheid een basisgedachte is. Duurzame materialen en energiezuinige armaturen en langere levensduren zorgen voor een investering in de toekomst. Hierbij worden de duurzaamheidsdoelen van de gemeente, maar ook landelijke energiedoelstellingen haalbaar gemaakt.

Beheerplan

In de startnotitie "Beleidsplan en beheerplan openbare verlichting 2015-2024" is aangegeven welke maatregelen noodzakelijk én mogelijk zijn om de openbare verlichting veilig, verantwoord en duurzaam te beheren en tegen welke kosten. De relevante kaders die onder meer het gevolg zijn van de keuze voor het scenario "Duurzaam" zijn in het beleidsplan beschreven. De operationele invulling die het gevolg is van deze keuze is in dit beheerplan "Openbare Verlichting 2015 - 2024" opgenomen.

Financiële consequenties

In onderstaande tabel worden de kosten voor het begrotingsjaar 2025 weergegeven:

Onderhoud kapitaalgoederen openbare verlichting	Begroot 2025
Onderhoud kapitaalgoederen	192.300
Storting voorzieningen	-
Kapitaallasten	262.300
Totaal	454.600

Naast het reguliere budget voor onderhoud van de openbare verlichting is jaarlijks een investeringsbudget beschikbaar van € 350.000,- voor renovatieprojecten.

Groenvoorziening

In 2014 zijn alle groenelementen opgenomen in het beheerpakket groen. Dit vormt mede de basis voor het opgestelde groenqualiteitsplan 2016. Dit groenqualiteitsplan is opgebouwd uit de structuur van het groen, het beheren van het groen en de verbetering- en uitbreidingsvoorstellen op dit gebied. Tevens zijn keuzes gemaakt ten aanzien van de te hanteren kwaliteitsniveaus in relatie tot de kosten.

Het groenqualiteitsplan, beschrijft de richtlijnen voor het onderhoud van het openbaar groen. Het plan gaat uit van het doelmatig beheren van de voorziening met daarbij het creëren van mogelijkheden voor het accentueren van bepaalde delen van deze voorzieningen. Een en ander dient afgestemd te worden in samenhang met de beschikbare financiële middelen.

Kerncijfers Groen		
> Aantal bomen	18.236	stuks

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

> Bosplantsoen	6.820	are
> Sierplantsoen	3.293	are
> Grassen	14.940	are
> Hagen	150	are

In onderstaande tabel worden de kosten voor het begrotingsjaar 2025 weergegeven:

Onderhoud kapitaalgoederen groenvoorziening	Begroot 2025
Onderhoud kapitaalgoederen	398.100
Storting voorzieningen	-
Kapitaallasten	102.400
Totaal	500.500

Begraafplaatsen

Het beheerplan voor de begraafplaatsen is in combinatie met het opstellen van het groen kwaliteitsplan bepaald. Een en ander is nader toegelicht onder de paragraaf 'groenvoorziening'. Bij het opstellen van het beheerplan is kritisch gekeken naar het onderhoudsniveau, waarbij het huidige intensieve beheer als aandachtspunt geldt. Verder is de aanpak, daar waar nodig, geharmoniseerd en plaatsgebonden kenmerken en gebruiken zijn als toetsingskader vastgelegd.

Onderhoud van de begraafplaatsen zal in 2025 planmatig en vooralsnog ongewijzigd worden uitgevoerd.

In onderstaande tabel worden de kosten voor het begrotingsjaar 2025 weergegeven:

Onderhoud kapitaalgoederen begraafplaatsen	Begroot 2025
Onderhoud kapitaalgoederen	147.900
Storting voorzieningen	65.000
Kapitaallasten	136.200
Totaal	349.100

Speelplaatsen

In 2017 is de speelnotitie vastgesteld. Dit plan gaat niet alleen uit van het beheren, maar ook van het doelmatig inzetten van voorzieningen afgestemd op leeftijdsgroepen en wensen. De speeltoestellen zijn periodiek getoetst of ze voldoen aan de wettelijke vereisten van het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen. De inspecties zijn vastgelegd in een logboek. Bij gebleken gebreken zijn reparaties uitgevoerd of het toestel is vervangen dan wel verwijderd. Thans heeft de gemeente Goeree-Overflakkee 772 speelobjecten in beheer.

In onderstaande tabel worden de kosten voor het begrotingsjaar 2025 weergegeven:

Onderhoud kapitaalgoederen speelvoorzieningen	Begroot 2025
Onderhoud kapitaalgoederen	65.400
Storting voorzieningen	-
Kapitaallasten	68.900
Totaal	134.300

Waterplan

In het waterplan wordt ingegaan op de knelpunten en risico's in het watersysteem. Het eilandelijk waterplan wordt gezien als paraplu waaraan diverse soorten aan water gerelateerd beleid opgehangen kan worden. Voorbeelden van beleidsplannen die gerelateerd zijn aan het 'waterplan', zijn het baggerplan, Programma Stedelijk Water (PSW), eilandelijk Grondwaterplan en basis riolerings-

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

planen. Met het waterschap wordt samengewerkt om te komen tot een integrale aanpak van alle aspecten die te maken hebben met riolering en water. In 2023 is het baggerbeheerplan geactualiseerd, een plan van aanpak gemaakt en inzichtelijk wat de meerjarige onderhoudskosten zullen zijn.

In onderstaande tabel worden de kosten voor het begrotingsjaar 2025 weergegeven:

Onderhoud kapitaalgoederen waterwerken	Begroot 2025
Onderhoud kapitaalgoederen	188.700
Storting voorzieningen	-
Kapitaallasten	2.700
Totaal	191.400

Riolering

Beleidskader

In het Programma Stedelijk Water (PSW) geeft de gemeente aan hoe ze denkt invulling te geven aan de zorgplichten, die ze heeft voor:

1. een doelmatige inzameling en transport van afvalwater dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen;
2. de doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater;
3. het in openbaar gemeentelijk gebied treffen van doelmatige maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen of te beperken.

Beheerplan

In het PSW, dat samen met het waterschap is gevormd en opgesteld, wordt aangegeven wat de jaarlijkse kosten zijn van exploitatie en vervanging voor de komende periode. Verder is in het kostendekkingsplan, als onderdeel van het PSW, aangegeven hoe deze kosten worden gedekt. Dit vormt de basis voor de berekening van de rioolheffing.

Het in het PSW aangegeven beleid wordt in de jaarlijks op te stellen operationele programma's (werkplannen) uitgewerkt op detailniveau. De operationele programma's en de projectplannen vormen de basis voor de te ramen onderhoudskosten in de begroting. In het PSW zijn vanuit efficiency oogpunt zoveel mogelijk crosslinks gelegd met het onderhoud van andere kapitaalgoederen. Waar mogelijk is aansluiting gezocht met het onderhoud aan wegen.

Kerncijfers Riolering		
> Riool	555	km
> Rioolkolken	+/- 2.200	stuks
> Rioolgemalen	785	stuks

Financiële consequenties

In onderstaande tabel worden de kosten voor het begrotingsjaar 2025 weergegeven:

Onderhoud kapitaalgoederen riolering	Begroot 2025
Onderhoud kapitaalgoederen	542.600
Storting voorzieningen	1.320.500
Kapitaallasten	999.900
Totaal	2.863.000

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

De lasten van groot onderhoud en van vervangingsinvesteringen worden gedekt uit de daartoe bestemde voorziening. In 2025 is ten laste van deze voorziening een mutatie van € 2.200.000,- geraamd.

Gebouwen

Beleidskader

Het beleidskader voor de uitvoering van het planmatig onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen is de rapportage “Planmatig onderhoud 2020 – 2029”. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt welke structurele onderhoudswerkzaamheden noodzakelijk zijn, gekoppeld aan een toekomstvisie voor het gebruik van de gebouwen. Binnen het beleidskader is het efficiënt uitbesteden van planmatige onderhoudswerkzaamheden een doorlopend aandachtspunt.

Beheerplan

Het meerjarenonderhoudsplan gebouwen wordt 2-jaarlijks door het college vastgesteld. De gemeente Goeree-Overflakkee heeft ongeveer 120 gemeentelijke gebouwen waarop planmatig onderhoud plaatsvindt. Dit varieert van huisvesting van gemeentelijke diensten tot zwembaden en opstallen bij begraafplaatsen en monumentale kerktorens en van dorps- en verengingsgebouwen tot brandweerkazernes. Tevens worden de gym- en sportzalen en een deel van de sportcomplexen onderhouden en beheerd.

In het kader van het Integraal Huisvesting Plan Onderwijs en de kansenversneller Maatschappelijk Vastgoed is de dotatie aan de onderhoudsvoorziening van een aantal dorpshuizen en gymzalen stopgezet per 1 januari 2026. Voor deze gebouwen geldt ook dat we in de komende periode terughoudend zijn met het planmatig onderhoud.

Financiële consequenties

In onderstaande tabel worden de kosten voor het begrotingsjaar 2025 weergegeven:

Onderhoud kapitaalgoederen			
Gebouwen en overig vastgoed	Onderhoud kap.goed. B2025	Storting voorziening B2025	Kapitaallasten B2025
Verenigingsgebouwen/dorpshuizen	124.100	620.700	443.000
Gymzalen	22.500	69.200	36.400
Brandweerkazernes	10.000	12.400	15.600
Woningen	9.000	23.500	145.000
Recreatiecentrum de Staver	120.000	226.700	394.000
Zwembad 't Zuiderdiep	90.000	72.000	121.300
Sporthal De Gooye	30.000	44.000	54.300
Sportcomplexen/terreinen	488.900	79.200	715.500
Monumenten, torens en molens	88.800	54.500	25.700
Het Binnenhof (Pascal 40, Middelhamis)	80.000	213.000	143.000
Kinderopvang	1.000	22.000	13.400
Woonwagencentra	13.000	46.500	24.800
Huisvesting gemeentelijke gebouwen	135.000	300.000	771.400
Gemeentelijke werkplaatsen	31.000	131.500	84.400
Overige gebouwen	65.000	126.500	229.700
Totaal	1.308.300	2.041.700	3.217.500

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente én een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Er is sprake van bestuurlijk belang als:

- de gemeente een zetel in het bestuur heeft
- de gemeente stemrecht heeft

Er is sprake van financieel belang als:

- de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt zijn bij een faillissement van de verbonden partij
- het mogelijk is om financiële problemen bij de verbonden partij te verhalen op de gemeente.

Algemeen

Hieronder staan alle gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen of vennootschappen waar de gemeente Goeree-Overflakkee in deelneemt. De gemeenschappelijke regelingen voeren beleid en beheer op de betreffende terreinen uit voor de gemeente. Meestal kiest de gemeente voor een gemeenschappelijke regeling als de gemeente dit beleid niet zelf wil of doeltreffend kan uitvoeren. De deelname in het aandelenkapitaal van een aantal vennootschappen vloeit in hoofdzaak voort uit de van oudsher maatschappelijke belangen die door deze vennootschappen worden (of werden) nagestreefd.

Nr.	Gemeenschappelijke regelingen	Begrotingsonderdeel
1.	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR)	Thema: Openbare orde en veiligheid
2.	GGD Rotterdam-Rijnmond	Thema: Ondersteuning en zorg voor de inwoners in een kwetsbare periode
3.	DCMR Milieudienst Rijnmond	Thema: Ruimte en wonen
4.	Jeugdhulp Rijnmond	Thema: Ondersteuning en zorg voor de inwoners in een kwetsbare periode
5.	Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Algemene dekkingsmiddelen
Nr.	Vennootschappen en coöperaties	Begrotingsonderdeel
6.	ZEH	Algemene dekkingsmiddelen
7.	GBE Aqua B.V.	Algemene dekkingsmiddelen
8.	Stedin Holding N	Algemene dekkingsmiddelen
9.	Bedrijvenpark Oostflakkee beheer BV en CV (BPO)	Thema: Bedrijvigheid
10.	Suijssenwaerde BV en CV	Thema: Ruimte en wonen
11.	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Algemene dekkingsmiddelen
12.	United Fish Auctions N.V. (UFA)	Thema: Bedrijvigheid
13.	Coöperatie Deltawind U.A.	Thema: Duurzame ontwikkeling
14.	Gemeentelijke Vervoercentrale Zeeland B.V. (GVC)	Thema: Ondersteuning en zorg voor de inwoners in een kwetsbare periode
15.	RAD HW B.V.	Thema: Leefomgeving
Nr.	Stichtingen en verenigingen	Begrotingsonderdeel
16.	Stichting CJG Rijnmond	Thema: Ondersteuning en zorg voor de inwoners in een kwetsbare periode

Paragraaf Verbonden partijen

nr.	Gemeenschappelijke regelingen	Geprognosticeerd Eigen vermogen		Geprognosticeerd Vreemd vermogen		Bijdrage door GO		
		31-12-2024	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2025	werkelijk 2023	begroot 2024	begroot 2025
1	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond VRR	€ 8.282.000	€ 7.254.000	€ 97.905.000	€ 95.775.000	€ 3.322.616	€ 3.963.400	€ 4.459.800
2	GGD Rotterdam-Rijnmond	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	€ 400.118	€ 549.037	€ 576.598
3	DCMR Milieudienst Rijnmond	2,9 mln	3,4 mln	12,4 mln	21,2 mln	€ 1.977.827	€ 1.921.600	€ 2.370.314
4	Jeugdhulp Rijnmond	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	€ 5.620.739	€ 6.896.230	€ 7.550.177
5	Samenw.Vastgoedinfo.Heffing en Waardebepaling	€ 765.000	€ 829.000	€ 5.832.000	€ 6.705.000	€ 783.000	€ 981.000	€ 964.000
	Totaal bijdragen					€ 12.104.300	€ 14.311.267	€ 15.920.889

nr.	Vennootschappen en Cooperaties	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		dividend / rente		
		31-12-2023	31-12-2024	31-12-2023	31-12-2024	in 2024 over 2023	in 2023 over 2022	begroot 2025
6	ZEH N.V.	€ 1.617.336.000	n.n.b.	€ 685.010.000	n.n.b.	€ 0	€ 0	€ 2.646.000
7	GBE Aqua B.V.	€ 134.306.610	n.n.b.	€ 162.777.333	n.n.b.	n.v.t.	n.v.t.	€ 113.000
8	Stedin Holding N.V.	3221 mln	n.n.b.	5063 mln	n.n.b.	€ 45.551	€ 230.753	€ 525.000
9	Bedrijvenpark Oostflakkee CV	€ 10.897.000	n.n.b.	€ 260.000	n.n.b.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
9a	Bedrijvenpark Oostflakkee BV	€ 49.000	n.n.b.	€ 26.000	n.n.b.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
10	Suijssenwaerde CV	€ -10.282.000	n.n.b.	€ 11.118.000	n.n.b.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
10a	Suijssenwaerde BV	€ -29.000	n.n.b.	€ 29.000	n.n.b.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
11	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	4721 mln	n.n.b.	110.819 mln	n.n.b.	€ 156.602	€ 165.300	€ 130.500
12	United Fish Auctions N.V.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	€ 0	€ 0	€ 0
13	Coöperatie Deltawind U.A.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	€ 285	€ 575	€ 300
14	Gemeentelijke vervoercentrale Zeeland B.V.	€ 530.504	n.n.b.	€ 1.920.304	n.n.b.	€ 0	€ 0	€ 0
15	RAD HW B.V.	€ 5.118.287	n.n.b.	€ 11.866.277	n.n.b.	€ 0	€ 0	€ 0

nr.	Stichting en verenigingen	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Bijdrage door GO		
		31-12-2023	31-12-2024	31-12-2023	31-12-2024	werkelijk 2023	begroot 2024	begroot 2025
16	Stichting CJG Rijnmond	€ 3.167.639	n.n.b.	€ 9.354.286	n.n.b.	€ 1.356.488	€ 1.370.000	€ 1.456.900

1. Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Beleidsdoelstelling / openbaar belang	De gemeente Goeree-Overflakkee is ingedeeld in de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR). De VRR heeft als doel: <ul style="list-style-type: none"> - het organiseren en coördineren van werkzaamheden ter voorkoming, beperking en bestrijding van brand, - vervoer van zieken en ongeval-slachtoffers. - organisatie en coördinatie bij ongevallen en rampen.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Deelnemers	De gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Voorne aan Zee.
Bestuurlijk belang	De burgemeester is de vertegenwoordiger van de gemeente in het AB en DB.
Risico's	De personele capaciteit van de brandweervrijwilligers staat onder druk. Het werven van voldoende vrijwilligers die overdag beschikbaar zijn, is moeilijk. Zeker in kleinere dorpskernen is het steeds lastiger om de paraatheid 24 uur per dag, 7 dagen in de week te garanderen. De VRR heeft als prioriteit om de dekking op niveau te krijgen en te houden. Inzet blijft om voldoende vrijwilligers te vinden.
Ontwikkelingen	De aanleiding voor de VRR Ontwikkelagenda was dat het takenpakket van de VRR in het afgelopen decennium aanzienlijk is verbreed. De uitbreiding van taken is o.a. het gevolg van diverse nieuwe ontwikkelingen die gevolgen hebben voor de dienstverlening van de VRR. Om aan de huidige eisen te kunnen voldoen is een aantal scenario's ontwikkeld. In de vergadering van 8 december 2021 heeft het Algemeen Bestuur besloten om uitvoering te geven aan het scenario Basis op orde (scenario 2). In dit scenario zal de basisdienstverlening van de VRR op orde worden gebracht. Dat betekent dat de VRR beter is toegerust voor het bestrijden van incidenten in hoogbouw en de informatievoorziening en informatiebeveiliging wordt verbeterd. Verder kan de organisatie zich aanpassen op de nu al ervaren gevolgen van klimaatverandering en energietransitie. Ook zal de VRR vanuit dit scenario verder investeren en ontwikkelen in de coördinerende en netwerk-rol tijdens crises. <p>Vanaf 2025 vertoont het financieel perspectief voor gemeenten grote tekorten. Dit vraagt ingrijpende maatregelen om de begroting structureel sluitend te krijgen. Door de regiogemeenten is aan de VRR is gevraagd om hierop te anticiperen. Ook is gevraagd om met voorstellen te komen op de kortingen van de gemeentelijke bijdragen en wat dit voor effect heeft op de taken en dienstverlening.</p>

Paragraaf Verbonden partijen

2. GGD Rotterdam-Rijnmond

Beleidsdoelstelling/ openbaar belang	Het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de bevolking. En het voorkomen en vroegtijdig opsporen van ziekten onder de bevolking.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Deelnemers	Gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Voorne aan Zee.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GGD-RR bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de deelnemende gemeenten. Wethouder B.J. Bruggeman is de vertegenwoordiger van de gemeente.
Risico's	Bij het opstellen van een begroting voor de gemeenschappelijke regeling GGD-RR wordt gewerkt met een cyclus van vier jaar. Elke vier jaar wordt de begroting opnieuw opgesteld. Gedurende vier jaar wordt het basistakenpakket niet meer gewijzigd, tenzij onvermijdelijk door onvoorziene ontwikkelingen. In 2024 is de begroting voor 2024-2027 opnieuw opgesteld. Er wordt wel jaarlijks geïndexeerd conform het indexatiepercentage van de Kring van Gemeentesecretarissen.
Ontwikkelingen	Vanaf 2025 vertoont het financieel perspectief voor gemeenten grote tekorten. Dit vraagt ingrijpende maatregelen om de begroting structureel sluitend te krijgen. Door de regiogemeenten is aan de GGD is gevraagd om hierop te anticiperen. Ook is gevraagd om met voorstellen te komen op de kortingen van de gemeentelijke bijdragen en wat dit voor effect heeft op de taken en dienstverlening.

3. DCMR Milieudienst Rijnmond

Beleidsdoelstelling / openbaar belang	De DCMR zorgt voor een leefbare en veilige regio, waar inwoners prettig kunnen wonen, werken en recreëren. Dit doen zij in opdracht van lokale en regionale overheden. Dat doet de DCMR onder meer door het maken van vergunningen en het handhaven van milieu- en veiligheidsregels.
Vestigingsplaats	Schiedam
Deelnemers	Gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Voorne aan Zee en de provincie Zuid-Holland
Bestuurlijk belang	Wethouder D.A. Markwat is de vertegenwoordiger van de gemeente in het AB.
Risico's	Het is gezien sommige adhoc werkzaamheden en vraag naar levering bijdragen advies in complexe onderwerpen (duurzaamheidsthema's, waterstof, biogas, elektrische batterijenopslagen etc) lastig om binnen de begroting van het werkplan te blijven zodat een kostenverstijging ontstaat.
Ontwikkelingen	Financieel is opnieuw een overstijging geweest. Voor 2025 hebben we de taken Reguleren, Toezicht en Handhaving, Bodem, Beleid en bedrijfsvoering (door 4 jaar structurele overstijging van de begroting) opnieuw tegen het licht gehouden en opnieuw, gemotiveerd begroot. Dit resulteert in een stijging van ruim 300.000,- . E.e.a. wordt in de begroting 2025 onderbouwd verantwoord. Vanaf 2025 vertoont het financieel perspectief voor gemeenten grote tekorten. Dit vraagt ingrijpende maatregelen om de begroting structureel sluitend te krijgen. Door de regiogemeenten is aan de DCMR is gevraagd om hierop te anticiperen. Ook is gevraagd om met voorstellen te komen op de kortingen van de gemeentelijke bijdragen en wat dit voor effect heeft op de taken en dienstverlening.

Paragraaf Verbonden partijen

4. Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond

Beleidsdoelstelling/ openbaar belang	De Jeugdwet stelt de verplichting dat gemeenten binnen aangewezen regio's samenwerken met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> - het gezamenlijk organiseren van specifieke jeugdhulptaken (Veilig Thuis, jeugdreclassering en jeugdbescherming) - en voor het gezamenlijk inkopen van specialistische jeugdhulp. Hierdoor kan er voldoende kwalitatief en kwantitatief aanbod geboden worden aan de inwoners van de individuele gemeenten.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Deelnemers	Gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Voorne aan Zee.
Bestuurlijk belang	Wethouder B.J. Bruggeman is de vertegenwoordiger van de gemeente in het AB.
Risico's	In de begrotingswijziging 2024 van 5 april 2024 zijn de begrotingsaannames en -budgetten bijgesteld in nauw overleg met de individuele gemeenten. Daarbij is als aanvullend risico gemeld dat de aannames hierbij nog steeds een onderschatting kunnen zijn. De conclusie is dat het zo realistisch mogelijk begroten nog beter moet. GRJR en gemeenten werken op dit punt nauw samen.
Ontwikkelingen	Vanaf 2025 vertoont het financieel perspectief voor gemeenten grote tekorten. Dit vraagt ingrijpende maatregelen om de begroting structureel sluitend te krijgen. Door de regiogemeenten is aan de GRJR is gevraagd om hierop te anticiperen. Ook is gevraagd om met voorstellen te komen op de kortingen van de gemeentelijke bijdragen en wat dit voor effect heeft op de taken en dienstverlening.

5. Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)

Beleidsdoelstelling/ openbaar belang	Samenwerking bij het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie, heffing en invordering van waterschapsomslagen en gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering onroerende zaken. De gemeente heeft de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de WOZ ondergebracht bij SVHW.
Vestigingsplaats	Klaaswaal
Deelnemers	Gemeenten Altena, Alblasserdam, Albrandswaard, Barendrecht, Drimmelen, Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard, Hardinxveld-Giessendam, Krimpenerwaard, Lansingerland, Nieuwkoop, Voorne aan Zee en Waterschap Hollandse Delta.
Bestuurlijk belang	Wethouder J.W. Eijkenduijn is de vertegenwoordiger van de gemeente in het DB-AB.
Risico's	Het SVHW heeft in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing voor totaal € 700.000 aan risico's opgenomen. De belangrijkste risico's zijn: <ol style="list-style-type: none"> 1. Door de vele bezwaarschriften die worden ingediend moeten hoge proceskostenvergoedingen worden betaald. Deze zijn verwerkt in de begroting maar de omvang hiervan is lastig in te schatten. 2. Informatiebeveiliging en cybercrime. Informatiebeveiliging is steeds actueler. Er is weliswaar steeds meer aandacht voor, maar het risico wordt ook steeds groter. Denk hierbij aan datalekken. Het SVHW heeft een plan opgesteld hoe men hackers kan weren. Maar hoe goed je de beveiliging ook op orde hebt, het garandeert niet dat hacken onmogelijk is. Hackers bedenken steeds weer nieuwe mogelijkheden en schade ten gevolge daarvan is niet uit te sluiten. Vooralsnog is het risico door Het SVHW niet verzekerd. 3. Prijsontwikkelingen. SVHW maakt bij het opstellen van de begroting per programma een reële en actuele inschatting van de kosten. Er is geprobeerd om de hoge inflatie in 2022 van de energielasten en marktprijzen zo mogelijk in te schatten. Grote onzekerheid heerst hoe de inflatie zich zal ontwikkelen 4. Uittreden van deelnemers of afstoten van diensten door een deelnemer. Het risico van verlies van baten bij uittreden van deelnemers uit de gemeenschappelijke regeling.

Paragraaf Verbonden partijen

Ontwikkelingen	Vanaf 2025 vertoont het financieel perspectief voor gemeenten grote tekorten. Dit vraagt ingrijpende maatregelen om de begroting structureel sluitend te krijgen. Aan het SVHW is verzocht om te anticiperen op deze ontwikkelingen. Het SVHW heeft hier gehoor aan gegeven door middel van een aanpassing van de deelnemersbijdrage op korte termijn (2024). Ook voor de langere termijn (2025 e.v.) zijn op diverse sporen bezuinigingsmaatregelen getroffen.
----------------	---

6. Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH)

Beleidsdoelstelling/ openbaar belang	ZEH richt zich op: <ul style="list-style-type: none"> - het produceren van energie - handel in energie - het aanbieden van energieproducten en diensten op de zakelijke markt. Kernenergie is een overheidstaak. Het indirecte openbaar belang zijn de aandelen van Kerncentrale Borssele die voor een gedeelte in handen zijn van ZEH. De aandelen ZEH zijn weer in handen van (lokale) overheden.
Vestigingsplaats	Middelburg
Aandeelhouders	Provincies Zeeland, Noord-Brabant, Zuid-Holland, gemeenten, Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Sluis, Terneuzen, Tholen, Veere, Vlissingen, Bergen op Zoom, Woensdrecht en Goeree-Overflakkee.
Bestuurlijk belang	De gemeente bezit 1,89% van het geplaatst aandelenkapitaal. Wethouder J.W. Eijkenduijn is de vertegenwoordiger van de gemeente in de AvA.
Risico's	De omstandigheden op de energiemarkt blijven lastig. Ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Er wordt o.a. gesproken over verlenging van de openstelling van de kerncentrale.
Ontwikkelingen	In november 2021 is het dividendbeleid ZEH vastgesteld door de aandeelhouders. De verwachting is dat in de komende jaren extra dividend uitgekeerd wordt. In juni 2024 is er superdividend uitgekeerd over boekjaar 2023. Hierdoor was het mogelijk om de lening van GBE Aqua ineens af te lossen en is de verplichting om het ZEH dividend door te storten naar GBE Aqua komen te vervallen. De dividenden staan nu vrij ter beschikking aan de gemeente. Ter uitvoering van de aandeelhouderstrategie gaan er verkennende gesprekken opgestart worden om te komen tot een aandelenoverdracht van EPZ kerncentrale aan het Rijk. Ook in combinatie met de levensduurverlenging van de kerncentrale die het Rijk wenst.

7. GBE Aqua B.V.

Beleidsdoelstelling/ openbaar belang	Door het drinkwaterbedrijf Evides te scheiden van de commerciële activiteiten van PZEM wordt de wettelijke eis om drinkwaterbedrijven in eigendom te houden van publieke aandeelhouders geborgd. Om deze ontvlechting te bewerkstelligen was het nodig om een nieuwe overheids-BV op te richten die 50% van het aandelenbelang van Evides opneemt. Dit heeft geresulteerd in de oprichting van het Gemeenschappelijk Bezit Evides Aqua BV (GBE Aqua). Het doel van GBEA is het houden en beheren van de aandelen in Evides en het uitoefenen van stemrecht daarop voor eigen rekening en risico, maar ten behoeve van de aandeelhouders van de vennootschap.
Vestigingsplaats	Middelburg
Aandeelhouders	De provincie Zeeland en de gemeenten Terneuzen, Middelburg, Vlissingen, Goes, Schouwen-Duiveland, Hulst, Sluis, Veere, Tholen, Borsele, Reimerswaal, Goeree-Overflakkee, Kapelle, Woensdrecht, Noord-Beveland, Bergen op Zoom.
Bestuurlijk belang	De gemeente bezit 1.892 aandelen elk nominaal € 10,- zijnde 1,892% van het totale aandelenkapitaal bij oprichting. Wethouder J.W. Eijkenduijn vertegenwoordigt de gemeente in de AvA.
Risico's	De risico's zijn minimaal. Evides is een gereguleerd bedrijf die in principe niet failliet kan gaan. De ontvlechting leidt tot voordelen omdat er in deze nieuwe BV dividend uitgekeerd gaat worden. In de vorige constructie verdween het dividend in het resultaat van ZEH, nu komt het direct toe aan de aandeelhouders.

Paragraaf Verbonden partijen

Ontwikkelingen	<p>GBE Aqua heeft 50% van de aandelen Evides N.V. aangekocht. Hier is € 354,55 miljoen voor betaald. Voor de aankoop van deze aandelen heeft GBE Aqua een financiering aangetrokken bij de BNG bank met een looptijd van 6 jaar (juli 2027). In een aandeelhoudersovereenkomst is o.a. vastgelegd dat de aandeelhouders zich verplichten om jaarlijks de ZEH dividenden (minus de jaarlijkse omvang van het Evides dividend) middels een kapitaalstorting in te brengen in GBE Aqua. Met deze middelen lost GBE Aqua haar lening af. Eind juli 2024 is de lening vervroegd afgelost. Hierdoor ontstaat er nog een financiële bate bij GBE Aqua. Deze zal verrekend worden met de aandeelhouders. In het vervolg komen de dividenden van Evides ter beschikking van de gemeenten en vallen niet meer weg tegen de verplichte kapitaalstorting. Er zal verder besproken worden of het houden en beheren van de aandelen Evides door GBE Aqua de juiste constructie is.</p>
----------------	--

8. Stedin Holding NV

Beleidsdoelstelling/ openbaar belang	De vennootschap heeft als missie: Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie. Stedin vindt het haar belangrijkste opdracht om de energietransitie samen mogelijk te maken. Zodat klanten betrouwbare, betaalbare, veilige en duurzame energie hebben om te leven, wonen, werken en ondernemen, vandaag en in de toekomst.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Aandeelhouders	De gemeenten, Aalsmeer, Achtkarspelen, Alblasterdam, Albrandswaard, Ameland, Amstelveen, Barendrecht, Bloemendaal, Capelle a/d IJssel, Castricum, Delft, Dordrecht, Goeree-Overflakkee, Gorinchem, Haarlemmermeer, Hardinxveld-Giessendam, Heemstede, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoekse Waard, Krimpen a/d IJssel, Krimpenerwaard, Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Molenlanden, Nissewaard, Noardeast-Fryslan, Papendrecht, Pijnacker-Nootdorp, Ridderkerk, Rijswijk, Rotterdam, Schiedam, Schiermonnikoog, Den Haag, Sliedrecht, Uithoorn, Vijfheerenland, Voorne aan Zee, West Betuwe, Zandvoort, Zoetermeer, Zwijndrecht en de Nederlandse Staat.
Bestuurlijk belang	De gemeente bezit 1,10% van het geplaatst aandelenkapitaal en 1.24% van de cumulatief preferente aandelen 2021. Wethouder J.W. Eijkenduijn is de vertegenwoordiger van de gemeente in de AVA.
Risico's	De infrastructuur van Stedin is een aantrekkelijk doelwit voor cyberaanvallen. Daarom is cybersecurity van wezenlijk belang voor de continuïteit van de activiteiten van Stedin. Door technologische ontwikkelingen en de steeds grotere afhankelijkheid van digitalisering neemt de kans op een cyberaanval verder toe. Een cyberaanval kan grote gevolgen hebben voor de dienstverlening van Stedin en van haar stakeholders. Vitale infrastructuur en daarmee de stabiliteit van het energienet kunnen in gevaar komen. Beheersmaatregel: Stedin past zich proactief aan aan de evoluerende Europese en nationale wetgeving. Stedin versterkt actief de digitale veiligheidscultuur en investeren continu in kennis en technologische oplossingen om de informatiebeveiligingsrisico's te beheersen en de dienstverlening te beschermen tegen cyberdreigingen.
Ontwikkelingen	<p>De aandeelhouders van Stedin Groep zijn op de algemene aandeelhoudersvergadering van 8 december 2023 unaniem akkoord gegaan met de toetreding van de Nederlandse Staat als aandeelhouder van het netwerkbedrijf. Met dit besluit versterkt de Staat het eigen vermogen van Stedin met € 500 miljoen en wordt daarmee voor 11,9% aandeelhouder. Hiermee kunnen ze blijven investeren in de uitbreidingen en verzorging van het elektriciteitsnet.</p> <p>Op 27 maart 2024 zijn de provincies Zeeland en Utrecht en 19 nieuwe gemeenten uit het verzorgingsgebied van Stedin toegetreden als aandeelhouder. Met alle nieuwe aandeelhouders die zijn toegetreden verwacht Stedin nu voorlopig rust op het vlak van financiering. Voor de start van de nieuwe reguleringstermijn, eind 2026, bepaalt de netbeheerder opnieuw welke kapitaalbehoefte er dan eventueel is.</p>

Paragraaf Verbonden partijen

9. Bedrijvenpark Oostflakkee beheer B.V. en C.V. (BPO)

Beleidsdoelstelling/ openbaar belang	Bedrijvenpark Oostflakkee (BPO) is opgericht voor de realisatie van 39,2 ha uitgeefbaar bedrijventerrein. Hiertoe is een ontwikkelingsmaatschappij opgericht met een BV-CV constructie. Het is een Publiek Private Samenwerking (PPS) met BNG-Gebiedsontwikkeling.
Vestigingsplaats	Den Haag
Aandeelhouders	Het is een Publiek Private Samenwerking (PPS) waarin BNG-Gebiedsontwikkeling voor 79,5% participeert en de gemeente voor 19,5%. 1% van de aandelen is in bezit van de beherende BV. De gemeente heeft indertijd € 838.750,- ingebracht als aandeel (19,5%) in het eigen vermogen van deze ontwikkeling. Bij de beheer-BV is een aandelenkapitaal geplaatst van € 20.000,-, waarin de gemeente met €10.000,- deelneemt. De zeggenschap in de beheer-BV ligt voor 50% bij BNG-Gebiedsontwikkeling en 50% bij de gemeente.
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in de BV vertegenwoordigd door wethouder D. Markwat en in de CV door wethouder J.W. Eijkenduijn.
Risico's	De vastgestelde grondexploitatie geeft een positief resultaat op eindwaarde. Door BPO BV/CV zijn de plan economische risico's in de grondexploitatie benoemd. In deze publiek-private samenwerking is het risico voor de gemeente dat het ingebracht Eigen Vermogen Gemeente bij het einde van de looptijd niet is terugverdiend. Dat risico is nihil. Deze publiek-private samenwerking bevindt zich echter in een liquidatietraject. Risico's verbonden met de grondovername door de gemeente van BPO BV/CV worden in het liquidatietraject meegewogen. Zij zijn medebepalend voor de grondbieding waarover de gemeente in onderhandeling is. Er is een verliesvoorziening Bedrijvenpark Oostflakkee (openstaande vorderingen) per 31-12-2023 van afgerond € 3,8 ton. Dit betreft een destijds, in de periode dat de gronduitgifte op BPO stagneerde, niet opgelegde rendementsuitkering. De afwikkeling van deze verliesvoorziening wordt in de eindafrekening van het liquidatietraject meegenomen.
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2024 is Fase 1 t/m 3 geheel verkocht. Echter is voor een kavel in Fase 3 van ca 8,25 ha de koop is gesloten met de ontbindende voorwaarde van een onherroepelijk bestemmingsplan. Deze grondinkomst, dan wel een deel van deze inkomst wordt in 2024 verwacht. Fase 4, met een gepland netto uitgeefbaar oppervlak van 7,4 ha, komt pas beschikbaar na onherroepelijk bestemmingsplan. BNG Gebiedsontwikkeling heeft in 2020 aan de gemeente voorgesteld alle nog resterende gronden (fase 1 t/m 4) over te nemen waarna BPO BV/CV opgeheven kan worden. Destijds hebben partijen naar elkaar uitgesproken dat de gemeente het aanbod en haar belangen serieus overweegt. In juli 2022 heeft het college van B&W aan aandeelhouder BNG Gebiedsontwikkeling laten weten bereid te zijn de onderhandelingsgesprekken te starten. Voorjaar 2023 stelde de AvA BPO een stappenplan voor liquidatie vast. Sinds medio 2023 zijn partijen in onderhandeling over de prijsvorming van de over te nemen gronden. Over de methode tot bepaling van de liquidatiesom is op aandeelhoudersniveau overeenstemming bereikt. De definitieve liquidatiesom is afhankelijk van contractbesprekingen. Medio Q3-2024 is hierover nog geen commitment. Het sluiten van een grondoverdrachtsovereenkomst kan pas nadat de gemeente het bestuurlijk besluitvormingstraject heeft doorlopen. We verwachten de afsluiting van de PPS BPO uiterlijk einde boekjaar 2024 af te ronden.

10. Project Suijssenwaerde beheer B.V. en C.V.

Beleidsdoelstelling/ openbaar belang	Voor de bouw van 226 permanente recreatiewoningen in de Suijssenpolder, 2.000 m2 commerciële ruimte en 87 luxe appartementen, waarvan 40 voor permanente bewoning en 47 voor recreatiebewoning op de Handelskade, en 54 vrijstaande of geschakelde woningen op het Crispijnterrein te Oude-Tonge, is een PPS ontwikkelingsmaatschappij opgericht met een BV-CV constructie.
Vestigingsplaats	Den Haag

Paragraaf Verbonden partijen

Aandeelhouders	Het is een PPS waarin BNG-Gebiedsontwikkeling voor 79,5% participeert en de gemeente voor 19,5%. De overige 1% is in bezit van de beherende BV. De gemeente heeft op 31-12-2022 € 831.729 ingebracht als aandeel (19,5%) in het eigen vermogen van deze ontwikkeling. Bij de beheer-BV is een aandelenkapitaal geplaatst van € 20.000,- waarin de gemeente met €10.000,- deelneemt. De zeggenschap in de beheer-BV ligt voor 50% bij BNG-Gebiedsontwikkeling en 50% bij de gemeente.
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in de BV vertegenwoordigd door wethouder D. Markwat en in de CV door wethouder J.W. Eijkenduijn.
Risico's	Alle tekorten komen voor rekening van de deelnemende organisaties Er is een verliesvoorziening van € 642.215 gevormd, zijnde het bij aanvang gestort commanditair kapitaal gemeente. Daarnaast is er een verliesvoorziening Suijssenwaerde (dubieuze debiteuren) van € 331.819. Streven is om de PPS Suijssenwaerde in boekjaar 2024 af te sluiten. Op het moment van eindafwikkeling van deze PPS zullen alle door partijen gemaakte kosten (en eventuele baten) in één finale afwikkeling worden betrokken.
Ontwikkelingen	Alleen het deelgebied Handelskade valt nog binnen de invloedssfeer van Suijssenwaerde BV/CV. De BV/CV werkt met uitvoeringsbudgetten, er is geen vastgestelde grondexploitatie. De totale (meer)kosten van het woonrijp maken van Handelskade fase 1 gingen het budget flink te boven. Hierover hebben gemeente en Suijssenwaerde afspraken gemaakt. De gemeente heeft in boekjaar 2022 een deel van de meerkosten voor haar rekening genomen. Voor de tweede fase, plan 'De Nieuwe Handelskade', zal de BV/CV de gronden overdragen aan een ontwikkelende partij in de actuele status ("as is"). De koppeling van de grondverkoop aan een onherroepelijk bestemmingsplan is hiermee losgelaten. De afsluiting van de PPS Suijssenwaerde kan worden voorbereid zodra deze grondverkoop van Suijssenwaerde BV/CV aan de ontwikkelende partij heeft plaatsgevonden. Suijssenwaerde BV/CV heeft in Q1-2024 in principe commitment met een ontwikkelende partij over de grondtransactie. De ontwikkelende partij is in overleg met de gemeente over een in te dienen Omgevingsvergunning (BOPA). De gemeente zal met de ontwikkelende partij een intentie en anterieure overeenkomst afsluiten. Voor de financiële afwikkeling van de liquidatie van de samenwerkingsovereenkomst Suijssenwaerde wordt een raadsvoorstel aan de raad voorgelegd.

11. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Beleidsdoelstelling / openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoners.
Vestigingsplaats	Den Haag
Aandeelhouders	De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap.
Bestuurlijk belang	De gemeente bezit 0,13% van het geplaatst aandelenkapitaal. Wethouder J.W. Eijkenduijn is de vertegenwoordiger van de gemeente in de AvA.
Risico's	Er zijn geen specifieke risico's
Ontwikkelingen	Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.

Paragraaf Verbonden partijen

12. United Fish Auctions N.V. (UFA)

Beleidsdoelstelling / openbaar belang	Het doel van de vennootschap is onder meer: <ul style="list-style-type: none"> - het in stand houden en exploiteren van een visafslag - en het verlenen van diensten ten behoeve van de visserij.
Vestigingsplaats	Statutair gevestigd in Goedereede
Aandeelhouders	De gemeenten Goeree-Overflakkee en Den Haag.
Bestuurlijk belang	De gemeente bezit 63% van het geplaatst aandelenkapitaal. Wethouder H. van Putten is de vertegenwoordiger van de gemeente in de AvA.
Risico's	Steeds meer vissers worden van hun visgronden verdreven, doordat er steeds nieuwe natuurgebieden worden aangewezen op de Noord- en Waddenzee waar niet gevestigd mag worden. Ook staat de visserij onder druk door de sterk gestegen energieprijzen. De visserij staat ook bekend om haar innovatiekracht en de optimalisering van bestaande technieken. Maar al met al is de conclusie dat de toekomst(bestendigheid) behoorlijk onder druk staat.
Ontwikkelingen	Visafslagen zien nog steeds de noodzaak tot samenwerking en verminderen op deze manier de overcapaciteit die er in Nederland aanwezig is. De focus ligt op de kwaliteit van dienstverlening, transparantie in de keten en wordt er sterker gekeken naar de klantverwachting. UFA heeft alle mogelijkheden om hierop in te spelen in huis en heeft aangegeven klaar te zijn om in deze ontwikkelingen een rol van betekenis te spelen. Inzake de ontwikkelingen m.b.t. de renovatie en nieuwbouw van het bestaande pand van Visafslag is duidelijk geworden dat de toegezegde subsidiebedragen hiervoor vanuit de gemeente Den Haag geen staatssteun zijn. Den Haag heeft aangegeven dat de ontwikkelingsovereenkomst binnen afzienbare tijd getekend kan worden en dat UFA door kan gaan naar de volgende fase van de renovatie en nieuwbouw.

13. Coöperatie Deltawind U.A.

Beleidsdoelstelling / openbaar belang	Deltawind is een professionele coöperatieve vereniging, die zich richt op verantwoord energiegebruik en opwekking van duurzame energie op Goeree-Overflakkee. Samen met haar directe omgeving stimuleert en realiseert zij CO2-reductie.
Vestigingsplaats	Statutair gevestigd in Oude-Tonge
Aandeelhouders	De gemeente Goeree-Overflakkee, naast diverse particuliere en zakelijke leden / obligatiehouders
Bestuurlijk belang	De gemeente Goeree-Overflakkee is lid van de vereniging. Wethouder J.W. Eijkenduijn is de vertegenwoordiger van de gemeente in de ledenvergadering. In 2019 bedroeg de obligatielening € 5.000.
Risico's	Er zijn geen specifieke risico's, maar de nieuwe projecten zijn wel risicovoller en minder rendabel dan de windprojecten.
Ontwikkelingen	Deltawind heeft diverse projecten in ontwikkeling, zoals: <ul style="list-style-type: none"> • Proefproject met infrarood vloerverwarming: • Deltawind onderzoekt in opdracht van de Gemeente Goeree-Overflakkee of het realistisch is om boven grote parkeerterreinen zonnepanelen te plaatsen. Een van de locaties is het parkeerterrein bij de Jonge Spartaan. • Local4local lokaal opgewekte energie ook lokaal gebruiken. • Subsidie Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW) Met energiecoaches in beeld krijgen hoe verduurzaming woningen dient plaats te vinden • Pilot buurtgerichte verduurzaming. Een hele buurt tegelijk verduurzamen met dakisolatie of zonnepanelen • Productie van waterstof. Bij windpark Van Pallandt samen met Eneco

14. Gemeentelijke Vervoercentrale Zeeland B.V. (GVC)

Beleidsdoelstelling / openbaar belang	Het doelgroepenvervoer bundelen en alle regie (ritaanninge, planning en administratie) van het vervoer centraliseren. Door aansluiting bij het regiemodel van de GVC ontstaan er mogelijkheden om het vervoer efficiënter te organiseren. De
---------------------------------------	--

Paragraaf Verbonden partijen

	regie ligt niet meer bij de afzonderlijke vervoerders.
Vestigingsplaats	Statutair gevestigd in Terneuzen
Aandeelhouders	Samenwerkingsverband Oosterschelderegio (7 gemeenten), Samenwerkingsverband Collectief Vervoer Zeeuws-Vlaanderen (3 gemeenten), Provincie Zeeland, gemeente Goeree-Overflakkee.
Bestuurlijk belang	De gemeente bezit 9% van het geplaatst aandelenkapitaal. Wethouder B.J. Bruggeman is de vertegenwoordiger van de gemeente in de AvA.
Risico's	Er zijn geen specifieke risico's.
Ontwikkelingen	In het kader van de Regionale Mobiliteitsstrategie van de provincie/gemeenten Zeeland maakt de GVZ een doorontwikkeling door. De GVZ gaat al het vervoer in Zeeland coördineren. De huidige bestuursstructuur past hier niet bij, daarom wordt er één GR gerealiseerd: de GR Publiek Vervoer Zeeland met de Mobiliteitscentrale Zeeland als BV. Hier worden voorbereidingen voor getroffen zodat de samenwerking met de GVZ gecontinueerd kan worden.

15. RAD HW B.V.

Beleidsdoelstelling / openbaar belang	De BV drijft een onderneming gericht op het uitvoeren van publieke taken in het afval- en grondstoffenbeheer, waaronder in ieder geval verstaan wordt: <ul style="list-style-type: none"> - het inzamelen, het vervoeren, het (doen) be- of verwerken, het verhandelen van afval en grondstoffen en het adviseren hierover, - de inzameling van bedrijfsafval en -grondstoffen, inclusief het inzamelen, het vervoeren, het (doen) be- of verwerken, het verhandelen, het uitvoeren van taken op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare ruimte - en het verzorgen van beleidsadvies, beleidsvoorbereiding en het vervullen van een expertisefunctie richting de gemeente, inwoners en partners op de taakgebieden van de BV.
Vestigingsplaats	Westmaas
Aandeelhouders	Gemeente Hoekse Waard en Goeree-Overflakkee
Bestuurlijk belang	De gemeente bezit 36% (5.626 aandelen) van het geplaatst aandelenkapitaal. Wethouder Markwat is de vertegenwoordiger de gemeente in de AvA.
Risico's	Er zijn geen specifieke risico's.
Ontwikkelingen	n.n.b.

16. Stichting CJG Rijnmond

Beleidsdoelstelling / openbaar belang	CJG Rijnmond biedt preventieve jeugdgezondheidszorg en maakt zich sterk om een integraal zorgaanbod in de wijken te kunnen aanbieden voor alle leeftijden. Daarbij werkt ze samen met professionals in de jeugdketen.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Deelnemers	Gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Goeree-Overflakkee, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaarding en Voorne aan Zee.
Bestuurlijk belang.	Wethouder B.J. Bruggeman is de vertegenwoordiger van de gemeente in de stichting.
Risico's	Er zijn op dit moment geen noemenswaardige risico's te benoemen.
Ontwikkelingen	Een herijking van de wettelijke basistaken (het wettelijke basispakket) staat op de planning. De komende tijd worden verschillende scenario's door een werkgroep uitgewerkt. Besluitvorming vindt naar verwachting later dit jaar plaats, ingangsdatum van het nieuwe basispakket is naar verwachting 2026. Verder is en wordt het CJG intensief meegenomen in de financiële uitdaging waar de gemeente voor staat in 2026 en is hen gevraagd hier alvast op te anticiperen door onder meer nog kritischer te kijken naar de eigen bedrijfsvoering en dienstverlening. Ook is het CJG een belangrijke partner in de lokale doorontwikkeling van het voorliggend veld, waarin zij samen met de andere partners in het voorliggend veld met de gemeente bekijken waar krachtenbundeling mogelijk is. Dit kan zowel inhoudelijke als financiële voordelen opleveren.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Volgens artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording bevat de weerstandsparagraaf ten minste een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's, en een beknopte weergave van het weerstandsbeleid.

In de kadernota en de uitvoeringsnota risicomangement zijn de begrippen, doelstellingen, het proces, de implementatie en borging van risicomangement uitgewerkt. Daarnaast zijn de uitgangspunten met betrekking het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit beschreven.

Identificatie risico's

In de kadernota risicomangement is het beleid omtrent risico's beschreven. In een onderliggende uitvoeringsnota is voor de organisatie richting gegeven aan de uitvoering van het risicobeleid. De risico's worden geïnteriseerd middels zogenaamde risico-overleggen.

Om een analyse en beoordeling van risico's te kunnen maken is het nodig om risico's in te delen in kansen (de waarschijnlijkheid waarmee een risico zich voor kan doen) en gevolgen (de hoogte van de (financiële) impact van het risico). De beoordeling van risico's wordt verkregen door kansen en gevolgen in te delen in klassen en deze vervolgens met elkaar te vermenigvuldigen. $\text{Risiko} = \text{kans} \times \text{gevolg}$.

Top tien risico's

In de zomer van 2024 heeft een risico-actualisatie plaatsgevonden. De al eerder geïnteriseerde risico's zijn geactualiseerd in overleg met de teams. Daarnaast zijn risico's vervallen en nieuwe risico's toegevoegd. In deze paragraaf wordt de top 10 van de grootste risico's gepresenteerd. De wijzigingen ten opzichte van de top 10 van de vorige actualisatie worden onder de tabel nader toegelicht.

Nieuwe top 10. Risiko's *(bedragen in blauw zijn gewijzigd)*:

Risiko-oorzaak	Gebeurtenis/ gevolg	Invloed op weerstands- vermogen na <u>huidige</u> actualisatie begroting 2025	Invloed op weerstands- vermogen actualisatie jaarrekening 2023	Invloed op weerstands- vermogen actualisatie begroting 2024
1. Fluctuatie Algemene Uitkering gemeentefonds door wijziging in herverdelingsmaatstaven en/of bezuinigingen	Kans op verlaging algemene uitkering waardoor er een tekort in de begroting kan ontstaan	€ 900.000	€ 900.000	€ 876.000
2. Open-einderegelingen: - doelgroepenvervoer - minimabeleid - Wmo voorzieningen - uitkeringen - Jeugdhulp - TONK - kinderopvangtoeslag	Kans op hogere kosten dan vooraf ingecalculleerd	€ 787.500	€ 525.000	€ 525.000

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risico-oorzaak	Gebeurtenis/ gevolg	Invloed op weerstand- vermogen na <u>huidige</u> actualisatie begroting 2025	Invloed op weerstand- vermogen actualisatie jaarrekening 2023	Invloed op weerstand- vermogen actualisatie begroting 2024
(KOTA) - kindpakket				
3. Schadeclaims	Geen tot weinig grip op uitkomsten schadeclaims	€ 533.000	€ 533.000	€ 533.000
4. Brand in de gemeente waarbij in hoge mate giftige stoffen of asbest vrij komt	De opruimingskosten kunnen niet meer verzekerd worden	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
5. Achterstallig onderhoud Havens	Kans op onvoorziene incidenten	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
6. Diverse risico's inzake ICT incidenten (hacking systeem, phishing ed.)	Risico op meer incidenten	€ 412.500	€ 375.000	€ 375.000
7. Rechtspositionele fricties	Kans op hogere uitgaven	€ 400.000	€ 400.000	€ 200.000
8. Uitval van systeem	Dit risico is gericht op het herstellen van de dienstverlening	€ 375.000	€ 375.000	€ 375.000
9. Risico's inzake Decentralisaties	Diverse gevolgen op het gebied van jeugdzorg, passend onderwijs, Wmo ed.	€ 368.750	€ 368.750	€ 368.750
10. Fraude risico's	Dit betreft diverse risico's op het gebied van fraude	€ 350.000	€ 310.000	PM

Toelichting gewijzigde risico's:

Open einde regelingen:

Er is een toename te zien van het aantal aanvragen (waaronder bijvoorbeeld de hulp bij de huishouding). Het risicobedrag is daarom opgehoogd. Het is van belang dat wordt geïnvesteerd in preventie.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Diverse risico's inzake ICT incidenten (hacking systeem, phishing ed.):

Het dreigingsbeeld van het Nationaal Cyber Security Centrum en de Informatiebeveiligingsdienst Gemeenten van de VNG geeft aan dat de dreiging van cyber security incidenten sinds de oorlog in Oekraïne is toegenomen. Statelijke actoren zijn actiever geworden om het dagelijkse leven te ontregelen. De weerbaarheid van de gemeente is een continu punt van aandacht. De verschillende criminele organisaties die zich bezighouden met gijzelsoftware (ransomware) ontwikkelen zich snel en worden steeds professioneler. Dit in combinatie met een steeds groter 'aanvalsoppervlak' door het gebruik van cloud diensten leiden tot meer incidenten. Dit risico richt zich op het neutraliseren van de dreiging en het forensisch onderzoek. Wanneer er een incident plaatsvindt, dan moet er externe worden ingehuurd. Het risicobedrag is daarom verhoogd.

Fraude risico's:

Er zijn diverse fraude risico's in beeld gebracht. Daar waar mogelijk zijn deze als financieel risico opgenomen. Denk bijvoorbeeld aan het bestel- en betaalproces.

Totaalbedrag risico's:

Naast de hiervoor genoemde risico's van de top 10, zijn er nog meer risico's met financiële gevolgen met een kleinere omvang. Door middel van het actualiseren van de risico's is het totale beslag op het weerstandsvermogen ten opzichte van de actualisatie verlaagd. De verlaging wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- ❖ Uitvoering actualisatie onderhoudsbeheerplannen en vervangingsplannen/wegwerken van achterstanden (IMBK): hiervoor is budget opgenomen in de begroting. Het risico is verlaagd. Er blijft alleen nog een restrisico over.
- ❖ Tekorten SRGO: er is inmiddels een beter beeld van de situatie. Het risicobedrag is naar beneden bijgesteld.
- ❖ Aanpassing van bepaalde arbeidsvoorwaarden (uit hoofde van de WNRA) bij de VRR: dit risico is ook bij de VRR niet meer benoemd. Voorlopig kan dit risico verwijderd worden.

PM risico's:

Op dit moment staan ook risico's als PM opgenomen. Noemenswaardige PM-risico's betreffen onder andere:

- Herschikking/Transitie Maatschappelijk Vastgoed/ uitwerking IHP: risico's zitten onder andere in de gevolgen van de keuzes die gemaakt worden.
- Turborotonde Middelharnis: al geruime tijd is er met de Provincie contact over de aanleg. De Provincie vraagt een forse bijdrage hiervoor vanuit de gemeente. Over de hoogte van dit bedrag is nog geen overeenstemming. Deze bijdrage is nog niet verwerkt in de begroting en is daarom in eerste instantie als PM risico opgenomen in deze risicoparagraaf.
- Uitvoering Rijksprogramma's: Er is een kans dat andere projecten hierdoor vertragen. Prioriteitenstelling is in dit geval belangrijk.
- Opgave duurzaamheid: Goede sturing is van groot belang. In de begroting is een structurele raming opgenomen, maar er volgt nog een 10% bezuiniging op duurzaamheid.
- Kans op claims bij woningsluiting, winkels of horeca. Het is mogelijk dat schadevergoeding moet worden gegeven inzake woningsluiting. Of gedeerde inkomsten met betrekking tot winkels/horeca.
- Risico's in het kader van bezuinigingen. Dit kunnen zowel financiële als niet financiële risico's zijn. Denk aan vertraging van projecten en het niet goed kunnen uitvoeren van (wettelijke) taken. Het is belangrijk dat er oog is voor het lange termijn perspectief.
- Risico's nieuwbouw gemeentehuis. Er zijn diverse risico's te benoemen zoals afspraken met stakeholders, bereikbaarheid/verkeersveiligheid en vertraging van het project.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Ratio:

In de Nota Risicomanagement 2021-2024 is een berekeningsystematiek opgenomen en door u vastgesteld. Het weerstandsvermogen bestaat volgens de systematiek uit: De algemene reserve, vrije bestemmingsreserves en de post onvoorzien. In onderstaande berekening zijn de risico's met betrekking tot de grondexploitatie en de bijbehorende grondexploitatie-reserve tevens opgenomen. De ratio wordt namelijk berekend met inbegrip van de grexen zoals ook opgenomen in de meest actuele nota Risicomanagement en de nota Reserves en Voorzieningen. Hieronder volgt de berekening:

Bedragen x € 1.000	jaarrekening 2023	primitieve begr. 2024	primitieve begr. 2025
Algemene reserve	30.571	26.829	21.857
Vrije bestemmingsreserves	50.157	28.736	38.440
Post onvoorzien	50	50	52
Totaal weerstandscapaciteit	80.778	55.615	60.349
Totaal Financiële risico's	10.201	10.026	9.664
Weerstandscapaciteit / financiële risico's	7,92	5,55	6,24

Weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen bestaat uit de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit. In de wet staat hiervoor geen absolute norm opgenomen. In de toelichting op artikel 11 BBV is aangegeven dat gemeenten hiervoor zelf beleid moeten maken en een norm moeten vaststellen. Met betrekking tot beoordeling van de ratio wordt in de kadernota risicomanagement de volgende tabel gehanteerd:

Categorie	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Zoals uit bovenstaande opstelling blijkt is de gemeente uitstekend in staat voldoende middelen vrij te maken om eventuele risico's op te vangen.

Kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat gemeenten voortaan een basis set van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarrekening. De berekeningswijze is vastgelegd in een ministeriële regeling. Naast de vijf verplichte kengetallen zijn ook niet verplichte kengetallen berekend om een indruk te geven van de financiële positie van de gemeente.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Hieronder volgt de uiteenzetting en berekening van bovengenoemde kengetallen:

Verplichte kengetallen	Jaarrekening	begr.	begr.	Mjr	Mjr	Mjr	Signaleringswaarden Provincie		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	minst risico	neutraal	meest risico
Netto schuldquote	6,65%	26,21%	35,17%	48,74%	64,56%	73,49%	< 90%	90% - 130%	> 130%
Netto schuldquote (gecorr. voor verstr. Leningen)	-2,02%	17,70%	26,73%	40,54%	56,75%	65,91%	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	57,87%	54,17%	51,15%	47,92%	44,19%	41,68%	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	2,41%	1,86%	2,46%	2,45%	2,32%	2,04%	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	8,94%	0,01%	1,57%	-2,38%	-4,38%	-4,57%	> 0%	= 0%	< 0%
Belastingcapaciteit	96,57%	96,45%	94,37%	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	< 95%	95% - 105%	> 105%
Overige kengetallen	Jaarrekening	begr. 2024	begr. 2025	Mjr. 2026	Mjr. 2027	Mjr. 2028	minst risico	neutraal	meest risico
Debratio	42,13%	45,83%	48,85%	52,08%	55,81%	58,32%	< 50%	50% - 80%	> 80%
Investerings versus schulden	17,88%	23,46%	29,09%	35,58%	42,31%	44,22%	< 55%	55% - 75%	> 75%
Brutoschuld per inwoner	€ 1.208	€ 1.139	€ 1.652	€ 1.970	€ 2.459	€ 2.795	< € 2.500	€ 2.500 - € 2.700	> € 2.700
Nettoschuld per inwoner	€ -69	€ 544	€ 923	€ 1.357	€ 1.865	€ 2.206	< € 1.800	€ 1.800 - € 2.000	> € 2.000
Reserves per inwoner	€ 2.550	€ 2.126	€ 2.387	€ 2.373	€ 2.358	€ 2.352	> € 2.000	€ 1.400 - € 2.000	< € 1.400

1a Netto schuldquote:

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Analyse: Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente zich in de gevarenzone. Zoals uit de berekening te zien is ligt de schuldquote onder de 90%.

1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen:

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c, van het BBV).

Analyse: In vergelijking met 1.a. is te zien dat de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen ongeveer 8,5 % lager is dan de ongecorrigeerde netto schuldquote.

2 Solvabiliteitsratio:

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Analyse: De ratio zit met betrekking tot de begroting 2025 op afgerond 51%. Een ratio boven de 50% wordt gezien als minst risicovol. In de jaren daarna zien we dat de ratio onder de 50% komt. Dit wordt veroorzaakt door dat de balanstotaal toeneemt vanwege investeringen en de verwachte leningen voor het doen van deze investeringen.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3 Kengetal grondexploitatie:

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar.

of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17 onderdeel van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

Analyse: Deze berekening laat de verhouding zien van de verwachte baten grondexploitatie ten opzichte van de totale baten van de gemeente. Hoe lager het percentage, hoe minder groot het risico is. Zoals te zien in de tabel valt deze ratio onder de minst risicovolle categorie.

4 Structurele exploitatieruimte:

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet conform het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Analyse: De structurele exploitatieruimte ligt boven de 0% voor het jaar 2025. Dit betekent dat de structurele lasten lager zijn dan de structurele baten. Op basis van de begrotingscirculaire van de Provincie Zuid-Holland is bij de incidentele baten rekening gehouden met een negatieve post voor de lagere baten in het gemeentefonds 2025. Op deze manier is er in 2025 meer ruimte binnen de structurele baten.

Het kengetal vanaf 2026 laat een negatieve trend zien. Dit komt omdat er geen sluitende meerjarenraming is.

5 Belastingcapaciteit woonlasten meerpersoonshuishouden:

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 en uit te drukken in een percentage.

Analyse: De gemeente Goeree-Overflakkee zit in 2025 onder het landelijke gemiddelde. De Provincie classificeert een percentage kleiner dan 95% als minst risico. Voor de jaren na 2025 is op dit moment geen zinvolle raming te maken.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Debratio:

De mate waarmee het balansbezit is belast met schuld.

Analyse: De debratio is het omgekeerde van de solvabiliteitsratio. Zoals te zien in de tabel valt deze voor het jaar 2025 onder minst risicovol. Vanaf het jaar 2026 valt dit kengetal onder de categorie neutraal. Deze verschuiving vindt plaats vanwege de toename van de geïnvesteerde activa en de benodigde nieuwe leningen die hiervoor aangetrokken moeten worden.

Investerings versus schulden:

Hoeveel procent van de investeringen is gefinancierd met schulden.

Analyse: De voorgenomen investeringen worden (gedeeltelijk) gefinancierd met vreemd vermogen (leningen) hierdoor stijgt het percentage.

Bruto en netto schuld per inwoner:

Bruto schuld: totaal van alle schulden, uitgedrukt in € per inwoner.

Netto schuld: omvang van de geldelijke bezittingen die niet zijn ingezet voor de publieke taak, in mindering gebracht op de bruto schuld, uitgedrukt in € per inwoner.

Analyse: Volgens de signaleringswaarden van de Provincie is een waarde onder de € 2.500 bruto en/of € 1.800 netto per inwoner het minst risicovol. De gemeente zit hier ruim onder in de jaren 2025 en 2026. Vanaf 2027 zien we dat het risico verschuift naar neutraal/meest risico in verband met het verwachte aantrekken van nieuwe leningen.

Reserves per inwoner:

Eigen vermogen van de gemeente uitgedrukt in € per inwoner.

Analyse: Volgens de signaleringswaarden van de Provincie is een waarde boven de € 2.000 het minst risicovol. De gemeente zit hier inderdaad boven.

Samenvatting en conclusie

De solvabiliteit valt met afgerond 51% onder categorie minst risicovol. Het meerjarig beeld van de kengetallen geeft wel een daling aan. De reden hiervan is dat er meer investeringen plaatsvinden waardoor nieuwe leningen moeten worden aangetrokken.

Het kengetal grondexploitatie zit ruim onder de minst risico volle signaleringwaarde van 20%. De beheersing van risico's uitgedrukt in de weerstandsratio, is uitstekend.

De netto schuldquote loopt meerjarig op, maar voor alle jaren blijft deze nog onder de 90%, hetgeen gekwalificeerd kan worden als een laag risico.

De schulden per inwoner vallen onder de categorie minst risicovol voor de jaren 2025/2026. Het risico neemt daarna toe. Er is structurele exploitatieruimte aanwezig in 2025. De jaren 2026 en volgende laten vooralsnog geen structurele ruimte zien, omdat de begroting niet sluitend is.

In zijn geheel genomen laten de kengetallen een positief beeld zien in 2025. Gezien de grote investeringsopgave en de rijksontwikkeling (gemeentefonds) staan de kengetallen onder druk voor de jaren daarna.

Paragraaf Regionale agenda / Regiodeal

De Regio Deal 3de tranche was de start van een gerichte samenwerking tussen de regiogemeenten Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard, Nissewaard, Voorne aan Zee en externe stakeholders. Met hulp van het Rijk zijn binnen de vier programmalijnen Agrifood, Duurzaamheid, Landschap & Toerisme, Onderwijs & Arbeidsmarkt mooie projecten gerealiseerd. Voor deze deal heeft de regio in 2020 € 7,5 miljoen aan Rijksmiddelen ontvangen.

Met de € 7,5 miljoen van de regio zelf liep de investering in de brede welvaart in dit gebied, samen met het bedrijfsleven, op tot meer dan € 15 miljoen. Na vier jaar Regio Deal is een aantal mooie businesscases gerealiseerd. Per juli 2024 zijn door de bestuurstaafel 85 businesscases gestart met een totale waarde van € 14,4 miljoen. In de komende periode zullen de laatste businesscases worden voorgedragen voor besluitvorming. Deze investeringen lopen, inclusief de bijdragen vanuit de andere sectoren, op tot een bedrag van € 25 miljoen. De regio deal 3e tranche loopt tot en met september 2025.

Eind 2023 is er een nieuwe deelaanvraag uit de 5de tranche ontstaan, "Next Step". In februari 2024 is deze aanvraag toegekend en momenteel wordt de laatste hand gelegd aan het convenant met de bedoeling deze in november 2024 te ondertekenen. Voor deze deal zal de regio € 10 miljoen aan Rijksmiddelen ontvangen. De nieuwe regio deal 5e tranche bouwt voort op de richting zoals die bij de regio deal 3e tranche is uitgezet maar is tegelijkertijd breder. Er zijn nu vier opgaven gedefinieerd, namelijk economie, leefbaarheid, landschap en regionale triple helix samenwerking. De looptijd van deze nieuwe deal start met ingang van de ondertekening (naar verwachting november 2025) en eindigt per 31 december 2028.

Een periode van intensief samenwerken tussen gemeenten, aan de hand van de regio deal 3de tranche, heeft geleid tot het gezamenlijk vaststellen van een regionaal Ambitiedocument, getiteld: "Wij zijn de Zuid-Hollandse Delta". Dit document uit 2023 was de basis voor een nieuwe aanvraag Regio Deal. Ook het herkennen van de gemeenschappelijke opgaven is aanleiding om een vervolgstap te zetten in de samenwerking tussen overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en het onderwijs. Het doel is effectief, doelmatig en toekomstbestendig samen te werken op gebieden die daarom vragen. Met als basis de ambities en ondersteuning van onder andere de Regio Deal.

FINANCIËLE BEGROTING

gemeente
Goeree-Overflakkee

Uitgangspunten begroting 2025

Met betrekking tot de programmabegroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 gelden de onderstaande uitgangspunten. In de kadernota 2025 is het merendeel van deze uitgangspunten als kader meegegeven.

Lonen

Voor de lonen is voor 2025 rekening gehouden met een loonstijging van 4,4% conform de Meicirculaire 2024. In de Kadernota 2025 werd hiervoor nog uitgegaan van 5,4%.

Prijzen

Voor de indexatie van de prijzen is aangesloten bij de Meicirculaire 2024. Dit betekent dat voor 2025 is uitgegaan van 2,3%. Voor de jaren 2026 en 2027 is rekening gehouden met een indexatie van 2,6% voor 2028 2,5%.

Indexering begroting 2025 gemeenschappelijke regelingen

De indexering voor gemeenschappelijke regelingen wordt jaarlijks vastgesteld door de financiële werkgroep gemeenschappelijke regelingen van de Kring van Gemeentesecretarissen Rotterdam-Rijnmond en is voor de Begroting 2025 vastgesteld op 6,8%.

Tarieven lokale heffingen

Binnen het gemeentelijke belastinggebied onderscheiden we belastingen, retributies en bestemmingsheffingen. Deze begrippen laten zich als volgt omschrijven:

- Belasting: een gedwongen betaling aan de overheid als zodanig, waar geen rechtstreekse individuele contraprestatie van de overheid tegenover staat, en die krachtens algemene regels wordt geheven;
- Retributie: een betaling die door de overheid krachtens algemene regels wordt gevorderd ter zake van een concrete door de overheid in haar functie als zodanig individueel bewezen dienst;
- Bestemmingsheffing: een belasting waarvan de opbrengst is bestemd voor de gehele of gedeeltelijke dekking van overheidsuitgaven waarmee de belasting een wezenlijke relatie vertoont.

Het verzamelbegrip is *heffingen*.

In de Kadernota 2025 zijn de volgende uitgangspunten voor het berekenen van de lokale heffingen opgenomen:

Voorgesteld wordt de lokale heffingen in verband met de inflatie te verhogen als volgt:

- OZB – opbrengst wordt verhoogd met 2,3 procent per jaar plus eventuele areaalstijging;
- Overige algemene belastingen: tariefstijging met 2,3 procent per jaar;
- Kostendekkende heffingen: tariefstijging met 2,3 procent per jaar tot maximaal kostendekkend niveau.

In de kadernota is ook genoemd dat “mocht het percentage in de nog te ontvangen Mei-/Junicirculaire anders zijn, dan wordt dit afwijkende percentage verwerkt in de Begroting 2025”. Voor de indexatie van de opbrengsten en of tarieven is aangesloten bij de Meicirculaire 2024.

Uitgangspunten begroting 2025

Heffingen					
Algemene belastingen		Bestemmingsbelastingen		Retributies	
Opbrengst vrij besteedbaar		Opbrengst geormerkt		Opbrengst geormerkt Vergoeding voor een individueel bewezen dienst	
Geen opbrengstlimiet		Opbrengstlimiet		Opbrengstlimiet	
Betreft:		Betreft:		Betreft:	
OZB	Toeristenbelasting	BIZ	Afvalstoffenheffing	Leges met wettelijk maximum	Leges
	Forensenbelasting		Rioolheffing	Leges EDR max. 100% per vergunningstelsel	
	Precariobelasting standplaatsen en terrassen				Lijkbezorgingsrechten
					Marktgelden
					Haven- en kadegelden

Huren en pachten

Huren

De tarieven voor huren worden jaarlijks conform de CPI of eventueel overige maximaal toegestane (huur)verhogingen verhoogd. Op het moment dat de huurverhoging plaats moet vinden en het percentage van de huurverhoging nog niet bekend is voor het betreffende jaar, wordt voor het gehele jaar gebruikgemaakt van het percentage van het jaar ervoor.

Pachten

De tarieven voor de pachten worden jaarlijks conform de brochure Pacht – regels en prijzen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland gewijzigd. De gewijzigde pachtprizen worden door de Rijksdienst per 1 juli vastgesteld door een wijziging van de Uitvoeringsregeling pacht. Omdat de wijzigingen pas per 1 juli bekend zijn, worden deze door de gemeente per 1 november daaropvolgend toegepast.

Op voorhand wordt voor zowel huren als pachten rekening gehouden met een indexering van 1,6 procent. Dit is conform de jaarschijf 2025 in de huidige meerjarenbegroting 2024-2027 en sluit daarmee aan bij het percentage indexering wat wordt toegepast met betrekking tot de prijsindexatie in dezelfde huidige meerjarenbegroting. Mocht het percentage in de Meicirculaire anders zijn, wordt dit afwijkende percentage verwerkt in de Begroting 2025.

Woningbouwontwikkeling

De ontwikkeling van de woningvoorraad in de gemeente is een belangrijke parameter voor de berekening van de grootste inkomstenbron, de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Op basis van de informatie over de bekende initiatieven is een inschatting gemaakt van de toename van het aantal woningen gedurende de planperiode.

Woningen		Recreatiewoningen	
Jaar per 1-1	aantal	Jaar per 1-1	aantal
2024	22.916	2024	4.629
2025	23.305	2025	4.762
2026	23.447	2026	4.787
2027	23.587	2027	4.787
2028	23.698	2028	4.787

Bovenstaande aantallen zijn gebaseerd op daadwerkelijk te verwachten nieuwe woningen voor alle woningbouwprojecten in de gemeente. Dit zijn de actieve grondexploitaties plus alle

Uitgangspunten begroting 2025

woningbouwprojecten die anderszins met projectontwikkelaars en woningbouwcorporaties zijn afgesproken in overeenkomsten.

Ontwikkeling omvang aantal inwoners

Het inwonertal is een belangrijke parameter voor de berekening van de grootste inkomstenbron van de gemeente, de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het geprognosticeerde aantal inwoners is bepalend voor de voorlopige berekening van de omvang van deze uitkering. Onderstaand overzicht is opgesteld op basis van een gemiddelde groei over de afgelopen jaren.

Inwoners	
Jaar per 1-1	aantal
2024	51.858
2025	52.233
2026	52.608
2027	52.983
2028	53.358

Post onvoorzien

Voor de jaren 2025 tot en met 2028 bedraagt de post onvoorzien € 50.000,-, wat neerkomt op ca. € 1,00 per inwoner (afgerond op hele euro's).

Uitgangspunten investeringsplanning

De vaststelling van de begroting impliceert tevens vaststelling van de investeringsbudgetten vermeld in de jaarschijf 2025. Bij de begrotingsbehandeling kan uw raad expliciet aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringsbudget wil ontvangen. De overige nieuwe investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.

- Alleen investeringen met een vervaardigings- of verkrijgingsprijs boven de € 25.000,- worden geactiveerd;
- De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de financiële verordening ex. Artikel 212 Gemeentewet;
- Voor de berekening van de afschrijvingslasten geldt in beginsel dat de afschrijvingstermijn begint in het jaar volgend op de realisatie van het investeringswerk.

Overzicht van Baten en Lasten 2023 - 2028

Programmalijn / Thema	Rekening 2023	Begr.na wijz. 2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Programmalijn Aantrekkelijk eiland						
Openbare orde en veiligheid						
Lasten	5.257.644	6.345.900	7.182.100	7.493.400	8.013.800	8.096.900
Baten	-233.723	-248.600	-254.400	-261.000	-267.800	-274.600
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>5.023.921</i>	<i>6.097.300</i>	<i>6.927.700</i>	<i>7.232.400</i>	<i>7.746.000</i>	<i>7.822.300</i>
Mobiliteit						
Lasten	1.022.890	1.239.700	1.068.400	1.129.700	1.160.100	1.197.200
Baten	-249.688	-231.500	-236.800	-243.000	-249.400	-255.700
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>773.202</i>	<i>1.008.200</i>	<i>831.600</i>	<i>886.700</i>	<i>910.700</i>	<i>941.500</i>
Ruimte en wonen						
Lasten	10.067.252	8.948.800	7.900.200	9.123.300	9.154.600	8.970.200
Baten	-7.715.523	-3.695.400	-2.888.600	-3.708.600	-3.363.100	-2.747.200
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>2.351.729</i>	<i>5.253.400</i>	<i>5.011.600</i>	<i>5.414.700</i>	<i>5.791.500</i>	<i>6.223.000</i>
Leefomgeving						
Lasten	30.094.548	32.086.800	33.673.700	35.126.700	36.543.100	37.869.800
Baten	-15.758.967	-15.624.500	-16.556.200	-17.018.400	-17.409.300	-17.848.900
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>14.335.581</i>	<i>16.462.300</i>	<i>17.117.500</i>	<i>18.108.300</i>	<i>19.133.800</i>	<i>20.020.900</i>
Bedrijvigheid						
Lasten	4.958.114	6.136.000	5.955.500	6.090.400	6.253.100	6.433.000
Baten	-5.851.591	-5.779.700	-5.883.100	-5.898.200	-5.919.600	-5.938.100
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>-893.477</i>	<i>356.300</i>	<i>72.400</i>	<i>192.200</i>	<i>333.500</i>	<i>494.900</i>
Programmalijn Vitaal eiland						
Blijvend ontwikkelen						
Lasten	16.671.432	8.016.500	7.894.500	8.375.700	9.709.400	10.355.100
Baten	-2.986.282	-1.145.400	-1.247.600	-1.279.800	-1.312.800	-1.345.600
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>13.685.150</i>	<i>6.871.100</i>	<i>6.646.900</i>	<i>7.095.900</i>	<i>8.396.600</i>	<i>9.009.500</i>
Gemeenschapszin & sociale veiligheid						
Lasten	7.219.050	8.336.100	8.247.100	8.414.400	8.509.900	8.733.700
Baten	-1.888.028	-1.577.900	-1.525.700	-1.503.200	-1.408.800	-1.441.100
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>5.331.022</i>	<i>6.758.200</i>	<i>6.721.400</i>	<i>6.911.200</i>	<i>7.101.100</i>	<i>7.292.600</i>

Overzicht van Baten en Lasten 2023 - 2028

Programmalijn / Thema	Rekening 2023	Begr.na wijz. 2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Gezondheid en welzijn						
Lasten	11.612.638	10.849.700	11.044.500	11.417.500	11.743.200	12.157.600
Baten	-2.336.421	-2.506.700	-2.515.500	-2.412.700	-2.460.800	-2.518.200
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>9.276.217</i>	<i>8.343.000</i>	<i>8.529.000</i>	<i>9.004.800</i>	<i>9.282.400</i>	<i>9.639.400</i>
De inwoner in regie						
Lasten	11.051.473	7.937.200	15.282.500	11.638.300	6.746.800	6.926.100
Baten	-10.812.617	-2.569.900	-9.213.000	-5.425.400	-362.700	-374.200
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>238.855</i>	<i>5.367.300</i>	<i>6.069.500</i>	<i>6.212.900</i>	<i>6.384.100</i>	<i>6.551.900</i>
Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode						
Lasten	34.552.661	47.468.500	48.027.000	47.029.100	48.016.600	49.323.200
Baten	-12.482.572	-13.252.200	-13.871.400	-13.942.500	-13.941.700	-13.894.100
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>22.070.090</i>	<i>34.216.300</i>	<i>34.155.600</i>	<i>33.086.600</i>	<i>34.074.900</i>	<i>35.429.100</i>
Programmalijn Duurzaam en innovatief eiland						
Duurzame ontwikkeling						
Lasten	3.466.836	2.874.200	3.031.500	2.508.800	2.656.400	2.822.700
Baten	-3.003.235	-2.128.200	-1.955.600	-1.419.100	-1.363.000	-1.379.900
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>463.601</i>	<i>746.000</i>	<i>1.075.900</i>	<i>1.089.700</i>	<i>1.293.400</i>	<i>1.442.800</i>
Programmalijn Betrokken eiland						
Dienstverlening						
Lasten	2.169.068	2.332.000	2.425.400	2.623.700	2.687.400	2.565.200
Baten	-793.203	-1.120.900	-1.112.300	-1.163.900	-1.245.500	-1.192.100
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>1.375.864</i>	<i>1.211.100</i>	<i>1.313.100</i>	<i>1.459.800</i>	<i>1.441.900</i>	<i>1.373.100</i>
Bestuurs- en kabinetszaken						
Lasten	2.235.223	2.631.100	2.718.500	2.858.700	2.917.600	3.025.100
Baten	-171.326	-	-	-	-	-
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>2.063.897</i>	<i>2.631.100</i>	<i>2.718.500</i>	<i>2.858.700</i>	<i>2.917.600</i>	<i>3.025.100</i>

Programmabegroting 2025

Overzicht van Baten en Lasten 2023 - 2028

Programmalijn / Thema	Rekening 2023	Begr.na wijz. 2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Algemene Dekkingsmiddelen, Onvoorzien, Heffing VPB en en Overhead						
Algemene Dekkingsmiddelen	-111.315.676	-122.149.900	-119.532.300	-117.498.600	-119.853.600	-124.463.000
Lasten	2.102.718	2.819.500	3.437.300	4.157.700	4.839.300	4.839.600
Baten	-113.418.395	-124.969.400	-122.969.600	-121.656.300	-124.692.900	-129.302.600
Bedrag onvoorzien	102.000	50.000	52.000	52.000	52.000	52.000
Heffing Vennootschapsbelasting	175.940	-	-	-	-	-
Overhead	18.915.984	21.462.700	22.200.700	22.746.800	23.495.300	24.173.500
Lasten	19.227.671	21.599.300	22.313.800	22.862.900	23.614.400	24.295.600
Baten	-311.687	-136.600	-113.100	-116.100	-119.100	-122.100
<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>-92.121.753</i>	<i>-100.637.200</i>	<i>-97.279.600</i>	<i>-94.699.800</i>	<i>-96.306.300</i>	<i>-100.237.500</i>
Totaal saldo baten en lasten	-16.026.102	-5.315.600	-88.900	4.854.100	8.501.200	9.028.600
Mutaties reserves						
Stortingen						
<i>Aantrekkelijk eiland</i>						
Openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-	-
Mobiliteit	77.500	-	-	-	-	-
Ruimte en wonen	1.304.642	-	-	-	-	-
Leefomgeving	107.600	107.600	107.600	107.600	107.600	107.600
Bedrijvigheid	2.172.798	1.717.350	1.313.900	1.318.200	1.322.600	1.327.000
<i>Vitaal eiland</i>						
Blijvend ontwikkelen	-	-	-	-	-	-
Gemeenschapszin & sociale veiligheid	-	25.000	12.500	12.800	13.100	13.400
Gezondheid en welzijn	2.341.200	1.031.800	-	-	-	-
De inwoner in regie	5.849.200	5.721.700	-	-	-	-
Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode	1.193.430	-	-	-	-	-
<i>Duurzaam en innovatief eiland</i>						
Duurzame ontwikkeling	912.668	261.100	274.600	281.800	289.100	296.300
<i>Betrokken eiland</i>						
Dienstverlening	359.000	-	-	-	-	-
Bestuurs- en kabinetszaken	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	8.962.604	33.208.900	-	-	-	-
<i>Saldo stortingen</i>	<i>23.280.642</i>	<i>42.073.450</i>	<i>1.708.600</i>	<i>1.720.400</i>	<i>1.732.400</i>	<i>1.744.300</i>

Programmabegroting 2025

Overzicht van Baten en Lasten 2023 - 2028

Programmalijn / Thema	Rekening 2023	Begr.na wijz. 2024	Begroting 2025	Mjb 2026	Mjb 2027	Mjb 2028
Onttrekkingen						
<i>Aantrekkelijk eiland</i>						
Openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-	-
Mobiliteit	-8.150	-	-	-	-	-
Ruimte en wonen	-1.078.650	-778.150	-50.000	-49.400	-48.700	-41.100
Leefomgeving	-718.829	-808.200	-544.700	-364.700	-253.200	-4.700
Bedrijvigheid	-530.477	-848.800	-276.800	-251.800	-251.800	-251.800
<i>Vitaal eiland</i>						
Blijvend ontwikkelen	-261.400	-234.000	-	-	-	-
Gemeenschapszin & sociale veiligheid	-18.300	-23.200	-	-	-	-
Gezondheid en welzijn	-148.174	-90.600	-	-	-	-
De inwoner in regie	-1.155.815	-	-	-	-	-
Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode	-936.000	-664.800	-47.500	-	-	-
<i>Duurzaam en innovatief eiland</i>						
Duurzame ontwikkeling	-1.004.421	-274.300	-194.200	-194.600	-188.500	-
<i>Betrokken eiland</i>						
Dienstverlening	-44.100	-	-	-	-	-
Bestuurs- en kabinetszaken	-35.000	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	-14.768.844	-33.035.800	-702.200	-702.200	-903.200	-903.200
Saldo onttrekkingen	-20.708.159	-36.757.850	-1.815.400	-1.562.700	-1.645.400	-1.200.800
Totaal mutaties reserves	2.572.483	5.315.600	-106.800	157.700	87.000	543.500
TOTAAL RESULTAAT	-16.026.102	-	-195.700	5.011.800	8.588.200	9.572.100
TOTALEN						
Lasten	161.987.158	169.671.300	180.254.000	180.902.300	182.617.700	187.663.000
Baten	-178.013.259	-174.986.900	-180.342.900	-176.048.200	-174.116.500	-178.634.400
Saldo baten en lasten	-16.026.102	-5.315.600	-88.900	4.854.100	8.501.200	9.028.600
Mutaties reserves	2.572.483	5.315.600	-106.800	157.700	87.000	543.500
TOTAAL RESULTAAT	-13.453.619	-	-195.700	5.011.800	8.588.200	9.572.100

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)					
Saldo baten en lasten		89	-4.854	-8.501	-9.029
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves		107	-158	-87	-544
Begrotingssaldo na bestemming (negatief = tekort)		196	-5.012	-8.588	-9.572
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)		2.440	850	994	1.413
Structureel begrotingssaldo (negatief = tekort)		2.635	-4.162	-7.595	-8.159

Overzicht afwijkingen begroting 2024 - 2025

Thema	Taakveld	2024	2025	Verschil	Toelichting
Openbare orde en veiligheid	Crisisbeheersing en Brandweer	3.927.800	4.594.100	-666.300	Als gevolg van de stijging van het aantal inwoners (>50.000) dient de bijdrage aan de VRR op grond van een hogere tariefklasse voldaan te worden (stapsgewijze verhoging). Daarnaast is de bijdrage voor aanschaf en onderhoud van diverse voertuigen verhoogd.
		3.927.800	4.594.100	-666.300	
Ruimte en Wonen	Milieubeheer	1.921.600	2.370.500	-448.900	De bijdrage aan de DCMR Milieudienst Rijnmond is verhoogd door indexering en door een toename van de gevraagde inzet.
	Ruimtelijke ordening	836.000	110.600	725.400	In 2024 is ingezet op de implementatie van de omgevingswet.
		2.757.600	2.481.100	276.500	
Leefomgeving	Verkeer en vervoer	8.945.800	9.742.200	-796.400	De kosten van het uitvoeren van het IMBK zijn opgenomen in de begroting van 2025. Het bedrag van de door te betalen WHW-gelden is verhoogd.
		8.945.800	9.742.200	-796.400	
De inwoner in regie	Opvang Oekraïne	-334.700	-	-334.700	In 2024 zijn al de inkomsten begroot, in 2025 is budgetneutraal begroot.
	Samenkracht en burgerparticipatie	536.900	820.100	-283.200	De inzet en daarmee ook de kosten voor (preventief) jeugdwerk zijn toegenomen.
	Maatwerkvoorzieningen Wmo	1.087.000	1.168.800	-81.800	De aanspraak op en de kosten van het collectief vraagafhankelijk vervoer tonen een stijgende lijn.
		1.289.200	1.988.900	-699.700	
Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode	Huishoudelijke hulp (WMO)	3.098.300	4.859.200	-1.760.900	De tarieven zijn fors gestegen voor de nieuwe contractperiode en er is sprake van toename van het aantal aanvragen a.g.v. het abonnementstarief en vergrijzing.
	Inkomensregelingen	423.400	-25.600	449.000	Door inzet LKS neemt de Rijksvergoeding toe. In 2025 is sprake van leeftijdgebonden uitstroom van IOA-gerechtigden
	Samenkracht en burgerparticipatie	543.400	-122.300	665.700	De ontvangsten van het Rijk voor inburgeraars nemen toe, de kosten zijn gedeeltelijk verantwoord op ander thema.
	Begeleiding (WMO)	4.778.200	4.100.000	678.200	Het budget is aangepast o.b.v. realisatie 2023 en incidentele uitgave in 2024.
	Jeugdhulp	12.491.800	13.300.300	-808.500	Sprake is van contractuele aanpassing van de tarieven voor zowel regionale als lokale jeugdhulp (OVA 5,71%).
		21.335.100	22.111.600	-776.500	

Overzicht afwijkingen begroting 2024 - 2025

Thema	Taakveld	2024	2025	Vershil	Toelichting
Duurzame ontwikkeling	Milieubeheer	746.000	1.075.900	-329.900	De inzet en daarmee ook de kosten voor de diverse duurzaamheidsprojecten nemen toe in 2025
		746.000	1.075.900	-329.900	
Algemene dekkingsmiddelen	OZB	-11.332.000	-11.823.200	491.200	Sprake is van indexering OZB en verhoging OZB niet-woningen t.a.v. taakveldanalyse.
	Treasury	-9.735.500	-3.240.300	-6.495.200	In 2024 is een incidenteel hogere dividenduitkering van ZEH in de begroting opgenomen.
	Algemene uitkering	-102.293.300	-106.252.600	3.959.300	De berekening van de algemene uitkering is geactualiseerd o.b.v. de meicirculaire 2024
		-123.360.800	-121.316.100	-2.044.700	

Programmabegroting 2025

Incidentele baten en lasten 2025 - 2028

Incidentele lasten (> € 10.000)	2025	2026	2027	2028
Thema's				
Mobiliteit: Mobiliteitsplan	25.000			
Ruimte en wonen: planschadeuitkering	30.700	31.500	32.300	33.100
Leefomgeving: Soorten management plan	150.000			
Duurzame ontwikkeling: Eco schools			15.300	
Blijvend ontwikkelen: OBS de Pannebakker verhuiskosten		20.000	20.000	
Subtotaal thema's	205.700	51.500	67.600	33.100
Reserves				
Leefomgeving: onderhoud bruggen	80.200	80.200	80.200	80.200
Leefomgeving: overige kunstwerken	27.400	27.400	27.400	27.400
Gemeenschapszin & sociale vitaliteit: Cultuurfonds	12.500	12.800	13.100	13.400
Duurzame ontwikkeling: opstalovereenkomst windturbines zuiderdieppolder	164.400	168.700	173.100	177.400
Duurzame ontwikkeling: Bijdrage maatschappelijke participatie en inkomsten windpark	110.200	113.100	116.000	118.900
Bedrijvigheid: Liquidatie ZWD - bijdrage is vervallen	39.200	40.200	41.200	42.200
Bedrijvigheid: Meeropbrengst extra tariefsverhoging toeristenbelasting	559.400	562.700	566.100	569.500
Bedrijvigheid: Havens onderhoud	389.000	389.000	389.000	389.000
Bedrijvigheid: Havens baggeren	326.300	326.300	326.300	326.300
Subtotaal reserves	1.708.600	1.720.400	1.732.400	1.744.300
TOTAAL LASTEN	1.914.300	1.771.900	1.800.000	1.777.400
Incidentele baten (> € 10.000)	2025	2026	2027	2028
Thema's				
Vastgoed: Opbrengst grondverkoop	94.600	97.100	99.600	102.100
Algemene dekkingsmiddelen: Eenmalige korting gemeentefonds	-1.650.000			
Subtotaal thema's	-1.555.400	97.100	99.600	102.100
Reserves				
Ruimte en wonen: planschadeuitkering	30.700	31.500	32.300	33.100
Ruimte en wonen: Invoering omgevingswet	11.300	9.900	8.400	
Leefomgeving: soorten Management plan	150.000			
Leefomgeving: Projectopgave havens Goeree-Overflakkee	390.000	360.000	248.500	
Duurzame ontwikkeling: Duurzaamheidseducatie G-O	26.100	24.000	15.300	
Duurzame ontwikkeling: Energietransitie	168.100	170.600	173.200	
Bedrijvigheid: bijdrage promotie VVV	25.000	25.000	25.000	25.000
Bedrijvigheid: Bijdrage openbaar toilet	4.000	4.000	4.000	4.000
Bedrijvigheid: Convenant besteding toeristische impuls	200.000	200.000	200.000	200.000
Bedrijvigheid: Kwaliteitsverbetering bestaande parken	25.000			
Subtotaal reserves	1.030.200	825.000	706.700	262.100
TOTAAL BATEN	-525.200	922.100	806.300	364.200
Saldo incidentele baten & lasten	2.439.500	849.800	993.700	1.413.200

Incidentele baten en lasten 2025 - 2028

Toelichting Incidentele lasten (bedragen > € 100.000,-)		
Omschrijving	2025	Toelichting
Mobiliteit: Mobiliteitsplan	25.000	Het mobiliteitsplan wordt eind 2024 begin 2025 opgeleverd. Hierin staat een visie, hoe de gemeente verkeerskundig eruit moet komen te zien. In dit plan zijn geen fysieke maatregelen verwerkt om deze visie te bereiken. Hiervoor wordt een meerjarig uitvoeringsprogramma mobiliteitsplan (MJUP) opgesteld
Ruimte en wonen: planschadeuitkering	30.700	Deze kosten zijn naar zijn aard incidenteel. Bij wijziging van een bestemmingsplan kan maar 1x planschadevergoeding geclaimd worden.
Leefomgeving: Soorten management plan	150.000	Dit betreft een project uit het uitvoeringsprogramma Toeristisch-/ recreatieve visie GO, dat gedekt wordt vanuit de reserve toeristische voorzieningen.
Omschrijving	2026	Toelichting
Ruimte en wonen: planschadeuitkering	31.500	Deze kosten zijn naar zijn aard incidenteel. Bij wijziging van een bestemmingsplan kan maar 1x planschadevergoeding geclaimd worden.
Blijvend ontwikkelen: OBS De Pannebakker verhuiskosten	20.000	Tijdens de bouw van de nieuwe school zal gebruik gemaakt moeten worden van tijdelijke huisvesting omdat nieuwbouw op de bestaande locatie plaatsvindt.
Omschrijving	2027	Toelichting
Ruimte en wonen: planschadeuitkering	32.300	Deze kosten zijn naar zijn aard incidenteel. Bij wijziging van een bestemmingsplan kan maar 1x planschadevergoeding geclaimd worden.
Blijvend ontwikkelen: De pannebakker OBS verhuiskosten	20.000	Tijdens de bouw van de nieuwe school zal gebruik gemaakt moeten worden van tijdelijke huisvesting omdat nieuwbouw op de bestaande locatie plaatsvindt.
Duurzame ontwikkeling: Eco schools	15.300	Jeugd en jongeren actief betrekken bij duurzaamheidsthema's door het continueren van de ondersteuning Eco-Schools en het versterken van het Eco-Netwerk Duurzaam Onderwijs op Goeree-Overflakkee.
Omschrijving	2028	Toelichting
Ruimte en wonen: planschadeuitkering	33.100	Deze kosten zijn naar zijn aard incidenteel. Bij wijziging van een bestemmingsplan kan maar 1x planschadevergoeding geclaimd worden.
Toelichting Incidentele baten (bedragen > € 100.000,-)		
Omschrijving	2025	Toelichting
Vastgoed: Opbrengst grondverkoppen	94.600	Een bezit kun je maar één keer verkopen, dus is er altijd sprake van een incidentele opbrengst.
Algemene dekkingsmiddelen: Eenmalige korting gemeentefonds	-1.650.000	Gemeenten krijgen bij de invoering van de BBP-systematiek vanaf 2024 het financiële effect gecompenseerd, met uitzondering van 2025. De financiële consequentie van het besluit van het kabinet is dat in dat jaar het gemeentefonds eenmalig € 675 miljoen lager wordt vastgesteld.
Omschrijving	2026	Toelichting
Vastgoed: Opbrengst grondverkoppen	97.100	Een bezit kun je maar één keer verkopen, dus is er altijd sprake van een incidentele opbrengst.
Omschrijving	2027	Toelichting
Vastgoed: Opbrengst grondverkoppen	99.600	Een bezit kun je maar één keer verkopen, dus is er altijd sprake van een incidentele opbrengst.
Omschrijving	2028	Toelichting
Vastgoed: Opbrengst grondverkoppen	102.100	Een bezit kun je maar één keer verkopen, dus is er altijd sprake van een incidentele opbrengst.

Overzicht van structurele mutaties reserves 2025 - 2028

2025						
Omschrijving Programma / Thema	LASTEN (toevoeging reserve)	waarvan structureel	waarvan incidenteel	BATEN (onttrekking reserve)	waarvan structureel	waarvan incidenteel
<i>Programmaliijn Aantrekkelijk eiland</i>						
Openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-	-
Mobiliteit	-	-	-	-	-	-
Ruimte en wonen	-	-	-	-50.000	-8.000	-42.000
Leefomgeving	107.600	-	107.600	-544.700	-4.700	-540.000
Bedrijvigheid	1.313.900	-	1.313.900	-276.800	-22.800	-254.000
<i>Programmaliijn Vitaal eiland</i>						
Blijvend ontwikkelen	-	-	-	-	-	-
Gemeenschapszin & sociale veiligheid	12.500	-	12.500	-	-	-
Gezondheid en welzijn	-	-	-	-	-	-
De inwoner in regie	-	-	-	-	-	-
Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode	-	-	-	47.500	-	47.500
<i>Programmaliijn Duurzaam en innovatief eiland</i>						
Duurzame ontwikkeling	274.600	-	274.600	-194.200	-	-194.200
<i>Programmaliijn Betrokken eiland</i>						
Dienstverlening en participatie	-	-	-	-	-	-
Bestuurs- en kabinetszaken	-	-	-	-	-	-
<i>Overig</i>						
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-702.200	-702.200	-
Totaal	1.708.600	-	1.708.600	-1.720.400	-737.700	-982.700

2026						
Omschrijving Programma / Thema	LASTEN (toevoeging reserve)	waarvan structureel	waarvan incidenteel	BATEN (onttrekking reserve)	waarvan structureel	waarvan incidenteel
<i>Programmaliijn Aantrekkelijk eiland</i>						
Openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-	-
Mobiliteit	-	-	-	-	-	-
Ruimte en wonen	-	-	-	-49.400	-8.000	-41.400
Leefomgeving	107.600	-	107.600	-364.700	-4.700	-360.000
Bedrijvigheid	1.318.200	-	1.318.200	-251.800	-22.800	-229.000
<i>Programmaliijn Vitaal eiland</i>						
Blijvend ontwikkelen	-	-	-	-	-	-
Gemeenschapszin & sociale veiligheid	12.800	-	12.800	-	-	-
Gezondheid en welzijn	-	-	-	-	-	-
De inwoner in regie	-	-	-	-	-	-
Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode	-	-	-	-	-	-
<i>Programmaliijn Duurzaam en innovatief eiland</i>						
Duurzame ontwikkeling	281.800	-	281.800	-194.600	-	-194.600
<i>Programmaliijn Betrokken eiland</i>						
Dienstverlening en participatie	-	-	-	-	-	-
Bestuurs- en kabinetszaken	-	-	-	-	-	-
<i>Overig</i>						
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-702.200	-702.200	-
Totaal	1.720.400	-	1.720.400	-1.562.700	-737.700	-825.000

Overzicht van structurele mutaties reserves 2025 - 2028

2027						
Omschrijving Programma / Thema	LASTEN (toevoeging reserve)	waarvan structureel	waarvan incidenteel	BATEN (onttrekking reserve)	waarvan structureel	waarvan incidenteel
<i>Programmaliijn Aantrekkelijk eiland</i>						
Openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-	-
Mobiliteit	-	-	-	-	-	-
Ruimte en wonen	-	-	-	-48.700	-8.000	-40.700
Leefomgeving	107.600	-	107.600	-253.200	-4.700	-248.500
Bedrijvigheid	1.322.600	-	1.322.600	-251.800	-22.800	-229.000
<i>Programmaliijn Vitaal eiland</i>						
Blijvend ontwikkelen	-	-	-	-	-	-
Gemeenschapszin & sociale veiligheid	13.100	-	13.100	-	-	-
Gezondheid en welzijn	-	-	-	-	-	-
De inwoner in regie	-	-	-	-	-	-
Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode	-	-	-	-	-	-
<i>Programmaliijn Duurzaam en innovatief eiland</i>						
Duurzame ontwikkeling	289.100	-	289.100	-188.500	-	-188.500
<i>Programmaliijn Betrokken eiland</i>						
Dienstverlening en participatie	-	-	-	-	-	-
Bestuurs- en kabinetszaken	-	-	-	-	-	-
<i>Overig</i>						
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-903.200	-903.200	-
Totaal	1.732.400	-	1.732.400	-1.645.400	-938.700	-706.700

2028						
Omschrijving Programma / Thema	LASTEN (toevoeging reserve)	waarvan structureel	waarvan incidenteel	BATEN (onttrekking reserve)	waarvan structureel	waarvan incidenteel
<i>Programmaliijn Aantrekkelijk eiland</i>						
Openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-	-
Mobiliteit	-	-	-	-	-	-
Ruimte en wonen	-	-	-	-41.100	-8.000	-33.100
Leefomgeving	107.600	-	107.600	-4.700	-4.700	-
Bedrijvigheid	1.327.000	-	1.327.000	-251.800	-22.800	-229.000
<i>Programmaliijn Vitaal eiland</i>						
Blijvend ontwikkelen	-	-	-	-	-	-
Gemeenschapszin & sociale veiligheid	13.400	-	13.400	-	-	-
Gezondheid en welzijn	-	-	-	-	-	-
De inwoner in regie	-	-	-	-	-	-
Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode	-	-	-	-	-	-
<i>Programmaliijn Duurzaam en innovatief eiland</i>						
Duurzame ontwikkeling	296.300	-	296.300	-	-	-
<i>Programmaliijn Betrokken eiland</i>						
Dienstverlening en participatie	-	-	-	-	-	-
Bestuurs- en kabinetszaken	-	-	-	-	-	-
<i>Overig</i>						
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-903.200	-903.200	-
Totaal	1.744.300	-	1.744.300	-1.200.800	-938.700	-262.100

Investeringsplanning 2025 – 2028

Algemeen

In dit onderdeel worden de geplande investeringen toegelicht en daarbij wordt een nadere toelichting gegeven op de fasering van de investeringsplanning, ofwel de realisatie van de projecten in financiële zin.

Fasering investeringen

Het overzicht heeft als functie een doorkijk te geven in het totaal van de investeringsbudgetten welke per begrotingsjaar beschikbaar zijn gesteld en de fasering (planning van de realisatie) van de investeringsplanning.

Jaar	Investeringsbudget			planning van de realisatie		
	2024 (restant)	begroting 2025	<i>totaal</i>	2024 (restant)	begroting 2025	<i>totaal</i>
2025	€ 85.300.000	€ 12.573.000	€ 97.873.000	€ 15.367.700	€ 8.948.000	€ 24.315.700
2026		€ 6.195.000	€ 6.195.000	€ 25.667.600	€ 6.395.000	€ 32.062.600
2027		€ 15.559.100	€ 15.559.100	€ 8.952.000	€ 16.359.100	€ 25.311.100
2028		€ 5.980.000	€ 5.980.000	€ 20.123.300	€ 5.980.000	€ 26.103.300
Totaal	€ 85.300.000	€ 40.307.100	€ 125.607.100	€ 70.110.600	€ 37.682.100	€ 107.792.700

Toelichting diverse onderdelen van het overzicht:

- **Investeringsbudget** – Het investeringsbudget betreft het budget hetgeen in de begroting is opgenomen. Daarin zijn, in een afzonderlijke kolom, meegenomen de restant investeringsbudgetten 2024.
- **Planning van de realisatie** – Het investeringsbudget wordt beschikbaar gesteld voor een bepaald begrotingsjaar. Zoals afgelopen jaren is gebleken worden over het algemeen de grotere projecten niet in het desbetreffende jaar afgerond. Dit heeft vaak te maken met de complexiteit en omvang van het project, waardoor bijvoorbeeld de voorbereidingstijd tot en met de aanbesteding al een jaar in beslag nemen.

Een korte analyse laat zien dat het totaal investeringsbudget tot en met 2028 € 125,6 mln. bedraagt. Uit de planning blijkt dat de investeringsuitgaven redelijk gelijkmatig over de begrotingsjaren worden gerealiseerd en totaal € 107,8 mln. zal worden gerealiseerd tot en met 2028. € 17,8 mln. geplande investeringen zal worden gerealiseerd/afgerond in 2029. Dit komt voornamelijk door:

- Uitvoering Integraal Huisvestingplan Schoolgebouwen – In de begroting zijn opgenomen de investeringsbedragen voor scholen die op korte en middellange termijn (respectievelijk nog te besteden € 45,4 mln. en € 38 mln.) zijn gepland. Het totaal van de geraamde bedragen is € 83,4 mln., waarvan eind september 2024 € 2,8 mln. is besteed. Voor de periode 2025 tot met 2028 staat gepland € 65,5 mln. aan verwachte besteding van de budgetten. De besteding van het restantbudget, ad. € 15,2 mln. en afronding van de diverse projecten is gepland voor 2029;
- Reconstructie wegen (in combinatie met rioleringsprojecten) – jaarlijks investeringsbudget is € 1,25 mln., maar omdat de realisatie van de rioleringsprojecten vaak 2 jaar vergt, wordt gemiddeld de helft doorgeschoven naar 1 jaar later;
- Uitvoering rioleringsprojecten – voor rioleringsprojecten is jaarlijks een investeringsbedrag opgenomen van € 2,2 mln. maar omdat de realisatie van de rioleringsprojecten vaak 2 tot 3 jaar vergt wordt gemiddeld de helft doorgeschoven naar 1 jaar later.

Investeringsplanning 2025 – 2028

Specificatie en toelichting geplande investeringen

Investerings - omschrijving	budget	termijn		afschr. term.	investeringsbudget - planning realisatie			
		start	gereed		2025	2026	2027	2028
AANTREKKELIJK EILAND								
<u>Openbare orde en veiligheid</u>								
Vervanging wagenpark V&H - 1 BOA-voertuig	€ 40.000	2027	2027	8			€ 40.000	
Vervanging wagenpark V&H - 2 voertuigen Bouw&Woning-toezicht	€ 80.000	2027	2027	8			€ 80.000	
Vervanging wagenpark V&H - 1 BOA- voertuig	€ 40.000	2028	2028	8				€ 40.000
Vervanging wagenpark V&H - OVD-voertuig	€ 65.000	2028	2028	8				€ 65.000
<u>Mobiliteit</u>								
VCP Ouddorp II - 3e fase Fietsstraat Koolweg	€ 92.000	2025	2025	25	€ 92.000			
Aanleg turborotonde N215 Middelharnis	€ 132.100	2027	2027	25			€ 132.100	
Transformatie kruising N215 / N498 Oude-Tonge	€ 100.000	2026	2026	25		€ 100.000		
VCP Middelharnis/Sommelsdijk - micromaatregelen - 2025	€ 100.000	2025	2025	25	€ 100.000			
<u>Leefomgeving</u>								
<u>Actualisatie investeringsbudget naiv IMBK =</u>								
* Vervangingsinvestering achterstanden openbare ruimte (kadernota 2025)	€ 16.000.000	2025	2033	25				
* Vervangingsinvestering openbare ruimte (kadernota 2025) - <u>structureel</u>	€ 6.300.000		structureel	div.				
Reconstructie wegen 2025	€ 1.250.000	2025	2026	25	€ 400.000	€ 850.000		
Reconstructie wegen 2026	€ 1.250.000	2026	2027	25		€ 400.000	€ 850.000	
Reconstructie wegen 2027	€ 1.250.000	2027	2028	25			€ 400.000	€ 850.000
Reconstructie wegen 2028	€ 1.250.000	2028	2029	25				€ 400.000
Kunstwerkenbeheerplan 2021 - 2025 =								
** <i>Investeringsruimte - in afwachting implementatie nieuw beheerplan</i>	pm	2025	2025	25				
Renovatie/vervanging openbare verlichting 2025	€ 350.000	2025	2025	15/30	€ 350.000			
Renovatie/vervanging openbare verlichting 2026	€ 350.000	2026	2026	15/30		€ 350.000		
Renovatie/vervanging openbare verlichting 2027	€ 350.000	2027	2027	15/30			€ 350.000	
Renovatie/vervanging openbare verlichting 2028	€ 350.000	2028	2028	15/30				€ 350.000
Groenvoorziening - Onkruidwaterkokers (vervangingsinvestering)	€ 25.000	2025	2025	4	€ 25.000			
Groenvoorziening - Klepelmaaier (vervangingsinvestering)	€ 32.000	2025	2025	8	€ 32.000			
Groenvoorziening - Cirkelmaaier & klepelmaaier (vervangingsinvestering)	€ 85.000	2026	2026	8		€ 85.000		
Groenvoorziening - Cirkelmaaier (vervangingsinvestering)	€ 55.000	2026	2026	8		€ 55.000		
Groenvoorziening - Houtversnipperaar (vervangingsinvestering)	€ 35.000	2027	2027	10			€ 35.000	
Groenvoorziening -Cirkelmaaier (vervangingsinvestering)	€ 55.000	2027	2027	8			€ 55.000	
Groenvoorziening -Cirkelmaaier (vervangingsinvestering)	€ 55.000	2028	2028	8				€ 55.000
Groenvoorziening - Kooimaaier (vervangingsinvestering)	€ 110.000	2028	2028	8				€ 110.000
Begraafplaatsen - Diverse begraafplaats hulpmiddelen (vervangingsinvestering)	€ 50.000	2025	2025	10	€ 50.000			
Begraafplaatsen - Rupsdumper (vervangingsinvestering)	€ 25.000	2025	2025	10	€ 25.000			
Materieel Gladheidsbestrijding (vervangingsbudget)	€ 700.000	2025	2025	15	€ 700.000			
Speelvoorzieningen beleid 2025	€ 75.000	2025	2025	15	€ 75.000			
Speelvoorzieningen beleid 2026	€ 75.000	2026	2026	15		€ 75.000		
Speelvoorzieningen beleid 2027	€ 75.000	2027	2027	15			€ 75.000	
Speelvoorzieningen beleid 2028	€ 75.000	2028	2028	15				€ 75.000
Groot onderhoud- & vervangingsinvesteringen Riolering 2025	€ 2.200.000	2025	2026	vrz	€ 850.000	€ 1.350.000		
Groot onderhoud- & vervangingsinvesteringen Riolering 2026	€ 2.200.000	2026	2027	vrz		€ 850.000	€ 1.350.000	
Groot onderhoud- & vervangingsinvesteringen Riolering 2027	€ 2.200.000	2027	2028	vrz			€ 850.000	€ 1.350.000
Groot onderhoud- & vervangingsinvesteringen Riolering 2028	€ 2.200.000	2028	2029	vrz				€ 850.000
Vervangen 4 rioolservicevoertuigen	€ 280.000	2026	2026	8		€ 280.000		
Vervangen rioolreinigingsaanhangsers van District Midden en West	€ 60.000	2026	2026	8		€ 60.000		
Herinrichting Oosthavendijk Middelharnis	€ 231.000	2025	2025	25	€ 231.000			
<u>Ruimte en wonen</u>								
Gebiedsontwikkeling (structureel investeringsbudget) - 2025	€ 300.000	2025	2026	15	€ 50.000	€ 250.000		
Gebiedsontwikkeling (structureel investeringsbudget) - 2026	€ 300.000	2026	2027	15		€ 50.000	€ 250.000	
Gebiedsontwikkeling (structureel investeringsbudget) - 2027	€ 300.000	2027	2028	15			€ 50.000	€ 250.000
Gebiedsontwikkeling (structureel investeringsbudget) - 2028	€ 300.000	2028	2029	15				€ 50.000

Investeringsplanning 2025 – 2028

Investerings - omschrijving	budget	termijn		afschr. term.	investeringsbudget - planning realisatie			
		start	gereed		2025	2026	2027	2028
VITAAL EILAND								
<u>Blijvend ontwikkelen</u>								
RGO Beroeps-campus - uitbreiding	€ 9.000.000	2027	2027	40			€ 9.000.000	
<u>Vervangingsinvesteringen GoWerk:</u>								
Vervanging wagenpark GoWerk - 2 voertuigen	€ 80.000	2025	2025	8	€ 80.000			
Vervanging wagenpark GoWerk - 2 voertuigen	€ 90.000	2026	2026	8		€ 90.000		
Vervanging wagenpark GoWerk - 4 voertuigen	€ 240.000	2027	2027	8			€ 240.000	
Vervanging wagenpark GoWerk - 1 transportvoertuig	€ 105.000	2027	2027	8			€ 105.000	
Vervanging wagenpark GoWerk - 4 voertuigen	€ 260.000	2028	2028	8				€ 260.000
Vervanging Heftruck GoWerk - 2025	€ 50.000	2025	2025	10	€ 50.000			
Vervanging Heftruck GoWerk - 2027	€ 30.000	2027	2027	10			€ 30.000	
Vervangen afzuiginstallatie GoWerk	€ 75.000	2025	2025	15	€ 75.000			
<u>Gezondheid en Welzijn</u>								
Capaciteit bewegingsonderwijs (Middelharnis)	€ 3.300.000	2025	2025	40	€ 3.300.000			
<u>Gemeenschapszin & Sociale Veiligheid</u>								
Duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijke gebouwen - fase 6	€ 1.500.000	2025	2026	15	€ 500.000	€ 1.000.000		
Duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijke gebouwen - fase 7 (laatste)	€ 1.000.000	2026	2027	15		€ 200.000	€ 800.000	
Upgrade gemeentelijke accommodaties - fase 4	€ 75.000	2025	2025	25	€ 75.000			
<u>Duurzame ontwikkeling</u>								
Uitvoeringsprogramma Grevelingenbekken (bijdrage)	€ 1.000.000	2027	2027	25			€ 1.000.000	
<u>Algemene Dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering</u>								
<u>I&A (informatie en automatisering)</u>								
Informatiebeleidsplan - jaarschijf 2025	€ 350.000	2025	2025	5	€ 350.000			
Informatiebeleidsplan - jaarschijf 2026	€ 350.000	2026	2026	5		€ 350.000		
Informatiebeleidsplan - jaarschijf 2027	€ 350.000	2027	2027	5			€ 350.000	
Informatiebeleidsplan - jaarschijf 2028	€ 350.000	2028	2028	5				€ 350.000
Vervanging Laptops - Jaarschijf 2025	€ 475.000	2025	2025	5	€ 475.000			
<u>Tractie (Voertuigen en materieel)</u>								
Vervanging wagenpark - 16 voertuigen	€ 975.000	2025	2025	8	€ 975.000			
Vervanging wagenpark - 2 voertuigen (incl terreinwagen strandonderhoud)	€ 140.000	2027	2027	8			€ 140.000	
Vervanging wagenpark - 13 voertuigen (diverse doeleinden)	€ 740.000	2028	2028	8				€ 740.000
Vervanging wagenpark - 1 opzichtersvoertuig	€ 40.000	2027	2027	8			€ 40.000	
Vervanging wagenpark - 5 opzichtersvoertuigen	€ 175.000	2025	2025	8				
Vervanging wagenpark - 1 voertuig (gebouwenbeheer)	€ 45.000	2027	2027	8			€ 45.000	
Vervanging Minigraver + trailer district Oost	€ 92.000	2027	2027	10			€ 92.000	
Vervanging Shovels district Oost en West	€ 90.000	2028	2028	10				€ 90.000
Vervanging Tractor district midden	€ 95.000	2028	2028	10				€ 95.000
<u>Invenstaris Werkplaatsen</u>								
Vervanging - brandwerende veiligheidskosten	€ 56.000	2025	2025	10	€ 56.000			
Vervanging - chemiekosten tbv opslag gevaarlijke stoffen	€ 32.000	2025	2025	10	€ 32.000			
Totalen	€ 62.607.100				€ 8.948.000	€ 6.395.000	€ 16.359.100	€ 5.980.000

Toelichting investeringen 2024 e.v.		
Mobiliteit		
<u>Verkeerscirculatieplan Ouddorp</u> Het uitvoeren van het vastgestelde VCP Ouddorp II staat vanaf 2017 op de planning. Het laatste project 'fietsstraat Koolweg' stond gepland voor 2022, maar is doorgeschoven naar 2025.	2025	€ 92.000
<u>Aanleg turborotonde N215 Middelharnis</u> Voor de gemeentelijke bijdrage in de aanpassingen van de rotonde is	2027	€ 132.100

Investeringsplanning 2025 – 2028

<p>eerder in de begroting een bedrag gereserveerd.</p> <p>De voorlopige uitwerking van het ontwerp door de provincie en het investeringsvoorstel zijn vooralsnog niet definitief. Daarom is de gemeentelijke bijdrage nog niet bekend.</p> <p>De gereserveerde bijdrage is daarom doorgeschoven van 2024 naar 2027 in afwachting van de definitieve plannen.</p> <p>De oorspronkelijke toegezegde bijdrage was € 850.000,-, waarvan € 717.900,- gedekt zou kunnen worden uit een door de gemeente aan te vragen Brede doeluitkering (BDU). Op basis van de forse kostenstijgingen in de markt is de verwachting dat de uiteindelijke bijdrage hoger uit zal vallen.</p>		
<p><u>Transformatie kruising N215 / N498 Oude-Tonge</u> Wanneer de Provincie besluit om op de kruising N215 / N498 een rotonde aan te leggen, bestaat de kans dat de gemeente wordt gevraagd een financiële bijdrage te leveren. Op dit moment wordt uitgegaan van een bedrag van € 100.000,-. Getracht wordt voor deze bijdrage subsidie te krijgen.</p>	2026	€ 100.000
<p><u>VCP Middelharnis/Sommelsdijk – ‘no-regret’ maatregelen</u> Het opstellen van het VCP-macro is nog niet afgerond. Na besluitvorming van het VCP-macro zal het VCP-micro ter hand worden genomen. In dit onderdeel van het VCP zal op buurt- en straatniveau worden onderzocht of maatregelen nodig zijn om de verkeersveiligheid te verbeteren.</p> <p>Vooruitlopend op het VCP-macro is besloten een aantal maatregelen te nemen om reeds bekende knelpunten aan te pakken, de zogenoemde ‘no-regret’ maatregelen. Vanaf 2021 staat een 10-tal projecten op de planning, welke tot 2024/2025 in uitvoering zullen zijn.</p>	2021 t/m 2025	€ 2.710.000 <i>(totaal)</i>
<p>Leefomgeving</p>		
<p><u>Actualisatie investeringsbudget n.a.v. IMBK</u> Met de oplevering van het Integraal Maatschappelijk BeleidsKader (IMBK) heeft een herijking plaatsgevonden van de beeldkwaliteit, het areaal en de benodigde middelen om de openbare ruimte te onderhouden op het gewenste en afgesproken kwaliteitsniveau. Deze herijking toont aan dat een bijraming van de huidige investeringsbudgetten nodig is en ook eenmalige investeringsgelden om achterstanden in de kwaliteit van het areaal in te lopen. Vooralsnog wordt uitgegaan van een structurele bijstelling van € 6,3 miljoen voor de huidige investeringsbudgetten en eenmalig € 16 miljoen voor het wegwerken van de achterstanden in 2026 tot 2034.</p> <p>Het IMBK is een grote stap voorwaarts waarmee we een solide basis leggen om het beheer en onderhoud van de openbare ruimte op ons eiland toekomstbestendig te maken. 2025 zal gebruikt worden om het IMBK binnen de organisatie te borgen en alle benodigde instrumenten en structuren te ontwikkelen en te implementeren. Daaropvolgend zal de genoemde structurele bijstelling van de huidige investeringsbudgetten</p>	structureel	Nog nader te bepalen.

Investeringsplanning 2025 – 2028

<p>worden doorvertaald in de begroting. In 2025 wordt, daar waar het mogelijk is, een start gemaakt met het wegwerken van het achterstallig onderhoud.</p> <p>Vanaf 2027 is in de exploitatie op voorhand een stelpost opgenomen voor de structurele financiële consequenties (kapitaallasten) als gevolg van de eerste investeringen.</p>		
<p><u>Reconstructie en vervanging wegen</u> In het wegenbeheerplan 2018-2022 is het uitvoeringsplan “reconstructie en vervanging van wegen” opgenomen. Het investeringsbedrag is gebaseerd op een gemiddelde investering per jaar over een periode van tien jaar. Jaarlijks wordt in combinatie met de planning van de rioleringswerkzaamheden, of in combinatie met de verkeerscirculatieplannen (VCP), dan wel aan de hand van inspectiegegevens een planning gemaakt van de uit te voeren werkzaamheden.</p>	2025 t/m 2028	€ 1.250.000 <i>(per jaar)</i>
<p><u>Kunstwerkenbeheerplan 2021-2025</u> In 2021 is een nieuw kunstwerkenbeheerplan voor de periode 2021 tot en met 2025 vastgesteld. Het beheerplan biedt inzicht in de opgave die de gemeente heeft in het beheer en onderhoud van al haar civieltechnische kunstwerken. Bij het vaststellen van het plan is een voorbehoud gemaakt over de actualisatie van het investeringsplan, omdat nog geen duidelijke prioritering van projecten gemaakt kon worden en inspecties afgerond dienden te worden.</p> <p>In de begroting is een stelpost opgenomen voor de kapitaallasten voortvloeiend uit een investeringsbedrag van € 20 miljoen. Een verdere uitwerking van de openstaande PM post vertaalt zich financieel in een toename van deze investering met € 50 miljoen. Dit is een inschatting op basis van een globale planning. Nadere uitwerking volgt in het Masterplan waaraan momenteel gewerkt wordt.</p>	2025 t/m 2028	€ PM
<p><u>Renovatie/vervanging openbare verlichting</u> Dit betreft een structureel doorlopend investeringsbudget waarbinnen renovatie- en vervangingsinvesteringen ten aanzien van de openbare verlichting worden uitgevoerd. Dit investeringsbudget is gebaseerd op het beheerplan openbare verlichting 2015-2024. Eén van de doelstellingen was, naast het oplossen van het achterstallig onderhoud, het verduurzamen van het areaal om de Europese doelstelling van 20 procent energiebesparing in 2020 te realiseren. Dit laatste is inmiddels behaald.</p>	2025 t/m 2028	€ 350.000 <i>(per jaar)</i>
<p><u>Groenvoorziening – diverse vervangingsinvesteringen</u> Betreft het vervangen van divers materieel ten behoeve van de groenvoorziening volgens de reguliere vervangingscyclus.</p>	2025 2026 2027 2028	€ 57.000 € 140.000 € 90.000 € 165.000
<p><u>Begraafplaatsen - begraafplaatshulpmiddelen</u> Betreft het vervangen van diverse begraafplaatshulpmiddelen volgens de reguliere vervangingscyclus.</p>	2025	€ 75.000
<p><u>Materieel Gladheidsbestrijding (vervangingsbudget)</u></p>		

Investeringsplanning 2025 – 2028

<p>Het gladheidsbestrijdingsmaterieel is aan vervanging toe. De vervangingsopgave biedt de mogelijkheid de wijze van gladheidsbestrijding te harmoniseren. Er wordt aangesloten bij de methodiek die ook Rijkswaterstaat, de provincie en het waterschap hanteren. Gemeentelijke wegen kruisen veelal de wegen van deze partijen en daarom is het van belang dezelfde strooimethode te hanteren.</p> <p>De gemeente Goeree-Overflakkee strooit gedeeltelijk preventief en voor een deel curatief. Curatief of achteraf strooien vindt plaats wanneer gladheid daadwerkelijk is geconstateerd. Er wordt dan alleen met zout gestrooid. De wens is om volledig preventief te gaan strooien zoals ook de andere partijen op het eiland doen.</p>	<p>2025</p>	<p>€ 700.000</p>
<p><u>Speelvoorzieningen beleid 2017</u> In 2017 is de Speelnota vastgesteld. Uit deze nota is naar voren gekomen dat jaarlijks een gemiddeld bedrag van € 75.000,- nodig is voor het vervangen van speelvoorzieningen.</p>	<p>2025 t/m 2028</p>	<p>€ 75.000 <i>(per jaar)</i></p>
<p><u>Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2021 - 2025</u> Dit betreft het planmatig uitvoeren van vervangings- en renovatiewerkzaamheden aan het rioleringsstelsel met persleidingen, randvoorzieningen, drukriolering, pompen en gemalen. De investeringen worden rechtstreeks gedekt vanuit de "Voorziening Groot Onderhoud en Vervangingsinvesteringen riolering".</p> <p>Het jaarlijks benodigde investeringsbudget is in 2024 aangepast van € 1.730.00,- naar € 2.200.000,-. Deze aanpassing is noodzakelijk als gevolg van de inflatie van de afgelopen jaren. Ook geven uitgevoerde inspecties de noodzaak aan tot grotere investeringsprojecten voor de komende jaren. De gevolgen van de inflatie voor de hoogte van de rioolheffing worden in 2025 opnieuw berekend in het te actualiseren programma Stedelijk Water. Tot 2025 is het niveau van de rioolvoorziening voldoende om de verhoging van het jaarlijks niveau van investeringen te kunnen bekostigen.</p>	<p>2025 t/m 2028</p>	<p>€ 2.200.000 <i>(per jaar)</i></p>
<p>Ruimte en Wonen</p>		
<p><u>Gebiedsontwikkeling</u> Als gevolg van de proeftuin Omgevingswet Den Bommel is in 2018 vanuit sociaaleconomisch oogpunt en gebiedsontwikkeling € 350.000,- structureel voor vergelijkbare trajecten voor andere woonkernen opgenomen. Hiertoe heeft uw raad januari 2019 besloten. In deze trajecten wordt vanuit het thema Sociale Vitaliteit uiteraard actief geparticipeerd.</p> <p>Verwacht wordt dat € 300.000,- wordt ingezet als investeringsbudget en € 50.000,- is in de reguliere exploitatie opgenomen voor planvorming en kleine projecten.</p>	<p>2024 e.v.</p>	<p>€ 300.000 <i>(per jaar)</i></p>
<p>Blijvend ontwikkelen</p>		
<p><u>RGO Beroepscampus – uitbreiding</u> De RGO Beroepscampus heeft behoefte aan meer ruimte. Uitbreiding van de school wordt geschat op 1.500-2.000 m2. Dit zou een investering van circa € 6 - € 9 miljoen betekenen. Het aantal m2 is nog niet definitief, en dus ook het berekende investeringsbedrag niet.</p>	<p>2027</p>	<p>€ 9.000.000</p>

Investeringsplanning 2025 – 2028

<p><u>Vervangingsinvesteringen GoWerkt</u> Wegens het opheffen van de BV WeBeGo worden vanaf 2025 alle kosten en investeringen opgenomen in de gemeentelijke begroting. Dit betreft voornamelijk vervangingsinvesteringen. Een nadere specificatie is terug te vinden in bovenstaand investeringsoverzicht.</p>	<p>2025 2026 2027 2028</p>	<p>€ 205.000 € 90.000 € 375.000 € 260.000</p>
<p>Gezond en Welzijn</p>		
<p><u>Capaciteit bewegingsonderwijs (Middelharnis)</u> Op grond van de onderwijshuisvestingsverordening heeft de gemeente een zorgplicht voor voldoende ruimte voor bewegingsonderwijs. In deze verordening staat een berekening hoe de benodigde capaciteit wordt bepaald. Hieruit blijkt een aantoonbaar tekort aan ruimte voor bewegingsonderwijs in de kernen Middelharnis en Sommelsdijk. Uitbreiding van binnensportaccommodaties is noodzakelijk. Aanbouw van ruimte aan De Staver geniet de voorkeur. Voor de realisatie is € 3.300.000,- nodig, de oplevering wordt voorzien in 2025.</p>	<p>2025</p>	<p>€ 3.300.000</p>
<p>Gemeenschapszin & Sociale Veiligheid</p>		
<p><u>Duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijke gebouwen - fase 6 t/m 7</u> Overheidsvastgoed dient in 2040 energieneutraal te zijn. Om dit te kunnen verwezenlijken is hiervoor vanaf 2019 budget in de begroting opgenomen. Reeds diverse gebouwen zijn verduurzaamd, waarbij rekening wordt gehouden met diverse projecten die lopen, zoals bijvoorbeeld de IHP-projecten. Om uitvoering te geven aan ons ambitieniveau is jaarlijks tot en met 2027 een bedrag geraamd. Tot en met 2027 is er nog € 2.500.000,- budget beschikbaar.</p>	<p>2025 t/m 2027</p>	<p>€ 2.500.000 <i>(totaal)</i></p>
<p><u>Upgrade gemeentelijke accommodaties - fase 4</u> In combinatie met het Integraal Huisvestingsplan (IHP) vindt in de komende jaren voor een aantal dorpshuizen vervangende nieuwbouw plaats. Daarnaast blijven er ook nog accommodaties in stand. Voor een aantal van deze accommodaties is het gewenst om het gebouw te upgraden. Welke accommodaties dit uiteindelijk worden is afhankelijk van de invulling van het IHP in de betreffende kernen. Er is voor vier jaar een investering nodig van € 75.000,- per jaar. 2025 is het laatste jaar dat het budget beschikbaar is.</p>	<p>2025</p>	<p>€ 75.000</p>
<p>Duurzame ontwikkeling</p>		
<p>Uw raad heeft in mei 2016, samen met de gemeente Schouwen-Duiveland, een regionaal bod uitgebracht in het kader van het uitvoeringsprogramma voor de Zuidwestelijke Delta, ten behoeve van de bekostiging van de maatregelen voor de Grevelingen, het beperkt terugbrengen van getij daarin om de zuurstofloosheid tegen te gaan. Voor Goeree-Overflakkee gaat het daarbij om een bedrag van totaal € 1.600.000,--, waarvan € 1.000.000,-- voor de maatregelen Grevelingen en € 600.000,-- ten behoeve van de voorfinanciering van de verbetering</p>	<p>2027</p>	<p>€ 1.000.000</p>

Investeringsplanning 2025 – 2028

<p>van de verkeersveiligheid van de N59. Voor het laatste is de bijdrage in 2020 uitbetaald.</p> <p>De door de ministeries van I&W en LNV ingestelde Taskforce Getij Grevelingen heeft haar eindrapport opgeleverd van het onderzoek naar varianten om de waterkwaliteit en de boven- en onderwaternatuur structureel te verbeteren in het Grevelingenmeer. Dat onderzoek was noodzakelijk omdat eerder bleek dat de kosten van de oorspronkelijke voorkeursvariant het taakstellend budget ruimschoots zouden overstijgen.</p> <p>De Taskforce Getij Grevelingen concludeert dat het ecologisch systeem van de Grevelingen alleen structureel kan worden verbeterd door de herintroductie van getijdenwerking van bij voorkeur 40 cm. Dat kan alleen worden gerealiseerd door de aanleg van een doorlaatmiddel. Uit het onderzoek blijkt dat de aanlegkosten van een doorlaatmiddel met een getijslag van 40 cm qua aanleg ca. € 838 miljoen zijn. Voor deze variant bedragen de kosten voor beheer en onderhoud € 7,1 miljoen/jaar.</p> <p>De aanlegkosten bedragen daarmee een veelvoud van het beschikbare budget. De regiopartners hebben aan het rijk gevraagd hoe men met deze situatie om wil gaan. Het uitgangspunt voor die vraag is: Begrip voor het feit dat de kosten te hoog zijn om nu zonder meer door te gaan met de planuitwerking, maar anderzijds te belangrijk om niets te doen! Ook is gevraagd aan het rijk om opties voor vervolg weer met de projectpartners te overleggen. De verantwoordelijke ministers willen graag in het najaar de koers voor het vervolg kunnen uitzetten.</p> <p>Op dit moment wordt geen standpunt gevraagd over de gereserveerde financiële middelen. Dat kan aan de orde zijn op basis van besluitvorming door de minister. Afhankelijk van de besluitvorming kunnen beide provincies en beide gemeenten, zijnde de regiopartners in het project, bepalen of en welke bijdrage zij willen (blijven) geven aan het project. Wij merken in dit verband op dat op grond van het resultaat van de Taskforce het project eerder complexer dan eenvoudiger is geworden, het project qua doelstellingen niet meer het oorspronkelijke meervoudige bereik heeft en de financiële impact een omvang heeft die niet bij de provincies en gemeenten te beleggen is. Zodra het standpunt van het Rijk bekend is en er meer inzicht is verkregen in de verhouding tussen rijk en regio in de ontstane situatie zullen wij met u beraadslagen over het vervolg. Daarbij zal ten minste aan de orde zijn te beoordelen of nog steeds, en zo ja in welke mate, wordt voldaan aan de door u gestelde randvoorwaarden voor deelname en financiële bijdrage aan dit traject.</p>														
<p>Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering</p>														
<p><u>Investerings volgens Informatiebeleidsplan (IBP)</u></p> <p>Om adequaat te kunnen inspelen op landelijke ontwikkelingen voor gemeenten, waaronder e-dienstverlening / e-overheid, en om onze eigen ambities (klantoriëntatie, burgerparticipatie, organisatieontwikkeling) te kunnen uitvoeren, beschikt de gemeente over een strategisch en samenhangend informatiebeleid, dat is vastgelegd in een Informatiebeleidsplan. In 2025 staat de vervangingsinvestering van de laptops gepland.</p>	<table border="1"> <tr> <td>2025</td> <td>€</td> <td>825.000</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td>€</td> <td>350.000</td> </tr> <tr> <td>2027</td> <td>€</td> <td>350.000</td> </tr> <tr> <td>2028</td> <td>€</td> <td>350.000</td> </tr> </table>	2025	€	825.000	2026	€	350.000	2027	€	350.000	2028	€	350.000	
2025	€	825.000												
2026	€	350.000												
2027	€	350.000												
2028	€	350.000												

Investeringsplanning 2025 – 2028

<u>Tractie (voertuigen en materieel)</u> Betreft het vervangen van divers materieel voor de buitendienst volgens de reguliere vervangingscyclus. Een nadere specificatie is terug te vinden in bovenstaand investeringsoverzicht.	2025 2027 2028	€ 975.000 € 317.000 € 925.000
<u>Inventaris Werkplaatsen</u> Betreft het vervangen van diverse inventarissen voor de werkplaatsen van de buitendienst volgens de reguliere vervangingscyclus. Een nadere specificatie is terug te vinden in bovenstaand investeringsoverzicht.	2025	€ 88.000

Toekomstige investeringen

Hieronder is een overzicht opgenomen van een aantal investeringen, die nog niet financieel vertaald zijn in het meerjarenperspectief. De reden hiervoor is dat deze investeringen buiten de planperiode 2025-2028 vallen, maar dus wel degelijk op ons afkomen in de toekomst.

Toekomstige investering	Inschatting kosten
Integraal Huisvestingsplan (IHP) Schoolgebouwen – fase 3 (2029-2035)	Inschatting investering € 65 mln.
Integraal Huisvestingsplan (IHP) Passend Onderwijs (2029) (<i>Kadernota 2025</i>)	Inschatting investering € 10,8 mln.
Aanpassingen bestaand wegennet Middelharnis	Nader te bepalen.
Kunstwerkenbeheerplan	Inschatting investering van € 50 mln. Kapitaallasten zijn € 1.700.000,- per jaar
Nieuwe zwemvoorziening centraal op Goeree-Overflakkee	Inschatting investering € 20 mln. - € 30 mln. Kapitaallasten zijn € 900.000,- per jaar
Harmonisatie overige buitensportaccommodaties	Inschatting investering € 3 mln. - € 4 mln. Kapitaallasten zijn € 250.000,- per jaar
Huisvesting gemeentelijke organisatie	Inschatting investering € 25 mln. - € 35 mln. Kapitaallasten zijn € 1.020.000,- per jaar
Visieontwikkeling centrum Middelharnis-Sommelsdijk	Inschatting investering € 20 mln. Kapitaallasten zijn € 700.000,- per jaar

Programmabegroting 2025

Reserves 2025 - 2028

2025	1-jan-25	toevoeging	onttrekking	31-dec-25
Algemene reserves				
Algemene reserve	22.427.802	-	570.700	21.857.102
Subtotaal	22.427.802	-	570.700	21.857.102
Bestemmingsreserves				
Reserve verkeerscirculatieplan	156.668	-	-	156.668
Reserve kunstwerken	4.134.670	822.900	-	4.957.570
Reserve bedrijventerreinen	2.142.950	-	-	2.142.950
Reserve aandelen GBE Aqua	3.221.904	-	-	3.221.904
Reserve beeldende kunst	25.000	12.500	-	37.500
Reserve recreatieve voorzieningen Haringvliet en Volkerak	311.400	-	-	311.400
Reserve Grevelingenfonds	233.500	39.200	-	272.700
Reserve sociale uitkeringen	498.050	-	-	498.050
Reserve Sociaal Domein	6.264.749	-	-	6.264.749
Reserve opvang vluchtelingen	10.415.085	-	47.500	10.367.585
Reserve wind- en zonneparken	493.308	110.200	-	603.508
Reserve Duurzaamheid	870.215	-	-	870.215
Reserve gebiedsontwikkeling Noordrand	496.281	164.400	-	660.681
Reserve Omgevingswet	574.108	-	11.300	562.808
Reserve dorpsvernieuwing Herkingen	71.101	-	-	71.101
Reserve kwaliteitsverbetering dorpskernen	47.642	-	-	47.642
Reserve bovenwijkse voorzieningen	268.933	-	-	268.933
Reserve grondbeleid	3.397.535	-	-	3.397.535
Reserve organisatieontwikkeling	82.481	-	-	82.481
Reserve privacy & gegevensbeheer	48.648	-	-	48.648
Reserve budgetoverheveling	2.417.465	-	168.100	2.249.365
Reserve toeristische voorzieningen	1.041.046	559.400	254.000	1.346.446
Reserve ex-BWS gelden	65.357	-	26.100	39.257
Reserve bijdrage kapitaallasten	61.096.270	-	737.700	60.358.570
Subtotaal	98.374.364	1.708.600	1.244.700	98.838.264
Totaal Reserves	120.802.167	1.708.600	1.815.400	120.695.367

Programmabegroting 2025

Reserves 2025 - 2028

2026	1-jan-26	toevoeging	onttrekking	31-dec-26
Algemene reserves				
Algemene reserve	21.857.102	-	391.500	21.465.602
Subtotaal	21.857.102	-	391.500	21.465.602
Bestemmingsreserves				
Reserve verkeerscirculatieplan	156.668	-	-	156.668
Reserve kunstwerken	4.957.570	822.900	-	5.780.470
Reserve bedrijventerreinen	2.142.950	-	-	2.142.950
Reserve aandelen GBE Aqua	3.221.904	-	-	3.221.904
Reserve beeldende kunst	37.500	12.800	-	50.300
Reserve recreatieve voorzieningen Haringvliet en Volkerak	311.400	-	-	311.400
Reserve Grevelingenfonds	272.700	40.200	-	312.900
Reserve sociale uitkeringen	498.050	-	-	498.050
Reserve Sociaal Domein	6.264.749	-	-	6.264.749
Reserve opvang vluchtelingen	10.367.585	-	-	10.367.585
Reserve wind- en zonneparken	603.508	113.100	-	716.608
Reserve Duurzaamheid	870.215	-	-	870.215
Reserve gebiedsontwikkeling Noordrand	660.681	168.700	-	829.381
Reserve Omgevingswet	562.808	-	9.900	552.908
Reserve dorpsvernieuwing Herkingen	71.101	-	-	71.101
Reserve kwaliteitsverbetering dorpskernen	47.642	-	-	47.642
Reserve bovenwijkse voorzieningen	268.933	-	-	268.933
Reserve grondbeleid	3.397.535	-	-	3.397.535
Reserve organisatieontwikkeling	82.481	-	-	82.481
Reserve privacy & gegevensbeheer	48.648	-	-	48.648
Reserve budgetoverheveling	2.249.365	-	170.600	2.078.765
Reserve toeristische voorzieningen	1.346.446	562.700	229.000	1.680.146
Reserve ex-BWS gelden	39.257	-	24.000	15.257
Reserve bijdrage kapitaallasten	60.358.570	-	737.700	59.620.870
Subtotaal	98.838.264	1.720.400	1.171.200	99.387.464
Totaal Reserves	120.695.367	1.720.400	1.562.700	120.853.067

Programmabegroting 2025

gemeente
Goeree-Overflakkee

Reserves 2025 - 2028

2027	1-jan-27	toevoeging	onttrekking	31-dec-27
Algemene reserves				
Algemene reserve	21.465.602	-	280.800	21.184.802
Subtotaal	21.465.602	-	280.800	21.184.802
Bestemmingsreserves				
Reserve verkeerscirculatieplan	156.668	-	-	156.668
Reserve kunstwerken	5.780.470	822.900	-	6.603.370
Reserve bedrijventerreinen	2.142.950	-	-	2.142.950
Reserve aandelen GBE Aqua	3.221.904	-	-	3.221.904
Reserve beeldende kunst	50.300	13.100	-	63.400
Reserve recreatieve voorzieningen Haringvliet en Volkerak	311.400	-	-	311.400
Reserve Grevelingenfonds	312.900	41.200	-	354.100
Reserve sociale uitkeringen	498.050	-	-	498.050
Reserve Sociaal Domein	6.264.749	-	-	6.264.749
Reserve opvang vluchtelingen	10.367.585	-	-	10.367.585
Reserve wind- en zonneparken	716.608	116.000	-	832.608
Reserve Duurzaamheid	870.215	-	-	870.215
Reserve gebiedsontwikkeling Noordrand	829.381	173.100	-	1.002.481
Reserve Omgevingswet	552.908	-	8.400	544.508
Reserve dorpsvernieuwing Herkingen	71.101	-	-	71.101
Reserve kwaliteitsverbetering dorpskernen	47.642	-	-	47.642
Reserve bovenwijkse voorzieningen	268.933	-	-	268.933
Reserve grondbeleid	3.397.535	-	-	3.397.535
Reserve organisatieontwikkeling	82.481	-	-	82.481
Reserve privacy & gegevensbeheer	48.648	-	-	48.648
Reserve budgetoverheveling	2.078.765	-	173.200	1.905.565
Reserve toeristische voorzieningen	1.680.146	566.100	229.000	2.017.246
Reserve ex-BWS gelden	15.257	-	15.257	0
Reserve bijdrage kapitaallasten	59.620.870	-	938.700	58.682.170
Subtotaal	99.387.464	1.732.400	1.364.557	99.755.307
Totaal Reserves	120.853.067	1.732.400	1.645.357	120.940.110

Programmabegroting 2025

Reserves 2025 - 2028

2028	1-jan-28	toevoeging	onttrekking	31-dec-28
Algemene reserves				
Algemene reserve	21.184.802	-	33.100	21.151.702
Subtotaal	21.184.802	-	33.100	21.151.702
Bestemmingsreserves				
Reserve verkeerscirculatieplan	156.668	-	-	156.668
Reserve kunstwerken	6.603.370	822.900	-	7.426.270
Reserve bedrijventerreinen	2.142.950	-	-	2.142.950
Reserve aandelen GBE Aqua	3.221.904	-	-	3.221.904
Reserve beeldende kunst	63.400	13.400	-	76.800
Reserve recreatieve voorzieningen Haringvliet en Volkerak	311.400	-	-	311.400
Reserve Grevelingenfonds	354.100	42.200	-	396.300
Reserve sociale uitkeringen	498.050	-	-	498.050
Reserve Sociaal Domein	6.264.749	-	-	6.264.749
Reserve opvang vluchtelingen	10.367.585	-	-	10.367.585
Reserve wind- en zonneparken	832.608	118.900	-	951.508
Reserve Duurzaamheid	870.215	-	-	870.215
Reserve gebiedsontwikkeling Noordrand	1.002.481	177.400	-	1.179.881
Reserve Omgevingswet	544.508	-	-	544.508
Reserve dorpsvernieuwing Herkingen	71.101	-	-	71.101
Reserve kwaliteitsverbetering dorpskernen	47.642	-	-	47.642
Reserve bovenwijkse voorzieningen	268.933	-	-	268.933
Reserve grondbeleid	3.397.535	-	-	3.397.535
Reserve organisatieontwikkeling	82.481	-	-	82.481
Reserve privacy & gegevensbeheer	48.648	-	-	48.648
Reserve budgetoverheveling	1.905.565	-	-	1.905.565
Reserve toeristische voorzieningen	2.017.246	569.500	229.000	2.357.746
Reserve ex-BWS gelden	0	-	-	0
Reserve bijdrage kapitaallasten	58.682.170	-	938.700	57.743.470
Subtotaal	99.755.307	1.744.300	1.167.700	100.331.907
Totaal Reserves	120.940.110	1.744.300	1.200.800	121.483.610

Toelichting reserves 2025 - 2028

Algemene reserves																																																										
Algemene reserve	Doel: <i>De Algemene Reserve is de reserve ter opvang van algemene financiële tegenvallers, zoals mogelijke negatieve rekeningsaldi.</i>																																																									
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging 2025</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking 2025</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">150.000</td> <td>Soorten Management Plan</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">390.000</td> <td>Projectplan 'Projectopgave havens Goeree-Overflakkee'</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">30.700</td> <td>Planschade-uitkering</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">570.700</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3"> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging 2026</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking 2026</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">360.000</td> <td>Projectplan 'Projectopgave havens Goeree-Overflakkee'</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">31.500</td> <td>Planschade-uitkering</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">391.500</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3"> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging 2027</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking 2027</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">248.500</td> <td>Projectplan 'Projectopgave havens Goeree-Overflakkee'</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">32.300</td> <td>Planschade-uitkering</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">280.800</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3"> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging 2028</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking 2028</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">33.100</td> <td>Planschade-uitkering</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">33.100</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025			150.000	Soorten Management Plan		390.000	Projectplan 'Projectopgave havens Goeree-Overflakkee'		30.700	Planschade-uitkering	-	570.700					Toevoeging 2026	Onttrekking 2026			360.000	Projectplan 'Projectopgave havens Goeree-Overflakkee'		31.500	Planschade-uitkering	-	391.500					Toevoeging 2027	Onttrekking 2027			248.500	Projectplan 'Projectopgave havens Goeree-Overflakkee'		32.300	Planschade-uitkering	-	280.800					Toevoeging 2028	Onttrekking 2028			33.100	Planschade-uitkering	-	33.100	
Toevoeging 2025	Onttrekking 2025																																																									
	150.000	Soorten Management Plan																																																								
	390.000	Projectplan 'Projectopgave havens Goeree-Overflakkee'																																																								
	30.700	Planschade-uitkering																																																								
-	570.700																																																									
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026																																																									
	360.000	Projectplan 'Projectopgave havens Goeree-Overflakkee'																																																								
	31.500	Planschade-uitkering																																																								
-	391.500																																																									
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027																																																									
	248.500	Projectplan 'Projectopgave havens Goeree-Overflakkee'																																																								
	32.300	Planschade-uitkering																																																								
-	280.800																																																									
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028																																																									
	33.100	Planschade-uitkering																																																								
-	33.100																																																									
Onderdeel: Diversen																																																										
Bestemmingsreserves																																																										
Reserve verkeerscirculatieplan	Doel: <i>Planmatige inzet voor verbeteren van verkeerstechnische en verkeersveilige situaties.</i>																																																									
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging 2025</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking 2025</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td colspan="3"> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging 2026</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking 2026</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td colspan="3"> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging 2027</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking 2027</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td colspan="3"> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging 2028</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking 2028</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025		-	-	Geen				Toevoeging 2026	Onttrekking 2026		-	-	Geen				Toevoeging 2027	Onttrekking 2027		-	-	Geen				Toevoeging 2028	Onttrekking 2028		-	-	Geen																								
Toevoeging 2025	Onttrekking 2025																																																									
-	-	Geen																																																								
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026																																																									
-	-	Geen																																																								
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027																																																									
-	-	Geen																																																								
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028																																																									
-	-	Geen																																																								
Onderdeel: Mobiliteit																																																										

Toelichting reserves 2025 - 2028

Reserve kunstwerken	Doel: <i>Reserve ten behoeve van kunstwerken.</i>									
	<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2025</th> <th>Onttrekking 2025</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>822.900</td> <td></td> <td>Storting t.b.v. onderhoud/baggeren</td> </tr> <tr> <td><u>822.900</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025		822.900		Storting t.b.v. onderhoud/baggeren	<u>822.900</u>	-	
	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025								
	822.900		Storting t.b.v. onderhoud/baggeren							
	<u>822.900</u>	-								
<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2026</th> <th>Onttrekking 2026</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>822.900</td> <td></td> <td>Storting t.b.v. onderhoud/baggeren</td> </tr> <tr> <td><u>822.900</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026		822.900		Storting t.b.v. onderhoud/baggeren	<u>822.900</u>	-		
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026									
822.900		Storting t.b.v. onderhoud/baggeren								
<u>822.900</u>	-									
<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2027</th> <th>Onttrekking 2027</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>822.900</td> <td></td> <td>Storting t.b.v. onderhoud/baggeren</td> </tr> <tr> <td><u>822.900</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027		822.900		Storting t.b.v. onderhoud/baggeren	<u>822.900</u>	-		
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027									
822.900		Storting t.b.v. onderhoud/baggeren								
<u>822.900</u>	-									
<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2028</th> <th>Onttrekking 2028</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>822.900</td> <td></td> <td>Storting t.b.v. onderhoud/baggeren</td> </tr> <tr> <td><u>822.900</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Onderdeel: Leefomgeving / Bedrijvigheid</i></p>	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028		822.900		Storting t.b.v. onderhoud/baggeren	<u>822.900</u>	-		
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028									
822.900		Storting t.b.v. onderhoud/baggeren								
<u>822.900</u>	-									
Reserve bedrijventerreinen	Doel: <i>Reserve is gevormd voor herstructurering van bedrijventerreinen.</i>									
	<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2025</th> <th>Onttrekking 2025</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td><u>-</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025		-	-	Geen	<u>-</u>	-	
	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025								
	-	-	Geen							
	<u>-</u>	-								
<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2026</th> <th>Onttrekking 2026</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td><u>-</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026		-	-	Geen	<u>-</u>	-		
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026									
-	-	Geen								
<u>-</u>	-									
<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2027</th> <th>Onttrekking 2027</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td><u>-</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027		-	-	Geen	<u>-</u>	-		
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027									
-	-	Geen								
<u>-</u>	-									
<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2028</th> <th>Onttrekking 2028</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td><u>-</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Onderdeel: Bedrijvigheid</i></p>	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028		-	-	Geen	<u>-</u>	-		
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028									
-	-	Geen								
<u>-</u>	-									
Reserve aandelen GBE Aqua	Doel: <i>De dividenduitkering van PZEM wordt ingezet als agio kapitaalstorting aan GBE Aqua.</i>									
	<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2025</th> <th>Onttrekking 2025</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td><u>-</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025		-	-	Geen	<u>-</u>	-	
	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025								
	-	-	Geen							
	<u>-</u>	-								
<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2026</th> <th>Onttrekking 2026</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td><u>-</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026		-	-	Geen	<u>-</u>	-		
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026									
-	-	Geen								
<u>-</u>	-									
<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2027</th> <th>Onttrekking 2027</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td><u>-</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027		-	-	Geen	<u>-</u>	-		
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027									
-	-	Geen								
<u>-</u>	-									
<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2028</th> <th>Onttrekking 2028</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td><u>-</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Onderdeel: Algemene dekkingsmiddelen</i></p>	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028		-	-	Geen	<u>-</u>	-		
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028									
-	-	Geen								
<u>-</u>	-									

Toelichting reserves 2025 - 2028

Reserve beeldende kunst <i>Onderdeel:</i> Gemeenschapszin & Sociale Veiligheid	Doel: <i>Uitvoering geven aan de beleidsnota Kunst, Cultuur en Erfgoed.</i>												
	<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">2025</td> <td style="text-align: right;">2025</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">12.500</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Cultuurfonds</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">12.500</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging	Onttrekking		2025	2025		12.500	-	Cultuurfonds	12.500	-	
	Toevoeging	Onttrekking											
	2025	2025											
	12.500	-	Cultuurfonds										
12.500	-												
<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">2026</td> <td style="text-align: right;">2026</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">12.800</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Cultuurfonds</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">12.800</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging	Onttrekking		2026	2026		12.800	-	Cultuurfonds	12.800	-		
Toevoeging	Onttrekking												
2026	2026												
12.800	-	Cultuurfonds											
12.800	-												
<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">2027</td> <td style="text-align: right;">2027</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">13.100</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Cultuurfonds</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">13.100</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging	Onttrekking		2027	2027		13.100	-	Cultuurfonds	13.100	-		
Toevoeging	Onttrekking												
2027	2027												
13.100	-	Cultuurfonds											
13.100	-												
<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">2028</td> <td style="text-align: right;">2028</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">13.400</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Cultuurfonds</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">13.400</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging	Onttrekking		2028	2028		13.400	-	Cultuurfonds	13.400	-		
Toevoeging	Onttrekking												
2028	2028												
13.400	-	Cultuurfonds											
13.400	-												
Reserve recreatieve voorzieningen Haringvliet en Volkerak <i>Onderdeel:</i> Bedrijvigheid	Doel: <i>Reserve ten behoeve van vrijgekomen middelen Haringvliet en Volkerak naar aanleiding van het opheffen van natuur- en recreatieschap ZWD. Besteding komt ten gunste aan het gebied.</i>												
	<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">2025</td> <td style="text-align: right;">2025</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging	Onttrekking		2025	2025		-	-	Geen	-	-	
	Toevoeging	Onttrekking											
	2025	2025											
	-	-	Geen										
-	-												
<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">2026</td> <td style="text-align: right;">2026</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging	Onttrekking		2026	2026		-	-	Geen	-	-		
Toevoeging	Onttrekking												
2026	2026												
-	-	Geen											
-	-												
<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">2027</td> <td style="text-align: right;">2027</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging	Onttrekking		2027	2027		-	-	Geen	-	-		
Toevoeging	Onttrekking												
2027	2027												
-	-	Geen											
-	-												
<table border="0"> <tr> <td style="text-align: right;">Toevoeging</td> <td style="text-align: right;">Onttrekking</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">2028</td> <td style="text-align: right;">2028</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; text-align: right;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging	Onttrekking		2028	2028		-	-	Geen	-	-		
Toevoeging	Onttrekking												
2028	2028												
-	-	Geen											
-	-												

Toelichting reserves 2025 - 2028

Reserve Grevelingenfonds	Doel:	<i>Reserve ten behoeve van vrijgekomen middelen Grevelingen naar aanleiding van opheffen van het natuur- en recreatieschap Zuid Westelijke Delta (ZWD). Besteding komt ten gunste aan het recreatiegebied Grevelingen en heeft een relatie met de Voorziening Grevelingenfonds.</i>	
		Toevoeging 2025	Onttrekking 2025
		39.200	Liquidatie ZWD - vrijgevallen bijdrage
		39.200	-
		Toevoeging 2026	Onttrekking 2026
	40.200	Liquidatie ZWD - vrijgevallen bijdrage	
	40.200	-	
		Toevoeging 2027	Onttrekking 2027
	41.200	Liquidatie ZWD - vrijgevallen bijdrage	
	41.200	-	
		Toevoeging 2028	Onttrekking 2028
	42.200	Liquidatie ZWD - vrijgevallen bijdrage	
	42.200	-	
<i>Onderdeel: Bedrijvigheid</i>			
Reserve sociale uitkeringen	Doel:	<i>Egalisatie van kosten voortvloeiend uit gemeentelijke taken op het gebied van sociale uitkeringen.</i>	
		Toevoeging 2025	Onttrekking 2025
		-	Geen
		-	-
		Toevoeging 2026	Onttrekking 2026
	-	Geen	
	-	-	
		Toevoeging 2027	Onttrekking 2027
	-	Geen	
	-	-	
		Toevoeging 2028	Onttrekking 2028
	-	Geen	
	-	-	
<i>Onderdeel: Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode</i>			

Toelichting reserves 2025 - 2028

Reserve Sociaal Domein	Doel:	<i>Ter dekking van lasten voortvloeiend uit de taken participatiewet, minimabeleid, WMO en jeugdwet.</i>													
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Toevoeging 2025</td> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Onttrekking 2025</td> <td style="border-top: 1px solid black; width: 20px;"></td> <td style="padding-left: 10px;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black;"></td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025		Geen	-	-								
	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025		Geen											
	-	-													
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Toevoeging 2026</td> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Onttrekking 2026</td> <td style="border-top: 1px solid black; width: 20px;"></td> <td style="padding-left: 10px;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black;"></td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026		Geen	-	-								
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026		Geen												
-	-														
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Toevoeging 2027</td> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Onttrekking 2027</td> <td style="border-top: 1px solid black; width: 20px;"></td> <td style="padding-left: 10px;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black;"></td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027		Geen	-	-									
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027		Geen												
-	-														
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Toevoeging 2028</td> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Onttrekking 2028</td> <td style="border-top: 1px solid black; width: 20px;"></td> <td style="padding-left: 10px;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black;"></td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028		Geen	-	-									
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028		Geen												
-	-														
<i>Onderdeel: Blijvend ontwikkelen</i>															
Reserve opvang vluchtelingen	Doel:	<i>De reserve is om de opvang van (Oekraïense) vluchtelingen te bekostigen.</i>													
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Toevoeging 2025</td> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Onttrekking 2025</td> <td style="border-top: 1px solid black; width: 20px;"></td> <td style="padding-left: 10px;">Woningdelen statushouders - bijdrage aan Oost West Wonen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">47.500</td> <td style="border-top: 1px solid black;"></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">47.500</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025		Woningdelen statushouders - bijdrage aan Oost West Wonen	-	47.500				47.500				
	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025		Woningdelen statushouders - bijdrage aan Oost West Wonen											
	-	47.500													
		47.500													
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Toevoeging 2026</td> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Onttrekking 2026</td> <td style="border-top: 1px solid black; width: 20px;"></td> <td style="padding-left: 10px;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black;"></td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026		Geen	-	-									
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026		Geen												
-	-														
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Toevoeging 2027</td> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Onttrekking 2027</td> <td style="border-top: 1px solid black; width: 20px;"></td> <td style="padding-left: 10px;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black;"></td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027		Geen	-	-									
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027		Geen												
-	-														
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Toevoeging 2028</td> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Onttrekking 2028</td> <td style="border-top: 1px solid black; width: 20px;"></td> <td style="padding-left: 10px;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black;"></td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028		Geen	-	-									
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028		Geen												
-	-														
<i>Onderdeel: De inwoner in regie</i>															

Toelichting reserves 2025 - 2028

Reserve wind- en zonneparken	Doel:	<i>Vanuit het windpark in de Van Pallandpolder en een tweetal gerealiseerde zonneparken – Melissant en Ooltgensplaat – ontvangt de gemeente een vergoeding.</i>	
		Toevoeging 2025	Onttrekking 2025
		41.000	
		69.200	
		110.200	-
		Bijdrage maatschappelijke participatie zonneparken Inkomsten windpark Van Pallandpolder	
		Toevoeging 2026	Onttrekking 2026
		42.100	
		71.000	
		113.100	-
		Bijdrage maatschappelijke participatie zonneparken Inkomsten windpark Van Pallandpolder	
		Toevoeging 2027	Onttrekking 2027
		43.200	
		72.800	
		116.000	-
		Bijdrage maatschappelijke participatie zonneparken Inkomsten windpark Van Pallandpolder	
		Toevoeging 2028	Onttrekking 2028
		44.300	
		74.600	
		118.900	-
		Bijdrage maatschappelijke participatie zonneparken Inkomsten windpark Van Pallandpolder	
Onderdeel: Duurzame ontwikkeling			
Reserve Duurzaamheid	Doel:	<i>Deze reserve is ter dekking voor de uitvoering van transitieopgaven duurzaamheid.</i>	
		Toevoeging 2025	Onttrekking 2025
		-	-
		-	-
			Geen
		Toevoeging 2026	Onttrekking 2026
		-	-
		-	-
		Geen	
		Toevoeging 2027	Onttrekking 2027
		-	-
		-	-
		Geen	
		Toevoeging 2028	Onttrekking 2028
		-	-
		-	-
		Geen	
Onderdeel: Duurzame ontwikkeling			

Toelichting reserves 2025 - 2028

Reserve gebiedsontwikkeling Noordrand	Doel:	<i>Deze reserve is ter dekking van de lasten voortvloeiend uit de gebiedsontwikkeling Noordrand.</i>										
		<table border="0"> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2025</th> <th>Onttrekking 2025</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>164.400</td> <td></td> <td>Opstalovereenkomst windturbines Zuiderdieppolder</td> </tr> <tr> <td><u>164.400</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025		164.400		Opstalovereenkomst windturbines Zuiderdieppolder	<u>164.400</u>	-		
	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025										
	164.400		Opstalovereenkomst windturbines Zuiderdieppolder									
	<u>164.400</u>	-										
	<table border="0"> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2026</th> <th>Onttrekking 2026</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>168.700</td> <td></td> <td>Opstalovereenkomst windturbines Zuiderdieppolder</td> </tr> <tr> <td><u>168.700</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026		168.700		Opstalovereenkomst windturbines Zuiderdieppolder	<u>168.700</u>	-			
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026											
168.700		Opstalovereenkomst windturbines Zuiderdieppolder										
<u>168.700</u>	-											
	<table border="0"> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2027</th> <th>Onttrekking 2027</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>173.100</td> <td></td> <td>Opstalovereenkomst windturbines Zuiderdieppolder</td> </tr> <tr> <td><u>173.100</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027		173.100		Opstalovereenkomst windturbines Zuiderdieppolder	<u>173.100</u>	-			
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027											
173.100		Opstalovereenkomst windturbines Zuiderdieppolder										
<u>173.100</u>	-											
	<table border="0"> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2028</th> <th>Onttrekking 2028</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>177.400</td> <td></td> <td>Opstalovereenkomst windturbines Zuiderdieppolder</td> </tr> <tr> <td><u>177.400</u></td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028		177.400		Opstalovereenkomst windturbines Zuiderdieppolder	<u>177.400</u>	-			
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028											
177.400		Opstalovereenkomst windturbines Zuiderdieppolder										
<u>177.400</u>	-											
<i>Onderdeel: Duurzame ontwikkeling</i>												
Reserve Omgevingswet	Doel:	<i>Deze reserve is ter dekking van de kosten m.b.t. de Omgevingswet.</i>										
		<table border="0"> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2025</th> <th>Onttrekking 2025</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>11.300</td> <td>Bijdrage kosten invoering omgevingswet</td> </tr> <tr> <td>-</td> <td><u>11.300</u></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025			11.300	Bijdrage kosten invoering omgevingswet	-	<u>11.300</u>		
	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025										
		11.300	Bijdrage kosten invoering omgevingswet									
	-	<u>11.300</u>										
	<table border="0"> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2026</th> <th>Onttrekking 2026</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>9.900</td> <td>Bijdrage kosten invoering omgevingswet</td> </tr> <tr> <td>-</td> <td><u>9.900</u></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026			9.900	Bijdrage kosten invoering omgevingswet	-	<u>9.900</u>			
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026											
	9.900	Bijdrage kosten invoering omgevingswet										
-	<u>9.900</u>											
	<table border="0"> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2027</th> <th>Onttrekking 2027</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>8.400</td> <td>Bijdrage kosten invoering omgevingswet</td> </tr> <tr> <td>-</td> <td><u>8.400</u></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027			8.400	Bijdrage kosten invoering omgevingswet	-	<u>8.400</u>			
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027											
	8.400	Bijdrage kosten invoering omgevingswet										
-	<u>8.400</u>											
	<table border="0"> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2028</th> <th>Onttrekking 2028</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028		-	-						
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028											
-	-											
<i>Onderdeel: Ruimte en wonen</i>												
Reserve dorpsvernieuwing Herkingen	Doel:	<i>Deze reserve is ingesteld voor de renovatie in de dorpskern van Herkingen.</i>										
		<table border="0"> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2025</th> <th>Onttrekking 2025</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025				Geen	-	-		
	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025										
			Geen									
	-	-										
	<table border="0"> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2026</th> <th>Onttrekking 2026</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026				Geen	-	-			
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026											
		Geen										
-	-											
	<table border="0"> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2027</th> <th>Onttrekking 2027</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027				Geen	-	-			
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027											
		Geen										
-	-											
	<table border="0"> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2028</th> <th>Onttrekking 2028</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td>Geen</td> </tr> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028				Geen	-	-			
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028											
		Geen										
-	-											
<i>Onderdeel: Ruimte en wonen</i>												

Toelichting reserves 2025 - 2028

Reserve kwaliteitsverbetering dorpskernen	Doel: <i>Deze reserve is gevormd voor kwaliteitsverbetering van de dorpskernen.</i>						
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2025</th> <th style="text-align: center;">Onttrekking 2025</th> <th style="text-align: right;">Geen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Geen	-	-	
	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Geen				
	-	-					
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2026</th> <th style="text-align: center;">Onttrekking 2026</th> <th style="text-align: right;">Geen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Geen	-	-	
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Geen					
-	-						
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2027</th> <th style="text-align: center;">Onttrekking 2027</th> <th style="text-align: right;">Geen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Geen	-	-		
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Geen					
-	-						
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2028</th> <th style="text-align: center;">Onttrekking 2028</th> <th style="text-align: right;">Geen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;"><i>Onderdeel: Ruimte en wonen</i></p>	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	Geen	-	-		
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	Geen					
-	-						
Reserve bovenwijkse voorzieningen	Doel: <i>Dekking bovenplanse voorzieningen met een directe relatie met grondexploitatie.</i>						
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2025</th> <th style="text-align: center;">Onttrekking 2025</th> <th style="text-align: right;">Geen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Geen	-	-	
	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Geen				
	-	-					
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2026</th> <th style="text-align: center;">Onttrekking 2026</th> <th style="text-align: right;">Geen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Geen	-	-	
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Geen					
-	-						
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2027</th> <th style="text-align: center;">Onttrekking 2027</th> <th style="text-align: right;">Geen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Geen	-	-		
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Geen					
-	-						
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2028</th> <th style="text-align: center;">Onttrekking 2028</th> <th style="text-align: right;">Geen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;"><i>Onderdeel: Ruimte en wonen</i></p>	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	Geen	-	-		
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	Geen					
-	-						

Toelichting reserves 2025 - 2028

Reserve grondbeleid	Doel: <i>Deze reserve is gevormd voor het opvangen van financiële risico's en calamiteiten op het gebied van grondexploitatie teneinde de continuïteit van het grondbedrijf te kunnen waarborgen.</i>									
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 30%;">Toevoeging 2025</td> <td style="text-align: center; width: 30%;">Onttrekking 2025</td> <td style="width: 40%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: right;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025		_____	_____	Geen	-	-	
	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025								
	_____	_____	Geen							
	-	-								
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 30%;">Toevoeging 2026</td> <td style="text-align: center; width: 30%;">Onttrekking 2026</td> <td style="width: 40%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: right;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026		_____	_____	Geen	-	-		
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026									
_____	_____	Geen								
-	-									
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 30%;">Toevoeging 2027</td> <td style="text-align: center; width: 30%;">Onttrekking 2027</td> <td style="width: 40%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: right;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027		_____	_____	Geen	-	-		
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027									
_____	_____	Geen								
-	-									
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 30%;">Toevoeging 2028</td> <td style="text-align: center; width: 30%;">Onttrekking 2028</td> <td style="width: 40%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: right;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </table> <p style="text-align: center; margin-top: 10px;"><i>Onderdeel: Ruimte en wonen</i></p>	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028		_____	_____	Geen	-	-		
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028									
_____	_____	Geen								
-	-									
Reserve organisatieontwikkeling	Doel: <i>Beschikbaar voor dekking van (een deel) van de kosten van de organisatieontwikkeling.</i>									
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 30%;">Toevoeging 2025</td> <td style="text-align: center; width: 30%;">Onttrekking 2025</td> <td style="width: 40%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: right;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025		_____	_____	Geen	-	-	
	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025								
	_____	_____	Geen							
	-	-								
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 30%;">Toevoeging 2026</td> <td style="text-align: center; width: 30%;">Onttrekking 2026</td> <td style="width: 40%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: right;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026		_____	_____	Geen	-	-		
Toevoeging 2026	Onttrekking 2026									
_____	_____	Geen								
-	-									
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 30%;">Toevoeging 2027</td> <td style="text-align: center; width: 30%;">Onttrekking 2027</td> <td style="width: 40%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: right;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </table>	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027		_____	_____	Geen	-	-		
Toevoeging 2027	Onttrekking 2027									
_____	_____	Geen								
-	-									
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 30%;">Toevoeging 2028</td> <td style="text-align: center; width: 30%;">Onttrekking 2028</td> <td style="width: 40%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td style="text-align: right;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">-</td> <td></td> </tr> </table> <p style="text-align: center; margin-top: 10px;"><i>Onderdeel: Algemene dekkingsmiddelen</i></p>	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028		_____	_____	Geen	-	-		
Toevoeging 2028	Onttrekking 2028									
_____	_____	Geen								
-	-									

Toelichting reserves 2025 - 2028

Reserve privacy & gegevensbeheer	Doel:	<i>Reserve voor extra werkzaamheden op het gebied van privacy en gegevensbeheer als gevolg van nieuwe Europese wetgeving.</i>	
		Toevoeging 2025	Onttrekking 2025
		-	-
		Geen	
		-	-
	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	
	-	-	Geen
	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	
	-	-	Geen
	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	
	-	-	Geen
<i>Onderdeel: Algemene dekkingsmiddelen</i>			
Reserve budgetoverheveling	Doel:	<i>Deze reserve is gevormd voor budgetoverheveling.</i>	
		Toevoeging 2025	Onttrekking 2025
		-	168.100
			Energietransitie
		-	168.100
	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	
	-	170.600	Energietransitie
	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	
	-	173.200	Energietransitie
	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	
	-	-	Geen
<i>Onderdeel: Algemene dekkingsmiddelen</i>			

Toelichting reserves 2025 - 2028

Reserve toeristische voorzieningen	Doel:	<i>In overleg met de sector een bijdrage leveren aan het verbeteren en uitbreiden van de openbare toeristische voorzieningen.</i>		
		Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	
		559.400	Opbrengst recreatieve heffingen 25.000 Kwaliteitsverbetering bestaande parken 200.000 Convenant besteding toeristische impuls 4.000 Bijdrage openbaar toilet Ouddorp 25.000 Bijdrage promotie VVV	
		559.400	254.000	
		Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	
	562.700	Opbrengst recreatieve heffingen 200.000 Convenant besteding toeristische impuls 4.000 Bijdrage openbaar toilet Ouddorp 25.000 Bijdrage promotie VVV		
	562.700	229.000		
		Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	
	566.100	Opbrengst recreatieve heffingen 200.000 Convenant besteding toeristische impuls 4.000 Bijdrage openbaar toilet Ouddorp 25.000 Bijdrage promotie VVV		
	566.100	229.000		
		Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	
	569.500	Opbrengst recreatieve heffingen 200.000 Convenant besteding toeristische impuls 4.000 Bijdrage openbaar toilet Ouddorp 25.000 Bijdrage promotie VVV		
	569.500	229.000		
<i>Onderdeel: Bedrijvigheid</i>				
Reserve ex-BWS gelden	Doel:	<i>Reserve is volledig geoormerkt om de kosten voor projecten gebiedsgerichte aanpak te dekken.</i>		
		Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	
		-	26.100 Duurzaam onderwijs 26.100	
		-	26.100	
		Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	
	-	24.000 Duurzaam onderwijs 24.000		
	-	24.000		
		Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	
	-	15.257 Duurzaam onderwijs 15.257		
	-	15.257		
		Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	
	-	-	Geen	
	-	-		
<i>Onderdeel: Duurzame ontwikkeling</i>				

Toelichting reserves 2025 - 2028

Reserve bijdrage kapitaallasten	Doel:	<i>Dekking kapitaallasten van investeringen.</i>	
Onderdeel: Diversen		Toevoeging	Onttrekking
		2025	2025
		-	737.700
		-	737.700
			Bijdrage kapitaallasten diverse investeringen
			2026
		2026	2026
		-	737.700
		-	737.700
			Bijdrage kapitaallasten diverse investeringen
			2027
		2027	2027
		-	938.700
		-	938.700
			Bijdrage kapitaallasten diverse investeringen
			2028
	2028	2028	
	-	938.700	
	-	938.700	
		Bijdrage kapitaallasten diverse investeringen	

Programmabegroting 2025

gemeente
Goeree-Overflakkee

Voorzienen 2025 - 2028

2025	1-jan-25	toevoeging	aanwending / vrijval	31-dec-25
Egalisatievoorzienen				
Voorziening onderhoud sport	752.208	61.200	62.500	750.908
Voorziening onderhoud Fort Prins Frederik	90.472	-	-	90.472
Voorziening Ouddorp Bad	52.288	-	-	52.288
Voorziening riolering ter afdekking (nw) vervangingsinv.	8.346.258	1.318.000	2.200.000	7.464.258
Voorziening onderhoud gebouwen	9.634.897	2.143.100	1.719.000	10.058.997
Subtotaal	18.876.124	3.522.300	3.981.500	18.416.924
Voorzienen voor verplichtingen, verliezen en risico's				
Voorziening wethouderspansioen	4.077.593	200.000	150.000	4.127.593
Voorziening wachtgeld wethouders	62.912	-	62.900	12
Voorziening spaarverlof	280.860	-	-	280.860
Voorziening begeleidingskosten DCMR	34.980	-	-	34.980
Voorziening nog uit te voeren werken vm gemeentewerf Middelharnis	70.901	-	-	70.901
Voorziening nog uit te voeren werken Korteweg Stellendam	12.947	-	-	12.947
Voorziening nog uit te voeren werken Prinsesselaan Sommelsdijk	33.416	-	-	33.416
Voorziening nog uit te voeren werken Westplaat Mhs/S'dijk	266.065	-	-	266.065
Voorziening nog uit te voeren werken Oranjeweg Achthuizen	167.000	-	-	167.000
Subtotaal	5.006.674	200.000	212.900	4.993.774
Van derden verkregen middelen (specifieke besteding)				
Voorziening schenking kleuterschool	20.098	-	-	20.098
Voorziening Grevelingenfonds	9.232.323	127.200	-	9.359.523
Subtotaal	9.252.421	127.200	-	9.379.621
Totaal Voorzienen	33.135.219	3.849.500	4.194.400	32.790.319

Programmabegroting 2025

Voorzienen 2025 - 2028

2026	1-jan-26	toevoeging	aanwending / vrijval	31-dec-26
Egalisatievoorzienen				
Voorziening onderhoud sport	750.908	61.200	-	812.108
Voorziening onderhoud Fort Prins Frederik	90.472	-	-	90.472
Voorziening Ouddorp Bad	52.288	-	-	52.288
Voorziening riolering ter afdekking (nw) vervangingsinv.	7.464.258	1.450.000	2.200.000	6.714.258
Voorziening onderhoud gebouwen	10.058.997	2.132.500	2.330.100	9.861.397
Subtotaal	18.416.924	3.643.700	4.530.100	17.530.524
Voorzienen voor verplichtingen, verliezen en risico's				
Voorziening wethouderspensionen	4.127.593	200.000	150.000	4.177.593
Voorziening wachtgeld wethouders	12	-	-	12
Voorziening spaarverlof	280.860	-	-	280.860
Voorziening begeleidingskosten DCMR	34.980	-	-	34.980
Voorziening nog uit te voeren werken vm gemeentewerf Middelharnis	70.901	-	-	70.901
Voorziening nog uit te voeren werken Korteweg Stellendam	12.947	-	-	12.947
Voorziening nog uit te voeren werken Prinsesselaan Sommelsdijk	33.416	-	-	33.416
Voorziening nog uit te voeren werken Westplaat Mhs/S'dijk	266.065	-	-	266.065
Voorziening nog uit te voeren werken Oranjeweg Achthuizen	167.000	-	-	167.000
Subtotaal	4.993.774	200.000	150.000	5.043.774
Van derden verkregen middelen (specifieke besteding)				
Voorziening schenking kleuterschool	20.098	-	-	20.098
Voorziening Grevelingenfonds	9.359.523	96.400	-	9.455.923
Subtotaal	9.379.621	96.400	-	9.476.021
Totaal Voorzienen	32.790.319	3.940.100	4.680.100	32.050.319

Programmabegroting 2025

Voorzieningen 2025 - 2028

2027	1-jan-27	toevoeging	aanwending / vrijval	31-dec-27
Egalisatievoorzieningen				
Voorziening onderhoud sport	812.108	61.200	-	873.308
Voorziening onderhoud Fort Prins Frederik	90.472	-	-	90.472
Voorziening Ouddorp Bad	52.288	-	-	52.288
Voorziening riolering ter afdekking (nw) vervangingsinv.	6.714.258	1.559.000	2.200.000	6.073.258
Voorziening onderhoud gebouwen	9.861.397	2.294.300	6.330.200	5.825.497
Subtotaal	17.530.524	3.914.500	8.530.200	12.914.824
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's				
Voorziening wethouderspansioenen	4.177.593	200.000	150.000	4.227.593
Voorziening wachtgeld wethouders	12	-	-	12
Voorziening spaarverlof	280.860	-	-	280.860
Voorziening begeleidingskosten DCMR	34.980	-	-	34.980
Voorziening nog uit te voeren werken vm gemeentewerf Middelharnis	70.901	-	-	70.901
Voorziening nog uit te voeren werken Korteweg Stellendam	12.947	-	-	12.947
Voorziening nog uit te voeren werken Prinsesselaan Sommelsdijk	33.416	-	-	33.416
Voorziening nog uit te voeren werken Westplaat Mhs/S'dijk	266.065	-	-	266.065
Voorziening nog uit te voeren werken Oranjeweg Achthuizen	167.000	-	-	167.000
Subtotaal	5.043.774	200.000	150.000	5.093.774
Van derden verkregen middelen (specifieke besteding)				
Voorziening schenking kleuterschool	20.098	-	-	20.098
Voorziening Grevelingenfonds	9.455.923	63.600	-	9.519.523
Subtotaal	9.476.021	63.600	-	9.539.621
Totaal Voorzieningen	32.050.319	4.178.100	8.680.200	27.548.219

Programmabegroting 2025

Voorzieningen 2025 - 2028

2028	1-jan-28	toevoeging	aanwending / vrijval	31-dec-28
Egalisatievoorzieningen				
Voorziening onderhoud sport	873.308	61.200	-	934.508
Voorziening onderhoud Fort Prins Frederik	90.472	-	-	90.472
Voorziening Ouddorp Bad	52.288	-	-	52.288
Voorziening riolering ter afdekking (nw) vervangingsinv.	6.073.258	1.661.000	2.200.000	5.534.258
Voorziening onderhoud gebouwen	5.825.497	2.193.500	2.904.500	5.114.497
Subtotaal	12.914.824	3.915.700	5.104.500	11.726.024
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's				
Voorziening wethouderspansioenen	4.227.593	200.000	150.000	4.277.593
Voorziening wachtgeld wethouders	12	-	-	12
Voorziening spaarverlof	280.860	-	-	280.860
Voorziening begeleidingskosten DCMR	34.980	-	-	34.980
Voorziening nog uit te voeren werken vm gemeentewerf Middelharnis	70.901	-	-	70.901
Voorziening nog uit te voeren werken Korteweg Stellendam	12.947	-	-	12.947
Voorziening nog uit te voeren werken Prinsesselaan Sommelsdijk	33.416	-	-	33.416
Voorziening nog uit te voeren werken Westplaat Mhs/S'dijk	266.065	-	-	266.065
Voorziening nog uit te voeren werken Oranjeweg Achthuizen	167.000	-	-	167.000
Subtotaal	5.093.774	200.000	150.000	5.143.774
Van derden verkregen middelen (specifieke besteding)				
Voorziening schenking kleuterschool	20.098	-	-	20.098
Voorziening Grevelingenfonds	9.519.523	28.600	-	9.548.123
Subtotaal	9.539.621	28.600	-	9.568.221
Totaal Voorzieningen	27.548.219	4.144.300	5.254.500	26.438.019

Toelichting voorzieningen 2025 - 2028

Egalisatievoorzieningen

Voorziening onderhoud sport	Doel:	<i>Dekking van het op onderhoudsplan gebaseerd onderhoud van de sportvelden WFB Ouddorp, VV Stellendam en sportpark Oostplaat Middelharnis.</i>																																																																								
<i>Onderdeel: Ruimte en wonen</i>		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2025</th> <th style="text-align: center;">Aanwending 2025</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">3.400</td> <td></td> <td>Storting groot onderhoud sportvelden - WFB Ouddorp</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.900</td> <td></td> <td>Storting groot onderhoud sportvelden - VV Stellendam</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">54.900</td> <td></td> <td>Storting onderhoud sportpark Oostplaat</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">62.500</td> <td>Nieuwe belijning/coating atletiek</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">61.200</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">62.500</td> <td></td> </tr> <tr><td colspan="3"> </td></tr> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2026</th> <th style="text-align: center;">Aanwending 2026</th> <th></th> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.400</td> <td></td> <td>Storting groot onderhoud sportvelden - WFB Ouddorp</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.900</td> <td></td> <td>Storting groot onderhoud sportvelden - VV Stellendam</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">54.900</td> <td></td> <td>Storting onderhoud sportpark Oostplaat</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">61.200</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-</td> <td></td> </tr> <tr><td colspan="3"> </td></tr> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2027</th> <th style="text-align: center;">Aanwending 2027</th> <th></th> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.400</td> <td></td> <td>Storting groot onderhoud sportvelden - WFB Ouddorp</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.900</td> <td></td> <td>Storting groot onderhoud sportvelden - VV Stellendam</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">54.900</td> <td></td> <td>Storting onderhoud sportpark Oostplaat</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">61.200</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-</td> <td></td> </tr> <tr><td colspan="3"> </td></tr> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2028</th> <th style="text-align: center;">Aanwending 2028</th> <th></th> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.400</td> <td></td> <td>Storting groot onderhoud sportvelden - WFB Ouddorp</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.900</td> <td></td> <td>Storting groot onderhoud sportvelden - VV Stellendam</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">54.900</td> <td></td> <td>Storting onderhoud sportpark Oostplaat</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">61.200</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2025	Aanwending 2025		3.400		Storting groot onderhoud sportvelden - WFB Ouddorp	2.900		Storting groot onderhoud sportvelden - VV Stellendam	54.900		Storting onderhoud sportpark Oostplaat		62.500	Nieuwe belijning/coating atletiek	61.200	62.500					Toevoeging 2026	Aanwending 2026		3.400		Storting groot onderhoud sportvelden - WFB Ouddorp	2.900		Storting groot onderhoud sportvelden - VV Stellendam	54.900		Storting onderhoud sportpark Oostplaat	61.200	-					Toevoeging 2027	Aanwending 2027		3.400		Storting groot onderhoud sportvelden - WFB Ouddorp	2.900		Storting groot onderhoud sportvelden - VV Stellendam	54.900		Storting onderhoud sportpark Oostplaat	61.200	-					Toevoeging 2028	Aanwending 2028		3.400		Storting groot onderhoud sportvelden - WFB Ouddorp	2.900		Storting groot onderhoud sportvelden - VV Stellendam	54.900		Storting onderhoud sportpark Oostplaat	61.200	-	
	Toevoeging 2025	Aanwending 2025																																																																								
	3.400		Storting groot onderhoud sportvelden - WFB Ouddorp																																																																							
	2.900		Storting groot onderhoud sportvelden - VV Stellendam																																																																							
	54.900		Storting onderhoud sportpark Oostplaat																																																																							
		62.500	Nieuwe belijning/coating atletiek																																																																							
	61.200	62.500																																																																								
	Toevoeging 2026	Aanwending 2026																																																																								
	3.400		Storting groot onderhoud sportvelden - WFB Ouddorp																																																																							
	2.900		Storting groot onderhoud sportvelden - VV Stellendam																																																																							
	54.900		Storting onderhoud sportpark Oostplaat																																																																							
	61.200	-																																																																								
	Toevoeging 2027	Aanwending 2027																																																																								
	3.400		Storting groot onderhoud sportvelden - WFB Ouddorp																																																																							
	2.900		Storting groot onderhoud sportvelden - VV Stellendam																																																																							
54.900		Storting onderhoud sportpark Oostplaat																																																																								
61.200	-																																																																									
Toevoeging 2028	Aanwending 2028																																																																									
3.400		Storting groot onderhoud sportvelden - WFB Ouddorp																																																																								
2.900		Storting groot onderhoud sportvelden - VV Stellendam																																																																								
54.900		Storting onderhoud sportpark Oostplaat																																																																								
61.200	-																																																																									
Voorziening onderhoud Fort Prins Frederik	Doel:	<i>Dekking van het onderhoud aan Fort Prins Frederik.</i>																																																																								
<i>Onderdeel: Ruimte en wonen</i>		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2025</th> <th style="text-align: center;">Aanwending 2025</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr><td colspan="3"> </td></tr> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2026</th> <th style="text-align: center;">Aanwending 2026</th> <th></th> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr><td colspan="3"> </td></tr> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2027</th> <th style="text-align: center;">Aanwending 2027</th> <th></th> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-</td> <td>Geen</td> </tr> <tr><td colspan="3"> </td></tr> <tr> <th style="text-align: center;">Toevoeging 2028</th> <th style="text-align: center;">Aanwending 2028</th> <th></th> </tr> <tr> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-</td> <td style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">-</td> <td>Geen</td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2025	Aanwending 2025		-	-	Geen				Toevoeging 2026	Aanwending 2026		-	-	Geen				Toevoeging 2027	Aanwending 2027		-	-	Geen				Toevoeging 2028	Aanwending 2028		-	-	Geen																																							
	Toevoeging 2025	Aanwending 2025																																																																								
	-	-	Geen																																																																							
	Toevoeging 2026	Aanwending 2026																																																																								
	-	-	Geen																																																																							
	Toevoeging 2027	Aanwending 2027																																																																								
	-	-	Geen																																																																							
	Toevoeging 2028	Aanwending 2028																																																																								
	-	-	Geen																																																																							

Toelichting voorzieningen 2025 - 2028

Voorziening onderhoud gebouwen	Doel:	<i>Dekking van het op een onderhoudsplan gebaseerd onderhoud.</i>		
<p style="text-align: right;"><i>Onderdeel:</i> Ruimte en wonen</p>		Toevoeging 2025	Aanwending 2025	
		2.143.100		
			1.719.000	
		2.143.100	1.719.000	Storting o.b.v. onderhoudsplan Dekking kosten onderhoud o.b.v. onderhoudsplan
		Toevoeging 2026	Aanwending 2026	
		2.132.500		
			2.330.100	
		2.132.500	2.330.100	Storting o.b.v. onderhoudsplan Dekking kosten onderhoud o.b.v. onderhoudsplan
		Toevoeging 2027	Aanwending 2027	
		2.294.300		
			6.330.200	
		2.294.300	6.330.200	Storting o.b.v. onderhoudsplan Dekking kosten onderhoud o.b.v. onderhoudsplan
		Toevoeging 2028	Aanwending 2028	
	2.193.500			
		2.904.500		
	2.193.500	2.904.500	Storting o.b.v. onderhoudsplan Dekking kosten onderhoud o.b.v. onderhoudsplan	
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's				
Voorziening wethouderspensioenen	Doel:	<i>Toekomstige wethouders pensioenen bekostigen.</i>		
<p style="text-align: right;"><i>Onderdeel:</i> Bestuurs- en kabinetzaken</p>		Toevoeging 2025	Aanwending 2025	
		200.000		
			150.000	
		200.000	150.000	Toev.o.b.v. actualisatie noodzakelijke hoogte vrz. Uitkering vm wethouders
		Toevoeging 2026	Aanwending 2026	
		200.000		
			150.000	
		200.000	150.000	Toev.o.b.v. actualisatie noodzakelijke hoogte vrz. Uitkering vm wethouders
		Toevoeging 2027	Aanwending 2027	
		200.000		
			150.000	
		200.000	150.000	Toev.o.b.v. actualisatie noodzakelijke hoogte vrz. Uitkering vm wethouders
		Toevoeging 2028	Aanwending 2028	
	200.000			
		150.000		
	200.000	150.000	Toev.o.b.v. actualisatie noodzakelijke hoogte vrz. Uitkering vm wethouders	

Toelichting voorzieningen 2025 - 2028

Voorziening wachtgeld wethouders	Doel:	<i>Wachtgeld wethouders bekostigen.</i>	
		Toevoeging 2025	Aanwending 2025
		-	62.900
		-	62.900
			Uitkering vm wethouders
		-	-
		-	-
		-	-
		-	-
		-	-
<i>Onderdeel: Bestuurs- en kabinetszaken</i>			
Voorziening spaarverlof	Doel:	<i>Voorziening gevormd voor spaarverlof.</i>	
		Toevoeging 2025	Aanwending 2025
		-	-
		-	-
			Geen
		-	-
		-	-
		-	-
		-	-
		-	-
<i>Onderdeel: Algemene dekkingsmiddelen</i>			
Voorziening begeleidingskosten DCMR MER-procedures Wind	Doel:	<i>Voorziening inzake begeleidingskosten van de DCMR met betrekking tot MER-procedures Wind.</i>	
		Toevoeging 2025	Aanwending 2025
		-	-
		-	-
			Geen
		-	-
		-	-
		-	-
		-	-
		-	-
<i>Onderdeel: Ruimte en wonen</i>			

Toelichting voorzieningen 2025 - 2028

Voorziening nog uit te voeren werken vm gemeentewerf Middelharnis	Doel:	<i>Deze voorziening is gevormd ter dekking van de nog te maken kosten met betrekking tot de reeds afgesloten grondexploitatie vm. gemeentewerf Middelharnis.</i>	
		Toevoeging 2025	Aanwending 2025
		_____	_____
		-	-
			Geen
 		Toevoeging 2026	Aanwending 2026
		_____	_____
		-	-
			Geen
	 		Toevoeging 2027
		_____	_____
		-	-
			Geen
 			Toevoeging 2028
		_____	_____
		-	-
			Geen
	<i>Onderdeel: Ruimte en wonen</i>		
Voorziening nog uit te voeren werken Korteweg Stellendam	Doel:	<i>Deze voorziening is gevormd ter dekking van de nog te maken kosten met betrekking tot de reeds afgesloten grondexploitatie Korteweg Stellendam.</i>	
		Toevoeging 2025	Aanwending 2025
		_____	_____
		-	-
			Geen
 		Toevoeging 2026	Aanwending 2026
		_____	_____
		-	-
			Geen
	 		Toevoeging 2027
		_____	_____
		-	-
			Geen
 			Toevoeging 2028
		_____	_____
		-	-
			Geen
	<i>Onderdeel: Ruimte en wonen</i>		

Toelichting voorzieningen 2025 - 2028

Voorziening nog uit te voeren werken Prinsesselaan Sommelsdijk	Doel:	<i>Deze voorziening is gevormd ter dekking van de nog te maken kosten met betrekking tot de reeds afgesloten grondexploitatie Prinsesselaan Sommelsdijk.</i>	
	Toevoeging 2025	Aanwending 2025	Geen
	_____	_____	-
	-	-	-
	Toevoeging 2026	Aanwending 2026	Geen
	_____	_____	-
	-	-	-
	Toevoeging 2027	Aanwending 2027	Geen
	_____	_____	-
	-	-	-
	Toevoeging 2028	Aanwending 2028	Geen
	_____	_____	-
	-	-	-
<i>Onderdeel: Ruimte en wonen</i>			
Voorziening nog uit te voeren werken Westplaat Mhs/S'dijk	Doel:	<i>Deze voorziening is gevormd ter dekking van de nog te maken kosten met betrekking tot de reeds afgesloten grondexploitatie Westplaat Mhs/S'dijk.</i>	
	Toevoeging 2025	Aanwending 2025	Geen
	_____	_____	-
	-	-	-
	Toevoeging 2026	Aanwending 2026	Geen
	_____	_____	-
	-	-	-
	Toevoeging 2027	Aanwending 2027	Geen
	_____	_____	-
	-	-	-
	Toevoeging 2028	Aanwending 2028	Geen
	_____	_____	-
	-	-	-
<i>Onderdeel: Ruimte en wonen</i>			

Toelichting voorzieningen 2025 - 2028

Voorziening nog uit te voeren werken Oranjeweg Achthuizen	Doel:	<i>Deze voorziening is gevormd ter dekking van de nog te maken kosten met betrekking tot de reeds afgesloten grondexploitatie Oranjeweg Achthuizen.</i>						
		<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2025</th> <th>Aanwending 2025</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2025	Aanwending 2025		-	-	Geen
	Toevoeging 2025	Aanwending 2025						
	-	-	Geen					
		<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2026</th> <th>Aanwending 2026</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2026	Aanwending 2026		-	-	Geen
Toevoeging 2026	Aanwending 2026							
-	-	Geen						
	<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2027</th> <th>Aanwending 2027</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2027	Aanwending 2027		-	-	Geen	
Toevoeging 2027	Aanwending 2027							
-	-	Geen						
	<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2028</th> <th>Aanwending 2028</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2028	Aanwending 2028		-	-	Geen	
Toevoeging 2028	Aanwending 2028							
-	-	Geen						
Van derden verkregen middelen (specifieke besteding)								
Voorziening schenking kleuterschool OBS OPL	Doel:	<i>Rentebaten van legaat P. van Weel komen ten bate van kleuterschool.</i>						
		<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2025</th> <th>Aanwending 2025</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2025	Aanwending 2025		-	-	Geen
	Toevoeging 2025	Aanwending 2025						
	-	-	Geen					
		<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2026</th> <th>Aanwending 2026</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2026	Aanwending 2026		-	-	Geen
Toevoeging 2026	Aanwending 2026							
-	-	Geen						
	<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2027</th> <th>Aanwending 2027</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2027	Aanwending 2027		-	-	Geen	
Toevoeging 2027	Aanwending 2027							
-	-	Geen						
	<table> <thead> <tr> <th>Toevoeging 2028</th> <th>Aanwending 2028</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: right;">-</td> <td style="text-align: right;">-</td> <td>Geen</td> </tr> </tbody> </table>	Toevoeging 2028	Aanwending 2028		-	-	Geen	
Toevoeging 2028	Aanwending 2028							
-	-	Geen						
<p style="text-align: center;"><i>Onderdeel:</i> Ruimte en wonen</p>								

Toelichting voorzieningen 2025 - 2028

Voorziening Grevelingenfonds	Doel:	<i>Voorziening is gevormd ten behoeve van vrijgekomen middelen Grevelingen naar aanleiding van opheffen van natuur- en recreatieschap Zuid Westelijk Delta.</i>													
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Toevoeging 2025</th> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Aanwending 2025</th> <th style="padding: 2px;"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 2px;">24.200</td> <td style="padding: 2px;"></td> <td style="padding: 2px;">Storting deelnemersbijdrage gemeente SD</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">103.000</td> <td style="padding: 2px;"></td> <td style="padding: 2px;">Storting rente lening grevelingenfonds</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">127.200</td> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> </tbody> </table>			Toevoeging 2025	Aanwending 2025		24.200		Storting deelnemersbijdrage gemeente SD	103.000		Storting rente lening grevelingenfonds	127.200	-	
	Toevoeging 2025	Aanwending 2025													
	24.200		Storting deelnemersbijdrage gemeente SD												
	103.000		Storting rente lening grevelingenfonds												
127.200	-														
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Toevoeging 2026</th> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Aanwending 2026</th> <th style="padding: 2px;"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 2px;">24.800</td> <td style="padding: 2px;"></td> <td style="padding: 2px;">Storting deelnemersbijdrage gemeente SD</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">71.600</td> <td style="padding: 2px;"></td> <td style="padding: 2px;">Storting rente lening grevelingenfonds</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">96.400</td> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> </tbody> </table>			Toevoeging 2026	Aanwending 2026		24.800		Storting deelnemersbijdrage gemeente SD	71.600		Storting rente lening grevelingenfonds	96.400	-		
Toevoeging 2026	Aanwending 2026														
24.800		Storting deelnemersbijdrage gemeente SD													
71.600		Storting rente lening grevelingenfonds													
96.400	-														
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Toevoeging 2027</th> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Aanwending 2027</th> <th style="padding: 2px;"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 2px;">25.400</td> <td style="padding: 2px;"></td> <td style="padding: 2px;">Storting deelnemersbijdrage gemeente SD</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">38.200</td> <td style="padding: 2px;"></td> <td style="padding: 2px;">Storting rente lening grevelingenfonds</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">63.600</td> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> </tbody> </table>			Toevoeging 2027	Aanwending 2027		25.400		Storting deelnemersbijdrage gemeente SD	38.200		Storting rente lening grevelingenfonds	63.600	-		
Toevoeging 2027	Aanwending 2027														
25.400		Storting deelnemersbijdrage gemeente SD													
38.200		Storting rente lening grevelingenfonds													
63.600	-														
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Toevoeging 2028</th> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Aanwending 2028</th> <th style="padding: 2px;"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 2px;">26.000</td> <td style="padding: 2px;"></td> <td style="padding: 2px;">Storting deelnemersbijdrage gemeente SD</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">2.600</td> <td style="padding: 2px;"></td> <td style="padding: 2px;">Storting rente lening grevelingenfonds</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">28.600</td> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> </tbody> </table>			Toevoeging 2028	Aanwending 2028		26.000		Storting deelnemersbijdrage gemeente SD	2.600		Storting rente lening grevelingenfonds	28.600	-		
Toevoeging 2028	Aanwending 2028														
26.000		Storting deelnemersbijdrage gemeente SD													
2.600		Storting rente lening grevelingenfonds													
28.600	-														
<i>Onderdeel: Bedrijvigheid</i>															
Voorziening riolering (van derden verkregen)	Doel:	<i>Voorziening is gevormd uit derden verkregen middelen m.b.t. riolering.</i>													
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Toevoeging 2025</th> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Aanwending 2025</th> <th style="padding: 2px;"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> </tbody> </table>			Toevoeging 2025	Aanwending 2025		-	-	Geen	-	-				
	Toevoeging 2025	Aanwending 2025													
	-	-	Geen												
	-	-													
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Toevoeging 2026</th> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Aanwending 2026</th> <th style="padding: 2px;"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> </tbody> </table>			Toevoeging 2026	Aanwending 2026		-	-	Geen	-	-					
Toevoeging 2026	Aanwending 2026														
-	-	Geen													
-	-														
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Toevoeging 2027</th> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Aanwending 2027</th> <th style="padding: 2px;"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> </tbody> </table>			Toevoeging 2027	Aanwending 2027		-	-	Geen	-	-					
Toevoeging 2027	Aanwending 2027														
-	-	Geen													
-	-														
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Toevoeging 2028</th> <th style="text-align: left; padding: 2px;">Aanwending 2028</th> <th style="padding: 2px;"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;">Geen</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">-</td> <td style="border-top: 1px solid black; padding: 2px;">-</td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> </tbody> </table>			Toevoeging 2028	Aanwending 2028		-	-	Geen	-	-					
Toevoeging 2028	Aanwending 2028														
-	-	Geen													
-	-														
<i>Onderdeel: Leefomgeving</i>															

Geprognosticeerde balans en EMU-saldo

Geprognosticeerde balans

Het is voor de raad en de gemeentelijke organisatie van belang om niet alleen te sturen op het huidige en komende jaar, maar ook op de daaropvolgende jaren. Om de ontwikkeling van de belangrijkste activa (bezittingen) en passiva (eigen vermogen en schulden) inzichtelijk te maken, wordt in de begroting een meerjarige geprognosticeerde balans voorgeschreven. Deze meerjarige geprognosticeerde balans geeft inzicht om een oordeel te vormen over de gezondheid van de financiële positie van de gemeente en de ontwikkelingsrichting ervan.

ACTIVA	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	1.233.019	3.245.940	3.267.299	3.154.151	2.959.404	2.710.356
materiële vaste activa	152.928.258	161.087.446	191.236.259	214.035.217	237.535.886	256.531.491
financiële vaste activa	23.320.529	26.779.406	26.046.346	25.266.175	24.436.515	24.369.357
Totaal vaste activa	177.481.806	191.112.792	220.549.904	242.455.543	264.931.805	283.611.204
Vlottende activa						
-Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	222.328	788.326	361.826	247.226	-31.874	-418.974
-Gereed product en handelsgoederen	-	-	-	-	-	-
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	34.262.364	19.300.000	14.300.000	9.300.000	9.300.000	9.300.000
Liquide middelen	1.114.587	800.000	750.000	750.000	750.000	750.000
Overlopende activa	15.416.959	7.800.000	7.800.000	7.800.000	7.800.000	7.800.000
Totaal vlottende activa	51.016.238	28.688.326	23.211.826	18.097.226	17.818.126	17.431.026
Totaal activa	228.498.044	219.801.118	243.761.730	260.552.769	282.749.931	301.042.230
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen	132.225.583	128.802.167	124.695.367	124.853.067	124.940.110	125.483.610
Voorzieningen	33.632.583	33.135.219	32.790.319	32.050.319	27.548.219	26.438.019
Vaste schulden met rentetypische looptijd > 1 jr	31.773.534	28.715.991	55.730.445	76.241.759	100.499.787	113.254.379
Totaal vaste passiva	197.631.700	190.653.377	213.216.131	233.145.145	252.988.116	265.176.008
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jr	5.681.768	6.200.000	6.200.000	6.200.000	6.200.000	6.200.000
Overlopende passiva	25.184.577	22.947.741	24.345.599	21.207.624	23.561.814	29.666.221
Totaal vlottende passiva	30.866.345	29.147.741	30.545.599	27.407.624	29.761.814	35.866.221
Totaal passiva	228.498.044	219.801.118	243.761.730	260.552.769	282.749.931	301.042.230

Toelichting op de balans

De overtollige middelen worden gestort in Rijksschatkist en verantwoord onder uitzetting < 1 jaar. De verwachting is dat deze middelen in de loop van 2025 ingezet zijn of beperkt worden aangehouden om de liquiditeit te balanceren en langzaam vervangen worden door kasgeldleningen verantwoord onder vlottende schuld of afhankelijk van de rentestand op dat moment vervangen worden door langlopende leningen.

Het geprognosticeerde balanstotaal gaat oplopen. De grootste mutatie meerjarig in de geprognosticeerde balans ontwikkelt zich bij de materiële vaste activa.

De materiële vaste activa nemen in de periode 2025-2028 toe door onder andere majeure investeringen in de, Integraal Huisvestingsplan schoolgebouwen, wegen en duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijke gebouwen.

Zie voor een volledig overzicht de investeringsplanning 2024-2027. De voorgenomen investeringen worden naar verwachting in 2024 en gedeeltelijk in 2025 nog gefinancierd door de overtollige middelen in Rijksschatkist en eventuele kasgeldleningen. De investeringen brengen vanaf 2025 een financieringsbehoefte mee. Dit komt tot uitdrukking in de toename van de vaste schulden. Deze nemen toe van € 28,7 miljoen eind 2024 naar € 113 miljoen eind 2028 bij volledige uitvoering van de investeringsplanning. Zie ook in de paragraaf financiering de opbouw van de leningenportefeuille. Overlopende passiva is gebruikt als stelpost om de balans in evenwicht te brengen.

Geprognosticeerde balans en EMU-saldo

EMU-saldo

Naast de signaleringsfunctie kan de geprognosticeerde balans ook gebruikt worden voor het berekenen van het EMU-saldo.

De macro-budgettaire doelstelling van de Wet Financiering Decentrale Overheden komt tot uitdrukking in het beheersen van de grenswaarde van het EMU-saldo. Het EMU-saldo is de referentiewaarde voor het vorderingensaldo van de overheid, binnen de Europese Unie. Het maximale vorderingstekort van Nederland is bepaald op 3% van het Bruto Binnenlands Product. De decentrale overheden hebben een aandeel van -0,4% in dit tekort.

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode. Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven is dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld overgehouden is. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie van gemeenten.

				T-1	T	T+1	T+2	T+3
				2024	2025	2026	2027	2028
EMU-SALDO				-14.658.888	-34.195.371	-23.153.509	-27.441.880	-18.926.155
EMU-SALDO referentiewaarde				-7.558.000	-9.434.000	-9.434.000	-9.434.000	-9.434.000
Vershil EMU-saldo & referentiewaarde				-7.100.888	-24.761.371	-13.719.509	-18.007.880	-9.492.155
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	2.950.000	0	0	0	0
			Uitzettingen	508.877	-733.060	-780.171	-829.660	-67.158
		Vlottende activa	Uitzettingen	-14.962.364	-5.000.000	-5.000.000	0	0
			Liquide middelen	-314.587	-50.000	0	0	0
			Overlopende activa	-7.616.959	0	0	0	0
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	-3.057.543	27.014.454	20.511.314	24.258.028	12.754.592
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	518.232	0	0	0	0
			Overlopende passiva	-2.236.834	1.397.857	-3.137.976	2.354.192	6.104.405
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa								

Het EMU-saldo is het bedrag waarmee de EMU-schuld veranderd. Bij een positief saldo neemt de EMU-schuld af, bij een negatief saldo stijgt de EMU-schuld.

Bij uitzettingen is te zien dat de overtollige middelen in de schatkist ingezet zijn. Hiervoor in de plaats komen vaste schulden voor het financieren van investeringen.

EMU-Saldo binnen het kader van de Wet HOF

De wet Houdbare Overheidsfinanciën (wet HOF) zorgt ervoor dat de schulden van de totale Nederlandse Overheid niet te hoog worden. Ook de gemeenten tellen hierin mee. Er is een macronorm voor het totale EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten. Het financieringstekort van alle gemeenten tezamen moet onder een plafond blijven. Het is een begrenzing aan het bedrag waarmee de totale schuld van alle gemeenten in een jaar mag groeien. Elke gemeente heeft daarnaast een individuele EMU-referentiewaarde. In de septembercirculaire 2024 gemeentefonds is deze bekend gemaakt voor 2025. Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

Tabel 4.4.1: macronorm per bestuurslaag 2025

	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Totaal
Verdeling macronorm (in % bbp)	0,34	0,10	0,06	0,50
Verdeling macronorm (x € 1000)	3.999.488	1.176.320	705.792	5.881.600

Geraamde BBP 2025 (x € 1000) = 1.176.320.000^B

Bron: septembercirculaire 2024 gemeentefonds

Geprognosticeerde balans en EMU-saldo

Het maximaal tekort wat voor rekening van de gemeenten mag komen is bijna € 4 miljard. Als dit omgeslagen wordt over de totale gemeentebegrotingen op basis van 2024 is het voor onze gemeente € -9.434.000.

Advies van de VNG is om bij het opstellen van de begroting niet te kijken naar deze referentiewaarde.

Het EMU-saldo laat vaak jaarlijks grote schommelingen zien. Deze komen vooral door de hoogte van de investeringen en het saldo op de aan- en verkopen van grondexploitatie. Normaal gesproken blijft het totale EMU-saldo (EMU-overschotten en EMU-tekorten) van alle individuele gemeenten onder het plafond voor het EMU-tekort. Vandaar dat gemeenten niet moeten begroten op de individuele EMU-referentiewaarde. Als ze dit wel doen blijft er nationaal ruimte onder het plafond voor het EMU-saldo van gemeenten over, terwijl in gemeenten noodzakelijke investeringen zijn uitgesteld of afgesteld.

BIJLAGEN

gemeente
Goeree-Overflakkee

Kerngegevens

	2024	2025	2026	2027	2028
Inwoners					
Inwoners totaal	51.858	52.233	52.608	52.983	53.358
Aantal inwoners < 18 jaar	9.770	9.717	9.664	9.611	9.558
Aantal inwoners 75+	5.690	5.837	5.984	6.131	6.278
Aantal inwoners met laagopleidingsniveau	12.200	11.985	11.769	11.621	11.459
Aantal inwoners met een migratieachtergrond	1.771	1.828	1.875	1.920	1.965
Eenpersoonshuishoudens					
Eenpersoonshuishoudens	6.949	7.036	7.123	7.210	7.297
Huishoudens met laag inkomen					
Huishoudens met laag inkomen boven drempel	6.400	6.400	6.400	6.400	6.400
Bijstandsontvangers					
IOAW	18	18	18	18	18
IOAZ	5	5	5	5	5
WWB/Participatiewet	456	456	456	456	456
Aantal bijstand aan elders verzorgden	19	19	19	19	19
Aantal huishoudens met uitkering Bbz	9	9	9	9	9
Loonkostensubsidie	96	101	106	111	116
Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	262	297	320	342	367
Leerlingen					
Aantal leerlingen VO	3.423	3.444	3.519	3.574	3.575
Aantal leerlingen VO van jaar T-10	2.846	3.099	3.133	3.243	3.301
Leerlingen so goedkoop	151	153	151	151	152
Leerlingen so duur	46	46	46	46	46
Onderwijsachterstand	1.091	1.087	1.083	1.080	1.077
	2024	2025	2026	2027	2028
Oppervlakte land in hectaren	26.210	26.210	26.210	26.210	26.210
Oppervlakte water in hectaren					
Oppervlakte binnenwater in hectaren	11.728	11.728	11.728	11.728	11.728
Oppervlakte buitenwater in hectaren	4.297	4.297	4.297	4.297	4.297
Oppervlakte bebouwing					
Oppervlakte bebouwing binnen woonkernen in ha.	339	342	346	349	352
Oppervlakte bebouwing buitengebied in ha.	114	114	114	114	114

Kerngegevens

	2024	2025	2026	2027	2028
Woonruimten					
Woningen / verblijfsobject met woonfunctie	22.916	23.305	23.447	23.587	23.698
Recreatiewoningen / verblijfsobject met logiesfunctie	4.629	4.762	4.787	4.787	4.787
Omgevingsadressendichtheid	650	650	650	650	650
Uitwonende studenten	53	53	53	53	53
Oeverlengte					
Oeverlengte in hectometers	9.525	9.525	9.525	9.525	9.525
Oeverlengte in hectometers, vv. veen/kleiveen	1.068	1.068	1.068	1.068	1.068
Centrumfunctie					
Lokale centrumfunctie (max 20 km)	51.040	51.412	51.726	51.980	52.228
Regionale centrumfunctie (max 60 km)	10.790	10.869	10.935	10.989	11.041
Landelijke centrumfunctie	8.200	8.260	8.310	8.351	8.391
Aantal bedrijfsvestigingen					
	6.615	6.815	7.015	7.215	7.415
Kernen					
Meerkernigheid	27	27	27	27	27
Kernen met 500 of meer adressen	14	14	14	14	14

Baten & lasten per taakveld 2025 - 2028

Taakveld	2025			Thema
	Baten	Lasten	Saldo	
0. Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	-	2.722.900	2.722.900	Bestuurs- en kabinetzaken
0.2 Burgerzaken	-1.057.300	1.707.800	650.500	Dienstverlening
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-10.300	189.300	179.000	Ruimte en wonen / Leefomgeving /
0.4 Overhead	-113.100	23.520.900	23.407.800	Alle thema's
0.5 Treasury	-4.858.600	1.573.100	-3.285.500	Algemene dekkingsmiddelen
0.61 OZB woningen	-8.802.100	382.200	-8.419.900	Algemene dekkingsmiddelen
0.62 OZB niet-woningen	-3.021.100	60.100	-2.961.000	Algemene dekkingsmiddelen
0.63 Parkeerbelasting	-13.600	-	-13.600	Mobiliteit
0.64 Belastingen overig	-35.200	254.100	218.900	Algemene dekkingsmiddelen
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-106.252.600	-	-106.252.600	Algemene dekkingsmiddelen
0.8 Overige baten en lasten	-	967.000	967.000	Algemene dekkingsmiddelen
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	Algemene dekkingsmiddelen
0.10 Mutaties reserves	-1.815.400	1.727.600	-87.800	Alle thema's
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	Alle thema's
<i>Subtotaal</i>	<i>-125.979.300</i>	<i>33.105.000</i>	<i>-92.874.300</i>	
1. Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-170.900	3.471.000	3.300.100	Openbare orde en veiligheid
1.2 Openbare orde en veiligheid	-83.500	2.708.000	2.624.500	Openbare orde en veiligheid / Bedrijvigheid
<i>Subtotaal</i>	<i>-254.400</i>	<i>6.179.000</i>	<i>5.924.600</i>	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	-759.900	14.248.300	13.488.400	Leefomgeving / Mobiliteit
2.2 Parkeren	-	21.000	21.000	Mobiliteit
2.3 Recreatieve havens	-362.500	1.203.500	841.000	Bedrijvigheid
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-	-	Bedrijvigheid
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	Mobiliteit
<i>Subtotaal</i>	<i>-1.122.400</i>	<i>15.472.800</i>	<i>14.350.400</i>	
3. Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	-60.100	521.400	461.300	Bedrijvigheid
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-507.000	398.600	-108.400	Ruimte en wonen / Bedrijvigheid / Algemene dekkingsmiddelen
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-397.400	337.600	-59.800	Bedrijvigheid / Leefomgeving
3.4 Economische promotie	-4.763.100	2.264.200	-2.498.900	Ruimte en wonen / Bedrijvigheid
<i>Subtotaal</i>	<i>-5.727.600</i>	<i>3.521.800</i>	<i>-2.205.800</i>	
4. Onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	140.400	140.400	Blijvend ontwikkelen
4.2 Onderwijshuisvesting	-57.400	2.793.800	2.736.400	Blijvend ontwikkelen
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.149.900	3.471.200	2.321.300	Blijvend ontwikkelen
<i>Subtotaal</i>	<i>-1.207.300</i>	<i>6.405.400</i>	<i>5.198.100</i>	
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1 Sportbeleid en activering	-350.100	738.100	388.000	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn
5.2 Sportaccommodaties	-1.923.700	7.055.900	5.132.200	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-58.800	660.400	601.600	Blijvend ontwikkelen / Gemeenschapszin & sociale veiligheid
5.4 Musea	-38.400	808.300	769.900	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Dienstverlening
5.5 Cultureel erfgoed	-112.100	580.600	468.500	Ruimte en wonen / Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Dienstverlening

Baten & lasten per taakveld 2025 - 2028

Taakveld	2025			Thema
	Baten	Lasten	Saldo	
5.6 Media	-33.800	1.038.100	1.004.300	Blijvend ontwikkelen
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-533.300	8.290.900	7.757.600	Ruimte en wonen / Leefomgeving / Bedrijvigheid / Gemeenschapszin en sociale veiligheid
<i>Subtotaal</i>	<i>-3.050.200</i>	<i>19.172.300</i>	<i>16.122.100</i>	
6. Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-11.258.400	17.340.900	6.082.500	Blijvend ontwikkelen / Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn / De inwoner in regie / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-150.000	4.721.000	4.571.000	Gezondheid en welzijn / Inwoner in regie / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.3 Inkomensregelingen	-10.647.000	13.030.800	2.383.800	Gezondheid en welzijn / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.4 WSW en beschut werk	-1.790.600	7.768.900	5.978.300	Blijvend ontwikkelen
6.5 Arbeidsparticipatie	-	2.519.700	2.519.700	Blijvend ontwikkelen
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-426.500	3.391.400	2.964.900	De inwoner in regie / Dienstverlening
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	-	4.859.200	4.859.200	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn / De inwoner in regie / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.71b Begeleiding (WMO)	-	2.427.500	2.427.500	
6.71c Dagbesteding (WMO)	-	1.449.400	1.449.400	
6.71d Overige maatwerkarrangementen WMO)	-	104.200	104.200	
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-	2.266.600	2.266.600	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.72b Jeughulp behandeling	-	3.549.700	3.549.700	
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-	1.323.500	1.323.500	
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	355.800	355.800	
6.73a Pleegzorg	-	666.000	666.000	
6.73b Gezinsgericht	-	-	-	
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-	2.395.600	2.395.600	
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-	662.100	662.100	
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	511.300	511.300	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.74c Gesloten plaatsing	-	-	-	
6.81a Beschermd wonen (WMO)	-	45.900	45.900	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.81b Maatschappelijke - en vrouwenopvang (WMO)	-150.000	298.300	148.300	
6.82a Jeugdbescherming	-	1.255.800	1.255.800	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.82b Jeugdreclassering	-	192.200	192.200	
<i>Subtotaal</i>	<i>-24.422.500</i>	<i>71.135.800</i>	<i>46.713.300</i>	
7. Volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	-283.300	3.080.900	2.797.600	Gezondheid en welzijn / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
7.2 Riolering	-6.575.100	4.986.000	-1.589.100	Leefomgeving
7.3 Afval	-7.933.500	7.787.100	-146.400	Leefomgeving
7.4 Milieubeheer	-1.955.600	5.456.500	3.500.900	Ruimte en wonen / Leefomgeving / Duurzame ontwikkeling
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-1.097.200	1.231.000	133.800	Leefomgeving
<i>Subtotaal</i>	<i>-17.844.700</i>	<i>22.541.500</i>	<i>4.696.800</i>	
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke Ordening	-236.000	1.165.900	929.900	Ruimte en wonen
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	-138.600	403.100	264.500	Ruimte en wonen
8.3 Wonen en bouwen	-2.175.300	2.860.100	684.800	Ruimte en wonen
<i>Subtotaal</i>	<i>-2.549.900</i>	<i>4.429.100</i>	<i>1.879.200</i>	
TOTAAL	-182.158.300	181.962.700	-195.600	

Baten & lasten per taakveld 2025 - 2028

Taakveld	2026			Thema
	Baten	Lasten	Saldo	
0. Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	-	2.863.300	2.863.300	Bestuurs- en kabinetzaken
0.2 Burgerzaken	-1.107.500	1.885.200	777.700	Dienstverlening
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-10.600	194.600	184.000	Ruimte en wonen / Leefomgeving /
0.4 Overhead	-116.100	24.124.300	24.008.200	Alle thema's
0.5 Treasury	-5.807.500	2.235.800	-3.571.700	Algemene dekkingsmiddelen
0.61 OZB woningen	-9.031.000	393.100	-8.637.900	Algemene dekkingsmiddelen
0.62 OZB niet-woningen	-3.316.600	61.800	-3.254.800	Algemene dekkingsmiddelen
0.63 Parkeerbelasting	-14.000	-	-14.000	Mobiliteit
0.64 Belastingen overig	-36.200	260.900	224.700	Algemene dekkingsmiddelen
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-103.465.000	-	-103.465.000	Algemene dekkingsmiddelen
0.8 Overige baten en lasten	-	995.600	995.600	Algemene dekkingsmiddelen
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	Algemene dekkingsmiddelen
0.10 Mutaties reserves	-1.562.700	1.740.300	177.600	Alle thema's
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	Alle thema's
<i>Subtotaal</i>	<i>-124.467.200</i>	<i>34.754.900</i>	<i>-89.712.300</i>	
1. Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-175.300	3.634.000	3.458.700	Openbare orde en veiligheid
1.2 Openbare orde en veiligheid	-85.700	2.796.200	2.710.500	Openbare orde en veiligheid / Bedrijvigheid
<i>Subtotaal</i>	<i>-261.000</i>	<i>6.430.200</i>	<i>6.169.200</i>	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	-779.600	15.083.500	14.303.900	Leefomgeving / Mobiliteit
2.2 Parkeren	-	68.900	68.900	Mobiliteit
2.3 Recreatieve havens	-371.900	1.237.800	865.900	Bedrijvigheid
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-	-	Bedrijvigheid
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	Mobiliteit
<i>Subtotaal</i>	<i>-1.151.500</i>	<i>16.390.200</i>	<i>15.238.700</i>	
3. Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	-60.100	551.200	491.100	Bedrijvigheid
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.262.500	1.173.300	-89.200	Ruimte en wonen / Bedrijvigheid / Algemene dekkingsmiddelen
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-407.500	347.700	-59.800	Bedrijvigheid / Leefomgeving
3.4 Economische promotie	-4.791.900	2.339.200	-2.452.700	Ruimte en wonen / Bedrijvigheid
<i>Subtotaal</i>	<i>-6.522.000</i>	<i>4.411.400</i>	<i>-2.110.600</i>	
4. Onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	144.000	144.000	Blijvend ontwikkelen
4.2 Onderwijshuisvesting	-58.600	3.147.500	3.088.900	Blijvend ontwikkelen
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.179.800	3.557.100	2.377.300	Blijvend ontwikkelen
<i>Subtotaal</i>	<i>-1.238.400</i>	<i>6.848.600</i>	<i>5.610.200</i>	
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1 Sportbeleid en activering	-300.200	718.800	418.600	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn
5.2 Sportaccommodaties	-1.949.100	7.402.200	5.453.100	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-60.300	676.400	616.100	Blijvend ontwikkelen / Gemeenschapszin & sociale veiligheid
5.4 Musea	-39.400	831.600	792.200	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Dienstverlening
5.5 Cultureel erfgoed	-115.000	595.100	480.100	Ruimte en wonen / Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Dienstverlening

Baten & lasten per taakveld 2025 - 2028

Taakveld	2026			Thema
	Baten	Lasten	Saldo	
5.6 Media	-34.700	1.065.100	1.030.400	Blijvend ontwikkelen
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-513.000	8.483.900	7.970.900	Ruimte en wonen / Leefomgeving / Bedrijvigheid / Gemeenschapszin en sociale veiligheid
<i>Subtotaal</i>	<i>-3.011.700</i>	<i>19.773.100</i>	<i>16.761.400</i>	
6. Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-7.195.800	13.377.900	6.182.100	Blijvend ontwikkelen / Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn / De inwoner in regie / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-110.900	4.854.100	4.743.200	Gezondheid en welzijn / Inwoner in regie / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.3 Inkomensregelingen	-10.648.200	13.081.900	2.433.700	Gezondheid en welzijn / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.4 WSW en beschut werk	-1.790.600	7.682.400	5.891.800	Blijvend ontwikkelen
6.5 Arbeidsparticipatie	-	2.596.300	2.596.300	Blijvend ontwikkelen
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-770.700	3.464.800	2.694.100	De inwoner in regie / Dienstverlening
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	-	4.988.800	4.988.800	
6.71b Begeleiding (WMO)	-	2.493.300	2.493.300	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn / De inwoner in regie /
6.71c Dagbesteding (WMO)	-	1.487.100	1.487.100	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.71d Overige maatwerkarrangementen WMO)	-	107.000	107.000	
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-	2.226.600	2.226.600	
6.72b Jeughulp behandeling	-	2.443.500	2.443.500	
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-	1.362.500	1.362.500	
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	365.000	365.000	
6.73a Pleegzorg	-	551.600	551.600	
6.73b Gezinsgericht	-	-	-	
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-	2.457.800	2.457.800	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-	679.400	679.400	
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	503.600	503.600	
6.74c Gesloten plaatsing	-	-	-	
6.81a Beschermd wonen (WMO)	-	47.100	47.100	
6.81b Maatschappelijke - en vrouwenopvang (WMO)	-153.900	306.100	152.200	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.82a Jeugdbescherming	-	1.284.300	1.284.300	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.82b Jeugdreclassering	-	197.200	197.200	
<i>Subtotaal</i>	<i>-20.670.100</i>	<i>66.558.300</i>	<i>45.888.200</i>	
7. Volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	-214.600	3.215.000	3.000.400	Gezondheid en welzijn / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
7.2 Riolering	-6.843.000	5.277.100	-1.565.900	Leefomgeving
7.3 Afval	-8.102.300	7.942.000	-160.300	Leefomgeving
7.4 Milieubeheer	-1.419.100	5.129.800	3.710.700	Ruimte en wonen / Leefomgeving / Duurzame ontwikkeling
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-1.098.200	1.294.800	196.600	Leefomgeving
<i>Subtotaal</i>	<i>-17.677.200</i>	<i>22.858.700</i>	<i>5.181.500</i>	
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke Ordening	-239.700	1.202.800	963.100	Ruimte en wonen
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	-143.200	426.100	282.900	Ruimte en wonen
8.3 Wonen en bouwen	-2.228.900	2.968.500	739.600	Ruimte en wonen
<i>Subtotaal</i>	<i>-2.611.800</i>	<i>4.597.400</i>	<i>1.985.600</i>	
TOTAAL	-177.610.900	182.622.800	5.011.900	

Baten & lasten per taakveld 2025 - 2028

Taakveld	2027			Thema
	Baten	Lasten	Saldo	
0. Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	-	2.922.600	2.922.600	Bestuurs- en kabinetzaken
0.2 Burgerzaken	-1.187.700	2.116.400	928.700	Dienstverlening
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-10.900	199.100	188.200	Ruimte en wonen / Leefomgeving /
0.4 Overhead	-119.100	24.977.800	24.858.700	Alle thema's
0.5 Treasury	-4.986.400	2.854.300	-2.132.100	Algemene dekkingsmiddelen
0.61 OZB woningen	-9.265.800	403.300	-8.862.500	Algemene dekkingsmiddelen
0.62 OZB niet-woningen	-3.648.300	63.400	-3.584.900	Algemene dekkingsmiddelen
0.63 Parkeerbelasting	-14.400	-	-14.400	Mobiliteit
0.64 Belastingen overig	-37.200	269.000	231.800	Algemene dekkingsmiddelen
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-106.755.200	-	-106.755.200	Algemene dekkingsmiddelen
0.8 Overige baten en lasten	-	1.030.600	1.030.600	Algemene dekkingsmiddelen
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	Algemene dekkingsmiddelen
0.10 Mutaties reserves	-1.645.400	1.754.100	108.700	Alle thema's
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	Alle thema's
<i>Subtotaal</i>	<i>-127.670.400</i>	<i>36.590.600</i>	<i>-91.079.800</i>	
1. Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-179.800	3.941.200	3.761.400	Openbare orde en veiligheid
1.2 Openbare orde en veiligheid	-88.000	2.890.600	2.802.600	Openbare orde en veiligheid / Bedrijvigheid
<i>Subtotaal</i>	<i>-267.800</i>	<i>6.831.800</i>	<i>6.564.000</i>	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	-799.900	15.935.900	15.136.000	Leefomgeving / Mobiliteit
2.2 Parkeren	-	70.300	70.300	Mobiliteit
2.3 Recreatieve havens	-381.500	1.271.600	890.100	Bedrijvigheid
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-	-	Bedrijvigheid
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	Mobiliteit
<i>Subtotaal</i>	<i>-1.181.400</i>	<i>17.277.800</i>	<i>16.096.400</i>	
3. Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	-60.100	549.900	489.800	Bedrijvigheid
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-881.400	797.300	-84.100	Ruimte en wonen / Bedrijvigheid / Algemene dekkingsmiddelen
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-418.000	357.400	-60.600	Bedrijvigheid / Leefomgeving
3.4 Economische promotie	-4.821.500	2.429.000	-2.392.500	Ruimte en wonen / Bedrijvigheid
<i>Subtotaal</i>	<i>-6.181.000</i>	<i>4.133.600</i>	<i>-2.047.400</i>	
4. Onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	147.700	147.700	Blijvend ontwikkelen
4.2 Onderwijshuisvesting	-59.900	4.335.200	4.275.300	Blijvend ontwikkelen
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.210.400	3.659.500	2.449.100	Blijvend ontwikkelen
<i>Subtotaal</i>	<i>-1.270.300</i>	<i>8.142.400</i>	<i>6.872.100</i>	
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1 Sportbeleid en activering	-300.700	745.800	445.100	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn
5.2 Sportaccommodaties	-1.998.000	7.477.300	5.479.300	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-61.800	695.400	633.600	Blijvend ontwikkelen / Gemeenschapszin & sociale veiligheid
5.4 Musea	-40.400	669.000	628.600	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Dienstverlening
5.5 Cultureel erfgoed	-118.000	607.700	489.700	Ruimte en wonen / Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Dienstverlening

Baten & lasten per taakveld 2025 - 2028

Taakveld	2027			Thema
	Baten	Lasten	Saldo	
5.6 Media	-35.600	1.093.000	1.057.400	Blijvend ontwikkelen
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-490.700	8.777.200	8.286.500	Ruimte en wonen / Leefomgeving / Bedrijvigheid / Gemeenschapszin en sociale veiligheid
<i>Subtotaal</i>	<i>-3.045.200</i>	<i>20.065.400</i>	<i>17.020.200</i>	
6. Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.048.300	8.390.600	6.342.300	Blijvend ontwikkelen / Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn / De inwoner in regie / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-77.100	5.026.400	4.949.300	Gezondheid en welzijn / Inwoner in regie / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.3 Inkomensregelingen	-10.649.400	13.215.500	2.566.100	Gezondheid en welzijn / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.4 WSW en beschut werk	-1.790.600	7.630.700	5.840.100	Blijvend ontwikkelen
6.5 Arbeidsparticipatie	-	2.693.500	2.693.500	Blijvend ontwikkelen
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-783.700	3.563.500	2.779.800	De inwoner in regie / Dienstverlening
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	-	5.247.800	5.247.800	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn / De inwoner in regie / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.71b Begeleiding (WMO)	-	2.562.500	2.562.500	
6.71c Dagbesteding (WMO)	-	1.525.800	1.525.800	
6.71d Overige maatwerkarrangementen WMO)	-	109.700	109.700	
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-	2.294.700	2.294.700	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.72b Jeughulp behandeling	-	2.539.800	2.539.800	
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-	1.400.200	1.400.200	
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	374.500	374.500	
6.73a Pleegzorg	-	563.900	563.900	
6.73b Gezinsgericht	-	-	-	
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-	2.521.600	2.521.600	
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-	696.900	696.900	
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	496.200	496.200	
6.74c Gesloten plaatsing	-	-	-	
6.81a Beschermd wonen (WMO)	-	48.300	48.300	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.81b Maatschappelijke - en vrouwenopvang (WMO)	-157.900	314.100	156.200	
6.82a Jeugdbescherming	-	1.315.900	1.315.900	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.82b Jeugdreclassering	-	202.300	202.300	
<i>Subtotaal</i>	<i>-15.507.000</i>	<i>62.734.400</i>	<i>47.227.400</i>	
7. Volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	-214.600	3.437.000	3.222.400	Gezondheid en welzijn / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
7.2 Riolering	-7.058.700	5.469.500	-1.589.200	Leefomgeving
7.3 Afval	-8.251.400	8.077.500	-173.900	Leefomgeving
7.4 Milieubeheer	-1.363.000	5.489.500	4.126.500	Ruimte en wonen / Leefomgeving / Duurzame ontwikkeling
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-1.099.500	1.334.500	235.000	Leefomgeving
<i>Subtotaal</i>	<i>-17.987.200</i>	<i>23.808.000</i>	<i>5.820.800</i>	
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke Ordening	-218.500	1.223.400	1.004.900	Ruimte en wonen
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	-149.300	447.400	298.100	Ruimte en wonen
8.3 Wonen en bouwen	-2.283.800	3.095.200	811.400	Ruimte en wonen
<i>Subtotaal</i>	<i>-2.651.600</i>	<i>4.766.000</i>	<i>2.114.400</i>	
TOTAAL	-175.761.900	184.350.000	8.588.100	

Baten & lasten per taakveld 2025 - 2028

Taakveld	2028			Thema
	Baten	Lasten	Saldo	
0. Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	-	3.030.100	3.030.100	Bestuurs- en kabinetzaken
0.2 Burgerzaken	-1.132.900	1.977.400	844.500	Dienstverlening
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-11.200	203.000	191.800	Ruimte en wonen / Leefomgeving /
0.4 Overhead	-122.100	25.664.000	25.541.900	Alle thema's
0.5 Treasury	-5.514.300	3.353.100	-2.161.200	Algemene dekkingsmiddelen
0.61 OZB woningen	-9.506.700	413.600	-9.093.100	Algemene dekkingsmiddelen
0.62 OZB niet-woningen	-4.013.100	65.000	-3.948.100	Algemene dekkingsmiddelen
0.63 Parkeerbelasting	-14.800	-	-14.800	Mobiliteit
0.64 Belastingen overig	-38.200	276.800	238.600	Algemene dekkingsmiddelen
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-110.230.300	-	-110.230.300	Algemene dekkingsmiddelen
0.8 Overige baten en lasten	-	503.900	503.900	Algemene dekkingsmiddelen
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	Algemene dekkingsmiddelen
0.10 Mutaties reserves	-1.200.800	1.766.000	565.200	Alle thema's
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	Alle thema's
<i>Subtotaal</i>	<i>-131.784.400</i>	<i>37.252.900</i>	<i>-94.531.500</i>	
1. Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-184.300	3.946.400	3.762.100	Openbare orde en veiligheid
1.2 Openbare orde en veiligheid	-90.300	2.973.000	2.882.700	Openbare orde en veiligheid / Bedrijvigheid
<i>Subtotaal</i>	<i>-274.600</i>	<i>6.919.400</i>	<i>6.644.800</i>	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	-819.900	16.723.100	15.903.200	Leefomgeving / Mobiliteit
2.2 Parkeren	-	71.100	71.100	Mobiliteit
2.3 Recreatieve havens	-391.000	1.299.600	908.600	Bedrijvigheid
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-	-	Bedrijvigheid
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	Mobiliteit
<i>Subtotaal</i>	<i>-1.210.900</i>	<i>18.093.800</i>	<i>16.882.900</i>	
3. Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	-60.100	569.800	509.700	Bedrijvigheid
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-208.700	125.900	-82.800	Ruimte en wonen / Bedrijvigheid / Algemene dekkingsmiddelen
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-428.500	372.800	-55.700	Bedrijvigheid / Leefomgeving
3.4 Economische promotie	-4.850.700	2.562.100	-2.288.600	Ruimte en wonen / Bedrijvigheid
<i>Subtotaal</i>	<i>-5.548.000</i>	<i>3.630.600</i>	<i>-1.917.400</i>	
4. Onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	151.300	151.300	Blijvend ontwikkelen
4.2 Onderwijshuisvesting	-61.200	4.840.700	4.779.500	Blijvend ontwikkelen
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.240.800	3.759.000	2.518.200	Blijvend ontwikkelen
<i>Subtotaal</i>	<i>-1.302.000</i>	<i>8.751.000</i>	<i>7.449.000</i>	
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1 Sportbeleid en activering	-311.200	771.300	460.100	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn
5.2 Sportaccommodaties	-2.047.300	7.634.900	5.587.600	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-63.300	713.900	650.600	Blijvend ontwikkelen / Gemeenschapszin & sociale veiligheid
5.4 Musea	-41.400	690.100	648.700	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Dienstverlening
5.5 Cultureel erfgoed	-120.900	622.600	501.700	Ruimte en wonen / Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Dienstverlening

Baten & lasten per taakveld 2025 - 2028

Taakveld	2028			Thema
	Baten	Lasten	Saldo	
5.6 Media	-36.500	1.120.400	1.083.900	Blijvend ontwikkelen
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-466.200	9.034.500	8.568.300	Ruimte en wonen / Leefomgeving / Bedrijvigheid / Gemeenschapszin en sociale veiligheid
<i>Subtotaal</i>	<i>-3.086.800</i>	<i>20.587.700</i>	<i>17.500.900</i>	
6. Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.100.400	8.595.000	6.494.600	Blijvend ontwikkelen / Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn / De inwoner in regie / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-	5.192.200	5.192.200	Gezondheid en welzijn / Inwoner in regie / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.3 Inkomensregelingen	-10.650.600	13.347.500	2.696.900	Gezondheid en welzijn / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.4 WSW en beschermd werk	-1.790.600	7.771.400	5.980.800	Blijvend ontwikkelen
6.5 Arbeidsparticipatie	-	2.782.900	2.782.900	Blijvend ontwikkelen
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-793.600	3.659.800	2.866.200	De inwoner in regie / Dienstverlening
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	-	5.644.600	5.644.600	Gemeenschapszin & sociale veiligheid / Gezondheid en welzijn / De inwoner in regie / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.71b Begeleiding (WMO)	-	2.630.700	2.630.700	
6.71c Dagbesteding (WMO)	-	1.564.000	1.564.000	
6.71d Overige maatwerkarrangementen WMO)	-	112.400	112.400	
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-	2.355.000	2.355.000	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.72b Jeughulp behandeling	-	2.633.200	2.633.200	
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-	1.435.300	1.435.300	
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	383.800	383.800	
6.73a Pleegzorg	-	576.100	576.100	
6.73b Gezinsgericht	-	-	-	
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-	2.584.700	2.584.700	
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-	714.300	714.300	
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	508.600	508.600	
6.74c Gesloten plaatsing	-	-	-	
6.81a Beschermd wonen (WMO)	-	49.500	49.500	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.81b Maatschappelijke - en vrouwenopvang (WMO)	-161.800	321.900	160.100	
6.82a Jeugdbescherming	-	1.347.000	1.347.000	Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
6.82b Jeugdreclassering	-	207.400	207.400	
<i>Subtotaal</i>	<i>-15.497.000</i>	<i>64.417.300</i>	<i>48.920.300</i>	
7. Volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	-214.600	3.676.400	3.461.800	Gezondheid en welzijn / Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode
7.2 Riolering	-7.267.300	5.613.000	-1.654.300	Leefomgeving
7.3 Afval	-8.455.900	8.276.900	-179.000	Leefomgeving
7.4 Milieubeheer	-1.379.900	5.885.100	4.505.200	Ruimte en wonen / Leefomgeving / Duurzame ontwikkeling
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-1.101.200	1.368.900	267.700	Leefomgeving
<i>Subtotaal</i>	<i>-18.418.900</i>	<i>24.820.300</i>	<i>6.401.400</i>	
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke Ordening	-219.400	1.267.000	1.047.600	Ruimte en wonen
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	-155.100	465.800	310.700	Ruimte en wonen
8.3 Wonen en bouwen	-2.338.100	3.201.500	863.400	Ruimte en wonen
<i>Subtotaal</i>	<i>-2.712.600</i>	<i>4.934.300</i>	<i>2.221.700</i>	
TOTAAL	-179.835.200	189.407.300	9.572.100	

Gemeente Goeree-Overflakkee
Koningin Julianaweg 45
3241 XB Middelharnis
Postbus 1
3240 AA Middelharnis
T. 14 0187
info@goeree-overflakkee.nl
www.goeree-overflakkee.nl